

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β'
Τεύχος 391
Παρασκευή
30 Δεκεμβρίου 19
Δρχ. 150

ΤΟ ΧΑΡΑΚΙΡΙ ΤΟΥ ΣΑΜΟΥΡΑΪ

Α. Γ. Α. Γ.

ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΠΟΜΓΚΑΡΤ
ΠΩΣ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Ο ΚΟΣΚΩΤΑΣ
ΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ
ΟΠΛΩΝ
Ο ΜΕΝΙΟΣ ΠΑΝΙΚΟΒΛΗΤΟΣ

ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ
ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ

ΘΡΙΛΕΡ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ

ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ

ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ

...24 Ιουλίου, προεδρικό μέγαρο. Στην καθιερωμένη δεξίωση για την επετειο της αποκατάστασης της δημοκρατίας, ο πρόεδρος δολοφονείται: κάποιος έχει ρίξει δηλητήριο στο ουίσκι του. Υποπτοι της δολοφονίας οι πολιτικοί αρχηγοί με τους οποίους ο πρόεδρος είχε κατ' ιδίαν συνομιλίες...

Η συνέχεια στις σελίδες του βιβλίου.

ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ

1988: ΤΟ ΑΞΙΖΑΜΕ;

ΤΟ 1988 να φύγει και να μη γυρίσει. Τούτη η χρονιά αφήνει πίσω της συντρίμια και θρύψαλα που η αναστήλωσή τους αποτελεί ηράκλειο έργο και θα απαιτήσει τη σύμπραξη ποικίλων κομμάτων και ομάδων από τους πλέον ετερόνυμους πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους. Το έργο της κατεδάφισης ήταν εύκολο: το έφεραν σε πέρας λίγες εκατοντάδες άτομα με επικεφαλής τον πρωθυπουργό της χώρας. Έχοντας στα χέρια τους τα ηνία της εξουσίας και αποφασισμένοι να μην την ξεκαβαλικέψουν με τίποτα λεηλάτησαν το δημόσιο χρήμα, ανήγαγαν τον βουλευτικό ραγιαδισμό σε ύψιστη πολιτική αρετή, κατέστησαν τον αυριανισμό κυρίαρχη ιδεολογία του κυβερνώντος κόμματος, ανέδειξαν τον τομπρισμό σε κυρίαρχη κρατική πρακτική, μετέτρεψαν τον κλεμμένο κοσκωτικό πακτωλό σε μέσο εξαγοράς συνειδήσεων και κοινωνικής ανόδου.

ΦΥΣΙΚΑ, χωρίς τη *συνενοχή* του μηχανισμού του ΠΑΣΟΚ, χωρίς την «ομερτά» που επιβάλλει η διαπλοκή των ένοχων συμφερόντων, η συμμορία που μας κυβερνά δεν θα είχε επιτελέσει το θεάρεστο έργο της. Ας μην υποτιμάμε όμως και την ανοχή που πολλοί επέδειξαν η οποία, ακόμη κι όταν δεν ήταν ένοχη, αποτελούσε το «κατάλληλο» υπόστρωμα για να

αναπτυχθούν τα κοσκωτικά και παπανδρεϊκά σαπρόφυτα πάνω στο άρρωστο σώμα.

ΑΣ ΜΗΝ ξεγελιόμαστε: αν τα ηθικά και πολιτικά ανακλαστικά πολιτών, κομμάτων, κοινωνίας δεν ήταν τόσο εξασθενημένα η συμμορία Παπανδρέου δεν θα μπορούσε να διαπράξει όσα διέπραξε —και όσα απειλεί να πραγματοποιήσει το επερχόμενο έτος. Σίγουρα, εικόνα της κοινωνίας μας δεν αποτελούν —όσο κι αν το έσχατο επιχείρημα των απελπισμένων πασόκων για την ηγεσία τους είναι ότι «όλοι τα ίδια θα έκαναν». Εξίσου σίγουρο όμως είναι ότι η κοινωνία μας δεν διέθετε τα αντισώματα για να πνίξει τον ιό που απειλούσε —και απειλεί— ζωτικές της λειτουργίες. ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ της χρονιάς που μπαίνει είναι το αν θα γίνει δυνατό, έστω και με εμβολιασμό, να αρχίσουν να δημιουργούνται πολιτικά αντισώματα. Πέρα από τις δεδομένες προσωπικές ευθύνες, καιρός είναι να αρχίσουμε να αναρωτιόμαστε για τους θεσμούς, τις λειτουργίες, τις σχέσεις που δημιουργούν κοσκωτάδες, παπανδρέου, αυριανιστές. Εκεί βρίσκονται τα αντισώματα και όχι στα πρόσωπα. Δεν μας χρειάζονται «αδιάφθοροι» νέες πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές σχέσεις απαιτούνται. Ας ελπίσουμε ότι η Αριστερά θα παίξει πρώτο ρόλο σε αυτή τη διαδικασία και δεν θα αναλωθεί ψηφοθηρώντας και «ξεπλένοντας» καταστάσεις. Αλλιώς, ο κοσκωτισμός, ο αυριανισμός, ο τομπρισμός θα μας απειλούν μονίμως ως ύστερα στάδια του κάθε «παπανδρεϊσμού».

αντι

ΠΕΡΙ
ΕΧΟ
ΜΕΝΑ

• Περίοδος Β'
• Χρόνος 15ος
• Τεύχος 391
Παρασκευή 30 Δεκεμβρίου 1988
δρχ. 150

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

Σ.Ι. ΔΕΡΕΝΙΟΣ

Οι συνένοχοι και η 27η σύνοδος του ΠΑΣΟΚ	12
ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	
Ένα κι ένα κάνουν τους τέσσερις	13
Δ. ΨΑΛΤΗΣ	
Η συνεργασία της Αριστεράς	14
ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΩΤΟΥΛΑΣ	
Παρασύρουν και τους θεσμούς	15

Ο άπορος νέος Γ. Κοσκωτάς αυτοβιογραφείται	18
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Αρχιερέας της ειρήνης και πράσινος έμπορος όπλων	22
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Ο κρυπτόμενος μιζαδόρος	26
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Τα F-16 στη διατίμηση	30
ΝΤΑΣΙΕΛ ΕΓΚΑΙΗΝΣΤ	
Ρέκβιεμ για έναν ρεπόρτερ	32

ΜΠΟΣΤ

Άπίστευτα και όμως αληθινά	36
ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ	
Η ιδεολογία των χρωμάτων	38
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ	
Πόσο νυχτωμένοι είναι οι διανοούμενοι;	40
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Τσεχοσλοβακία '88: Συνέντευξη του Πετρ Πίκχαρτ, ιδρυτικό μέλος της Χάρτας '77	44
ΤΑΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ	
Η σιωπή του συγγραφέα και ο εκδοτικός πληθωρισμός	54

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Το 1989, χρονιά ελπίδας	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	7
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	25
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ	10
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	48
Μουσική: Ρενάτα Δικαιοπούλου, Αρχαιολογία: Δημήτρης Δ. Τριανταφυλλόπουλος, Κινηματογράφος: Ηλίας Κανέλλης, Εικαστικά: Αλέξανδρος Ξύδης.	
ΒΙΒΛΙΟ	56
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	61
ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ	65

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ 15ήμερο

Το 1989 μπορεί να γίνει χρονιά ελπίδας...

Η ΡΟΗ του χρόνου είναι ασύνορη... Αλλά το «δεκαπενθέμερο» που επισκοπούμε είναι, έτσι είτε αλλιώς, το τελευταίο του 1988. Καλή χρονιά, λοιπόν!

ΥΠΟ ΑΛΛΕΣ συνθήκες, θα μπορούσαμε να είχαμε ξεχάσει την αρνητική φόρτιση που μας έδωσε το δίσεκτο 1988. Πλην η φόρτιση αυτή συνεχίζεται, αφού όλα τα δεινά που μας επισώρευσε ο χρόνος που σβήνει, μεταφέρονται —σαν λογιστικό χρεωστικό υπόλοιπο— στο 1989: Σκάνδαλα, ηθική σήψη, μια κυβέρνηση που φυλλορροεί και ένας αρχηγός που δεν κατανοεί ότι «βρίσκεται στο τέλος της πολιτικής του συνεισφοράς».

ΑΝ ΔΙΕΘΕΤΕ φιλότιμο, η σημερινή κυβέρνηση θα είχε ήδη παραιτηθεί. Όχι μόνο γιατί έπνιξε το κύμα της κοινωνικής δημιουργίας του 1981, αλλά και γιατί επιμένει να καλύπτει «τυχοδιώκτες, απατεώνες και καταχραστές του δημοσίου χρήματος». Γιατί, εκτός των άλλων, στεγάζει «πρότυπα αλαζονείας, εκφυλι-

σμού και πολιτικού αμοραλισμού».

ΑΝ ΔΙΕΘΕΤΕ στοιχειώδη ευαισθησία, ο σημερινός αρχηγός του ΠΑΣΟΚ και πρωθυπουργός, θα είχε ήδη παραιτηθεί. Όχι μόνο γιατί έγινε «φορτίο» στο κόμμα και στην κυβέρνηση, αλλά και γιατί —χωρίς αιδώς— ταυτίσθηκε πλήρως με τον Τόμπρα, τον Λούβαρη, το υπό διαμόρφωση «παρακράτος», τον φασίζοντα «αυριανισμό»...

ΑΝ ΜΟΝΑΔΙΚΗ τους έγνοια δεν ήταν η παραμονή τους στην εξουσία, η κυβέρνηση και ο πρόεδρος της θα είχαν ήδη προκηρύξει εκλογές με απλή αναλογική. Όχι μόνο γιατί αυτό αξιώνουν όλα τα πολιτικά κόμματα της χώρας (πλην ΠΑΣΟΚ), αλλά και γιατί οι πάντες πια αναγνωρίζουν ότι δεν υπάρχει άλλη διέξοδος πέρα από την προσφυγή στις κάλπες και την «απλή».

Η ΖΩΗ, όμως, δεν κυλά με ευχολόγια. Στην Ευρώπη, κάτω από την έκρηξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, μπορεί να σημειώνονται συγκλονιστικές ανατροπές σχέσεων, αξιών, αντιλήψεων, ισορροπιών, κ.ά. Στην Ελλάδα, όμως, των Παπανδρέου - Κουτσόγιωργα - Τόμπρα και αδελφών Κουρή, η διάλυση δίνει χέρι στη σήψη και η «ενός ανδρός αρχή» στη λεηλασία του δημοσίου χρήματος, τον πληθωρισμό, την υπονόμευση των θεσμών, τη σπίλωση του πολιτικού κόσμου της χώρας. Τελευταία «επίδοση» του συγκροτήματος Παπανδρέου - Κουρή - ΚΥΠ το άθλιο «δημοσίευμα» της «Αυριανής» περί Λεωνίδα Κύρκου που συμμαχεί όχι μόνο με την Δεξιά (μαζί του, φυσικά και ο Χαρίλαος Φλωράκης), αλλά και με τους Αμερικανούς! Και, φυσικά, ο κατά τα άλλα λαλίστατος κυβερνητικός εκπρόσωπος Σωτήρης Κωστόπουλος δεν βρήκε λέξη για να διαφορίσει τη θέση της κυβέρνησης από τη λάσπη — ακριβέστερα από τον έρποντα φασισμό του Ταύρου. Στόχος: Να πλήξουν τη συμπαρατάξη ΚΚΕ-ΕΑΡ. Τρόμος: Η συνάντηση των τεσσάρων αρχηγών των κομμάτων της αντιπολίτευσης, η κοινή διακήρυξη

τους για ομαλή διέξοδο από την κρίση

ΟΙ ΟΜΑΛΕΣ δημοκρατικές διαδικασίες— όμως, έγιναν ο εφιάλτης των αρχηγών και αρχηγίσκων του ΠΑΣΟΚ. Το ίδιο και συμφωνία για την απλή αναλογική. Το ίδιο και η δέσμευση για τον εκδημοκρατισμό των κρατικών μέσων ενημέρωσης «για σήμερα και για αύριο». Πώς νοείται ομαλή διέξοδος από την κρίση, όταν το παρακράτος —το παρακράτος το ΠΑΣΟΚ— αποφασίζει ως πρώτο μέτρο: Στην πυρά όσες εφημερίδες μας πολεμούν; (Η εντολή δόθηκε από τον ίδιο τον Τόμπρα, παρουσία του Α. Παπανδρέου κατά τα εγκαίνια του «Ραδιοσταθμού της Αθλιότητας»). Πώς νομιμοποιείται συνάντηση των αρχηγών της Νέας Δημοκρατίας, του ΚΚΕ, της ΔΗΑΝΑ και της ΕΑ (με πρόσκληση μάλιστα, συμμετοχής και στον «πρωθυπουργό της Αλλαγής»...), όταν μοναδικό όπλο που απέμεινε στον Α. Παπανδρέου —ιδιαίτερα μετά το σκάνδαλο ΠΑΣΟΚ / Κοσκωτά— είναι το λεγόμενο «αντιδεξιό σύνδρομο»; Πώς θα αποδώσει το σύνθημα: «Ψηφίστε, ω, Αριστεροί, ΠΑΣΟΚ για να μην έλθει η Δεξιά και σας στείλει πάλι στη... Γυάρο». Όταν ο Χαρίλαος Φλωράκης και ο Λεωνίδας Κύρκος ανταλλάσσουν απόψεις με τον Κ. Μητσοτάκη και δεσμεύονται από κοινού για ομαλή διέξοδο; Πώς είναι δυνατόν οι αρχηγοί των τεσσάρων κομμάτων να συμφωνούν για την καθιέρωση της απλής αναλογικής, όταν ο Μ. Κουτσόγιωργας διαφωνεί και οι «άλλοι» (οι άλλοι του ΠΑΣΟΚ που υποτίθεται ότι συμφωνούν), δεν κατέληξαν ακόμα στα κόλπα που θα χρησιμοποιήσουν για την παγίδευση της Αριστεράς; Τέλος, πώς είναι δυνατόν να εξαγγέλλονται δεσμεύσεις —μόνιμου χαρακτήρα— για την τηλεόραση, όταν την τηλεόραση διευθύνει ο μέγας «πλουραλιστής» Δημήτρης Μαρούδας, βοηθούμενος από τέως (μόνον τέως;) πράκτορες της ΚΥΠ;

ΤΙ ΝΑ αναφέρει κανείς και τι να παραλείψει, καθώς μπαίνουμε στον καινούριο χρόνο και η μανία της εξουσίας έγινε (μα-

Ρ. Λ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΕ ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟ

Μετάφραση
Φώτη Κόντογλη

Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΖΟΝΣΟΝ

ΟΙ ΦΗΜΙΣΜΕΝΟΙ ΚΟΥΤΡΣΑΡΟΙ

Μετάφραση
Φώτη Κόντογλη

Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΑΙΔΑΛΟΣ - Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Jean-Pierre Vernant - Pierre Vidal-Naquet

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Τόμος Α'

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΡΧΑΙΟΓΝΩΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΣΑΚΗ 6, 105 64 ΑΘΗΝΑ. ΤΗΛ. 3233271, 3247791

ζι με κάποια άλλα «πάθη») μοναδικό βίωμα του αρχηγού; Σε ώρες νηφαλιότητας, αντιλαμβάνεται, βέβαια αυτό που έγραψαν οι «Φαῖνάνσιαλ Τάιμς»: 'Ότι από κεφάλαιο που ήταν, κάποτε, για το κόμμα του, έγινε, σήμερα, κόστος (liability). 'Ότι, από τις 15 ημερήσιες εφημερίδες της Αθήνας μόνο δυο ή τρεις εξακολουθούν να τον υποστηρίζουν. 'Ότι στη νέα Βουλή δεν θα υπάρχει ένα ΠΑΣΟΚ, αλλά τουλάχιστον δυο. 'Ότι η «ψήφος εμπιστοσύνης», που πήρε κατά την επιψήφιση του προϋπολογισμού, δεν έχει καμιά αξία και ότι όλα θα κριθούν την ημέρα «χ» των εκλογών. Ξέρει επίσης —επειδή διαβάζει τον αμερικανικό Τύπο...— ότι η ίδια η Ουάσιγκτον δεν αποκλείει πρόωρες εκλογές με το σκεπτικό ότι ο πρωθυπουργός της Ελλάδας (όπως και ο πρωθυπουργός της Τουρκίας) είναι ένας «εξασθενημένος πρωθυπουργός». 'Όσο για τις διάφορες ομάδες που κινούνται σήμερα μέσα στο χώρο του ΠΑΣΟΚ, ξέρει ότι, στα διάφορα μετεκλογικά σχέδιά τους, συνήθως απαλείφουν το όνομά του.

Ο Μ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑΣ, επί παραδείγματι, υπολογίζει ότι, στην «χειρότερη περίπτωση», θα συγκεντρώσει ο ίδιος το 15% της σημερινής εκλογικής δύναμης του ΠΑΣΟΚ. Οι «άλλοι» πάλι, υπολογίζουν ότι, χωρίς τον Κουτσόγιωργα, τα περιθώρια βιωσιμότητας του ΠΑΣΟΚ είναι αρκετά και ότι, με ορισμένους «ευφυείς ελιγμούς», θα μπορέσουν, ίσως να έχουν τη στήριξη ή ανοχή κάποιας μερίδας της Αριστεράς, αφού θα φροντίσουν —προηγούμενως— να διαφορισθούν από το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου, το ΠΑΣΟΚ των σκανδάλων και της διαφθοράς. (Αυτά όλα, βέβαια, ενώ διερωτώνται ακόμα για τη δύναμη που θα συγκεντρώσει ο συνασπισμός της Αριστεράς, για το αν η Νέα Δημοκρατία θα διαθέτει αυτοδυναμία ή όχι στη νέα Βουλή και για το αν η απλή αναλογική θα είναι αναλογική «πολλαπλών χρήσεων»).

ΤΟΥΤΩΝ δοθέντων, ποια αξία έχουν όλα όσα εκπέμπει ο κυβερνητικός προπα-

Κιμονό...

Δεν υπάρχει ιδανικότερος αυτόχειρας από τον σαμουράι που κάνει χαράκιρι —είτε με τη δική του θέληση, είτε γιατί του το επέβαλλαν προκειμένου να αποφύγει θάνατο πλέον επώδυνο και ατιμωτικό. Από τα έργα που έχουμε δει και έχουμε διαβάσει γνωρίζουμε όλοι ότι το κιμονό είναι εξίσου αναγκαίο με το σπαθί για την πραγματοποίηση της σχετικής τελετής. Το ερώτημα λοιπόν που γεννιέται είναι αν το προοριζόμενο για τον πρωθυπουργό κιμονό (που λάθρα πέρασε τα σύνορα μαζί με τις προεδρικές αποσκευές κατά την επιστροφή του κ. Σαρτζετάκη από την Αυστραλία) ήταν παραγγελία ή δώρο. Με άλλα λόγια, αν οικεία βουλήσει ο κ. Παπανδρέου έχει αποφασίσει το αναπόφευκτο πλέον πολιτικό του χαράκιρι ή αν κάποιος του το υποδεικνύει ως λύση — πριν έρθουν τα χειρότερα.

Το γεγονός ότι ο Α. Παπανδρέου δεν μας έχει συνηθίσει σε ηρωικές χειρονομίες σε συνδυασμό με το ότι απρόκλητος ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Σ. Κωστόπουλος, απεκάλυψε την άφιξη του κιμονό, μας πείθει πως κάποιοι λογικοί πασόκοι υποδεικνύουν πλέον τη μόνη λύση. Κι αυτοί βέβαια δεν είναι η αριστερή λεγόμενη πτέρυγα των Γεννηματούζουμακολαλιωτήδων: αυτοί θέλουν «να ζήσει και να γεράσει σαν τα ψηλά

βουνά» ο κ. Παπανδρέου, γιατί ακόμη δεν έχουν εξασφαλίσει προσωπική πολιτική υπόσταση και χρειάζονται χρόνια για να μπορέσουν να αντέξουν τον απογαλακτισμό — πολλώ μάλλον δεν είναι σε θέση να «σκοτώσουν τον πατέρα τους»...

'Όχι, δεν είναι αυτοί: ο Κουρής υποδεικνύει με το κιμονό την τραγική διέξοδο. Γιατί αυτός έχει συγκρότημα με εφημερίδες και σταθμούς· έχει τους αυριανιστές· έχει αναδειχθεί με τον Κουτσόγιωργα, τον Τόμπρα, τον Κωστόπουλο σε πόλο αυτοτελή που αυτή τη στιγμή ελέγχει το ΠΑΣΟΚ και προτιμά να συσπειρώνει μάζες στο όνομα ενός πολιτικού αυτόχειρα παρά στο όνομα ενός πλήρους ατιμασμένου.

'Αλλωστε, δικά του, για τις ανάγκες του σταθμού του, λέγεται ότι ήσαν τα μηχανήματα (αιρ κοντίσιον, κ.τλ.) που χρεώθηκαν αναιτίως στην κ. Δήμητρα. Μαζί με αυτά εύκολα πέρασαν και το κιμονό - μήνυμα για τον Σιδερένιο Αρχηγό. Γι' αυτό κι ο κ. Τσοβόλας δεν μιλά. Τι να πει; Πως ο Κουρής παρήγγειλε για τον εαυτό του μηχανήματα να δροσίζονται και για τον Αρχηγό του απωανατολικό πολιτικό σάβανο;

Μένει να δούμε αν ο πρωθυπουργός θα αντιληφθεί το μήνυμα του κιμονό και αν θα τολμήσει. Θα αποπειραθεί ηρωική έξοδο ή θα καταφύγει στον δειλόν τα παρακάλια και παράπονα;

γανδιστικός μηχανισμός ότι, στην 27η σύνοδο της ΚΕ του ΠΑΣΟΚ (που άρχισε, χθες, και λήγει σήμερα) θα ληφθούν «κρίσιμες αποφάσεις» ή ότι ο πρωθυπουργός, από την 1η του νέου έτους, θα αναπτύξει πολυσχιδή δραστηριότητα; Εκεί που έφθασαν τα πράγματα η μόνη υπηρεσία που μπορεί πλέον να προσφέρει το κυβερνών κόμμα είναι μια: Η άμεση προσφυγή στον κυρίαρχο λαό, με το σύστημα της απλής αναλογικής. 'Όλα τα άλλα —οι «αγανακτισμένοι πολίτες», η παρακυβέρνηση, η παραεξουσία, το παρακράτος, η στήριξη στον Τόμπρα, η «κακοήθης εξαλλαγή του κινήματος του ΠΑ-

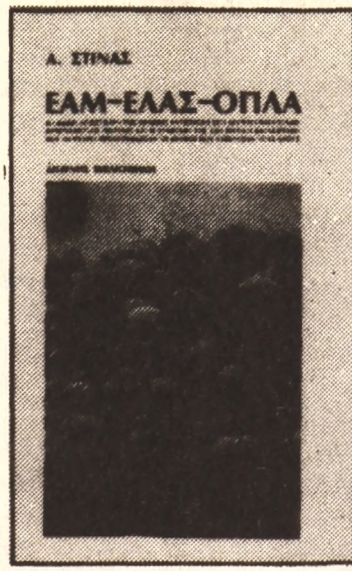
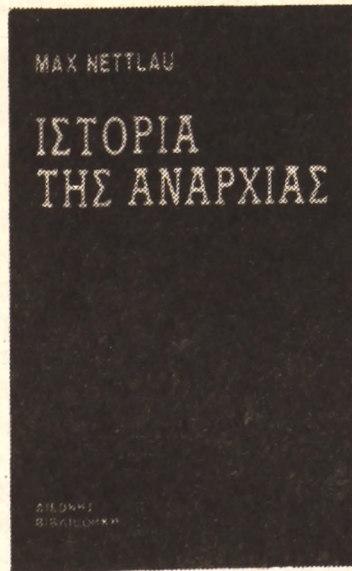
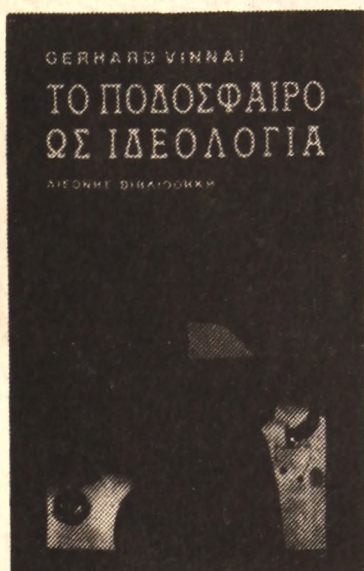
ΣΟΚ», το κάψιμο των εφημερίδων, η περιφρόνηση στους δημοκρατικούς θεσμούς, οι ανασχηματισμοί, οι ψευδαισθήσεις τύπου «Το κράτος είμαι εγώ», κ.λπ., απλώς παρατείνουν την κρίση. Και την παράταση αυτή θα την πληρώσουμε όλοι.

ΩΣΤΟΣΟ, η ελπίδα είναι σύμφυτη με την ανθρώπινη φύση. Η ζωογόνηση μπορεί να αντικαταστήσει την παθητικότητα. Και η αλήθεια, τα ψευδεπίγραφα και τη βαρβαρότητα. Το 1989 μπορεί να μας δώσει καλύτερες μέρες. Θαρσείν χρή.

ANTHΝΩΡ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ, «ΜΑΥΡΟ ΡΟΔΟ» ΔΕΛΦΩΝ 2 ΚΑΙ ΔΙΔΟΤΟΥ | ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΕΤΑ 12μ.μ. ΤΗΛ.: 3608635

ημερο δηκτης

ΤΡΙΤΗ, 27.12.88

Γαλοπούλα, κατσικάκι, μελομακάρονα, κουραμπιέδες, δίπλες συνωστιζόνταν ακόμη στο στομάχι μου και διαγκωνίζονταν για να εξασφαλίσουν έναν ελάχιστο ζωτικό χώρο. Εκείνος, έμοιαζε να μην είχε προβλήματα. Είχε δεχτεί ψυχρά τα «χρόνια πολλά» και με κάποια απορία το πούρο Αβάνας που του πρόσφερα.

Με τους κοφτερούς του κυνόδοντες Εκείνος έκοψε την άκρη του πούρου. Την πιπίλισε για λίγο στο στόμα και μετά την έφτυσε στο καλάθι των αχρήστων που ήταν πιο πέρα, πετυχαίνοντας τρίποντο. Προσπάθησε να ανάψει με σπύρτο το πούρο αλλά δεν τα κατάφερε. Την ώρα που άναβε το δεύτερο σπύρτο με ρώτησε, δήθεν αδιάφορα.

— Πόσα θέλεις;

— Όσα μου προσφέρει κι ο Κουρής, απάντησα.

Δεν φάνηκε να ακούει, καθώς και το δεύτερο σπύρτο έσβυνε χωρίς να ανάψει το πούρο. Παράτησε το σπυρτόκουτο κι έπιασε έναν αναπτήρα που ήταν πάνω στο γραφείο, ο οποίος όμως αρνήθηκε να ανάψει. Του έδωσα τον δικό μου. Καθώς πλησίαζε τη φλόγα στο πούρο, καταδέχτηκε να πει.

— Εγώ όμως δεν είμαι Κουρής.

Τράβηξε δυο-τρεις βαθιές ρουφηξιές. Καπνός άρχισε να αποθρώνσκει από τα ρουθούνια του και τα καφετιά φύλλα του πούρου. Ευχαριστημένος, με κοίταξε στα μάτια περιμένοντας την απάντησή στην ατάκα του.

— Έσβυσε το πούρο, είπα εγώ.

Ρούφηξε και φύσηξε απελπισμένα· εμφανίστηκαν μόνο οι ατμοί της ανάσας του που υγροποιούνταν στο κρύο υπόγειο γραφείο. Έβγαλε το πούρο από το στόμα κι άρχισε να το παρατηρεί.

— Τα έχουν σκαρτέψει εντελώς αυτοί οι παλιο-Κουβανέ-

ζοι, είπε. Από τότε που σκοτώθηκε ο Τσε, όλα πάνε κατά διαόλου σε αυτή τη χώρα.

— Η απώλεια του Τσε ήταν οδυνηρή για όλους, είπα εγώ. Δεν φταίει όμως ο Φιντέλ αν εσύ δάγκωσες το πούρο από την ανάποδη και προσπαθείς να το ανάψεις από λάθος άκρη.

Κοίταξε απελπισμένος το πούρο. Με μια ξαφνική κίνηση το πέταξε κι αυτό προς το καλάθι· έπεσε στο πάτωμα.

— Θα σου έδινα τσιγάρο, συνέχισα. Είναι όμως με φίλτρο και υπάρχει κίνδυνος να το ανάψεις κι αυτό ανάποδα. Και, εν πάση περιπτώσει, μπορεί να μην είσαι Κουρής, εγώ όμως είμαι δημοσιογράφος.

Όχι μόνο η αποτυχία του να ανάψει το πούρο τον είχε φέρει σε μειονεκτική θέση αλλά και με το σχολιό μου περί τσιγάρου τού έκοβα το δρόμο της τράκας. Ήταν υποχρεωμένος να διαπραγματευθεί μαζί μου χωρίς να καπνίζει, ενώ εγώ απολάμβανα με βαθιές ρουφηξιές το τσιγάρο μου: από κάτι τέτοιες λεπτομέρειες κρίνονται οι διαπραγματεύσεις.

— Α, ώστε δεν φταίει ο Φιντέλ! Και τότε ποιος φταίει που φτιάχνουν τα πούρα ανάποδα; Μήπως οι Ρώσοι συμβουλάτορές του; Είμαι σίγουρος ότι κι εδώ, αν κερδίσει η Συμπαρατάξη τις εκλογές, θα αρχίσουν να βάζουν ανάποδα τα φίλτρα στα τσιγάρα. Μέχρι τότε δεν κινδυνεύω, δώσ' μου τσιγάρο — είπε και προέτεινε απαιτητικά την παλάμη του.

Μου την είχε φέρει. Υποχρεώθηκα να του δώσω τσιγάρο. Το άναψε με τον αναπτήρα μου που τον έβαλε αμέσως στην τσέπη του. Έγυρε πίσω στην καρέκλα του και με κοίταξε ξανά στα μάτια. Η αναμέτρηση άρχιζε.

— Αγόρι μου, άρχισε, ο Κουρής, έχει ένα ολόκληρο ΠΑΣΟΚ να αρμέγει και να πληρώνει. Εγώ όμως, ό,τι βγάζω, το χρωστάω στον τίμιο ιδρώτα

των συντακτών μου. Θέλεις δηλαδή να ζεις σε βάρος τους; Αυτό λέγεται εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο! Εμείς εδώ μέσα χρειαζόμαστε αριστερούς και όχι εκμεταλλευτές! είπε και χτύπησε το χέρι στο τραπέζι.

— Μα και εγώ θα δουλεύω, δεν θα κάθομαι — κατάφερα να ψελλίσω. Κι εγώ θα ιδρώνω, δεν θα εκμεταλλεύομαι κανένα...

— Αγαπητέ μου, δεν αρκεί κανείς να ιδρώνει. Πρέπει ο ιδρώτας του να κρυσταλλώνεται σε ανταλλακτικές αξίες, σε αγαθά δηλαδή που τα χρειάζονται οι άλλοι. Τι διάολο, πρόκειται για την ΑΒ της μαρξιστικής οικονομίας. Έχεις την εντύπωση λοιπόν ότι τα γραφτά σου ενδιαφέρουν κανένα; Τίτλο αγοράζει ο κόσμος, όχι δημοσιογράφους. Θα έρθεις λοιπόν άμισθος μαθητευόμενος. Αν πας καλά βλέπουμε· κάτι θα γίνει και για σένα...

Η κυνικότητά του με είχε αποσβολώσει. Η κάφτρα του τσιγάρου παρά λίγο να μου κάψει τα δάχτυλα. Αυτός συνέχισε απότομος:

— Θα αντικαταστήσεις αυτόν τον μαγκούφη τον Ημεροδηκτη που εξαφανίστηκε. Θα συνεργάζεσαι με τη Μάρα και την ΑΒ. Θα σου τηλεφωνήσουν αύριο για τις λεπτομέρειες.

Κατάλαβα ότι η συζήτηση είχε τελειώσει. Σηκώθηκα να φύγω.

— Θα πάω στον Κουρή, είπα και προχώρησα προς την πόρτα.

— Ξέχασες τον αναπτήρα σου, μου φώναξε. Και μου έδωσε τον δικό του που δεν άναβε.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 28.12.88

Τηλεφώνησα στον Κουρή και του είπα πως από 1η Ιανουαρίου πιάνω δουλειά στο δεκαπενθήμερο περιοδικό που θα βγάλει. Μου τηλεφώνησε η Μάρα. Από ευγένεια, έκλεισα ραντεβού μαζί της για αύριο.

ΠΕΜΠΤΗ, 29.12.88

Δεν με έπεισε το επιχείρημα της Μάρας ότι κι ο «Πολίτης» κι ο «Σχολιαστής» βγήκαν δεκαπενθήμεροι αλλά δεν πρόκοψαν. Εντυπωσιάστηκα όμως όταν μου διηγήθηκε παλιές τρελές περιπέτειές τους: για τον Σειληνό του Ιόλα, για το γιό της ΑΒ, για τα ταξίδια στην Πόλη και το Νταβός. Άρχισα να κάμπτομαι όταν μου έδειξε φωτογραφίες της ΑΒ. «Και μην πιστέψεις ότι σκοτώθηκε» μου

ψιθύρισε στο αυτί, αγγίζοντάς το σχεδόν με τη γλώσσα της. Λύγισα ακόμη περισσότερο όταν μου μίλησε για την Πανσέληνο και όσα μαγικά συμβαίνουν τις νύχτες που κυριαρχεί στον ουρανό. Υποχώρησα πλήρως όταν με κοίταξε βαθιά στα μάτια και, ακουμπώντας το χέρι της στο γόνατό μου, είπε: «Ξέρεις, μοιάζεις καταπληκτικά με τον παλιό Ημεροδηκτη...».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 30.12.88

Στο τηλέφωνο είναι ο Κουρής.

— Θα σε λυώσω, ακούγεται σφυριχτή η φωνή του. Θα σε δώσω στον Αντρέα και τη Δήμητρα να πετούν σε ζωντανό στόχο τα βελάκια που παίζουν κάθε βράδυ αφ' ότου γύρισαν από το Λονδίνο. Θα στείλω τους κοριούς του Τόμπρα να σου πιουν το αίμα. Θα βάλω τον Διακογιάννη να αποκαλύψει πως είσαι πράκτορας της ΚΥΠ. Γιατί με πούλησες βρε καθίκι;

— Μα κύριε Κουρή...

— Κύριο να πεις τον Σαρτζετάκη και όχι εμένα βρε κάθαρμα. Μπορεί εγώ να αρμέγω το ΠΑΣΟΚ ρε, αλλά εσείς τα πιάνετε από τους Εβραίους.

— Προσέχτε πώς μιλάτε γιατί θα τα γράψω όσα μου λέτε.

— Πώς θα τα γράψεις ρε βλάκα αφού το «Αντί» έχει κιόλας κυκλοφορήσει; Αλλά αν δεν ήσουν ζώον, θα καταλάβαινες και το συμφέρον σου.

Μου κλείνει το τηλέφωνο. Τρίβει τα μάτια του. Τώρα που τα βλέπει όλα γραμμένα. Τα άλματα στο χωροχρόνο είναι παιχνιδάκι για τη Μάρα...

Ο ΝΕΟΣ
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

Ε ΛΟΙΠΟΝ
ΔΕΝ ΦΑΝΤΑΖΕΣΤΕ
ΤΙ ΕΞΟΔΑ ΕΧΕΙ
ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΑΝ
ΤΗ ΜΙΜΗ...!

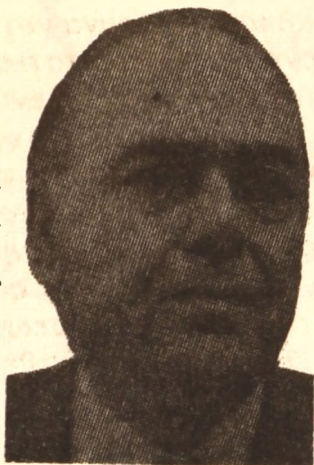
ΕΙΔΙΚΟΣ
ΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑ-
ΝΑΛΟΣΗΣ

27.12.88
ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΝΤΙ ΔΕΣΕΙΣ

Συνεπής πολίτης

Ο ξαφνικός θάνατος του Σπύρου Παπαδάτου στέρησε τη Δημόσια Διοίκηση, αλλά και όλους μας από έναν άνθρωπο -συνεπή πολίτη, έντιμο και δίκαιο, αδέκαστο και σωστό.

Στέλεχος στην Τράπεζα Ελλάδας πρωτοστάτησε στην αποκάλυψη του σκανδάλου Κοσκωτά και πριν το διορισμό του ως προσωρινού επιτρόπου στην Τράπεζα Κρήτης στις 19 Οκτωβρίου με τους ελέγχους που έκανε και μετά όταν με τόλμη και εντιμότητα προχωρούσε στην έρευνα των λαβύρινθων της απατεωνιάς που είχαν στηθεί στην Τράπεζα Κρήτης. Προσπάθησαν να τον αναγκάσουν σε παραίτηση, —όλοι θυμούνται τη δήλωση του Π. Ρουμελιώτη την ημέρα που ανέλαβε καθήκοντα: «τον στείλαμε εκεί να κάνει έλεγχο και όχι δηλώσεις»— δημιούργησαν αρνητικό κλίμα στο έργο του, κατευθυνόμενο από τις κορυφές της εξουσίας, αλλά αυτός τα ξεπέρασε και με επιμονή προχώρησε.

Μέχρι το θάνατό του πρόσφερε πολλά. Έφησε πλούσιο έργο και προχώρησε στον εντοπισμό των σκανδάλων στηριζόμενος πάντα σε στοιχεία και αποδείξεις που δεν επέτρεπαν καμιά αμφισβήτηση. Εργάστηκε με πάθος για την αλήθεια. Ξεπέρασε πιέσεις και εκβιασμούς. Στάθηκε όρθιος, με αξιοπρέπεια και υψηλό αίσθημα ευθύνης.

Σήκωσε τεράστιο βάρος στους ώμους του. Έφθασαν μέχρι και «κοριούς» να βάλουν στο σπίτι του όπως αποκάλυψε ο Τύπος. Ακόμα και απειλητικά τηλεφωνήματα δεχόταν. Και πέθανε ξαφνικά το πρωί της Παρασκευής 23 Δεκεμβρίου.

Στο διάστημα που έμεινε ως προσωρινός επίτροπος στην Τράπεζα Κρήτης έδειξε ότι δεν ήταν μόνο ένας έντιμος και δίκαιος άνθρωπος, αλλά ένας συνεπής και αδέκαστος δημόσιος λειτουργός. Έφυγε αφήνοντάς μας κληρονομιά σπουδαία και μεγάλη, τον αγώνα για την αλήθεια.

Αβάντι... (1)

Δεν πρόλαβε να στεγνώσει το μελάνι με τα όσα κατήγγειλε ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου από τηλεοράσεως για τα «οκτάστηλα» του Τύπου και το έργο της «εκκαθάρισης» έγινε πράξη. «Αγανακτισμένοι πολίτες» με επικεφαλής συνδικαλιστικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ υλοποίησαν τη «γραμμή» του Μεγάλου Αρχηγού και παρέδωσαν στην πυρά τις εφημερίδες «Έθνος» και «Ελευθεροτυπία» στα Τρίκαλα.

Η «Αυριανή» την επομένη πανηγύριζε. Είχε προηγηθεί η επίσκεψη του Μεγάλου Αρχηγού στα εγκαίνια του ραδιοσταθμού της. Πριν, άλλοι «αγανακτισμένοι» με κασκόλ και σημαίες του Κινήματος αυτοί, περίμεναν μέλη της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ και δημοσιογράφους στη σύνοδο της Κ.Ε. και τους προπηλάκισαν. Το ίδιο συνέβη πάλι με «αγανακτισμένους» στο προαύλιο της Βουλής που φώναζαν συνθήματα κατά της «αποστασίας».

Δυο φορές προηγουμένως ο Μεγάλος Αρχηγός κατήγγειλε από τηλεοράσεως «αποστασία» ενώ επίσης κατηγόρησε «μια μεγάλη μερίδα του Τύπου» για «ανευθυνότητα», «χυδαιότητα» και «ψευδολογήματα».

Οι «αγανακτισμένοι πολίτες» έπιασαν το μήνυμα στον αέρα: «Στην πυρά οι εφημερίδες». Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δεν καταδίκασε, απλώς είπε ότι δεν ενθαρρύνει, «όπως συνέβαινε σε άλλες εποχές». Ιδού και η διαφορά, μας λέει, του παρακράτους του ΠΑΣΟΚ με το άλλο το «μαύρο» παρακράτος της Δεξιάς.

Αβάντι λοιπόν. Με το «φαιό» τώρα παρακράτος και την «Αυριανή» πανηγυρίζουσα για τις φωτιές, «εξοντώστε τους αντιπάλους», τους «ανεύθυνους», τους «ψεύτες» και «χυδαιολόγους», όπως το είπε ο Μεγάλος Αρχηγός.

Αβάντι λοιπόν... Με μπροστάρηδες τους φασίστες που καίνε τις εφημερίδες ένα βήμα πίσω από τους μελανοχίτωνες του Μουσολίνι.

Το Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ έσπευσε βέβαια να καταδικάσει. Αρκεί όμως η καταδίκη ή νομίζουν οι επικεφαλής της καθοδήγησης του ΠΑΣΟΚ ότι με αυτό εξιλεώνονται; Πώς διαχωρίζουν εαυτούς από τους θαυμαστές και οπαδούς της πυράς; Τι μέτρα πήραν; Μήπως οι «εκκαθαριστές αγανακτισμένοι οπαδοί» τους «έθεσαν εαυτόν εκτός κινήματος»;

Αλήθεια σύντροφοι του ΠΑΣΟΚ, αγωνιστές της Δημοκρατίας, της κοινωνικής αλλαγής και του σοσιαλισμού δεν ανατριχιάζεται από το αβάντι πρωτοσέλιδο στην «Αυριανή»;

Αβάντι... (2)

Ιδού όμως και η συνέχεια. Το άλλο πρόσωπο της πυράς. Το φερέφωνο του Μεγάλου Αρχηγού, η «Αυριανή», δημοσίευσε ένα κατάπτυστο ρεπορτάζ στο οποίο ισχυριζόταν ότι «ο Λ. Κύρκος πήγε το 1986 στην Αμερική με έξοδα της "USIA" και ότι έκανε συμφωνίες με τους Αμερικάνους».

Δεν θα σταθούμε στις σκοπιμότητες που εξυπηρετεί, αλλά στο πού οδηγούν οι προστάτες της «Αυριανής» και οι εμπνευστές της λάσπης και του βούρκου. Μην έχοντας πλέον άλλες επιλογές αρχίζουν να χρησιμοποιούν το συγκρότημα του Ταύρου σε μια εκστρατεία συκοφάντησης, η οποία δεν σταματά σε τίποτα, όσο πλησιάζει ο καιρός της πτώσης και τα όσα αποκαλύπτονται καθημερινά φέρνουν στο φως το βίο και την πολιτεία της Ανδρείκης εξουσίας.

Ο βούρκος στον οποίο καταφεύγουν οι εμπνευστές της «Αυριανής» με πρώτο και καλύτερο τον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου, δεν είναι διαφορετικός από το «φαιό» παρακράτος. Αποτελούν τις δυο όψεις του ίδιου νομίσματος που αναδεικνύεται σιγά-σιγά, αλλά σταθερά στον κατ' εξοχήν εκφραστή και πλέον συνεπή υποστηρικτή της εξουσίας.

Είχαμε μέχρι τώρα προπηλακισμούς, «αγανακτισμένους οπαδούς», κάψιμο εφημερίδων, «Κυριακές αποστασίας» και «Σάββατα συνωμοσίας». Να περιμένουμε μήπως και άλλα;

Φιλοσοφική Ιωαννίνων: Καταγγέλλουν διάλυση

Σε ένα υπόμνημα του διδακτικού προσωπικού του τμήματος φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που είναι στη διάθεσή μας, διατυπώνονται βαρύτατες καταγγελίες για τη λειτουργία του τμήματος. Το τμήμα, λένε οι υπογράφωντες καθηγητές και λέκτορες, βρίσκεται σε κρίση με πλέον ορατό σημείο την πρόσφατη παραίτηση του προέδρου του τμήματος καθηγητή Α. Καρπόζηλου και της γραμματέως. Ως αιτία της κατάστασης αναφέρονται συγκεκριμένες ενέργειες άλλου καθηγητή οι οποίες χαρακτηρίζονται «αυταρχικές». Αυτές οι ενέργειες καταγγέλλουν οι υπογράφωντες, «έχουν φέρει το τμήμα στα πρόθυρα ολοκληρωτικής διάλυσης». Ακόμη ότι «αρκετά μέλη του ΔΕΠ αναζητούν ήδη θέσεις σε άλλα πανεπιστήμια». Και επίσης ότι ο πρόεδρος του τμήματος αναγκάστηκε σε παραίτηση επειδή τα γεγονότα στην τελευταία γενική συνέλευση ήταν «η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι».

Το υπόμνημα με όλες τις λεπτομέρειες είναι σε γνώση της Πρυτανείας και του υπουργείου Παιδείας. Τα ερωτηματικά είναι πολλά. Πώς μια Σχολή που ξεκίνησε με φιλοδοξίες κινδυνεύει τώρα να διαλυθεί; Έγιναν και γιατί αλλαγές σε εισηγήσεις από συγκεκριμένο καθηγητή; Εφαρμόζονται και πώς οι διαδικασίες εκλογής καθηγητών;

Οι ενδοπανεπιστημιακές αντιθέσεις και συγκρούσεις είναι φαινόμενο ζωντάνιας και υγείας. Αυτό βέβαια ισχύει όταν αυτές οι συγκρούσεις έχουν να κάνουν με τις ουσιαστικές λειτουργίες των πανεπιστημίων, με τα άπειρα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι, αλλά και με επιστημονικές αντιθέσεις αφού τα ΑΕΙ αποτελούν χώρο παραγωγής γνώσης.

Πολλές φορές τα τελευταία χρόνια ο Τύπος φιλοξενεί σωρεία καταγγελιών με

ΤΟ ΕΚΝΕΥΡΙΣΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑΤΙΘΕΤΑΙ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΠΙΣΩ

υπόβαθρο ενδοπανεπιστημιακές αντιθέσεις στο «χώρο εξουσίας» των καθηγητών, όπως η προηγούμενη, που φαίνεται να αποτελούν και τις μόνες υπαρκτές αντιθέσεις που δείχνουν ότι στα ΑΕΙ υπάρχει ζωή, πλην της φυσικής παρουσίας των διδασκόντων.

Τέτοιες καταγγελίες έχει δημοσιεύσει και το ΑΝΤΙ. Στις καταγγελίες, που πολλές φορές στρέφονται εναντίον και συγκεκριμένων προσώπων, διατυπώνονται ενέργειες που συνιστούν παρατυπίες, αυταρχισμό και αντιδημοκρατική λειτουργία. Πίσω όπως υπάρχει και η αδυναμία λειτουργίας των πανεπιστημιακών θεσμών, η έλλειψη επιστημονικής κριτικής και η υπονόμευση εκείνων των διαδικασιών που θα επέτρεπαν στα ΑΕΙ να αποκτήσουν τη δημιουργικότητα ενός οργανισμού με ζωή ο οποίος δεν «παράγει» μόνο πτυχία και δεν απονέμει τίτλους σε καθηγητές.

Αυτός ήταν και εξακολουθεί να είναι ο λόγος για τον οποίο το ΑΝΤΙ δημοσίευε παρόμοιες καταγγελίες, έστω και αν μερικές φορές, δεχόταν την κριτική ότι αυτό ενισχύει μια «μερίδα» ή «ομάδα» σε βάρος κάποιας άλλης.

Περιμένουμε να δούμε ποια θα είναι η συνέχεια, ελπίζοντας πάντα ότι τα «εντός των τειχών» της πανεπιστημιακής κοινότητας θα τύχουν διαφορετικής αντιμετώπισης.

Η «βούλα» της ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ

Δεν γνωρίζουν τίποτα για την «άτυπη» κατάσχεση του ΑΝΤΙ (τχ. 387) οι υπουργοί Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης κ. Γ. Πέτσος και Β. Ρώτης. Απαντώντας σε ερώτηση του βουλευτή Γ.Α. Μαγκάκη, που κατατέθηκε στη Βουλή στις 21.11.88, ο κ. Ρώτης αναφέρει ότι «όπως μας εγνώρισε ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών ουδεμία εντολή δόθηκε για κατάσχεση του ανωτέρου εντύπου». Ενώ ο κ. Πέτσος, από την πλευρά του, διαβεβαιώνει ότι «καμιά τέτοια ενέργεια δεν έλαβε χώρα» (!).

Σχετικά με αυτές τις απαντήσεις ο κ. Γ.Α. Μαγκάκης επανέρχεται με νέα ερώτηση, στην οποία σημειώνει μεταξύ άλλων:

«Οι απαντήσεις αυτές προκαλούν έκπληξη. Δεν υπάρχει ασφαλώς άλλος σε αυτόν τον τόπο, εκτός από τους παράγοντες οι οποίοι σας εισηγήθηκαν τις απαντήσεις αυτές, που να έχει την αφέλεια να νομίζει ότι μια τέτοια αντισηματική και εγκληματική ενέργεια ό-

πως είναι η υπό καθεστώς δημοκρατίας κατάσχεση ενός περιοδικού γίνεται με επίσημες υπηρεσιακές εντολές. Τέτοια αφέλεια μόνον οι συντάκτες της απαντήσεώς σας προσποιούνται. Και έτσι βέβαια δεν απαντούν στην ερώτησή μου. Γιατί αυτή αφορούσε «άτυπη», δηλαδή παράνομη κατάσχεση του περιοδικού ΑΝΤΙ, που, ως τέτοια, στηρίζεται σε εντολές που δίδονται στα σκοτεινά, σε μηχανισμούς που σφετερίζονται την εξουσία».

Ο κ. Μαγκάκης, αφού επισημαίνει ότι «γι' αυτό το λόγο, σας ερωτούσα στις 21.11.88 αν διατάξατε δικαστική προκαταρκτική έρευνα για την πλήρη διαλεύκανση των περιστατικών και τον εντοπισμό των πιθανών ενόχων όπου και αν βρίσκονται», επανέρχεται στην ερώτηση και επιπροσθέτως ερωτά:

«Το γεγονός ότι οι απαντήσεις σας σιωπήσαν στην ερώτηση αυτή, οφείλεται μόνο σε απύθμενη αφέλεια των συντακτών των απαντήσεων ή και σε προσπάθεια να συγκαλυφθεί η βάνουση προσβολή του δημοκρατικού πολιτεύματος με την «άτυπη» κατάσχεση ενός περιοδικού, προσπάθεια που σίγουρα κατευθύνθηκε από ενόχους. Και η απάντηση στο ερώτημα αυτό, ασφαλώς επιβάλλει τη διενέργεια σχετικής έρευνας».

Δεν μας προκαλεί έκπληξη η «ταχύτητα» με την οποία απάντησαν οι δυο υπουργοί χωρίς να προηγηθεί έρευνα ούτε ο απόλυτος τόνος του «υπουργού» Γ. Πέτσου που διαβεβαιώνει ότι «ούτε εντολή εδόθη στην ΕΛ.ΑΣ. για κατάσχεση» και ότι «καμιά τέτοια ενέργεια δεν έλαβε χώρα».

Ο κ. Πέτσος πιστεύει, φαίνεται, ότι στη χώρα μας ζουν λωτοφάγοι. Διαφορετικά δεν εξηγείται η απάντησή του. Βέβαια, αυτός έφτασε στο σημείο να έχει αποκαλυφθεί με λεπτομέρειες η φυγή του απατεώνα Κοσκωτά και να παρουσιάζει —ευτυχώς— μετά από ένα 20ήμερο το πόρισμά του για τη «φυγή του Κοσκωτά» και ούτε γάτα ούτε ζημιά.

Για να τελειώνουμε, αλλά και για να πούμε τα σύκα-σύκα και τη σκάφη-σκάφη, όπως άλλωστε διαπίστωσαν και οι αναγνώστες μας, το έκτακτο τεύχος του ΑΝΤΙ με αριθμό 387 κατασχέθηκε. Δεν υπήρξε ούτε «άτυπη», ούτε «μη-άτυπη» κατάσχεση. Υπήρξε ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ. Και όπως συμβαίνει σε ΟΛΕΣ τις κατασχέσεις —που βέβαια δεν θυροκολλούνται με βούλα και υπογραφή των αρμοδίων οργάνων— τέτοια «εντολή», όσο και αν δηλώνει ότι «έψαξε» και δεν βρήκε ο κ. Πέτσος, δεν πρόκειται να βρει. Οι μηχανισμοί είναι γνωστοί και ξέρουν να κάνουν τη δουλειά τους.

Όσο για τον κ. Πέτσο, θα πρέπει να κατανοήσει ότι δεν έχει να κάνει με λωτοφάγους, αλλά με πολίτες που επιμένουν να έχουν μνήμη. Το επόμενο βήμα ήταν το κάψιμο εφημερίδων. Η συγγένεια είναι προφανής.

ΑΝΤΙ
ΛΟΓΟΙ

ΧΡΗΣΜΟΣ

Μήνυμα πάλι απ' τους Δελφούς
Προς μη-στραβούς και μη-κουφούς...

Είπατε τω βασιλεί
κι επίσης τω Καραμανλή
χαμαί πέσε δαίδαλος αυλά,
κλοπές, απάτες, σκάνδαλα πολλά
Φοίβος-Ανδρέας τα 'κανε μούτι
Κοσκώτιδα, Μένιος κι ΕΒΟ μπαλαμούτι
Το Κτίσμα που πήρε το αφήνει καλύβη
τα αίσχη να κρύψει με ψεύδη τα
αλείβει

και χάριν Πατρίδος και χάριν βωμών
την μάντιδα δάφνην βραστήν ως
ζωμόν
και σεξ εμβαπτίζων την πίνει σιρόπι
σικτίρ στο Ελλάντα, σικτίρ στο
Ευρώπη.

και τώρα εκεί που φτάσαμε
κι εφτά χρονάκια χάσαμε
Χωρίς παγάν λαλέουσιν
κι ούτε Πασόκ λαλέον,
με τη Μιμή συμπλέουσιν
απαίρει ο Χαμαιλέον

Εκ του κόσμου των αστέρων
Η Πυθία... εκ των υστέρων

Δια την αντιγραφὴν
δὶς εξαμαρτῶν αναγνώστης σας.

Ο ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

Από το 1975 μέχρι σήμερα, αλλά και παλιότερα, καθοριστικός ήταν ο ρόλος της ψήφου των δημοκρατικών της Τούμπας για την ανάδειξη δημάρχου στη «συμπρωτεύουσα»!

Στις πρώτες μετά τη μεταπολίτευση δημαρεισίες, αλλά και συχνά άλλοτε, μια ισχνή χιλιάδα ψήφων έδινε το προβάδισμα στους συνδυασμούς της ενωμένης κεντροαριστεράς παράταξης.

Δεν είναι σκοπός του παρόντος η αναζήτηση της σειράς των λαθών που έδωσε το δήμο της Θεσσαλονίκης ώριμο φρούτο στο μεγάλο φαγοπότι του κραυγαλέου κ. Κούβελα. Ούτε να θυμίσει τη σημασία του πόστου αυτού χρειάζεται, μιας και ο σημερινός κάτοχός του αναφανδόν συνεχίζει τη «σπέκουλα» που άρχισε με την ανάληψη της προεκλογικής του καμπάνιας. Τα τεράστια πάρκιγκ περνοδιαβαίνουν στις εξαγγελίες που ναυαγούν είτε στα έγκατα της προκυμαίας είτε στα αρχαία της πλατείας των άμποτε Δικαστηρίων. Το «ελαφρό» μετρό επιπλέει στα λύματα του κεντρικού αποχετευτικού αγωγού... Αλλά η είσοδος της «Δορυφορικής» από το παράθυρο με τους τραγέλαφους (που θα είχε αποσοβήσει η έγκαιρη εφαρμογή της εισήγησης παλιότερου προϊστάμενου της πληροφόρησης)

αποτελεί τη δυναμική υποδομή για τον αυριανό τηλεοπτικό σταθμό του Δήμου. Που προοιονίζεται να σαρώσει το οποιοδήποτε «τρίτο κανάλι» έστω και λιγότερο ανύπαρκτο αύριο, έστω και λιγότερο αστειό κατόπιν εορτής!...

Η παρέλκυση με τον εγκλωβισμό κεφαλαίων ή την αποψύλωση πόρων, μακροπρόθεσμα δεν λειτουργεί βλαπτικά παρά μόνο στον τραυματισμένο ανέκαθεν *θεσμό* της τοπικής αυτοδιοίκησης: και πληγώνει καίρια το δίκαιο αίτημα των Θεσσαλονικέων για λιγότερη κηδεμονία τους από το κέντρο, όταν μάλιστα πρόκειται για μέτρα που στη βάση τους βελτιώνουν το επίπεδο της επαρχιώτικα καθελωμένης ποιότητας ζωής.

Δεν είναι επικείμενες οι δημοτικές αλλά οι εθνικές εκλογές, με αβέβαιο το μέλλον τους μάλιστα! Το τελευταίο κάνει επείγουσα τη δυνατότητα που συνιστά και όνειρο μερικών χιλιάδων κατοίκων της Πάνω Πόλης, μιας και αποτελούν τους παρίες του πελοεοδομικού συγκροτήματος: τη μετατροπή της κοινότητας του Αγίου Παύλου σε διαμέρισμα του Δήμου, μαζί με τους συνοικισμούς της Ευαγγελίστριας και των Σαράντα Εκκλησιών!

Κάτι τέτοιο θα σήμαινε αναβάθμιση της ζωής και στους μόνους αυτούς «χωριάτες» που συνθλίβονται στην καρδιά της πόλης με απαράδεκτες συνθήκες δημοτικών εξυπηρετήσεων, θα σήμαινε επίσης ίσως, διάνοιξη επικοινωνίας μεταξύ των τριών παραπάνω συνοικιών, που σήμερα γίνεται κυριολεκτικά και μόνο στα πρόθυρα του γειτονικού νεκροταφείου!

Την κοινότητα, αντίθετα με το Δήμο, εξακολούθησε να διοικεί παράταξη με καταπράσινες προεκλογικές αφίσες: Για λίγες ψήφους διαφορά, όταν στον πρώτο γύρο φάνηκε χωρισμένο στα τρία περίπου το εκλογικό σώμα! Με τους «Βέννετους» επικεφαλής και τους «Ρούσσους» από κοντά των «Πρασίνων»: Που για να μην επικαλούνται μεθεόρτια την στερνή γνώση, προσπαθεί να τους την προμαντέψει έστω νομοτελειακά, αυτό το ταπεινό σημείωμα!...

Κώστας Μανώλας

ΑΝΤΙ - ΕΚΔΟΣΗ που έμπαζε νερά

Το «αντί» σε έκτακτη έκδοσή του για το σκάνδαλο Κοσκωτά, προκάλεσε τόσες αντιδράσεις και μάλλον αυτή τη φορά ο εκδότης του Χρήστος Παπουτσάκης την έχει άσχημα. Όχι για τις αποκαλύψεις του που ήταν του στυλ «κάποιος είπε ότι άκουσε από κάποιον» κλπ. Το «αντί», ένα περιοδικό που κρατούσε ψηλά μια σημεία αλώβητης κριτικής, αυτή τη φορά κάπου έπεσε σε γκάφα δημοσιογραφική. Τα στοιχεία που χρησιμοποίησε ήταν περισσότερο απόψεις και σκέψεις, παρά τεκμήρια που να αποδεικνύουν τα όσα έλεγε. Μίλησε για εκδοχές διαφυγής Κοσκωτά, για υποψίες χρημάτων που πήγαιναν στο Χέρφιλντ και γενικά όλη η ιστορία έμπαζε από παντού.

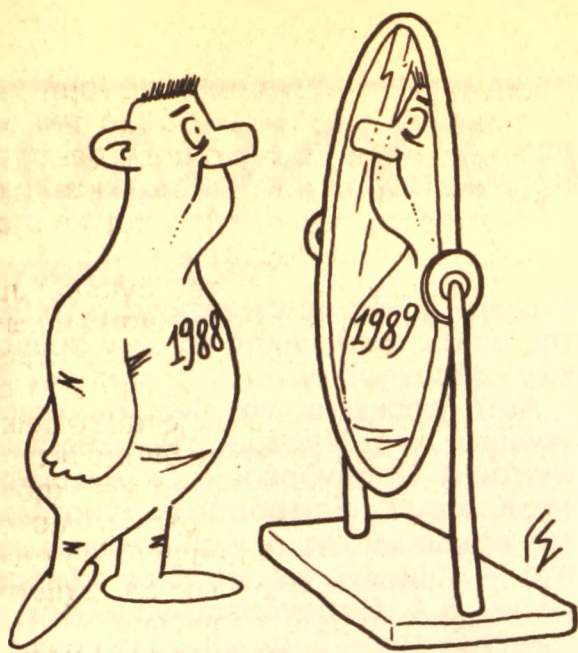
Το ερώτημα είναι, ποιος έπαιξε παιχνίδι πάνω στο ΑΝΤΙ, (αν έπαιξε παιχνίδι) ή τέλος πάντων ποιο το ζητούμενο από αυτή την έκτακτη έκδοση που μιλούσε στο εξώφυλλο για «Κυβέρνηση απατεώνων» χρησιμοποιώντας απόκομμα από τις εφημερίδες ΝΕΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΠΡΩΤΗ, ΑΥΡΙΑΝΗ, ΕΘΝΟΣ αν δεν απατώμαι. Μήπως η όλη ιστορία έχει καμιά σχέση με το πρόστιμο στο ΑΝΤΙ και στον εμπρησμό των γραφείων του; Λέω μήπως.

Σε περιοδικό της επαρχίας, δημοσιεύτηκε το κείμενο που παραθέτουμε. Το φιλοξενούμε γιατί είναι χαρακτηριστικό του κύματος ψιθύρων πασοκικής προέλευσης που απλώθηκε μετά τις αποκαλύψεις του έκτακτου τεύχους: «Μα έχει στοιχεία το ΑΝΤΙ;».

Δεν απαντήσαμε στο ερώτημα αυτό: απλώς συνεχίσαμε να δημοσιεύουμε νέα ντοκουμέντα. Και θα συνεχίσουμε και στα αμέσως επόμενα τεύχη.

Φυσικά, το ερώτημα «Μα έχει στοιχεία το ΑΝΤΙ;», έπαψε πια να τίθεται. Ο Τύπος, καθημερινά συσσωρεύει νέο αποδεικτικό υλικό για τους ενόχους των σκανδάλων. Και το «ερώτημα» έχει τώρα πια, μόνον ιστορική αξία. Ένα ερώτημα μόνον αιωρείται: «Πόσοι άλλοι είναι ένοχοι στο καράβι που μπάζει νερά;».

«ΕΡΩΤΑ ΜΟΥ ΑΓΙΑΤΡΕΥΤΕ»

Αν οι Γάλλοι, ανακάλυψαν, στις μέρες μας, τα σκυλάδικα με αποτέλεσμα να ηχογραφείται στα γαλλικά το σουξέ της Ελληνίδος τραγουδίστριας Κ. Στανίση «Μυστικέ μου έρωτα» (Μον αμούρ σε-κρέ), ας μην βιάζονται να χαρούν: έφτασαν κι εδώ δεύτεροι. Η φυλή των Ελλήνων με μπροστάρη τον ηγέτη της Ανδρέα Παπανδρέου είχε ήδη ανασύρει, εδώ και καιρό, τέτοιου είδους άσματα από το ημίφως των λαϊκών μαγαζιών της παραλίας ή της εθνικής οδού, δίνοντάς τους την αιγλή της επίσημης πρότασης για τον πολιτισμό. Και μια άλλη αιτιολογία, η Ρίτα Σακελλαρίου είναι η επίσημη διασκεδάστρια του νεότευκτου πρωθυπουργικού ζεύγους, που ευτυχεί και ευωχείται στην παρανομία και σε χώρους όπου τα ντεσιμπέλ προσβάλλουν τα ακουστικά τύμπανα όσων επιμένουν να προβάλλουν αισθητικές απαιτήσεις στο όνομα —αν όχι τίποτα άλλο— του καλού γούστου.

Τίποτα το παράδοξο, θα πείτε. Σε εποχές όπου η κυρίαρχη πρόταση για τον πολιτισμό έχει τις ρίζες της στο ρωμαϊκό παρελθόν της αρένας και των οργίων δεν θα περίμενε κανείς άλλη πρόταση από τον ηγέτη του. Από έναν άνθρωπο που εννόησε τους ανθρώπους που παράγουν πολιτισμό αυλοκόλακες (θυμάστε εκείνο το αμίμητο «αμφισβητήστε με»), που δεν διάβασε άλλο από αστυνομικά μυθιστορήματα (κι αυτά στα χρόνια της νιότης του), που δεν παρακολούθησε ποτέ μια κινηματογραφική ταινία, μια θεατρική παράσταση, μια μουσική εκδήλωση (μόνο κάποτε πήγε σε ένα μπαλέτο, επειδή χόρευε η φιλενάδα του γιού του) δεν μπορούσαμε να περιμένουμε τίποτα καλύτερο.

«Ιστορία μου αμαρτία μου», λοιπόν, «Έρωτά μου αγιάτρευτε», «Μυστικέ μου έρωτα» ...

Μερακλώνεσθε, ορχείσθε, υβρίζετε, προκαλείτε, αρπάζετε πότε πότε. Δεν αρκεί να έχετε άποψη για τον κόσμο. Χρειάζεται και να την επιδεικνύετε.

Μάγια Βενέτη

ΚΑΛΗΝ ΕΣΠΕΡΑ, ΑΡΧΟΝΤΑ

● Από την Χριστουγεννιάτικη «ΑΥΡΙΑΝΗ» διαλέξαμε και αναδημοσιεύουμε τα κάλαντα που ο χουντικός Μάνος Χάρης απευθύνει στον πρωθυπουργό του, τον Μεγάλο Ανδρέα Παπανδρέου. Έτσι χωρίς σχόλια.

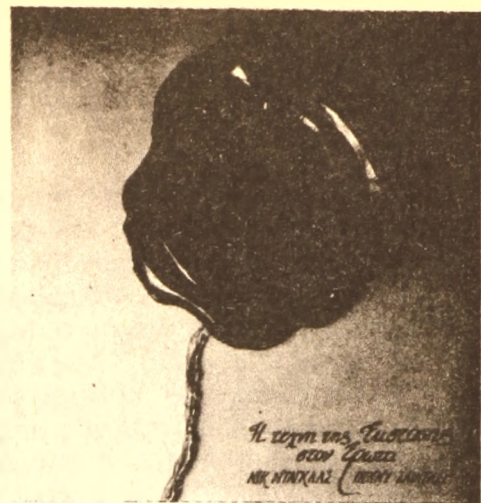
Καλήν ημέρα άρχοντα Αντρέα Παπανδρέου,
που έδειξες πως είσαι σύ ο λάτρης τού... ωραίου.
Γιατί, ενώ σ' εγχείριζαν, στη Λόντρα, οι ντοκτόροι,
η πονεμένη σου καρδιά τού έρωτα είχε... ζόρι.
Κι ενώ σε τριγυρίζανε γιατροί και δραγουμάνοι,
εσύ κρατιόσουν ασιγιά... χεράκι με τη Λιάνη.
Η Δήμητρα... Μαγδαληνή ήταν σωστή για σένα
που σούβγαλε, σαν του Χριστού, αυτή τ' απωθημένα.
Αυτή, με τα... τσαλίμα της και το... γλυπτό της σώμα,
Αντρέα μου, η αφορμή ήταν και ζεις ακόμα.
Ήταν ο... θηλυκός Γιακούμπ, για σένα αυτή Αντρέα,
που σούκανε... επέμβαση μόνο με την παρέα.
Το ότι ήταν δίπλα σου τις κρίσιμες τίς ώρες,
απ' τα μεγάλα βάσανα γλίτωσες και τις μπόρες.
Μόνο, που ήταν αφορμή το τροφαντό της σώμα,
να αντιδράσουν μερικοί μέσ' στου ΠΑΣΟΚ το κόμμα.
Αλλά, και μέσα στο λαό καμψόσοι δεν τη θέναι
κι άλλοι για σένα και γλυτή, ανέκδοτα σάς λένε.
Πάντως εσύ γερά κρατάς. Δεν σε πτοεί η ήττα
και θα... μαθήσεις τελικά, μάλλον, τη ... Μαργαρίτα.
Ετσι, η τέως σύζυγος θαρώ πως θα ενδώσει
κι ότι το διαζύγιο, Αντρέα, θα στο δώσει.
Με τη Μιμή, λοιπόν, μαζί θα ζήσεις μιά χαρούλα
κι άσε να τή φωνάζουνε, οι βλάκες... εγγονούλα.
Μακάρι, σαν και της Μιμής τών εκλογών το τέλος
νάναι, και να μην πικραθείς, όπως ο Βενιζέλος.
Γιαυτό, ευχές ολόψυχες, Αντρέα μου, σας δίνω
και να... μυρίσει η Μιμή, σύντομα και τον... κρίνο.
Το λέω μεταφορικά, μην το παρεξηγήσεις,
γιατί πιστεύω πως μπορείς και να τεκνοποιήσεις.
Οι δυνατόι... παντού μπορούν - δεν στο πετώ για σπόντα -
και είναι ακόμη... καρπεροί μέχρι και στα ογδόντα.
Πάντως, στο λέω, αν κάνατε εσείς ένα μωράκι
θα είχε, σίγουρα, τονό τον... Κώστα Μητσότση.
Θάτρεχε, οπωσδήποτε, αυτός να τό βαφτίσει
για νάχει απ' το σά σου κάποιον να τόν... ψηφίσει.
Γιατί, Αντρέα, ο «Ψηλός» και στη... ζωή την άλλη,
για να γίνει... πρωθυπουργός, κάλη και κεί θα βάλει.

Η ΑΝΩΘΕΝ

Με την άνωθεν εντολή
ο χοντρός ο μπογιατζής
έγινε Τραπεζίτης και μεγαλοεκδότης
και σπουδαίος χρηματοδότης,
και ΑΝΤΙ της φυλακής
ζει ωραία, πού αλλού;
μα βεβαίως στην Αμερική.
ΑΝΤΙ όμως να εκδοθεί,
ΑΝΤΙ να εμποδιστεί στη φυγή,
ΑΝΤΙ οι κλοπές του να γνωστούν,
ΑΝΤΙ να μάθωμεν πόσοι τα πιάσαν στο
λιόφωτό μας Άστυ,
ΑΝΤΙ να εύρωμεν πού τα έβαλε πριν
φύγει,
ΑΝΤΙ να συμπονέσωμεν της
Μάργκαρετ το χάλι,
ΑΝΤΙ της Αλήθειας και της Τιμής,
ΟΛΑ Αντικατασταθήκανε,
από το γλωσσάκι της Μιμής.

Τζάντες

Το βιβλίο που πρέπει να διαβαστεί
από όλους

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Η Τέχνη της Έκστασης στον Έρωτα
μέσα από διδασκαλίες του Ινδουϊστι-
κού Πολιτισμού - ΤΑΟ, ΚΑΜΑ ΣΟΥ-
ΤΡΑ κτλ.

Πάνω από 600 φωτογραφίες και
πλήθος από ανέκδοτες γκραβούρες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ
Μαυρομιχάλη 1 - 3618502

JAZZ
BAR
ΤΣΑΚΑΛΩΦ

ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ
ΥΠΕΡΟΧΟ ΦΑΓΗΤΟ

ΤΣΑΚΑΛΩΦ 10·1ος ΟΡΟΦΟΣ
3605889

ΟΙ ΣΥΝΕΝΟΧΟΙ ΚΑΙ Η 27η ΣΥΝΟΔΟΣ

του Σ.Ι. Δερένιου

Τίποτα δεν άλλαξε προς το καλύτερο τους δυόμισι μήνες από την περιλάλητη (και «πλήρη ελπίδων» για τους χιμαιρικούς κομματικούς) επιστροφή του Α. Παπανδρέου από το Λονδίνο. Με τον δήθεν «κλάδο ελαίας» μιας νέας εθνικής πολιτικής, με διαθέσεις κάθαρσης και «αυτοκάθαρσης» και με πολλές υποσχέσεις —προς τους εκλεκτούς της Δημήτρας δημοσιογράφους— για νέες πρακτικές και νέους ρυθμούς. Τίποτα δεν τηρήθηκε απ' όλα αυτά: το αντίθετο μάλιστα.

Πόλωση, αυταρχισμός, ηγεμονισμός, πειθαναγκασμός και μια σειρά από «δημόσια αμαρτήματα» όξυναν την κρίση ήθους, ύφους και πολιτικής. Μεγάλωσαν την απομόνωση του ηγεμόνα του ΠΑΣΟΚ, ο οποίος δεν βλέπει παρά «συνωμότες» «υπονομευτές», «αποστάτες» αλλά και *συνυπεύθυνους*. Των δικών του ανομιμάτων. Πρόκληση της ιστορικής μνήμης, γελοιοποίηση των θεσμών, καταρράκωση, ελεεινοποίηση των πάντων.

Εάν μπορεί να βγάλει κανείς κάποιο ιδιαίτερο συμπέρασμα από αυτές τις 70 ημέρες για την πολιτική μας ιστορία είναι ασφαλώς ο πρωτοφανής εξευτελισμός προσώπων, εννοιών και πράξεων της εποχής του ανέλδοτου αγώνα. Η επανάληψη της τότε τραγωδίας και η μετατροπή της σε φάρσα. Ο Α. Παπανδρέου, το ΠΑΣΟΚ και η κυβέρνησή του δεν εξαγνήσαν από το βαρύ πολιτικό παρελθόν τον Κων. Μητσοτάκη (που μεταβλήθηκε σε εισαγγελέα του δημόσιου ήθους και χρήματος) αλλά κινδυνεύουν να γελοιοποιήσουν την ίδια την ιστορική μας μνήμη.

Η κατηγορία για «αποστασία» απευθύνεται στους **Ι. Αλευρά, Α. Λάζαρη, Κ. Σημίτη και Λευτ. Βερυβάκη**. Οι άλλοτε δημοκρατικοί πολίτες μεταβάλλονται σε «τάγματα εφόδου» για την «προάσπιση της δημοκρατίας» δηλαδή του διεφθαρμένου εσωκομματικού καθεστώτος. Ο Τόμπρας μετατρέπεται σε υπόδειγμα «νεοφασίστα» που ταυτίζει τη δημοκρατία με τη λάσπη και τη δικτατορία του κόμματος. Οι αναφορές σε νέο ΑΣΠΙΔΑ είναι ανεργματιστή κινδυνολογία και το κάψιμο των εφημερίδων μια αποκρουστική πράξη τρομοκρατίας.

Θα σηματοδοτήσει άραγε μια «νέα εποχή» σε όλα τα επίπεδα της πολιτικής ζωής η θεωρούμενη ως «κρίσιμη» Σύνοδος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, που έχει (μετά δυο αναβολές) καθορισθεί για τις 29-30 Δεκεμβρίου;

Το ΑΝΤΙ που έχει δικαιωθεί σε όλες τις έως τώρα αναλύσεις και εκτιμήσεις του για τις πολιτικές εξελίξεις και τα σκάνδαλα στα κυκλώματα κορυφής, θεωρεί ότι και η 27η Σύνοδος της Κ.Ε., του ΠΑΣΟΚ δεν πρόκειται να οδηγήσει σε καμιά σημαντική αλλαγή προσανατολισμού. Και κατά προέκταση σε καμιά σημαντική αλλαγή της μοιραίας πορείας του ΠΑΣΟΚ, της κυβέρνησης και του Α. Παπανδρέου. Κι αυτό όχι γιατί δεν πρόκειται να γίνουν εξαγγελίες, προτάσεις, κριτικές και αυτοκριτικές. Αλλά επειδή οι ίδιες οι δομές

«Όσο αλλάζει τόσο μένει η ίδια». Η ρήση αυτή της γαλλικής διπλωματίας του περασμένου αιώνα για την εκφυλισμένη Οθωμανική Αυτοκρατορία φαίνεται να ισχύει για την κυβερνητική και κομματική πρακτική της «Αλλαγής». Ο αυριανισμός έχει πλέον μετατραπεί στο ανώτατο στάδιο του σοσιαλισμού του ΠΑΣΟΚ - όχι απλώς γνήσιος εκφραστής αλλά και προπομπός του.

του κυβερνητικού χώρου δεν επιτρέπουν την υπέρβασή τους.

Ασφαλώς ο Α. Παπανδρέου θα επιτρέψει, για πρώτη φορά, να συζητηθούν ορισμένα κρίσιμα προβλήματα και παθογένειες. Ωστόσο για μας είναι απόλυτα βέβαιο ότι αφενός αυτή την κριτική και «νέα πορεία» θα προσπαθήσει να την καρπωθεί ο ίδιος προσωπικά (οπότε θα πρέπει να αναμένεται μια εισήγηση «αυτοκριτικής» και δημαγωγίας) και αφ' ετέρου θα αναλάβει να την ποδηγετήσει είτε ο ίδιος απευθείας με υποσχέσεις και προσωρινές εκτονωτικές κινήσεις (ανασχηματισμός, εξαγγελία συνεδρίου) είτε μέσω των εμπιστών του Εκτελεστικού Γραφείου.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Α. Παπανδρέου θα κερδίσει τις σχετικές ψηφοφορίες στην Κ.Ε. καθώς μάλιστα τον τελευταίο καιρό αυξάνουν οι διορισμοί μελών της σε κρατικές θέσεις, με τελευταίους τους **Α. Φούρα, Γ. Θωμά και Μιχ. Δωρή**. Καθώς ξανάρχισαν μετά τα Χριστούγεννα οι κατά ομάδες εκτονωτικές συσκέψεις μελών της Κ.Ε. με «εκτελεστικούς», που εξακολουθούν να διατηρούν τις αυταπάτες τους.

Ήδη λοιπόν το σκηνικό στήνεται για την «κρίσιμη σύνοδο». Ο *Πρόεδρος υπεράνω και υπέρ πάσης κριτικής από τον ίδιο*, η ελεγχόμενη πλειοψηφία, η ανήσυχη μειοψηφία (που δεν αποφασίζει κανενός είδους ρήξη με τον εαυτό της και την κομματική της «χρησιμότητα»), ο εκφυλισμός της κριτικής σε εμφύλιες διενέξεις και αόριστες καταγγελίες, οι επικλήσεις για νέο Συνέδριο, ο έλεγχος των αποφάσεων και η ανάθεσή τους στον πρώτο και μόνο υπεύθυνο. Πάλι ο Α. Παπανδρέου θα μιλήσει «εν ονόματι» του κόμματος και της κυβέρνησης και πάλι θα διανθίσει τη *«βαρυσήμαντη πολιτική του εισήγηση»* με διαβεβαιώσεις, καταγγελίες για υπονομεύσεις, μηνύματα για *«ενότητα, συσπείρωση και αισιοδοξία»* με προσκλητήρια —όπως αποκαλύπτουμε σήμερα— για δήθεν *«ενωμένο και συλλογικό ΠΑΣΟΚ»*. Άλλωστε, η ίδια η *«ανίερη σήμαχια ΝΔ και ΚΚΕ»* θα του επιτρέψει —όπως έχει εξομολογηθεί σε συνομιλητές του τελευταία— να αντισταθεί ή έ-

στω να αφήσει σε εκκρεμότητα το θέμα της απλής αναλογικής και των συμμαχιών κυβερνήσεων.

Αυτό πρόκειται να είναι σε γενικές γραμμές το περίγραμμα των μεθοδεύσεων του Α. Παπανδρέου στην νέα σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής και η κατάληξη των εργασιών της. Δεν αποκλείεται μάλιστα —σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες— ο Α. Παπανδρέου να κλείσει τις εργασίες της Κ.Ε. με μηνύματα όπως τα παραπάνω και με εξαγγελίες για κάποια εργασιοθεραπεία των μελών της Κ.Ε. (όπως έχει γίνει κατ' επανάληψη στο παρελθόν, με τη συγκρότηση επιτροπών κ.λπ.) στα πλαίσια της στρατηγικής του για συνυπευθυνότητα.

Το βέβαιο πάντως είναι ότι οποιαδήποτε «φυγή προς τα εμπρός» με συγκεκριμένες υποσχέσεις και διαδικασίες, που θα ξεπερνούν τον αρχηγικό έλεγχο δεν θα αποτελεί παρά εκτόνωση της συγκυρίας και υπόσχεση η οποία δεν θα τηρηθεί.

Ασφαλώς το όλο φαινόμενο της εξαθλίωσης του κυβερνητικού χώρου δεν οφείλεται μόνο στις πανουργίες και τον αυταρχισμό του μονοκράτορα. Οφείλεται στον κατακερματισμό του, την έλλειψη πολιτικής από όσους μετρούν ελπίδες για τη «μεταανδρείκη εποχή» και την άκριτη πλειοδοσία του σε ένα νεφελώδες αριστερό προφίλ. Αντί να αμφισβητούν προς τα άνω, αμφισβητούνται μεταξύ τους και οι προσωπικές πολιτικές προσπαθούν να μεταμφιεσθούν σε κομματικές στρατηγικές.

Γενικεύουν αντί να εξειδικεύουν τα προβλήματα της παθογένειας, αγανακτούν στους διαδρόμους αλλά «μπροστά στον Πρόεδρο» ψελλίζουν ή και συναινούν, διακηρύσσουν την προσωπική τους εντιμότητα σε μια «Κύβερνηση απαιτεώνων», ζητούν την απομάκρυνση του Μένιου Κουτσόγιωργα και όσων είναι «εκτεθειμένοι» για να ταυτίσουν τελικά τη δική τους υπουργοποίηση με τη «νέα και αναγκαία πολιτική».

Ασφαλώς, οι εξαιρέσεις επιβεβαιώνουν τον κανόνα, αλλά ο κανόνας είναι φαινόμενα, αντιλήψεις, νοοτροπίες και συμπεριφορές όπως οι παραπάνω. Για το λόγο αυτό —και η 27η Σύνοδος θα το επιβεβαιώσει— δεν έχει να περιμένει κανείς τίποτα αξιο λόγου από τις μεθοδευμένες και παγιδευμένες κομματικές συνόδους. Όπως δεν έχει να περιμένει και τίποτα αξιο λόγου από το σύνολο του κομματικού χώρου του ΠΑΣΟΚ. Άλλωστε, οι μόνες αξίες λόγου πράξεις του τελευταίου καιρού είναι και οι μόνες που μπορεί να γίνουν εφόσον δεν υπάρχει θετικός επηρεασμός και γόνιμη συλλογική δράση. Είναι οι αποχωρήσεις και δημόσιες καταγγελίες μαζί. Η αποχώρηση όπως και η σιωπηρή αποστασιοποίηση όμως είναι πλέον συνηθισμένη. Διαδικασία που έχει δρομολογήσει και υλοποιεί ο μέγας υπεύθυνος για όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης, της Κοινοβουλευτικής Ομάδας και του κομματικού μηχανισμού. □

ΕΝΑ ΚΑΙ ΕΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ

του Πάνου Παναγιωτόπουλου

Είναι σαφές ότι μια τέτοια ενέργεια υπαγορεύεται κυρίως, από την ανάγκη που αισθάνονται τα ηγετικά κλιμάκια του ΠΑΣΟΚ να σπάσουν την απομόνωση στην οποία έχει περιέλθει το κυβερνών κόμμα, μετά τη συμφωνία των 4 κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Δεν είναι καθόλου υπερβολικό να λεχθεί ότι αυτή «η συμφωνία των τεσσάρων» (ΝΔ, ΚΚΕ, ΔΗΑΝΑ, ΕΑΡ) έχει προκαλέσει τέτοιους προβληματισμούς στα κλιμάκια αυτά, ώστε έχει γίνει η αιτία της δημιουργίας ακόμη και προσωπικού άγχους, ιδιαίτερα στα στελέχη εκείνα της καθοδήγησης της οδού Χαριλάου Τρικούπη, που βλέπουν την πολιτική τους εξέλιξη, κατά την μεταΠαπανδρεϊκή εποχή, να μονοδρομείται υποχρεωτικά μέσα από τα πολιτικά κανάλια του ευρύτερου Αριστερού χώρου.

Τα στελέχη, λοιπόν, αυτά, με προεξάρχοντες τους κ. Γ. Γεννηματά και Κ. Λαλιώτη και με τη σύμφωνη γνώμη των κ. Κ. Σκανδαλίδη και Απ. Κακλαμάνη, «ζύμωσαν» επανειλημμένα, στις πολύωρες και επί καθημερινής βάσεως συνεδριάσεις της Γραμματείας του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ, την άποψη ότι «πρέπει το ταχύτερο δυνατόν να σπάσει η, παρά φύσει, συμφωνία της ΝΔ με το ΚΚΕ και την ΕΑΡ», πριν η εξέλιξη των πραγμάτων προλάβει το ΠΑΣΟΚ και ακυρώσει εκ των προτέρων τη δυνατότητά του να παρέμβει αποτρεπτικά.

Η ανάγκη να υπάρξει παρέμβαση «εδώ και τώρα» υπογραμμίζεται από την εκτίμηση που κάνουν ορισμένοι από την καθοδήγηση του ΠΑΣΟΚ, που κατορθώνουν να διατηρούν, μέρος τουλάχιστον της ψυχραιμίας τους, ότι «η προσέγγιση των τεσσάρων και κατά κύριο λόγο της ΝΔ με τους δυο βασικούς σχηματισμούς της Αριστεράς, εισάγει στο πολιτικό σκηνικό μεταβλητές ποιοτικού και όχι ποσοτικού χαρακτήρα, οι οποίες μετά την πάροδο ολίγου χρόνου ενδέχεται να αφαιρέσουν από το ΠΑΣΟΚ τον αποχρώντα λόγο της πολιτικής του ύπαρξης».

Επαφές

Είναι βέβαιο ότι οι πρωτοβουλίες που θα εκδηλωθούν από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, θα έχουν ως άξονα το εκλογικό σύστημα. Θα συνοδεύονται όμως και από ορισμένα «καρυκεύματα», που θα έχουν σκοπό να κάνουν πιο πειστικό το προσφερόμενο «δόλωμα». Για να εγκριθεί η όλη μεθόδευση από τον πρωθυπουργό, είναι αλήθεια ότι τα μέλη της Γραμματείας του ΠΑΣΟΚ, έχουν καταβάλει φιλότιμες και συντονισμένες προσπάθειες.

Η ανάγκη της πραγματοποίησης «εδώ και τώρα» του «ανοίγματος» προς την Αριστερά δεν είναι, ασφαλώς, έξω από την πολιτική σκέψη του κ. Α. Παπανδρέου, ο οποίος άλλωστε στήριξε στους αλληπαλούς πολιτικούς εκβιασμούς του προς τους αριστερούς ψηφοφόρους, τους πιο κρίσιμους και πολιτικά αποδοτικούς προεκλογικούς του αγώνες.

Μια, εντέχνως, μεθοδευμένη «επίθεση φιλίας» του ΠΑΣΟΚ προς το ΚΚΕ είναι πολύ πιθανό να βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, τις ημέρες που θα κυκλοφορεί το τεύχος του «Αντί», που κρατάτε στα χέρια σας. Η πρωτοβουλία αυτή, που αποτελεί στην ουσία κίνηση ανάγκης, θα έχει ως σημείο εκκίνησης τη νέα σύνοδο της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ, είτε αυτή πραγματοποιηθεί κανονικά στις 29 και 30 Δεκεμβρίου 1988, όπως έχει ανακοινωθεί, είτε αναβληθεί για το τέλος του πρώτου 15νθημέρου του καινούριου χρόνου.

Το πρόβλημα όμως με τον πρωθυπουργό και αρχηγό του ΠΑΣΟΚ είναι πλέον άλλο: εμφανίζει μια πολύ μεγάλη πολιτική δυσκινησία, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην κακή κατάσταση της υγείας του και στις έντονες μεταπτώσεις που του προκαλεί.

Έτσι, όταν του ετέθη το θέμα του «ανοίγματος» στην Αριστερά, κατά την διάρκεια της πρόσφατης συνεδρίασης της Γραμματείας του Ε.Γ. στο Μαξίμου, ο κ. Α. Παπανδρέου αντέδρασε με τέτοιο τρόπο («τι να πούμε μαζί τους, αφού μας βρίζουν...», λέγεται ότι είπε...), που αποθάρρυνε, τα μέγιστα, τους εμπνευστές του σχεδίου. Έτσι δεν προχώρησαν στο να του θέσουν εξ ολοκλήρου και τα συμπληρωματικά «μέτρα» που προορίζονται για να αποτελέσουν το «περιτύλιγμα» της όλης μεθόδευσης και περιλαμβάνουν συνολικές προτάσεις για βελτίωση της εικόνας που παρουσιάζει η κυβέρνηση, σε τομείς, όπως π.χ. τα κρατικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Κάποια αλλαγή στο χώρο αυτό που δεν θα θίξει την ουσία των πραγμάτων, αλλά «το φαινόμενο»; θεωρείται από τους κύκλους αυτούς, σε συνδυασμό με έναν ακόμη ανασχηματισμό της κυβέρνησης, που επιμένουν ότι πρέπει να κάνει το «ποδαρικό» του 1989, ότι θα μεταβάλει τις αρνητικές εντυπώσεις, που έχει σήμερα η Αριστερά και θα ανοίξει το δρόμο για κάποιον διάλογο μαζί της.

Ανεξάρτητα, πάντως, από το γεγονός ότι και οι πλέον αισιόδοξοι στο ΠΑΣΟΚ βλέπουν ότι η πρόταση Χαλκίδας, επαναλαμβανόμενη, σήμερα κινδυνεύει να εκφυλιστεί σε φάρσα, τα στελέχη της καθοδήγησης του Κινήματος κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να πλησιάσουν ηγετικές προσωπικότητες της Αριστεράς, ακόμη κι υπό το πρόσχημα κοινωνι-

κών επαφών ή συναντήσεων.

Από αυτή την πλευρά δεν αποτελεί, βεβαίως, μεμονωμένο περιστατικό η επίσκεψη του υπουργού Εργασίας και μέλους της Γραμματείας του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Γεννηματά στο σπίτι του μέλους του Ε.Γ. της ΕΑΡ κ. Γρ. Γιάνναρου, λίγες μέρες πριν από τις γιορτές.

Ενώ, όπως λέγεται, στους διαδρόμους της Χαριλάου Τρικούπη, «πολλά μπορούν να αλλάξουν από μια συνάντηση Παπανδρέου - Φλωράκη, την οποία, προτείνεται στον πρωθυπουργό να την επιδιώξει πάση θυσία...».

Τα πράγματα έχουν προχωρήσει...

Το ερώτημα είναι, βεβαίως, ποιο αντίκρουσμα μπορούν να έχουν τέτοιου είδους «ευσεβείς πόθοι» των «εκτελεστικών» του ΠΑΣΟΚ στην καθημερινή πολιτική πράξη όπως αυτή διαμορφώνεται από συνθήκες και αντικειμενικά δεδομένα που υπαγορεύθηκαν από τις πρωτοβουλίες της αντιπολίτευσης.

Γιατί ο κ. Χαρ. Φλωράκης πολύ δύσκολα μπορεί να πάρει πίσω αυτά που έχει δηλώσει τις τελευταίες εβδομάδες για το ΠΑΣΟΚ. Και πολύ δυσκολότερα είναι σε θέση να πείσει τη γνωστή ανανεωτική ομάδα του ΚΚΕ ότι η πορεία που έχει χάραξει για την ανάδειξη του κόμματος του Περισού και της συνασπισμένης Αριστεράς σε κύρια αντιπολιτευτική δύναμη απέναντι σε μια αυριανή κυβέρνηση της ΝΔ είναι αδιέξοδη και λανθασμένη.

Άλλωστε στο ΚΚΕ —παρά τις όποιες «γκρίνιες», που ακούγονται— είναι ευρέως διαδεδομένη η εκτίμηση ότι η εμφάνιση του κ. Φλωράκη δίπλα στον κ. Μητσotάκη στις τηλεοπτικές οθόνες «ολοκλήρωσε τη νίκη που κατέκτησε το ΚΚΕ το 1974, με τη νομιμοποίησή του».

Παράλληλα ο ευφυής ελιγμός του κ. Κων. Μητσotάκη στο να συνυπογράψει το αίτημα της Αριστεράς για άμεση προσφυγή στις κάλπες, με την απλή αναλογική του 1946, αποστερεί το ΚΚΕ και κυρίως την «παλαιά του φρουρά» από οποιοδήποτε πολιτικό «άλλοθι», το οποίο θα μπορούσε να καταστήσει θεμιτή τη διαπραγμάτευση με το ΠΑΣΟΚ για το εκλογικό σύστημα. Δικαίως, λοιπόν, έδειξε να ανησυχεί ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΚΚΕ, κ. Κώστας Κάππος για διαγραφόμενες «προβοκάτσες» που μεθοδεύονται κατά του αρχηγού της ΝΔ σε συνέντευξη που έδωσε στο «Δίαυλο 10» και η οποία για άγνωστους λόγους πέρασε σχεδόν απαρατήρητη. Στη συνέντευξή του αυτή ο κ. Κάππος, που δεν παραλείπει να τονίζει ότι «χωρίς τον Μητσotάκη η ΝΔ δεν θα είχε ποτέ συμφωνήσει μαζί μας» είχε μιλήσει για προσπάθειες που καταβάλλονται για να βγει στην άκρη ο Μητσotάκης και να ανοίξει ο δρόμος για «συναινετικές διαδικασίες» προφανώς «δικομματικής υφής», όπως υπαινιχθηκε ο ομιλητής.

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

του Δ. Ψάλτη

Μετά τις πρώτες θεαματικές επαφές και πολιτικές προσεγγίσεις, ο Συνασπισμός «δημοκρατικών και αριστερών δυνάμεων» φαίνεται να γνωρίζει κάποια ύφεση των δραστηριοτήτων του. Αυτή η στασιμότητα, δεν οφείλεται μόνο στη χαλάρωση των εορτών —αφού είχαν άλλα προγραμματισθεί— αλλά και σε ορισμένες διαφωνίες και «δυσλειτουργίες», που προέκυψαν για τη μετατροπή της διμερούς σε πολυμερή συμφωνία.

Ο πρώην υπουργός κ. Απόστολος Λάζαρης δείχνει να μη βιάζεται να αναλάβει την προεδρία για την προεκλογική εμφάνιση του «Συνασπισμού» (με πρώτους τους κ. Χαρ. Φλωράκη και Α. Κύρκο), εφόσον δεν έχει επιτευχθεί ακόμα η πολυμερής «αριστερή συνεργασία». Ο κ. Λάζαρης έχει αποφασίσει να ενταχθεί στο «Συνασπισμό» μετά την ολοκλήρωση της «πολυμερούς αριστερής συνεργασίας» και στη νέα φάση της δρομολόγησης της διεύρυνσης της συνεργασίας με «δημοκρατικές δυνάμεις» που προέρχονται είτε από το ΠΑΣΟΚ, είτε από χώρους που «βρίσκονται προς τα δεξιά του». Όμως η προηγούμενη φάση φαίνεται να αντιμετωπίζει δυσκολίες τόσο από την πλευρά ορισμένων υποψηφίων συνεργαζόμενων (Γερ. Αρσένης, Γ. Μπανιάς), όσο και στο εσωτερικό του ΚΚΕ και της ΕΑΡ.

Συγκεκριμένα:

- Ο κ. Γερ. Αρσένης φέρεται να μην αποκλείει να ανασυγκολλήσει τις σχέσεις του με το ΠΑΣΟΚ (τις οποίες έχει συζητήσει σε κατ' ιδίαν ή μέσω τρίτων επαφές με τους Γιώργο και Νίκο Παπανδρέου) και την προεκλογική συνεργασία με τον Α. Παπανδρέου στο πλαίσιο ενός «μεταανδρεϊκού» ρόλου του. Η συνεργασία αυτή θα μπορεί να είναι ωφέλιμη, στο ΠΑΣΟΚ κυρίως, γιατί αφαιρεί από το «Συνασπισμό» και μάλιστα σε μια εποχή κατά

την οποία η συνεργασία του ΠΑΣΟΚ με τους Ι. Ζιγδή, Ν. Ψαρουδάκη και Γ. Μαύρο δείχνει να έχει γίνει προβληματική και από τις δυο πλευρές.

- Ο κ. Γιάννης Μπανιάς γνωστοποιεί την απόφασή του για αυτόνομη κάθοδο του «ΚΚΕ εσ.-Ανανεωτική Αριστερά» τουλάχιστον στις Ευρωεκλογές και τη δυσφορία του να αναγνωρισθεί —όπως η «Ελληνική Αριστερά»— ως ισότιμος συνομιλητής. Ανάλογες αντιρρήσεις καταλογίζονται και στον Γερ. Αρσένη, που φέρεται όπως λένουν ορισμένοι, «δυσανεστημένος» επειδή δεν έχει ικανοποιηθεί η επιθυμία του να είναι ο ίδιος και όχι ο κ. Α. Λάζαρης ο εκφραστής της «πασοκογενούς» και «μη κομμουνιστογενούς» μερίδας του «Συνασπισμού».

- Η μειοψηφία της «ΕΑΡ», που διαφώνησε στην προσέγγιση με το ΚΚΕ, φέρεται να έχει αποκτήσει σεβαστό ποσοστό επιρροής σε μια άλλη της άποψη. Να μη διευρυνθεί με πολυμελή επιτροπή ο «Συνασπισμός» και μάλιστα με τη σύσταση αντιπροσωπευτικού συμβουλίου από όλες τις κινήσεις και κόμματα, που πρόκειται να συνενωθούν. Προτιμούν —όπως και ο κ. Λάζαρης— τη σύσταση ολιγομελούς αντιπροσωπευτικής εκλογικής επιτροπής. Επιπλέον, διαφωνούν να περιληφθούν στα κοινά ψηφοδέλτια και σε εκλόγιμες θέσεις της Α' και Β' Αθήνας οι κ. Στάθης Παναγιώλης και Κώστας Νάσης. Η διαφωνία τους γνωστοποιήθηκε ήδη στο ΚΚΕ.

- Στο ΚΚΕ η στασιμότητα στην εξέλιξη της διμερούς σε πολυμερή, οφείλεται σε αντιδράσεις κάθε βαθμού, που έχουν δημιουργηθεί από τη συνεργασία με την ΕΑΡ και τη ρυμούλκηση του κόμματος από ορισμένες τακτικές επιλογές, που οι επικριτές θεωρούν ότι οφείλονται στον κ. Κύρκο και εξυπηρετούν στη σημερινή συγκυρία τον Κ. Μητσοτάκη (πολυκομμα-

τική συνεργασία για την απλή αναλογική, αίτημα κοινής σύσκεψης με τον πρωθυπουργό κ.λπ.). Επικεφαλής της τάσης αυτής φέρονται να είναι οι κ. Τσολάκης, Γ. Τζαμτζής, Γ. Σκαμνάκης, Γ. Παπαπέτρος, Κώστας Κάππος και Αλέκα Παπαρήγα.

Οι επικριτές των τελευταίων κινήσεων εκτιμούν ότι με τις τελευταίες πολιτικές πρωτοβουλίες της αντιπολίτευσης δεν καταπολεμείται ο δικομματισμός, αλλά τίθεται ως κύριος στόχος το ΠΑΣΟΚ, του οποίου μεγάλη λαϊκή βάση συσπειρώνεται. Πιστεύουν επίσης ότι θα πρέπει να αποκλεισθεί από την αντιπολιτευτική στρατηγική η μετεκλογική συνεργασία σε κυβερνητικό επίπεδο με τη Δεξιά, αλλά ότι αυτό μπορεί να γίνει υπό όρους με το ΠΑΣΟΚ. Τέλος διαφωνούν με την πολυμερή διεύρυνση του «Συνασπισμού», επειδή θεωρούν ότι μπορεί να αλλοιωθεί ο αριστερός χαρακτήρας της και να λειτουργήσει αρνητικά το προηγούμενο της «Ενωμένης Αριστεράς» και της «Συμμαχίας». Με τη δημοσιοποίηση ωστόσο της απόφασης της ΚΕ του ΚΚΕ και τις πρωτοβουλίες διαλόγου που ήδη προανήγγειλαν ΚΚΕ και ΕΑΡ αναμένεται να αποσαφηνισθούν οι απόψεις που διαμορφώνονται στην Αριστερά με τη συνεργασία.

Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν και ορισμένες ζυμώσεις και συζητήσεις που γίνονται σε επίπεδο ηγετικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ και που δείχνουν την ανησυχία που υπάρχει για τη συνεργασία. Ορισμένοι εκτιμούν ότι η συνεργασία δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στο Κίνημα και πρέπει να βρεθεί τρόπος «αποψίλωσής» της ή και ακόμα ανατροπής της. Έτσι στις συζητήσεις που γίνονται υποστηρίζεται ότι σε μια τέτοια κατεύθυνση θα πρέπει να κινηθεί και ο εκλογικός νόμος, αλλά ταυτόχρονα και μια δέσμη πρωτοβουλιών του ΠΑΣΟΚ «εξόδου από την κρίση» με στόχο «να τουμπάρουν την κατάσταση».

Ενδιαφέρον από αυτή την άποψη θα έχει η Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ στο βαθμό που συζητηθούν τέτοια ζητήματα. Η ανησυχία αυτής της μερίδας του ΠΑΣΟΚ γίνεται μάλιστα μεγαλύτερη γιατί βλέπουν ότι έχει γίνει πλέον φοβερά δύσκολο να δημιουργήσουν ανάχωμα προς τα αριστερά όπως έδειξαν και οι εξελίξεις με τη ΓΣΕΕ.

Χαρακτηριστική από μια άλλη άποψη είναι και η στάση της «Αυριανής» η οποία χτυπάει την πρωτοβουλία των «4» με κύριο στόχο την υπονόμευση της συνεργασίας της Αριστεράς. Τις τελευταίες ημέρες μάλιστα το συγκρότημα Κουρή έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία λάσπης και προς το ΚΚΕ και προς την ΕΑΡ υψώνοντας συνεχώς τον τόνο.

ΕΚΠΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

ΕΚΠΤΩΣΙΣ 10 - 20%

— ΟΛΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟ —

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ

(ΕΚΤΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ)

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ ΜΙΣΟΤΙΜΗΣ ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΣΤΑΝΟΓΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 92 ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΤΗΛΕΦ. 41.12.258

ΣΩΤΗΡΟΣ ΔΙΟΣ 13 - 15 ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΤΗΛ. 41.71.330

ΝΟΤΑΡΑ 75 ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΤΗΛ. 41.12.258

ΠΑΡΑΣΥΡΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

Δεν πάει άλλο. Φτάνει πια. Οι σημερινοί κυβερνώντες θα διαλύσουν τα πάντα. Η κρίση και η σήψη που παράγει το σύστημα πολιτικής διακυβέρνησης, η αλλαζονεία, η προκλητική και κλεφτοκερδοσκοπική συμπεριφορά τους διαβρώνει συθέμελα τον κοινωνικό ιστό. Τη δική τους πολιτικοθητική σήψη, χωρίς περίσκεψη και χωρίς αιδώ, τη διοχετεύουν στην κοινωνία. Πρέπει να φύγουν το συντομότερο. Όσο περισσότερο παραμένουν στην εξουσία τόσο το χειρότερο για τον τόπο. Είναι πολιτικά αδίστακτοι και τυχοδιώκτες. Βασικοί θεσμοί βρίσκονται σε βαθιά ακυβερνησία. Τα εθνικά θέματα δεν μπορούν να προωθηθούν. Πολλοί λένε ότι είμαστε ουσιαστικά χωρίς κυβέρνηση, με ανυπόληπτη εξουσία. Αυτό το εκμεταλλεύονται και οι Τούρκοι.

Όλοι οι τομείς και οι υπηρεσίες του δημοσίου τομέα βρίσκονται σχεδόν σε παράλυση. Και η παραμικρή συναλλαγή με το κράτος και τις διάφορες υπηρεσίες αποκαλύπτει πόσο χειρότερεψαν τα πράγματα. Ο τομπρισμός, ο αυριανισμός και ο κοσκωτισμός (όποιος προλάβει και ότι αρπάξει) είναι κυρίαρχη πολιτική κουλτούρα και ιδεολογία. Προσπάθησαν να συγκαλύψουν τα πάντα και επειδή δεν μπόρεσαν περνάνε στην αντεπίθεση και πετούν λάσπη, συκοφαντούν, εκβιάζουν, κινδυνολογούν. Τώρα πια η στρατηγική τους είναι να κάνουν τον κόσμο να λέει, ότι «όλοι ίδιοι είναι», «όλοι κλέφτες» κ.λπ. Να σιχαθεί ακόμα περισσότερο την πολιτική.

Διαστρεβλώνουν, συκοφαντούν, βγάζουν φαντάσματα που καταδικάστηκαν οριστικά από την ιστορία. Στη βάση αυτή ο πρωθυπουργός αφού κατασκεύασε αποστάτες, συνωμοσίες, κάλεσε σε κινητοποίηση. Φυσικά δεν κινητοποιήθηκε κανένας παρά μόνο λίγοι αφελείς και πολλοί πρασινοφρουροί έμμισθοι του κόμματος και κυρίως του δημοσίου. Άνθρωποι που στη μεγάλη τους πλειοψηφία υπερασπίζονται τα άνομα κατακτηθέντα. Η παρομοίωση με το 65 είναι πράγματι φάρσα, αλλά η πλευρά της φάρσας βρίσκεται από το μέρος της εξουσίας. Σήμερα και οι πέτρες γνωρίζουν ποιος είναι ο Άρχοντας, ο Μονάρχης, ο Καίσαρας. Και αυτός άρρωστος. Η αδιαφάνεια και ο αυταρχισμός αποθεώνονται. Μόνο οι τραμπούκοι και το κράτος - παρακράτος, η παραεξουσία, όλοι οι άνθρωποι του προέδρου από τον ίδιο μέχρι τους θυρωρούς, κινητοποιήθηκαν. Και είναι επικίνδυνοι γιατί έχουν δύναμη, όχι λαϊκή αλλά υλική και μηχανισμούς. Απειλούν ότι θα κάψουν γραφεία, σπίτια, κι ανθρώπους. Ασκούν ιδεολογική και όχι μόνο ιδεολογική τρομοκρατία πρώτα σε δυνάμεις του ίδιου του ΠΑΣΟΚ για να συγκρατήσουν τις φυγόκεντρες τάσεις και σε συνέχεια προς όλες τις άλλες κατευθύνσεις. Κατάσχεσαν με παράνομες και παρακρατικές μεθόδους που θυμίζουν άλλες εποχές το ΑΝΤΙ, ένα γνωστό και σοβαρό πολιτικό περιοδικό, γιατί τους κριτικάρισε, τους κατήγγειλε, απο-

«Προσπάθησαν να συγκαλύψουν τα πάντα και επειδή δεν μπόρεσαν περνάνε στην αντεπίθεση και πετούν λάσπη, συκοφαντούν, εκβιάζουν, κινδυνολογούν. Τώρα πια η στρατηγική τους είναι να κάνουν τον κόσμο να λέει, ότι «όλοι ίδιοι είναι», «όλοι κλέφτες» κ.λπ. Να σιχαθεί ακόμα περισσότερο την πολιτική.»

κάλυψε τις συναλλαγές τους.

Ο κυβερνητικός ανασχηματισμός όχι μόνο δεν ανέδειξε πρόσωπα που θα προωθούσαν την κάθαρση, αλλά αναβαθμίστηκαν οι πρωταγωνιστές του μεγάλου σκανδάλου, υπεύθυνοι της φυγής του Κοσκωτά, οι άνθρωποι που στη συνέχεια γίναν καταγέλαστοι με την απραξία τους για τη σύλληψη του απατεώνα. Ενώ οι δημοσιογράφοι ξέρανε σχεδόν κάθε μέρα που βρισκόταν και πού πήγαινε αυτοί στέλνανε μηνύματα στην Ιντερπόλ και δεν φτάνανε. Στην τύφλωσή τους βλέπουν παντού συνωμότες και στην κατάρρευσή τους δεν θα διστάσουν να παρασύρουν και τους δημοκρατικούς θεσμούς. Ευτυχώς δεν θα μπορέσουν. Άλλες εποχές γινότανε αυτά. Τώρα ο λαός και οι θεσμοί είναι ώριμοι και δυνατοί.

Τα παραπάνω δεν είναι υπερβολές. Πώς όμως φτάσαμε μέχρι εδώ; Ο κοσκωτισμός είναι ένα σύνθετο κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό φαινόμενο. Γεννήθηκε και ανδρώθηκε στο θερμοκήπιο του σημερινού πολιτικού συστήματος του δικομματισμού. Λανσαρίστηκε ως το νέο πνεύμα, η νέα επιθετική επιχειρηματική ιδιωτική και σύγχρονη ιδεολογία. Ως ο προχωρημένος τριτογενής τομέας των υπηρεσιών που θα διαδραματίσει το ρόλο λοκομοτιβάς στις λεγόμενες μεταβιομηχανικές κοινωνίες. Είναι συστατικό στοιχείο του καπιταλιστικού κοινωνικού σχηματισμού και των αναδιարθρωσών του. Έτσι δεν μας τον παρουσίαζαν σημαντικές δυνάμεις της κυρίαρχης ιδεολογίας και των κυρίαρχων ομάδων και τάξεων; Και όχι μόνο αυτοί, αλλά και μερικοί κύκλοι της αριστεράς. Άλλοι θαμπώθηκαν και μιλήσανε για ξεπερασμένη αριστερά που παραμένει προσκολλημένη στην ξεπερασμένη δήθεν ταξική δομή της κοινωνίας.

Ο Κοσκωτάς λοιπόν ενώ είναι «ώριμο τέκνο» του καπιταλισμού μας, της ανεξέλεγκτης δράσης του χρηματιστικού κεφαλαίου, εξελίχτηκε ταυτόχρονα και σε ιδιαίτερη κοινωνική ιδεολογική και ταξική διάσταση του σημερινού πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης, σε βασικό στήριγμα της Πασοκικής εξουσίας, συστατικό στοιχείο των νέων τζακιών και της νέας πολιτικής και κοινωνικής συμ-

μαχίας που προσπάθησε να οικοδομήσει το ΠΑΣΟΚ. Σε αυτή τη συμμαχία θα στηρίζονταν για να κατακτήσει μια νέα αυτοδύναμη τετραετία. Ήθελε να το πάει τουλάχιστον μέχρι τις εκλογές. Όχι απλώς συγκαλύπτοντας τα πάντα αλλά ζώντας και δρώντας πρωταγωνιστικά, μέσα στο βούρκο της συναλλαγής με όλους τους μαφιόζικους κανόνες της συνυευθυνότητας και της ομερτά. Δεν του βγήκε. Οι αντιφάσεις του κοινωνικού συστήματος και κυρίως του σημερινού πολιτικού και εκδοτικού συστήματος, η θετική αντι-κοσκωτική δράση μερίδας του Τύπου, οι αλληλομαχόμενες ομάδες, τα συντροφικά μαχαιρώματα, έκαναν να σαλτάρουν βασικοί κρίκοι της συμμαχίας. Τώρα τα πράγματα θέλουν επαγρύπνηση και κινητοποίηση. Το λιοντάρι πληγώθηκε και γίνεται πιο επικίνδυνο.

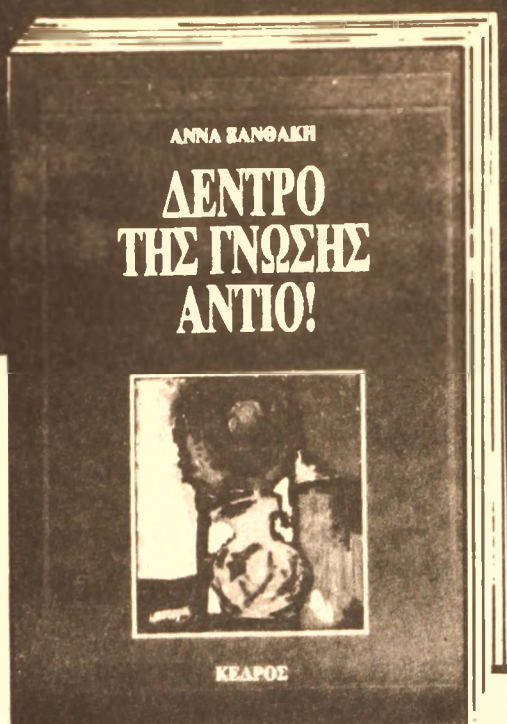
Μια διέξοδος υπάρχει. Η αριστερά πρέπει να κινητοποιήσει την κοινωνία, τους πολίτες, τις λαϊκές δυνάμεις. Να απαιτήσει κάθαρση χωρίς λάσπη που ήδη πετιέται προς όλες τις κατευθύνσεις. Λάσπη σκανδαλοθηρική και πολιτική με τα «περί αποστασίας». Να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα κάθαρσης. Και κυρίως να απαιτήσει ώστε μια άλλη κυβέρνηση να αναλάβει να οδηγήσει τη χώρα σε δημοκρατικές, ελεύθερες και ισότιμες για όλα τα κόμματα εκλογές. Να ψηφιστεί η απλή αναλογική, και να ισχύσει ένα δημοκρατικό πλαίσιο μια δημοκρατική διαδικασία χωρίς εκβιασμούς και διλήμματα. Και προπαντός μέσα από αυτές τις διαδικασίες της πάλης και τους στοχασμούς θα πρέπει η αριστερά μαζί με την οραματική και προγραμματιστική ανανέωση να γίνει ξανά μια νέα ηθικοπολιτική δύναμη, μια ριζοσπαστική, δημοκρατικά ανατρεπτική, πολιτική και κοινωνική αντιπολίτευση. Να παλέψει σταθερά να αλλάξουν οι συσχετισμοί δύναμης μέσα στην κοινωνία. Να δράσει από σαφείς θέσεις αντιπολίτευσης για τώρα και για το μεσοδιάστημα. Χωρίς δηλαδή, να βλέπει στη γωνία του δρόμου τη δυνατότητα συγκυβέρνησης με το ΠΑΣΟΚ γιατί κάτι τέτοιο, αφού θα την οδηγούσε να συνδράμει ώστε να επανακτήσει το νέο δήθεν ΠΑΣΟΚ μια νέα πολιτική και ιδεολογική ηγεμονία η ίδια θα βγει βαθιά φθαρμένη από αυτές τις διαδικασίες. Μπορεί και πρέπει να στοχεύει να επηρεάζει τη λύση και των κυβερνητικών ρυθμίσεων αλλά από καθαρή και σταθερή θέση κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης. Δεν φαίνεται όμως να έχουν αυτή την καθαρή πολιτική γραμμή όλες οι δυνάμεις της αριστεράς. ΚΚΕ και ΕΑΡ βαδίζουν προς την συμπαράταξη πάνω στην κινούμενη άμμο των αυταπατών και του καιροσκοπισμού. Αυτό όμως είναι άλλο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Αριστερά. Δυστυχώς τα προγραμματικά σημεία της σύγκλισης ΚΚΕ-ΕΑΡ βρίσκονται σε λαθεμένη εκτίμηση.

Β. Κωτούλας
Μέλος της Γραμματείας
του ΚΚΕ εσ. Αν. Αρ.

εκδόσεις κέδρος

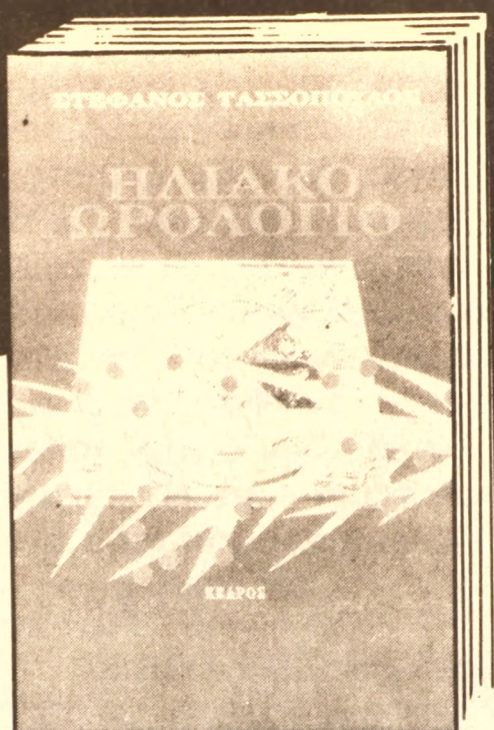
Γ. Γενναδίου 3 – τηλ. 36.02.007

Άννα Ξανθάκη

ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΑΝΤΙΟ!

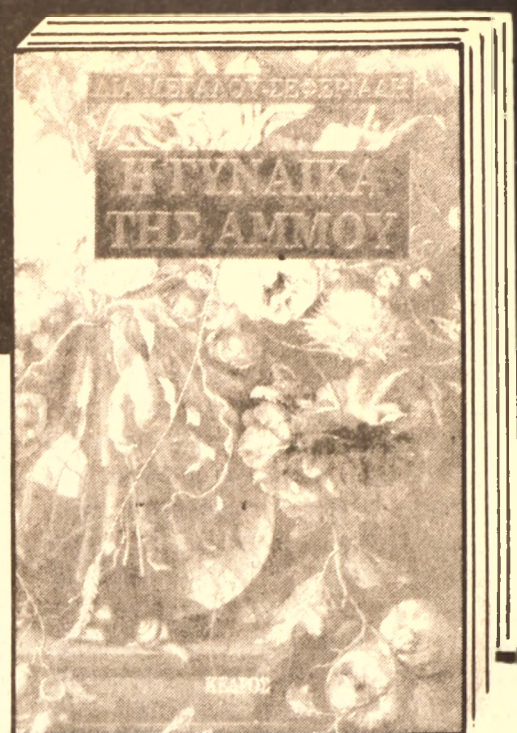
Τον Ιούνιο του 1960, ένα αυτοκινητιστικό «ατύχημα» σε κάποιον δρόμο του Λονδίνου αποκαλύπτει στον αρχιφύλακα, που έχει αναλάβει την έρευνα για την ταυτότητα του θύματος, ένα μυστικό από τα απίστευτα. Ο αρχιφύλακας αντιστέκεται σε τέτοιου είδους «παραμύθια», αλλά τελικά, αφού πάρει και τις τελευταίες αδιάσειστες αποδείξεις για του λόγου το αληθές, θα ακολουθήσει το μοναδικό δρόμο που του ανοίγεται.

Στέφανος
Τασσόπουλος

ΗΛΙΑΚΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ

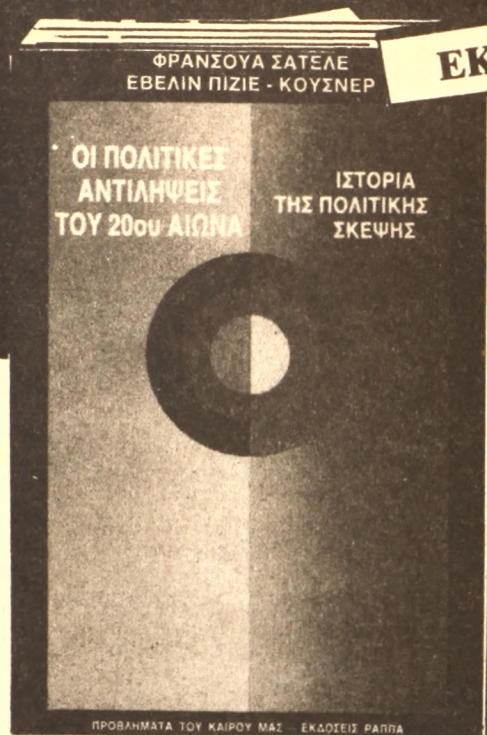
Μέσα στο ηλιακό ωρολόγιο περνάει αλλιώς η ώρα. Δεν υπάρχει κανένα μυστήριο σε σχέση με το ηλιακό ωρολόγιο. Σ' αυτόν εδώ τον λάκκο που ήταν το ηλιακό ωρολόγιο έριξαν τους νεκρούς της τελευταίας τους μάχης και τους σκέπασαν με λίγο χώμα και μετά τους ξέθαψαν οι αρχές και τους εξέθεσαν στην πλατεία και γι' αυτό τώρα δεν πλησιάζει κανένας αυτό το μέρος. Άλλοτε υπήρχε εδώ ηλιακό ωρολόγιο, ένα μαρμάρινο δάθρο μ' έναν ορειχάλκινο γνώμονα επάνω που η σκιά του έδειχνε διαβαθμίσεις του χρόνου, τώρα υπάρχει κρυψώνας. Είμαστε μέσα στο ηλιακό ωρολόγιο.

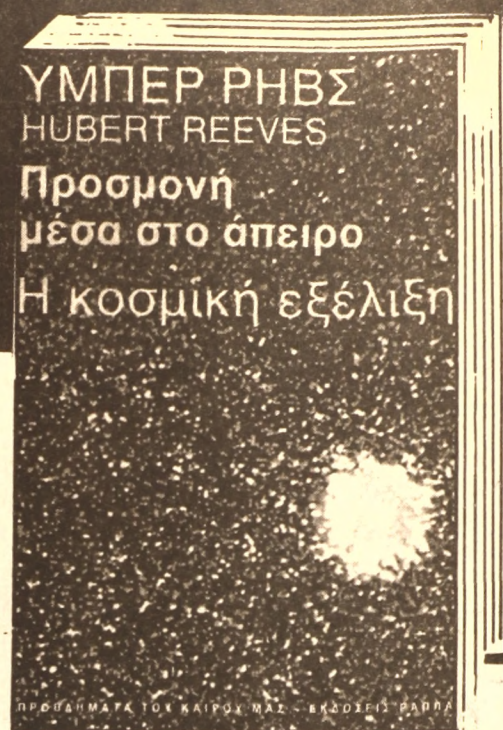
Λία Μεγάλου-
Σεφεριάδη

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΑΜΜΟΥ

Ποια είναι η Γυναίκα της Άμμου; Από πού έρχεται και τι μπορεί να φέρει σ' έναν κόσμο αρσενικό, παραδομένο στη βία και στην απληστία; Μήπως η εμφάνισή της αποτελεί την απαρχή μιας αντίστροφης μέτρησης, αργής αλλά μοιραίας; Μήπως η Γυναίκα της Άμμου – μυστηριακή, ερωτική κι αιώνια – δεν είναι παρά μια απροσδόκητη περιπέτεια ελπίδας; Η δικιά μας περιπέτεια;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

**ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΣΑΤΕΛΕ
ΕΒΕΛΙΝ ΠΙΖΙΕ-ΚΟΥΣΝΕΡ**
**Οι πολιτικές αντιλήψεις του
20ού αιώνα**
Ιστορία της πολιτικής σκέψης

Στο βιβλίο αυτό πρόκειται μάλλον για μια *Ιστορία της πολιτικής σκέψης*, με την έννοια ότι υιοθετούμε εδώ, πολύ πλατιά, ένα χρονολογικό πίνακα, ότι σημειώνουμε εδώ τις επιδράσεις και τις συγγένειες, ότι εξακριβώνουμε επίσης τις εξελίξεις που οφείλονται είτε στην ίδια τη λογική των ιδεών είτε στην ανάγκη που δρέθηκαν στοχαστές και πολιτικοί να αποδεχτούν ή να μετασχηματίσουν αυτές τις ιδέες σε συνάρτηση με τις ιστορικές περιστάσεις. Όμως, αυτή η ιστορία δεν παρουσιάζεται με τη συνηθισμένη μορφή των *εγχειριδίων*. Εδώ προβάλλεται ένας γενικός επιλογισμός στο σύνολο των πολιτικών αντιλήψεων του 20ου αιώνα, που έχει σκοπό να προσφέρει στον αναγνώστη όχι μια αναλυτική επισκόπηση, αλλά ένα θεματικό υλικό και τον καλεί να αποβλέπει περισσότερο στην κριτική παρά στην απομνημόνευση.

Φ.Σ. – Ε.Π.-Κ.

Ε.Γ. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ
**Το μητρικό στοιχείο
στη «Φόνισσα»
του ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ**

Οι γονείς της Χαδούλας προίκισαν τη μοναχοκόρη τους μ' ένα γκρεμό και ένα σπίτι στο ερειπωμένο Κάστρο, όπου μόνο τα στοιχειά κατοικούσαν. Τέτοιο προικιό δεν οδηγεί σ' ένα καινούργιο κόσμο: μεταδατικό αντικείμενο χωρίς μετάδοση, υψώνεται στο τέλος, ως μάλλινη σινδόνα – σήμα χωρίς αντίκρουσμα, προς ένα κόσμο που απομακρύνεται αδιάφορος. Η μοναχοκόρη, θεραπεύτρια της ανίας της – φόνισσα της συνονόματης εγγονής της και άλλων μικρών κοριτσιών – λέει την τελευταία της φράση: «ω! να το προικιό μου!». και πεθαίνει. Με αφετηρία τα τελευταία λόγια της φόνισσας, ο αναγνώστης ξαναρχίζει το βιβλίο του Παπαδιαμάντη. Έχοντας ήδη δονηθεί από τη μουσική του Σκιαθίτη, διαβάσει την αφήγηση στον ίδιο του τον εαυτό ως αναγνώστη, σε γλώσσα ψυχαναλυτική. Κάτω από το φως ενός μυθιστορήματος αγρυπνίας, είναι ο ψυχαναλυτικός λόγος εκείνος που φωτίζεται – ο λόγος του Παπαδιαμάντη είναι φως.

ΥΜΠΕΡ ΡΗΒΣ
Προσμονή μέσα στο άπειρο
Η κοσμική εξέλιξη

«Δεν γεννηθήκαμε χτες. Η ύπαρξή μας ξεκινάει μέσα από την αστραποδόλα έκρηξη που γέννησε το σύμπαν. Συνεχίζεται μες στη φλογισμένη καρδιά των άστρων, μέσα στα αχανή μεσοαστρικά διαστήματα, μέσα στον πρωτόγονο ωκεανό της Γης, στην επιφάνεια των ηπείρων. Ολόκληρο το σύμπαν είναι το κουκούλι μας. Ψάχνοντας για τις πιο βαθιές ρίζες μας, τούτο το βιβλίο μάς αφηγείται την ιστορία του κόσμου μας. Ποιο θα είναι το μέλλον του Σύμπαντος, του Γαλαξία μας και της Γης; Η αστρονομία μάς δίνει εδώ μερικά φωτεινά στοιχεία. Όσο για το μέλλον του ανθρώπινου γένους, αυτό εξαρτιέται από τον ίδιο τον Άνθρωπο...».

Ο ΑΠΟΡΟΣ ΝΕΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΣΚΩΤΑΣ

Από το διαμέρισμα της πολυκατοικίας στην οδό Δαμαγής αρ. 35, στην πολυτελή βίλλα της Εκάλης, βάρυναν οι οκάδες του προστατευόμενου από τον Ανδρέα «δρα» Γ. Κοσκωτά.

Το Βιογραφικό

● Το Βιογραφικό που είχε συντάξει ο «δόκτωρ» είχε το ακόλουθο διαβιβαστικό σημείωμα, υπογεγραμμένο από τον ίδιο:

Δαμαγής 35
Αθήνα τ.τ. 504

Κύριοι:

Εσωκλείω μια περίληψη των προσόντων μου και της πείρας μου για να τεθούν υπό την κρίση σας, με σκοπό να προσληφθώ στον οργανισμό σας.

Εάν έχετε ανάγκη για κάποιον με τα δικά μου προσόντα, ή αν σας προκύψει στο μέλλον μια τέτοια ανάγκη, θα ήμουν ευγνώμων, αν είχα την ευκαιρία να το συζητήσω μαζί σας.

Ευχαρίστως θα θέσω στη διάθεσή σας οποιαδήποτε επιπρόσθετη πληροφορία θα χρειαστείτε και θα είμαι στη διάθεσή σας για μια προσωπική συνέντευξη.

Ευχαριστώ για οποιαδήποτε κρίση διατυπώσετε που με αφορά.

Υπογραφή
Γιώργος Κοσκωτάς

● Το κείμενο του βιογραφικού του Κοσκωτά, όπως το συνέταξε ο ίδιος (... με τα χεράκια του!) είναι σε (ελεύθερη) μετάφραση, το ακόλουθο:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Για να προσληφθώ ως προϊστάμενος λογιστηρίου, ή στον τομέα του οικονομικού μάντζμεντ, όπου η πείρα και η κατάρτισή μου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κοινή μας ωφέλεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ

Οκτώ χρόνια πείρας, που υποστηρίχθηκε από μία εκτεταμένη και εξειδικευμένη

κατάρτιση σε Κολέγιο. Είμαι ικανός να αντιμετωπίσω όλα τα είδη των λογιστικών και οικονομικών θεμάτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται: οι οικονομικές εκθέσεις και ισολογισμοί, η Γενική Λογιστική, οι αποσβέσεις A/R A/P, μισθοδοσία, οι ισολογισμοί κτλ.

Έγραψα δύο άρθρα: «Ο Έλληνας μάντζερ» και «Η οικονομία μας στην Ελλάδα σήμερα», για την ελληνική εφημερίδα «ΕΣΤΙΑ». Τα ελληνικά μου είναι πολύ άνετα.

ΜΟΡΦΩΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Κολέγιο «H.H. Lehman», Νέα Υόρκη, πτυχίο «Μπάτσελορ» στα Λογιστικά. Απόφοιτος της Σχολής Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, «Μάστερ» στο μάντζμεντ και στις Διεθνείς Επιχειρήσεις.

Διδακτορικό (Ph. D.) στα οικονομικά, του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης.

ΠΕΙΡΑ

Από τον Φεβρουάριο του 1974 έως το 1979, αυτο-απασχόληση στη «V.K. Painting - Decorating Co. Inc.». Απασχολούσα 35-40 πρόσωπα και ήμουν καθ' ολοκληρίαν υπεύθυνος για όλη την εταιρεία. Έκανα συμβόλαια με την «New York City Housing Authority» αξίας πάνω από 1 εκατομμύριο δολάρια το χρόνο.

ΒΟΗΘΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ, της «Johnson and Higgins, Wall Street, N.Y.», επιβλέποντας 8 άτομα, στο οικονομικό τμήμα.

Διετέλεσα υπεύθυνος για τις οικονομικές εκθέσεις και ισολογισμούς, τη Γενική Λογιστική, τα έξοδα κινήσεως και πα-

ραστάσεως, κοστολογήσεις, τους ειδικούς προϋπολογισμούς, τις προβλεπόμενες αποσβέσεις, υπολογισμούς κτλ. Εξοικειωμένος με A/R και A/P, έχω γράψει επίσης και μία καινούργια μελέτη. Εξειδικευμένος στις εσωτερικές μισθοδοσίες για τα 32 υποκαταστήματα που έχει η εταιρεία στις ΗΠΑ. Από το '73-74. Μισθός 15.500 δολάρια.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ «J. and A. Associates, New Jersey» υπεύθυνος για όλες τις οικονομικές υποθέσεις και ισολογισμούς A/R, A/P, Γενική Λογιστική, επιστροφές φόρων, μισθοδοσία κτλ. Από το '72-73. Μισθός 12.500 δολάρια.

ΤΗΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

«S. K. Painting and Decorating, N.Y.». Αντιμετώπισα όλες τις νομικές δοσοληψίες με τις Τράπεζες, επιστροφές φόρων, Μισθοδοσία, Γενική Λογιστική, A/R, A/P κτλ. Από το 1971 έως το 1972. Μισθός 7.500 δολάρια. Διαβάζω, γράφω και μιλάω πολύ άνετα αγγλικά και ελληνικά.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ηλικία: 27
Ύψος: 5' 9"
Βάρος: 185 λίβρες
Υγεία: Καλή
Παντρεμένος με 4 παιδιά
Στρατ. θητεία: Συμπληρωμένη

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟΔΟΧΩΝ

Ανοικτές σε διαπραγμάτευση

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Διαθέσιμες όταν ζητηθούν

ΤΟΒΙΟΓΡΑΦΕΙΤΑΙ

Damaglou 35
Athens T.T. 504

gentlemen:

Enclosed is a resume of my qualifications and experience for your consideration in respect to obtaining employment with your organization.

If you have a current opening for someone with background and qualifications, or should you anticipate such a need, I would appreciate the opportunity of discussing it with you.

I will gladly provide any additional information you may require and will be readily available for a personal interview.

Thank you for any consideration you may extend on my behalf.

Sincerely,

George Koskotas
George Koskotas

K/gk
enclosure

Μετρίου αναστήματος. Ζύγιζε 185 λίβρες, ή 86 κιλά ή 80 οκάδες. Ήταν Σεπτέμβριος του 1979. Σε λιγότερο από δέκα χρόνια είχε περίπου διπλασιάσει τις οκάδες του βάρους του και άρχιζε πάλι δίαιτα στις φυλακές των ΗΠΑ απ' όπου μας είχε έρθει περίπου βεργολιγερός. Για τον «δρ» Γεώργιο Κοσκωτά πρόκειται.

Το «ΑΝΤΙ» δημοσιεύει σήμερα το βιογραφικό που ο άγνωστος —τότε— απατεωνάκος περιέφερε το φθινόπωρο του '79 για να βρει δουλειά. Το ντοκουμέντο αυτό παρουσιάζει πολλαπλό ενδιαφέρον. Όχι τόσο γιατί πρόκειται να μάθουμε την αλήθεια για τον «δρα» αλλά γιατί εμφανίζει την εικόνα που ο ίδιος πλάσαρε για τον εαυτό του. Αλλά βγαίνει και άλλο ένα ασφαλές συμπέρασμα:

● Ότι ο Γ. Κοσκωτάς, όταν πρωτόρθε στην Ελλάδα δεν είχε καθόλου ή σχεδόν καθόλου λεφτά. Τριγυρνούσε να βρει μια οποιαδήποτε δουλειά, ήταν πρόθυμος να αποδεχτεί τον οποιοδήποτε μισθό και περίμενε στο τηλέφωνό του στην οδό Δαμαγίου αρ. 35, στη Γούβα. Από δω ξεκίνησε ο Κοσκωτάς, μετέβη στην Εκκλησία, διέλυσε το σύμπαν στην Ελλάδα και τώρα ενδιαίταται στις φυλακές της Βοστώνης.

Το γράμμα και το συνοδευτικό βιογραφικό δημοσιεύουμε σε μετάφραση και στο πρωτότυπο, στις σελίδες αυτές. Εμείς θα επισημάνουμε μερικά σημεία από αυτά τα δυο «λευκά χαρτιά».

● Τα αγγλικά του γράφοντος δεν είναι βέβαια τα καλύτερα — άλλωστε και τα ελληνικά του είναι άθλια.

● Ο αιτών φαίνεται ότι έχει μεγάλη ανάγκη για δουλειά και είναι πρόθυμος να δεχτεί οποιαδήποτε πρόταση και μισθό.

Πες, πες, με τα πολλά ψέματά του, ο Γ. Κοσκωτάς κόντεψε να μας πείσει πως ήρθε ζάμπλουτος από την Αμερική. «Άλλοι έφτασαν από εκεί με ιδέες, αυτός με τα λεφτά του». Έτσι μας είπαν και μας έσωσαν...

Όμως ο Γ. Κοσκωτάς έφτασε αδέκαρος από την Αμερική. Έτσι, το ερώτημα «πού βρήκε τα λεφτά ο Κοσκωτάς και πώς βρήκε ο Ανδρέας τον Κοσκωτά», επανέρχεται με τα νέα αποκαλυπτικά στοιχεία

GEORGE KOSKOTAS

Damaglou 35, Athens T.T. 504

RESUME OF QUALIFICATIONS

Telephone: 557-4117

OBJECTIVE

To obtain employment as an Accounting Supervisor, or in the area of Financial Management, where my past experience and education can best be used to mutual advantage.

SUMMARY OF QUALIFICATIONS

Eight years of experience supported by an extensive and specialized College Education. Am able to handle all aspects of accounting and finance, including Financial Statements, General Ledger, Depreciation Calculations, A/R, A/P, Payroll, Balance Sheet, etc. Wrote two articles, «The Greek Manager» and «Our Economy in Greece Today» for the Greek newspaper, THE ESTIA. Am fluent in Greek.

EDUCATION

H. H. Lehman College, New York. B.S. in Accounting.

New York University Graduate School of Business, M.B.A. in Management and International Business.

New York University School of Business, Ph. D. in Finance.

EXPERIENCE

From 1974—Feb. 1979— I was self-employed V.K. Painting - Decorating Co., Inc. I employed 35-40 persons and was Fully Responsible for the whole company. I was doing contracts with the New York City Housing Authority worth over \$1,000,000 per year.

ASSISTANT TO CHIEF ACCOUNTANT, Johnson & Higgins, Wall Street, New York. Supervised 8 people in the Finance Department. Was responsible for Financial Statements, General Ledger, Balance Sheet, Expense Accounts, Cost Accounting, special budgets and projects Depreciation Calculation, etc. Reconciled A/R and A/P and wrote a new procedure. Reconciled inter-office payroll for the 32 U.S. branches of Johnson & Higgins, and wrote a new procedure for payroll. From 1973 to 74. Salary \$15,500.

ACCOUNTANT J. & A. Associates, New Jersey. Responsible for all Financial Statements, A/R A/P, Bank Statements, General Ledger, Tax Returns, Payroll, etc. From 1972 to 1973. Salary \$12,500.

BOOKKEEPER, S. K. Painting and Decorating, New York City. Handled all Bank Statements, Tax Returns, Payroll, General Ledger, A/R, A/P, etc. From 1971 to 1972. Salary \$7,500
I read, write, and speak both English and Greek Fluently.

PERSONAL DATA

Age: 27
Height: 5' 9"
Weight: 185 lbs.
Health: Good
Married, 4 Children
MILITARY STATUS: Completed

SALARY REQUIREMENTS

Open to negotiation.

REFERENCES

Available upon request.

● Για όποιον εγνώριζε τα πράγματα της Αμερικής και έπαιρνε στα χέρια του αυτό το βιογραφικό έπρεπε αμέσως να «ψιλιαστεί». Γιατί:

α. Οι μισθοί που ο ίδιος δέχεται ότι έπαιρνε το '73-'74 (15.500 δολάρια) ή το '72-'73 (12.500 δολάρια ετησίως) ήταν μισθός μεσαίου ή κατώτερου υπάλληλου που βέβαια δεν ανταποκρινόταν στις

γνώσεις και τις ευθύνες που ο αιτών διατείνονταν ότι είχε.

Ο κάτοχος διδακτορικού διπλώματος (Ph.D.) στα Οικονομικά από το School of Business του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης είναι περιζήτητος και υψηλά αμοιβόμενος.

Βέβαια σήμερα όλοι γνωρίζουμε ότι ούτε «δρ» ήταν ο Κοσκωτάς, ούτε όλα αυτά τα προσόντα διέθετε. Είναι όμως απορίας άξιο πως ο κ. Καλαμωτουςάκης, καθηγητής στην Αμερική και διευθύνων σύμβουλος της Τράπεζας Κρήτης στάθηκε τόσο εύπιστος ώστε να προσλάβει το νέο που του προσέκομισε ένα τέτοιο βιογραφικό. Γιατί με το βιογραφικό αυτό προσελήφθη ως υπάλληλος στην Τράπεζα Κρήτης ο «δρ». Εμείς γνωρίζουμε τουλάχιστον άλλη μια περίπτωση όπου ο Γ. Κοσκωτάς κατέθεσε την ίδια αίτηση προσλήψεως.

Όταν ο Κοσκωτάς κατέλαβε την Τράπεζα Κρήτης, από τις πρώτες φροντίδες του ήταν να εξαφανίσει και το βιογραφικό που βέβαια δεν υπάρχει πια στα αρχεία της Τράπεζας.

Από έρευνα που έκαμε το «ΑΝΤΙ» προκύπτουν και μερικά άλλα στοιχεία από το «βιογραφικό» του Γ. Κοσκωτά:

● Στην «Εστία» όσο κι αν ψάξαμε δεν βρήκαμε κανένα δημοσίευμα του Κοσκωτά. Επικοινωνήσαμε επίσης με τον εκδότη και διευθυντή της «ΕΣΤΙΑΣ» κ. Άδωνι Κύρου ο οποίος μας τόνισε ότι δεν θυμάται ο Κοσκωτάς να είχε αρθρογραφήσει στην εφημερίδα του.

● Η πρώτη, εν Ελλάδι κατοικία του βρίσκεται σε μια μικροαστική γειτονιά, το διαμέρισμα ήταν σε μια πολυκατοικία της Γούβας όπου κανείς δεν τον θυμάται σήμερα (φωτογραφίες δημοσιεύονται στις σελίδες αυτές).

● Στα αρχεία του Πανεπιστημίου της Ν. Υόρκης δεν βρίσκεται κανείς με το όνομά του κατέχων το διδακτορικό στα Οικονομικά. Το Πανεπιστήμιο μάλιστα θα τον διώξει ποινικά αν και η ελληνική δικαιοσύνη ενδιαφερθεί για την υπόθεση.

● Η εταιρεία «Johnson and Higgings» δεν έδωσε διευκρινίσεις επικαλούμενη την «privacy» των στοιχείων αλλά μια ενέργεια της ελληνικής δικαιοσύνης θα την ελευθέρωνε στο να παράσχει τα σχετικά στοιχεία. Η εταιρεία έδινε πάντως μισθούς της τάξεως των 15.500 δολαρίων σε μια αγγλομαθή γραμματέα.

● Η εταιρεία «J and A» της Νέας Υερσέης δεν απάντησε στα τηλεφωνήματά μας.

● Ο ισχυρισμός του Γ. Κοσκωτά ότι είχε δoσoληψίες ύψους 1 εκατ. δολαρίων ετησίως (από το '74 ως το '79) με το Ν.Υ. City Housing Authority επίσης αποδείχθηκε ψευδής. Είναι η περίοδος με την «αυτοαπασχόληση» στην επιχείρηση ελαιοχρωματιστών του πατέρα του και κατέκλεβε το αμερικανικό δημόσιο με τις ψευδείς δηλώσεις για ασφάλιση ανύπαρκτων ατόμων.

Πού βρήκε τα λεφτά;

Αφού όμως ο Κοσκωτάς περιφέρεται άνεργος και μάλλον δυστυχής, πώς κατάφερε μετά από ενάμιση περίπου χρόνο να έχει αγοράσει μετοχές από την Τράπεζα Κρήτης, να ετοιμάζει αμέσως μετά ένα περιοδικό και αργότερα να κατακτά

και την ίδια την Τράπεζα;

Το ερώτημα για την πρώτη πηγή των χρημάτων του μπαίνει και πάλι σε επικαιρότητα μετά τη δημοσίευση του «βιογραφικού» του. Γιατί σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, ο Γ. Κοσκωτάς κατέφθασε άρον - άρον στην Ελλάδα προκειμένου να γλιτώσει από τη δίωξη των αμερικανικών αρχών για τις πλαστογραφίες και τη φοροδιαφυγή που διέπραξε στις ΗΠΑ. Και τα λίγα κλοπιμαία μόλις και του έφθαναν —αν του έφθαναν— για να συντηρήσει το διαμέρισμα της Δαμαγήςτου 35.

Πού βρήκε λοιπόν τη μαγιά για τις επιχειρήσεις του;

Εδώ μπορεί ένας αξιότιμος συνεργάτης του να γνωρίζει αρκετά. Πρόκειται για τον τέως γραμματέα του υπουργικού συμβουλίου, υπεύθυνο των διεθνών σχέσεων του ΠΑΣΟΚ και φιλαράκο του Μένιου, κύριο Γ. Μαντζουράνη. Ελπίζουμε ότι ο εισαγγελέας θα τον βοηθήσει να μιλήσει.

Αστυνομικές ιστορίες

Εμείς από την πλευρά μας, για να βοηθήσουμε τον κ. Μαντζουράνη να «φρεσκάρει» λίγο τη μνήμη του θα του θυμίσουμε μια ιστορία, γεμάτη από αστυνομική πλοκή, που εκτυλίχθηκε στις ΗΠΑ και την Αθήνα, με πρωταγωνιστές τον Κοσκωτά, διαπρεπείς γκάγκστερς Ελληνοαμερικανικής καταγωγής, Μαφιόζους και άλλα δικοκρινόμενα πρόσωπα του διεθνούς υποκόσμου. Στην εφημερίδα «Επικαιρότητα» στα πλαίσια έρευνας του Σπ. Καρτζαφέρη για το σκάνδαλο Κοσκωτά, υποστηρίχθηκε ότι τα πρώτα λεφτά, με τα οποία ήρθε στην Ελλάδα ο «ψευδοντόκτορας» ήταν προϊόν της μεγάλης ληστείας που έγινε το '79 και Νέα Υόρκη, με δράστες τον πατέρα και υιό Αργυτάκο. Τα κλοπιμαία έφθασαν τα 11 εκατομμύρια δολάρια. Οι δράστες διέφυγαν στην αρχή, αλλά συνελήφθησαν στη συνέχεια και καταδικάστηκαν σε βαριές ποινές φυλάκισης.

Σύμφωνα με την εκδοχή αυτή, ο Κοσκωτάς που ήταν μέλος της συμμορίας, έμεινε απ' έξω από τα σίδερα και με τα λεφτά στα χέρια. Άφησε λοιπόν, φυλακισμένους τους Αργυτάκους και επέστρεψε «οίκαδε» για ...επενδύσεις!...

Όπως είναι ευνόητο οι Αργυτάκοι έφαγαν τα σίδερα και υπακούοντας σε δοκιμασμένες «κώδικες» «συναλλαγών» ανέθεσαν στη Μαφία να πάρει τα λεφτά πίσω.

Έτσι ήρθε το καλοκαίρι του 1988 στην Αθήνα κάποιος «κύριος» ονόματι Βελέντζας, σταλμένος από τη Μαφία, για να υπενθυμίσει στον Κοσκωτά τις ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις που είχε στους «φίλους» του.

Από την πλευρά του δόκτωρα ανέλαβε να συναντήσει τον Βελέντζα ο νομικός του σύμβουλος Γιάννης Μαντζουράνης.

Η συνάντηση των δυο έγινε το καλοκαίρι του '88 στον Αστέρα και κατέληξε σε συμβιβασμό.

Ο μεγαλοπατεώνας κράτησε μόνο το μερίδιό του (είχαν «αυγατίσει» τα λεφτά του άλλωστε και δεν είχε πλέον ανάγκη) και επέστρεψε τα «χρωστούμενα» στα υπόλοιπα μέλη της συμμορίας. Αυτά κύριε Μαντζουράνη και μην βιαστείτε να τα διαψεύσετε!... Θα είναι σφάλμα, που θα σας εκθέσει!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

**Η Μαζική
Ψυχολογία
του Φασισμού
του Βίλχελμ Ράιχ**

Επίκαιρο όσο ποτέ

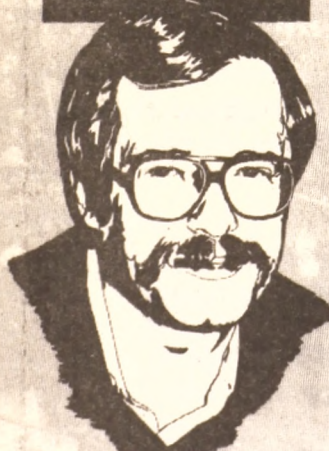
Βίλχελμ Ράιχ

Η ΜΑΖΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

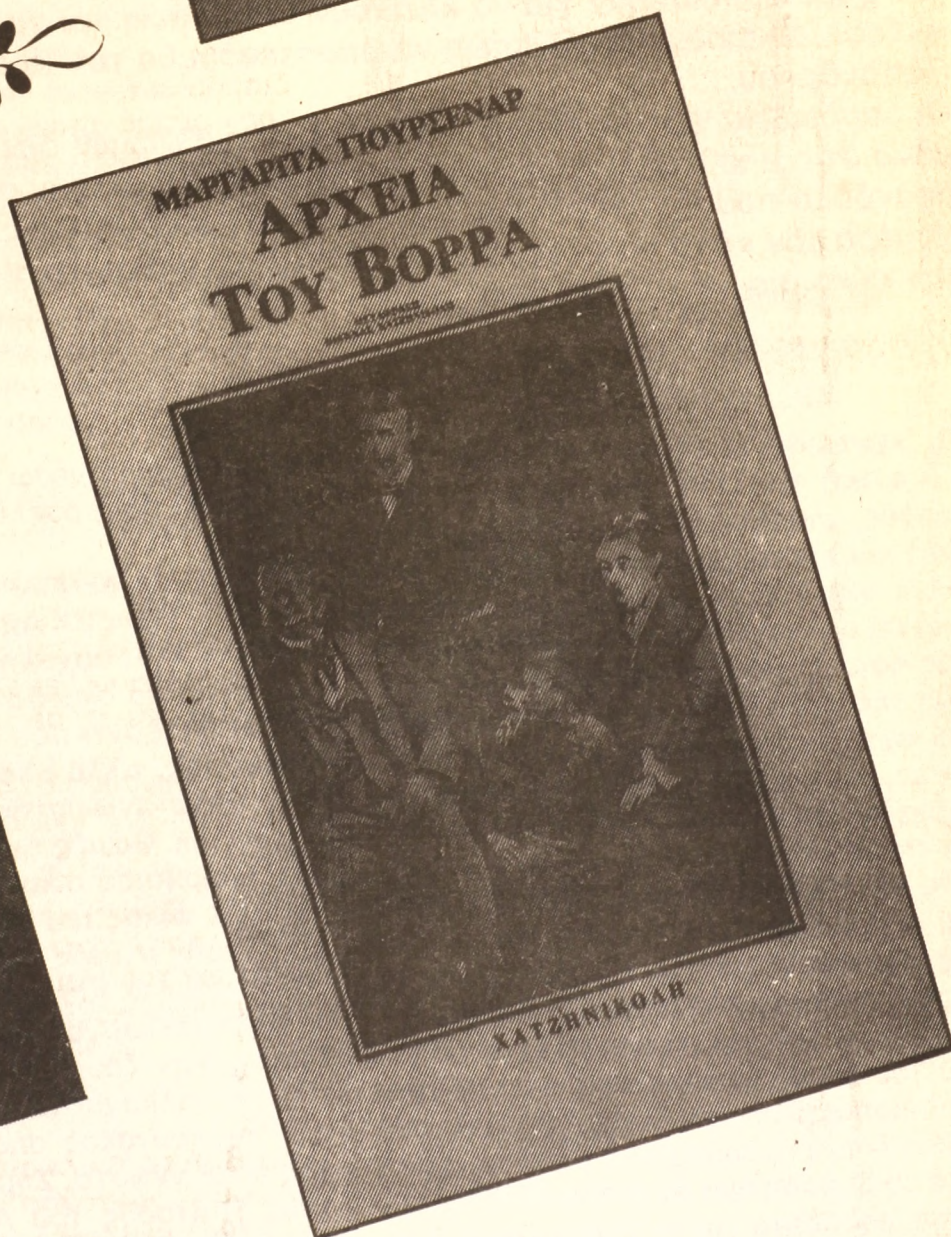
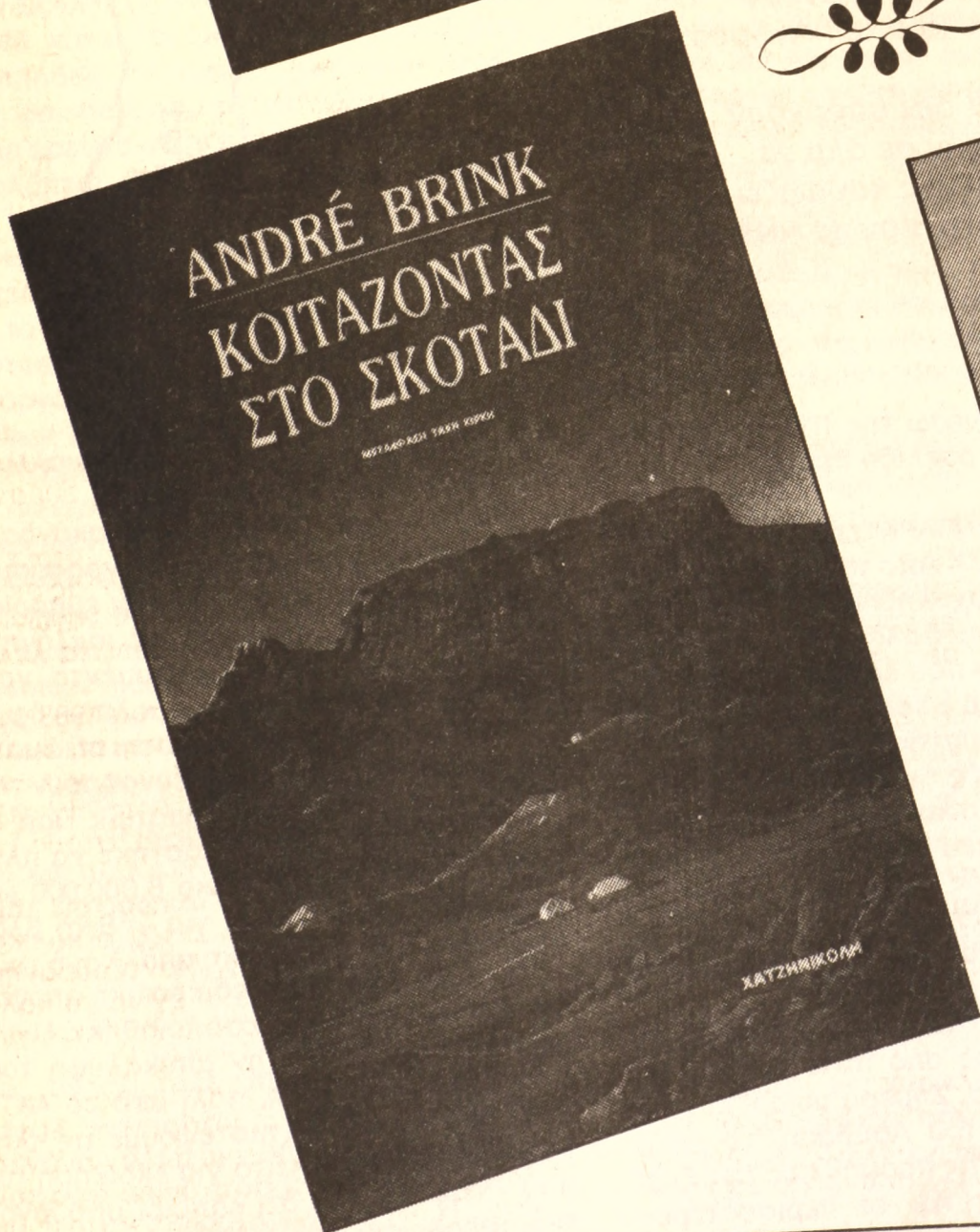
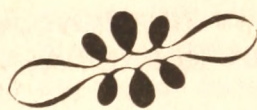
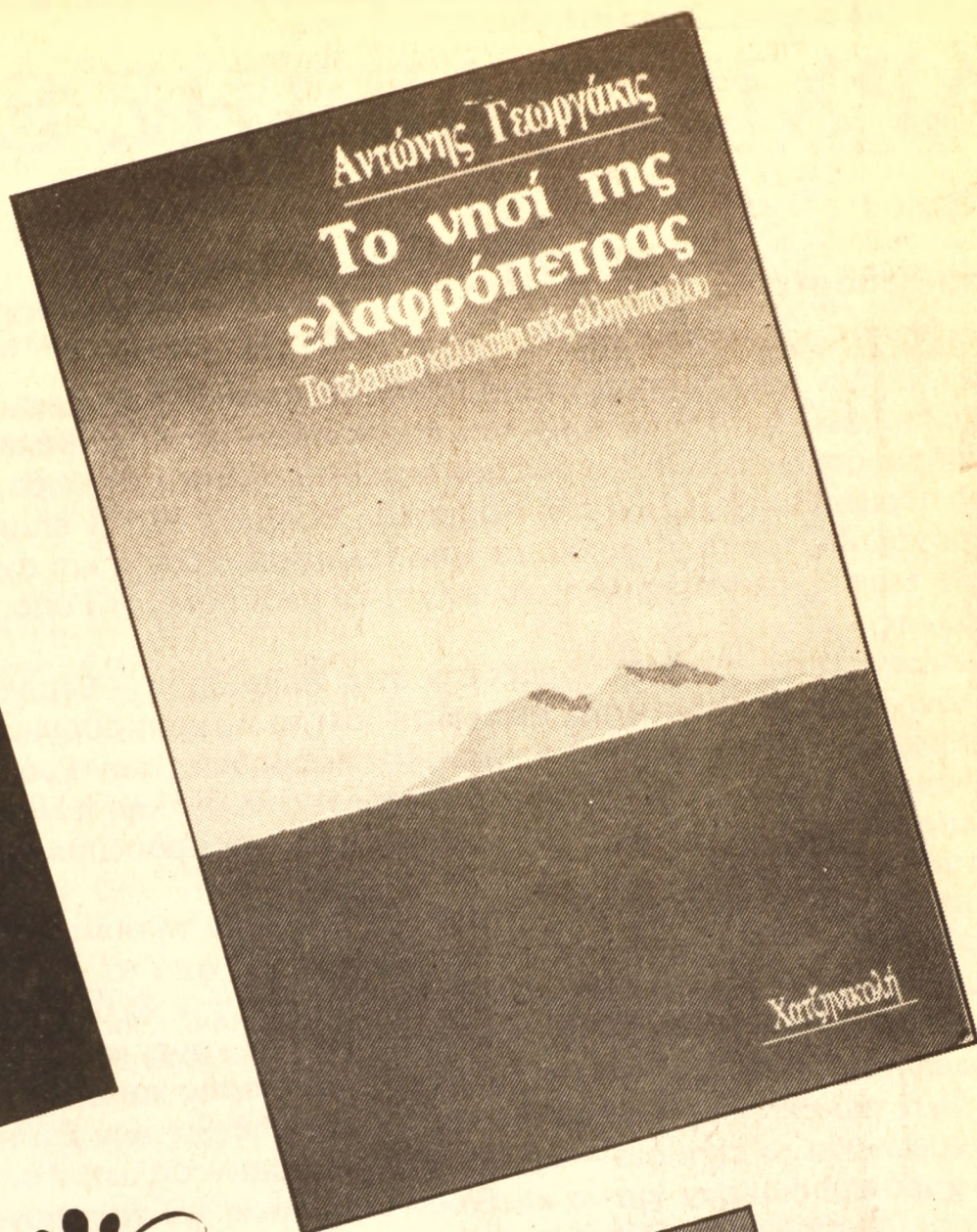
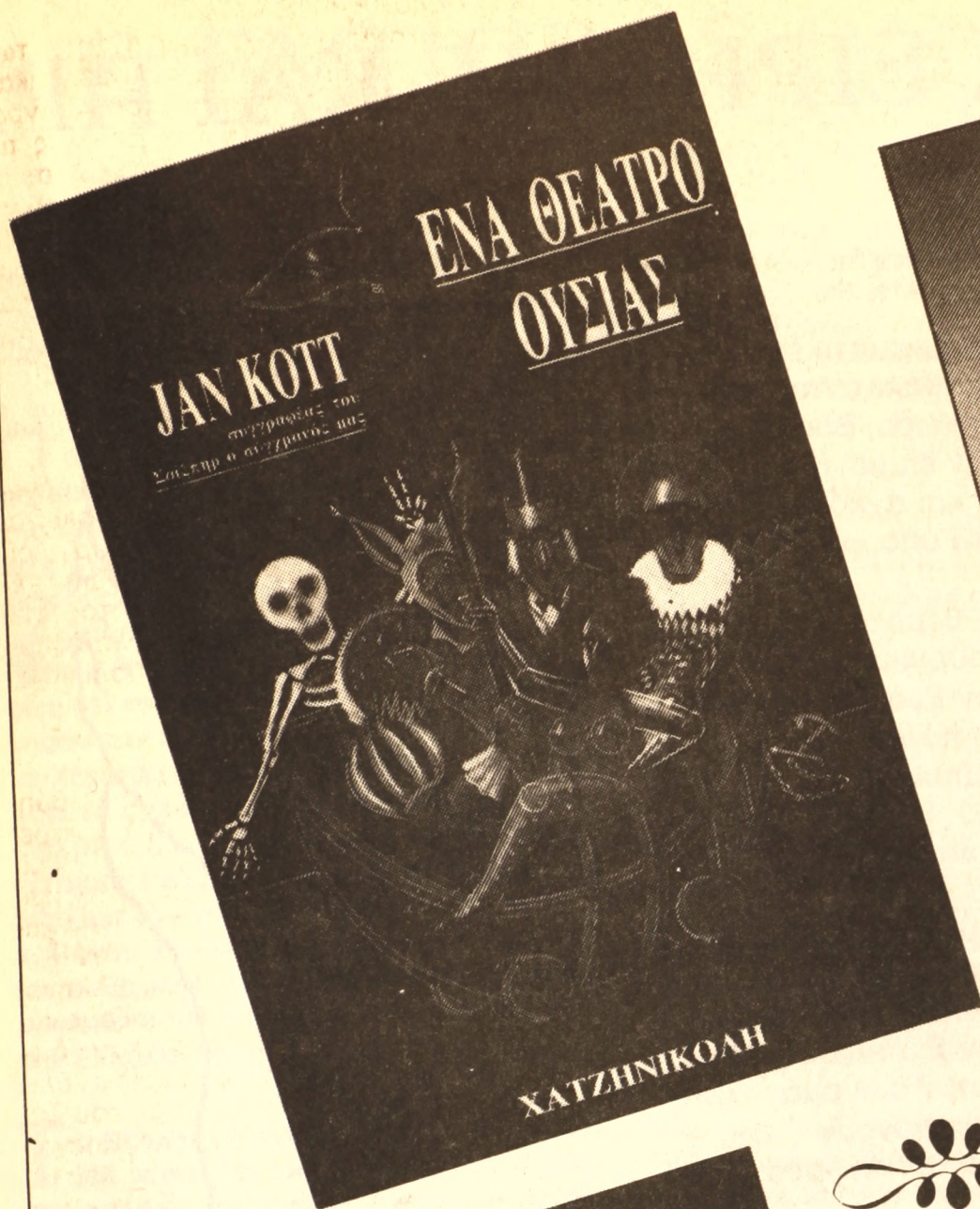
**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ**
Μαυρομιχάλη 1 - 3618502

**ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΣ
ΜΑΧΗΤΗΣ**

Τράβουν οι:

Αλι • Ανεζάκη Στέλλα • Γεωργιάδης Μάκης • Γιαννιούλης Νίκος
• Δρίτσας Θεόδωρος • Καβάρης Θεόδωρος • Καραμυλάκης Γιώργος • Κούτσικος Ανδρέας
• Καραγιάννης Τάσος • Κότσος Τάκης • Κωνσταντίνου Γρηγόρης • Πάλλας Φώτης
• Παπαγιάννης Παναγιώτης • Παπαδόπουλος Σπύρος • Παπακαλάτος Άλκης
• Παπαλάου Ελένη • Σερφής Γιάννης • Φίλης Μάριος • Φίλης Νίκος • Φωκάκης Γιώργος
• Χριστοδουλάκης Τάσος

ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑ

του Ρεπόρτερ

Το ΑΝΤΙ δεν μπορεί παρά να αισθάνεται δικαιωμένο. Οι δραματικές αποκαλύψεις για την ανάμιξη του πρωθυπουργικού περιβάλλοντος στο εμπόριο όπλων που συγκλονίζουν αυτές τις ημέρες τη χώρα, βάζοντας στο περιθώριο το «σκάνδαλο Κοσκωτά», δικαιώνουν την επίμονη ενασχόληση του περιοδικού, τα τρία τελευταία χρόνια και σχεδόν σε κάθε τεύχος, με το εμπόριο όπλων και τα σκάνδαλα στο υπουργείο Άμυνας.

Η επιμονή αυτή του ΑΝΤΙ εδραζόταν στην πεποίθηση — θεμελιωμένη με ακλόνητα όπως αποδείξαμε στοιχεία — ότι το πρωθυπουργικό περιβάλλον χρησιμοποίησε τις μεγάλες προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων και τις πωλήσεις όπλων μέσω της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας με μοναδικό σκοπό την αύξηση των προσωπικών καταθέσεών τους.

Οι περιπτώσεις Λούβαρη και Καμπάνη αποτελούν τη συντριπτικότερη απόδειξη για την κλοπή του δημόσιου χρήματος από το πρωθυπουργικό περιβάλλον. Αποτελούν επίσης την καλύτερη απόδειξη για την ενοχή του Ανδρέα Παπανδρέου. Ας μην κάνει τον ανήξερο ο «πρωθυπουργός». Δικοί του φίλοι ήταν ο Λούβαρης και ο Καμπάνης. Με δική του εντολή ασχολήθηκαν με τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων και το εμπόριο — και το λαθρεμπόριο — όπλων. Το ονομά του χρησιμοποιούσαν για να κλείνουν συμβάσεις και να παίρνουν «μίζες». Δικαιούμεθα συνεπώς να υποπτευόμεθα τον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου.

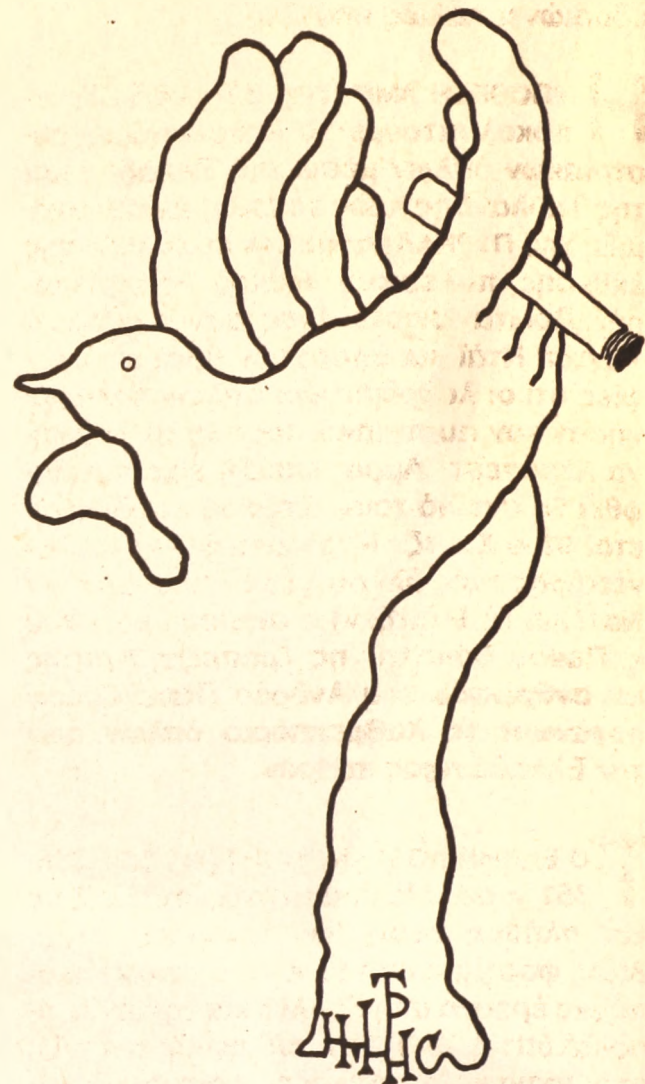
Οι αποδείξεις για την ενοχή του στο εμπόριο όπλων δεν υπάρχουν μόνο στις υποθέσεις Λούβαρη και Καμπάνη. Υπάρχουν σε όλα τα σκάνδαλα που έγιναν επί ΠΑΣΟΚ στο υπουργείο Άμυνας και αξίζει σήμερα τον κόπο να ανατρέξουμε σε μερικά από αυτά, που το ΑΝΤΙ είχε την ευκαιρία να αποκαλύψει πρώτο.

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ ΟΠΛΩΝ ΜΕ ΤΗ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ (τχ. 311, 28.2.1986). Ο Ίων Βορρές, γνωστός συλλέκτης έργων τέχνης και εκατομμυριούχος, προσωπικός φίλος του Ανδρέα Παπανδρέου αποδεικνύεται ο άνθρωπος της ρατσιστικής Νότιας Αφρικής και της πολεμικής βιομηχανίας της στην Ελλάδα. Με την ιδιότητά του αυτή επισκεπτόταν το υπουργείο Άμυνας, έκλεινε δουλειές για τις οποίες υπήρχε «εμπάργκο» του ΟΗΕ και εξαγόρασε τη βιομηχανία πυρομαχικών ΕΛΒΙΕΜΕΚ. Επί ΠΑΣΟΚ με τη σιωπηρή έγκριση του Ανδρέα Παπανδρέου και την αμέριστη συμπαράσταση του διευθυντή της Υπηρεσίας Πολεμικής Βιομηχανίας και άλλου φίλου του πρωθυπουργού στρατηγού Χαρίδημου Τσαγκαράκη, η ΕΛΒΙΕΜΕΚ χρησιμοποιήθηκε ως παραπέτασμα για τη διακίνηση πυρομαχικών προς το Ιράν. Τότε το δημοσίευμα αυτό του ΑΝΤΙ πέρασε απαρατήρητο για το πλατύ κοινό. Σήμερα η ανάμιξη του Βορρέ στο λαθρεμπόριο πιστολιών από την Ιταλία προς τη

Νότια Αφρική μέσω της ΠΥΡΚΑΛ αναδείχθηκε σε πρωτοσέλιδο θέμα.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΛΕΟΠΑΡΝΤ (τχ. 268, 269, 316, 317, 318 κ.ά.). Από τον Αύγουστο του 1984 το ΑΝΤΙ ασχολήθηκε σε πολλά τεύχη του με το σκάνδαλο των αρμάτων μάχης «Λέοπαρντ» που άρχισε επί Νέας Δημοκρατίας, αλλά ολοκληρώθηκε επί ΠΑΣΟΚ. Πρωταγωνιστής του σκανδάλου ο «πολύς» κ. Θωμάς Λιακουνάκος, εκδότης της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας ΚΕΡΔΟΣ, φίλος του Κοσκωτά, εργοδότης και επίσης στενός φίλος με τον «κοσκωτάνθρωπο» Θ. Καλούδη, γνώριμος με τον κ. Κουτσόγιώργα και τον άνθρωπο του Γιάννη Μαντζουράνη κ.λπ. κ.λπ.

Τα ανταλλάγματα που προσπορίστηκε ο κ. Λιακουνάκος από αυτές τις φιλίες του είναι γνωστά. Σήμερα μοιράζεται με τους Τσάτσους του Λούβαρη, το ρόλο του κυρίαρχου στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων και οι περισσότερες συμβάσεις με τις ΗΠΑ πηγαίνουν στην ε-

ταιρεία ΑΧΧΟΝ. Ο Λούβαρης τα γαλλικά, ο Λιακουνάκος τα αμερικάνικα.

Μπορούμε να πούμε ότι το «σκάνδαλο Λέοπαρντ» ήταν μια δημοσιογραφική επιτυχία του ΑΝΤΙ στο χώρο του εμπορίου όπλων, επειδή απέδειξε με ακλόνητα στοιχεία — απόρρητα ντοκουμέντα, γραπτές μαρτυρίες στρατηγών κ.λπ. — ότι εξέχοντες πολιτικοί και γνωστοί αξιωματικοί χρηματίστηκαν για να ευνοήσουν την αγορά των γερμανικών αρμάτων. Παρ' όλα αυτά το ΑΝΤΙ καταδικάστηκε να πληρώσει στον κ. Λιακουνάκο 6.000.000 ως χρηματική αποζημίωση για «ηθική βλάβη», παρά την πρωτόδικη απαλλαγή του.

Λεπτομέρεια: Η καταδικαστική απόφαση του εφετείου γνωστοποιήθηκε λίγες μόνο ημέρες μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου Λούβαρη, πάλι από το ΑΝΤΙ. Τότε δεν θέλαμε να πιστέψουμε τις πληροφορίες ότι επρόκειτο για εκδίκηση τύπου «Μαφίας» και ότι κάποιοι υπουργοί ενδιαφέρθηκαν «να ψάξουν για εκκρεμούσες δίκες κατά του ΑΝΤΙ». Σήμερα η α-

ΝΟΣ ΕΜΠΟΡΟΣ ΟΠΛΩΝ

ποκαλυπτόμενη ανάμιξη του εντιμότατου κ. Κουτσόγιωργα στο εμπόριο όπλων εδραιώνει παλιές υποψίες.

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΜΡΥ (τχ. 327, 26.9.86). Αποκαλύπτουμε το λαθρεμπόριο αυστριακών όπλων μέσω της Ελλάδας και της Ταϋλάνδης προς το Ιράν, με την ανάμιξη της ΠΥΡΚΑΛ και με την ευκαιρία της έκθεσης πολεμικού υλικού «Ντιφεντόρυ». Πρωταγωνιστεί ένας Ιρανός ονόματι Χαντζή Ντάϊ και υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι οι λαθρέμποροι όπλων δολοφόνησαν τον αυστριακό πρέσβη στην Αθήνα Χέρμπερτ Άμρυ, επειδή είχε αντιληφθεί τα σχέδιά τους. Σήμερα αποδεικνύεται ότι ο Χαντζή Ντάϊ είναι φίλος και συνέταιρος ενός άλλου Ιρανού του Χουσεϊν Νατζίμπ (ή Μπιτζάν) ο οποίος μέσω του κ. Πάνου Βακάλη της Τράπεζας Κρήτης και ανθρώπου του Ανδρέα Παπανδρέου οργάνωνε το λαθρεμπόριο όπλων από την Ελλάδα προς το Ιράν.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΡΑΝΓΚΑΙΗΤ (τχ. 334, 335, 351 κ.ά.). Με ακλόνητες αποδείξεις και πλήθος στοιχείων (ονόματα καραβιών, φορτία κ.λπ.) το ΑΝΤΙ ύστερα και από μια έρευνα στη Γαλλία και τη Δανία, αποκαλύπτει όλη την ελληνική ανάμιξη στο Ιρανγκαιήτ. Δεκάδες φορτία ελληνικών και ξένων πυρομαχικών έφυγαν από τις εταιρείες ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ και ΕΛΒΙΕΜΕΚ για το Ιράν, χρησιμοποιώντας πλαστά «πιστοποιητικά τελικού χρήστη». Τότε ο υπουργός Εξωτερικών κ. Κάρολος Παπούλιας διέψευδε το ΑΝΤΙ και απάλλαξε τον Ανδρέα Παπανδρέου που παρίστανε τον φιλειρηνικό ηγέτη των «έξι». Σήμερα κανείς δεν αμφισβητεί ότι η Ελλάδα τροφοδοτούσε με όπλα και το Ιράκ και το Ιράν, προς δόξαν της Ειρήνης. Το μόνο που αμφισβητείται είναι το ύψος των καταθέσεων ορισμένων από τους πρωταγωνιστές του σκανδάλου.

ΤΑ ΠΡΑΣΙΝΑ ΚΥΚΛΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ (τχ. 340 κ.ά.). Με σειρά άρθρων αποδεικνύουμε ότι δυο-τρεις έμποροι όπλων και οι υψηλά και υπεράνω κάθε υποψίας —τότε— πολιτικοί προστάτες τους, βρίσκονται πίσω από μια σειρά μικρά και μεγάλα σκάνδαλα στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων όπως: αγορά τηλετύπων, κηροζινοφόρα, κέντρα διεύθυνσης πυρός, ασύρματοι χειρός και αρμάτων μάχης, βλήμματα και πύραυλοι κάθε είδους και διαμετρήματος, αντιαεροπορικά «σκάιγκαρντ», ελικόπτερα «τσινούκ», ηλεκτρονικά συ-

στήματα προστασίας αεροπλάνων, την απάτη των αντισταθμιστικών (όφσετς) και άλλα πολλά.

Πίσω από όλα αυτά τα σκάνδαλα βρίσκονται σχεδόν πάντα γνωστοί «πράσινοι» αξιωματικοί, όπως ο αντιπτεράρχος Κουρή, αρχηγός ΓΕΕΘΑ σήμερα και φίλος του Ανδρέα, ο αντιπτεράρχος Γιάννης Μαρινάκης, προστατευόμενος του Κουρή και υπεύθυνος για την «αγορά του αιώνα», ο υποπτεράρχος Περικλής Κοντοδιός, άνθρωπος του Νίκου Παπανδρέου κ.ά.

Η επιμονή του ΑΝΤΙ στην αποκάλυψη λεπτομερειών για τα σκάνδαλα αυτά ανάγκασε τον υπουργό Άμυνας Γιάννη Χαραλαμπόπουλο να διατάξει την έναρξη Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (ΕΔΕ) στα πλαίσια της οποίας ο αξιωματικός που τη διενήργησε ζήτησε από το περιοδικό να καταθέσει. Το ΑΝΤΙ ανταποκρίθηκε πρόθυμα στο αίτημα και ύστερα από μια προσωπική συνάντηση με το Γιάννη Χαραλαμπόπουλο στην οποία του εξηγήθηκε ότι δεν θα αποκαλύπταμε τις πηγές μας, κατέθεσαν ο Χρήστος Παπουτσάκης και ο Βασίλης Ζήσης.

Η τύχη της ΕΔΕ του κ. Χαραλαμπόπουλου αγνοείται έκτοτε αλλά τώρα εικάζουμε το λόγο. Μοναδικό μέλημα του κ. Χαραλαμπόπουλου ήταν όπως αποδείχθηκε με τη στάση του όλα αυτά τα χρόνια, να συγκαλύψει τις ευθύνες του Ανδρέα Παπανδρέου και του γιού του Γιώργου Χαραλαμπόπουλου που είναι αναμεμιγμένος στο εμπόριο όπλων, όπως εξηγούμε σε άλλες σελίδες.

Ο ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΖΕΣ (τχ. 362 και 363). Δημοσιεύοντας μια απόρρητη έκθεση του πρώην υφυπουργού Άμυνας Θόδωρου Στάθη προς τον Ανδρέα Παπανδρέου αποκαλύπτουμε τον αμειλικτο ανταγωνισμό πολιτικών και στρατηγών για τις «μίζες» από τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο κ. Στάθης εμφανίστηκε ότι θέλησε να αλλάξει το καθεστώς προμηθειών του Πενταγώνου, αλλά συνάντησε τη σκληρή αντίδραση των στρατηγών που με επικεφαλής τον κ. Κουρή και με την ανοχή του κ. Χαραλαμπόπουλου κατηγορήσαν στον πρωθυπουργό τον κ. Στάθη και τους συμβούλους του ότι χρηματιζόνταν.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου αναγκάστηκε να αντικαταστήσει το Στάθη στο υπουργείο Άμυνας και απαντώντας ο τελευταίος επιβεβαίωσε αργότερα το ρόλο του Γιώργου Λούβαρη ως μεσάζοντα.

Σήμερα όλοι βρίσκονται στις θέσεις τους, έτοιμοι να ακολουθήσουν το μεγά-

ΚΟΝ ΤΣΕΡ ΤΟ ΜΠΑ ΡΡΟ ΚΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΔΑΝΑΗ ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

1989 χρόνια
ακριβώς μ.Χ.

Ο Φ. Κάστρο συζητά
με τον Φ. Μπέττο
για τη θρησκεία

Ο
ΦΙΔΕΛ
ΚΑΙ
Η
ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Εκδόσεις «ΓΝΩΣΕΙΣ»
Χ. Τρικούπη 22, τηλ. 36 27 153

λο αρχηγό τους στο ανέντιμο χαρακίρι.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΛΟΥΒΑΡΗ. Ο χώρος και ο χρόνος δεν μας επιτρέπει να αναφερθούμε στα υπόλοιπα σκάνδαλα. Θα σταθούμε μόνο στην υπόθεση Λούβαρη. Πριν από δεκατέσσερις μήνες ακριβώς, στις 23.10.1987 (τχ. 358 και τα δυο επόμενα) το ANTI αποκάλυπτε με ακλόνητα στοιχεία την προσωπική και σκανδαλώδη ανάμιξη του Ανδρέα Παπανδρέου στην διαβόητη πλέον «αγορά του αιώνα», μέσω του στενού του φίλου και συνεργάτη Γιώργου Λούβαρη και με στόχο την αύξηση του ύψους κάποιων καταθέσεων σε ξένες τράπεζες...

ΕΠΙΜΥΘΙΟΝ

Αν ζούσαμε σε μια στοιχειωδώς ευνοούμενη χώρα, ο Ανδρέας Παπανδρέου έπρεπε να παραιτηθεί από τότε. Έμεινε όμως και παραμένει ακόμα πρωθυπουργός σε πείσμα όλων και κατά παράβαση κάθε κανόνος πολιτικής ηθικής. Το πρόβλημα συνεπώς δεν βρίσκεται στις «αποδείξεις» της ενοχής του. Αυτές υπάρχουν, έχουν δημοσιευτεί και θα δημοσιευτούν και άλλες. Το πρόβλημα βρίσκεται στις σχέσεις συνειδήσεως που επικρατούν στο ΠΑΣΟΚ και την κυβέρνηση. Όλοι γνώριζαν το ποιόν του Κοσκωτά και μόνον λίγοι απέφυγαν να συνεργαστούν μαζί του και να επωφεληθούν από

αυτόν. Όλοι γνώριζαν το Λούβαρη και τι έκανε, αλλά όλοι, συμπεριλαμβανομένων των υπουργών έσπευδαν να του υποβάλλουν κάποιο αίτημα. Όλοι γνώριζαν τον Καμπάνη, αλλά κανείς δεν τολμούσε να του πει όχι όταν ζητούσε άδεια για να βγάλει έξω τις μίζες.

Δεν έχουν λοιπόν άλλη λύση. Είναι αναγκασμένοι να προστατεύουν και να καλύπτουν ο ένας τον άλλον μέχρι το τέλος. Και θα πέσουν όλοι μαζί.

Οι αποκαλύψεις του ANTI για τα σκάνδαλα που υπενθυμίζουμε σήμερα αντιπεπίστηκαν, όταν πρωτοδημοσιεύτηκαν, με έκπληξη, με επιφυλακτικότητα και με καχυποψία. «Τι ρόλο παίζει το ANTI;» έσπευσαν να αναρωτηθούν μερικά, ενώ η κυβερνητική παράταξη και το όργανό της η «Αυριανή», είδαν πίσω από το ANTI τους Αμερικανούς και άλλους «ιμπεριαλιστές εχθρούς του Ανδρέα Παπανδρέου»!...

Σήμερα αποδεικνύεται ότι αν οι αποκαλύψεις του ANTI είχαν ευαισθητοποιήσει εγκαίρως τους αρμόδιους και κυρίως το ΠΑΣΟΚ και την αντιπολίτευση, ίσως δεν θα φτάναμε στις αθλιότητες που ζούμε σήμερα. Αν ο Τύπος, η κοινή γνώμη και ο πολιτικός κόσμος είχαν ευαισθητοποιηθεί έγκαιρα για τα σκάνδαλα στο υπουργείο Άμυνας και την Πολεμική Βιομηχανία οι έμποροι όπλων δεν θα άλωναν ποτέ το δημόσιο χρήμα, οι λογαριασμοί

στην Ελβετία θα ήταν κατά πολύ ισχνότεροι, ο κ. Ανδρέας Παπανδρέου θα είχε τερματίσει την πολιτική του καριέρα κατά τρόπο πολύ πιο κόσμιο και η χώρα δεν θα είχε φτάσει στη σημερινή κατάσταση.

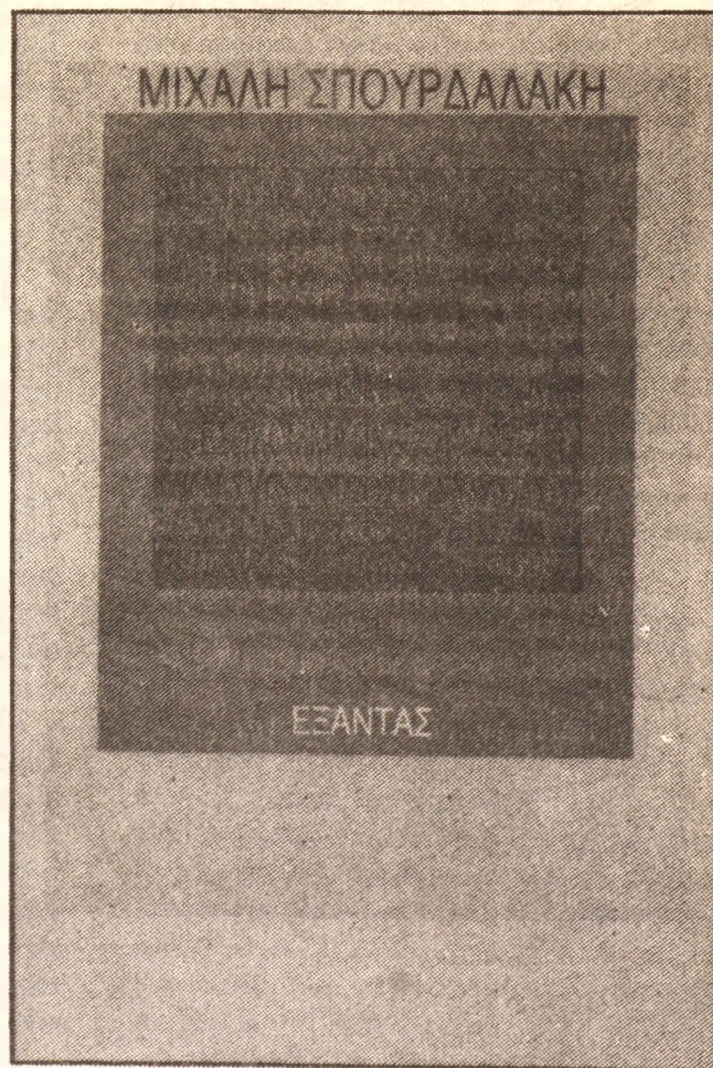
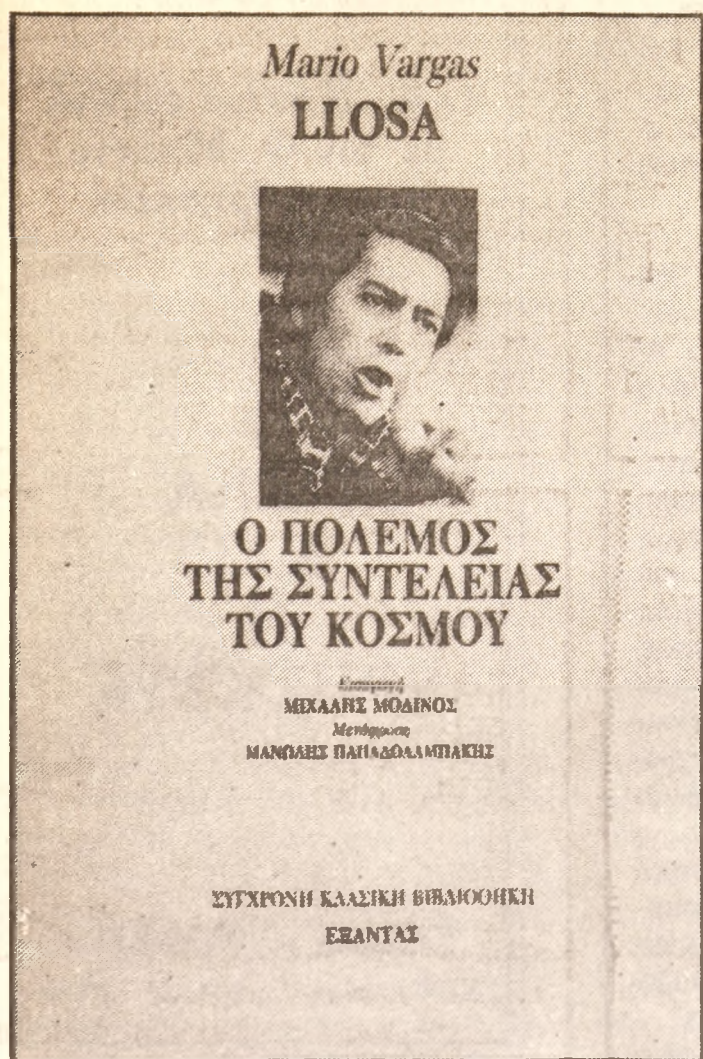
Επισημαίνουμε τα προηγούμενα για να υπενθυμίσουμε το σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ο Τύπος στην αποκάλυψη των ανομιών και την έγκαιρη εξουδετέρωση της διαφθοράς.

Με τις καταγγελίες και τις αποκαλύψεις των τελευταίων ημερών για το εμπόριο όπλων (παραίτηση του αναπληρωτή υπουργού Άμυνας Στάθη Γιώτα, νέες αποκαλύψεις από τον Τύπο κυρίως το «Έθνος» και την «Πρώτη» για την ΕΒΟ και το εμπόριο όπλων προς το Ιράκ και το Ιράν κ.λπ. — τη δικαστική έρευνα που ιαρήγγειλε ο υπουργός Δικαιοσύνης Β. Ρώτης) επιβεβαιώνονται τα όσα το ANTI είχε αποκαλύψει σε ανύποπτο χρόνο.

Τελικά, όλα αυτά επιβεβαιώθηκαν πολύ αργά για όλους. Εμπόριο και λαθρεμπόριο όπλων. Χορός από προμήθειες. Και βιτρίνα σε όλα αυτά, «η πολιτική της Ειρήνης». Ο «μάγος - μαέστρος» έδινε τις κατευθύνσεις.

Η απέραντη απάθεια της κοινής γνώμης θα μπορέσει άραγε να μεταλλάξει ποτέ σε ενέργεια και υπευθυνότητα τη συμπεριφορά της πολιτικής εξουσίας; □

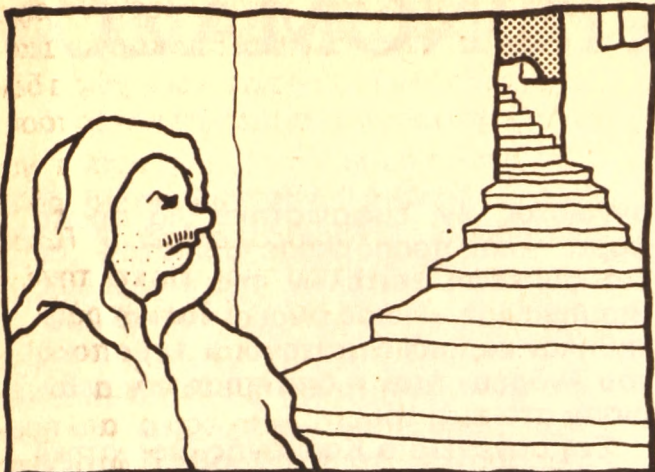
ΕΞΑΝΤΑΣ

Τζαβέλλα 1 Αθήνα 106 81
Τηλ. 36.13.065 -36.04.885

Η ιστορία κάνει κύκλους στης αγάπης μου τους κήπους

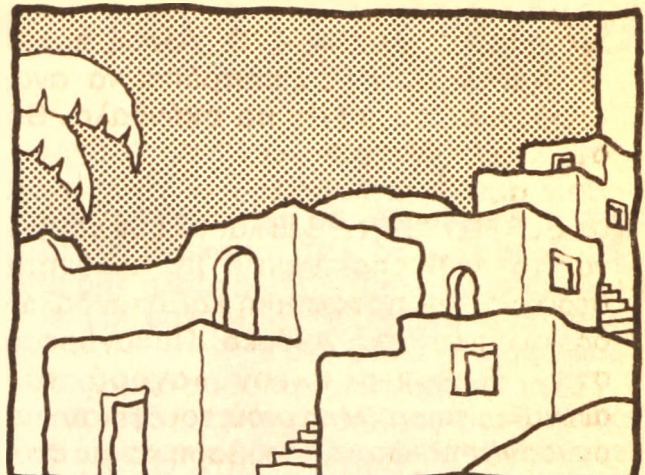
του Δημήτρη Χαντζόπουλου

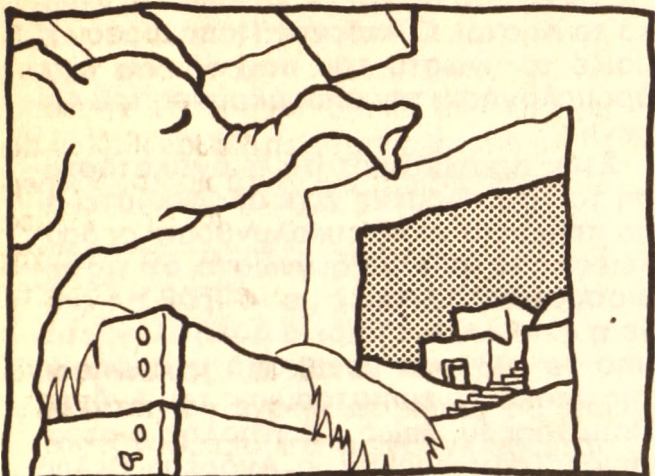
Ο ΚΑΪΡΟΣ ΕΪΧΕ ΧΑΛΑΣΕΙ. ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΗΞΕΡΕ
ΠΟΙΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΤΟΝ ΧΑΛΑΣΕ.

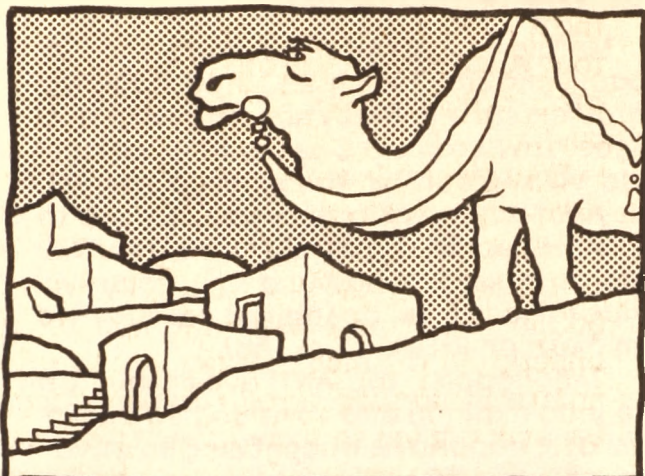
ΟΛΟΙ ΚΟΙΤΟΥΣΑΝ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ
ΚΑΙ ΖΗΤΟΥΣΑΝ ΚΑΘΑΡΣΗ.

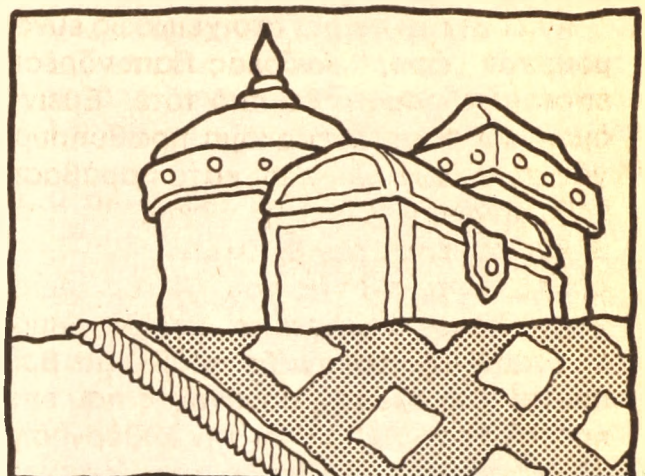
Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΟΜΩΣ ΕΚΩΦΕΥΕ, ΕΒΗΧΕ,
ΕΒΡΕΧΕ ΚΑΙ ΧΙΟΝΙΖΕ.

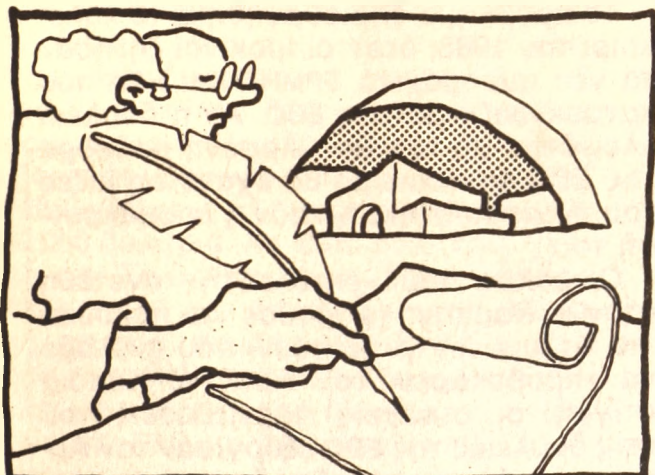
ΞΑΦΝΙΚΑ, ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΣΥΓΧΥΣΗ, ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ
ΓΙΑ 1989η ΦΟΡΑ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ.

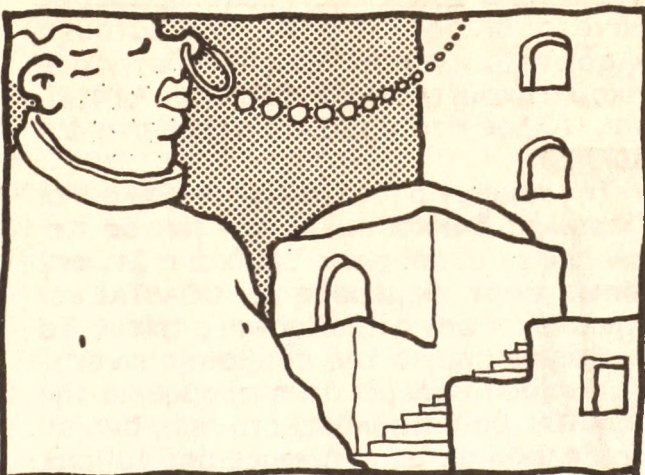
ΤΡΕΙΣ ΠΕΡΣΕΣ, Ο ΝΑΤΖΙΜΠΙ, Ο ΑΛ ΣΑΝΤΟΥΝ
ΚΑΙ Ο ΧΑΤΖΗ ΝΤΑ' ΤΟΥ ΦΕΡΝΟΥΝ...

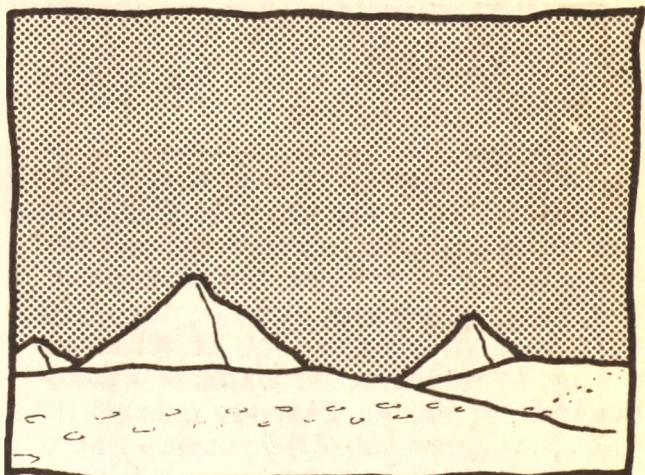
...ΔΩΡΑ ΚΑΙ ΜΙΖΕΣ. ΤΑ ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ.
ΕΙΝΑΙ ΕΜΠΟΡΟΣ ΟΠΛΩΝ Ο ΜΙΚΡΟΣ;

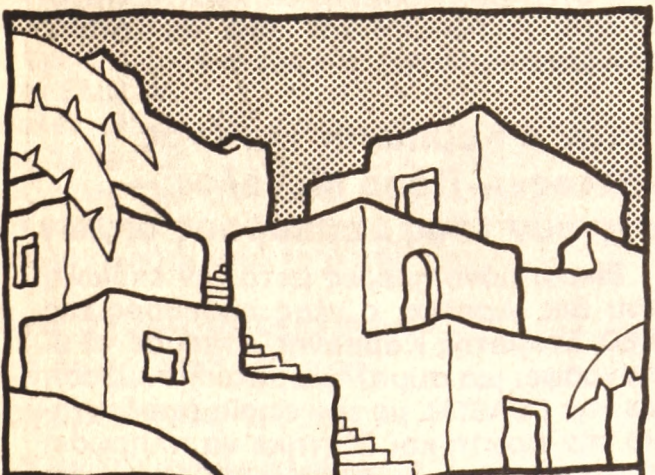
ΤΟΠΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ.

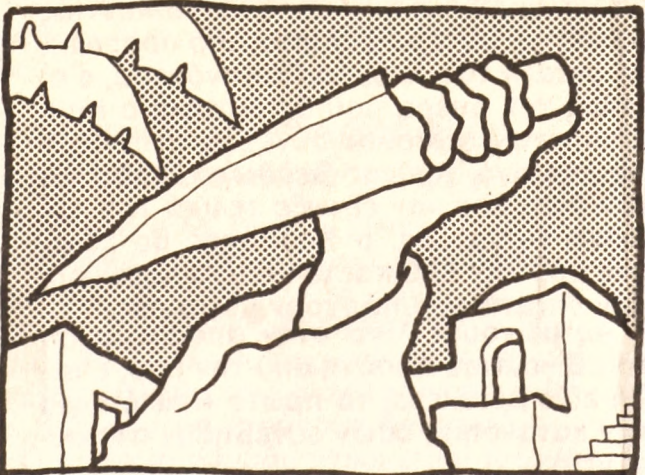
Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ
ΠΡΟΚΕΪΤΑΙ ΓΙΑ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΚΗ ΣΚΕΥΩΡΙΑ.

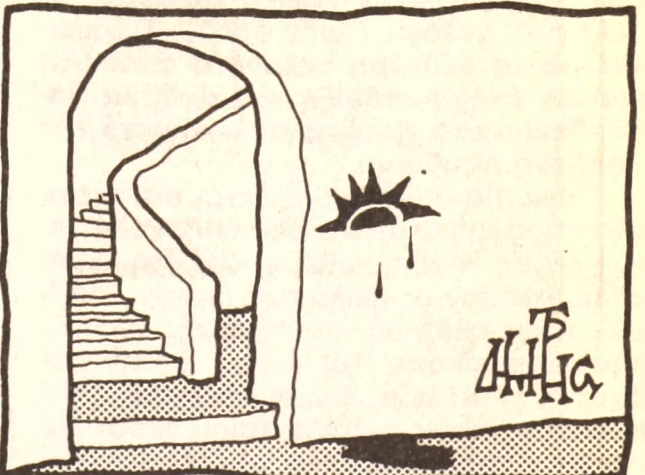
Ο ΙΗΣΟΥΣ ΦΥΓΑΔΕΥΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ
ΑΠΟ ΓΝΩΣΤΟ ΚΑΜΗΛΙΕΡΗ.

ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΣΥΝΤΑΡΑΣΣΕΙ
ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΒΗΘΛΕΕΜ.

Ο ΗΡΩΔΗΣ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ
ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΑ...

...ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΣΦΑΖΕΙ ΤΑ ΝΗΠΙΑ.

Ο ΚΡΥΠΤΟΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΟΣ

Στη σελίδα 27 του περασμένου τεύχους του, το ΑΝΤΙ, αποκάλυπτε το πιο συναρπαστικό σκάνδαλο της εποχής του Ανδρέα Παπανδρέου και έγραφε μεταξύ άλλων τα εξής:

«Ένας Αμερικανός έμπορος όπλων ονόματι Baumgart (Μπώμγκαρτ) έχει βάλει στο στόχαστρο του όπλου κάποιου επαγγελματία δολοφόνου τον Καμπάνη και άλλους δύο: τον Περικλή Σακκόπουλο και έναν Ιρακινό ονόματι Αλ Σαντούν. Ο λόγος; Ο Μπώμγκαρτ υποστηρίζει —και έχει ντοκουμέντα που το αποδεικνύουν— ότι το υπό προθεσμίαν ζώης “τρίο” τον “έριξε” και δεν του κατέβαλε τη “μίζα” που “δικαιούται” από τις πωλήσεις πυρομαχικών της ΕΒΟ στο Ιράκ».

Στην αρχή λίγοι πίστεψαν όσα αποκάλυπταν Ο «Ρεπόρτερ» και ο έκτακτος συνεργάτης του περιοδικού «Ντάσιελ Εγκάινστ». Τα ΝΕΑ (21.12) έσπευσαν να χαρακτηρίσουν το δημοσίευμα «μυθιστόρημα», ενώ πολλοί αναγνώστες του ΑΝΤΙ μας υπέβαλαν το εξής ερώτημα: «Πώς είναι δυνατόν να συμβαίνουν όλα αυτά στην Αθήνα; Στην Ελλάδα ζούμε, ή στο Λίβανο για να στείλουν οι έμποροι όπλων πληρωμένους δολοφόνους εναντίον κυβερνητικών στελεχών και προσωπικών φίλων του πρωθυπουργού;».

Και όμως! Στην Ελλάδα του Ανδρέα Παπανδρέου η πραγματικότητα ξεπερνά τη φαντασία και γρήγορα το δημοσίευμα του ΑΝΤΙ επιβεβαιώθηκε.

Κάτω από τον οκτάστηλο πρωτοσέλιδο τίτλο «Πυροβολεί την Κυβέρνηση ο Αμερικανός Έμπορος Όπλων» το ΕΘΝΟΣ της 23.12. δημοσίευε συνέντευξη με τον δικηγόρο του Στέφεν Μπώμγκαρτ κ. Γιώργο Παναγιωτάτο, ο οποίος ούτε λίγο ούτε πολύ κατηγορήσε τον Στ. Καμπάνη ότι, με τη βοήθεια του Περικλή Σακκόπουλου και του Αλ Σαντούν έκλεψε τις «μίζες», ύψους 4.400.000 δολαρίων που εδικαιούτο ο πελάτης του.

Στη συνέχεια ο ημερήσιος Τύπος βομβάρδισε το πανελλήνιο με έγγραφα που αποδεικνύουν ότι η «μίζα» των 4,5 εκ. δολ. πληρώθηκε εν γνώσει και με την άδεια του Ανδρέα Παπανδρέου. Πρόκειται για τη δεύτερη ακλόνητη απόδειξη για την ένοχη ανάμιξη του Ανδρέα Παπανδρέου στο εμπόριο όπλων, μετά την υπόθεση Λούβαρη.

Όπως θα αποδείξουμε στη συνέχεια, στην πραγματικότητα δεν υπήρχε κανένας λόγος να πληρωθεί «μίζα» στην COASTAL, εφόσον οι πωλήσεις όπλων στο Ιράκ ήταν επίσημη πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης και είχαν προηγηθεί σχετικές διπλωματικές συνεννοήσεις. Το κύκλωμα, όμως, του Καστρίου σκέφτηκε ότι μπορούσε να βγάλει «μίζες» και από τις πωλήσεις όπλων και όχι μόνο από τις αγορές. Βρήκαν την COASTAL, έκαναν μια συμφωνία για «μίζες» μαζί της, χωρίς να υπάρχει λόγος και στη συνέχεια την

«έριξαν» κι αυτήν. Τα ήθελαν όλα, «μονά-ζυγά» δικά τους.

Αλλά επειδή τα ρεπορτάζ του ημερήσιου Τύπου για την «υπόθεση Καμπάνη» είναι επάλληλα και συγκεχυμένα, ας αφηγηθούμε από την αρχή την ιστορία με την κλοπή της «μίζας», μια ιστορία που θυμίζει τα καλύτερα στο είδος τους αστυνομικά αφηγήματα και είναι αντάξια των καλύτερων στιγμών του ΠΑΣΟΚ.

Η αρχική συμφωνία της ΕΒΟ με τον Μπώμγκαρτ

Με μια πολυσέλιδη σύμβαση της Παρασκευής 20.6.1986 η ΕΒΟ (πρόεδρος της ήταν ακόμα ο κ. Βικέντιος Αρσένης) ανέθεσε στην εταιρεία Coastal International Ltd να κλείσει για λογαριασμό της, μια μεγάλη παραγγελία πυρομαχικών για το Ιράκ. Η αμοιβή της COASTAL θα ήταν 7% για το πρώτο συμβόλαιο της παραγγελίας (αξίας 65 εκ. δολαρίων) και 10% για τη δεύτερη (αξίας 17 εκ. δολ.).

Πληροφορίες του ΑΝΤΙ αναφέρουν ότι το μισό περίπου από το ποσό που αναλογεί στις παραπάνω προμήθειες θα πήγαινε σε στρατηγούς του Ιράκ για να «δεχθούν» να υπογράψουν τις συμβάσεις. Αν οι πληροφορίες αυτές αληθεύουν τότε στο Ιράκ θα στηθούν σύντομα αρκετές αγχόνες. Ο νόμος της χώρας τιμωρεί με θάνατο όποιον κρατικό αξιωματούχο «λαδώνεται» για την προμήθεια στρατιωτικού υλικού, εν καιρώ πολέμου. Έτσι είναι. Άλλος στο χώμα και άλλος στη φυλακή.

Τη συμφωνία διαπραγματεύθηκαν οι Περικλής Σακκόπουλος και Ντίνος Κοσιώρης εκ μέρους της ΕΒΟ και ο Στέφεν Μπώμγκαρτ, εκ μέρους της COASTAL και την υπέγραψαν ο πρώτος και ο τρίτος. Το «κρίσιμο» σημείο της σύμβασης είναι εκείνο που αναφέρει ότι η προμήθεια της COASTAL θα καταβληθεί pro rata, ανάλογα δηλαδή με τις πληρωμές από το Ιράκ και την αποστολή των φορτίων με τα πυρομαχικά.

Ένα μόλις μήνα μετά την υπογραφή της συμφωνίας COASTAL - ΕΒΟ (18.7.1986) απομακρύνθηκε από την ΕΒΟ ο Βικέντιος Αρσένης, ύστερα μάλιστα από προσωπική εντολή του Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος την ημέρα που διορίστηκε ο Καμπάνης τηλεφώνουσε συνεχώς στον τότε υφυπουργό Άμυνας Θεόδωρο Στάθη και τον ρωτούσε «αν έδιωξε τελικά τον Αρσένη» Αργότερα, ο Καμπάνης θα έδιωχνε από την ΕΒΟ και τον Ντίνος Κοσιώρη. Δεν έπρεπε να υπάρχουν μάρτυρες.

Ας μείνουμε λίγο στην απομάκρυνση του Βικέντιου Αρσένη από την ΕΒΟ, επειδή εδώ βρίσκεται το πρώτο «κλειδί» για την κατανόηση όσων συνέβησαν στη συνέχεια.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου ήθελε έναν άνθρωπο «δικό» του στην ΕΒΟ για να γίνουν αυτά που ακολούθησαν. Έστειλε λοιπόν τον Σταμάτη Καμπάνη, ο οποίος,

άγνωστος ων, εμφανίστηκε για πρώτη φορά —και προήδρευσε μάλιστα— σε μια σύσκεψη επιτελών της Πολεμικής Βιομηχανίας. «Ποιος είναι αυτός» αναρωτήθηκαν κάποιοι στρατηγοί. «Άνθρωπος του Ανδρέα» ήταν η απάντηση που ψιθύρισαν στο αυτί τους.

Στη συνέχεια ο Καμπάνης διορίστηκε σύμβουλος στην ΕΒΟ και άρχισε αμέσως να κάνει «τα δικά του». Στις αντιρρήσεις του Βικ. Αρσένη ότι «άλλα είχαν συμφωνηθεί με το Στάθη», απαντούσε: «Έχω τις δικές μου οδηγίες», εννοώντας φυσικά το Καστρί. Ο Ανδρέας Παπανδρέου έπαιζε το γνωστό του παιχνίδι και είχε δρομολογήσει την απομάκρυνση του Αρσένη.

Στην πραγματικότητα η αντικατάσταση του Βικ. Αρσένη είχε αποφασιστεί από παλιά για να «διευκολυνθούν» οι δουλειές με το Ιράκ. Είναι γνωστό, ότι τις περισσότερες δουλειές με το Ιράκ τις έκανε η ΠΥΡΚΑΛ. Η εταιρεία αυτή ελέγχεται από το 1981 και μετά, από ανθρώπους της απολύτου εμπιστοσύνης του Ανδρέα Παπανδρέου, όπως ο Σωτηρλής, ο στρατηγός Τσαγκαράκης, ο Ανδρέας Βελής κλπ. Δεν υπήρχε συνεπώς κανένα πρόβλημα στη διακίνηση των προμηθειών μέσω της ΠΥΡΚΑΛ. Δεν θα μιλούσε κανείς.

Το πρόβλημα δημιουργήθηκε το καλοκαίρι του 1986, όταν οι Ιρακινοί ζήτησαν τα νέα πυρομαχικά ΕΡΜΗΣ και ΗΡΑ που κατασκεύαζε μόνο η ΕΒΟ. Αν η δουλειά κλεινόταν με τον Βικ. Αρσένη πρόεδρο της ΕΒΟ το κύκλωμα θα έχανε τις μίζες του. Αποφασίστηκε λοιπόν η απομάκρυνσή του.

Ο ρόλος του «εκτελεστή» ανετέθη στον κ. Καμπάνη (φορούσε και περούκα για να μην τον γνωρίσουν) που ανέλαβε να «προβοκάρει» τον Αρσένη. Κάποια στιγμή, οι συνεχείς παρεμβάσεις του στις δουλειές της ΕΒΟ εξόργισαν τον Αρσένη, αυτός τον πέταξε έξω από το γραφείο του και ο Καμπάνης πήγε φυσικά στο φίλο του τον πρωθυπουργό. Ύστερα από λίγες ημέρες η «Αυριανή» «αποκάλυψε» ότι ο Βικ. Αρσένης εισπράττει παχυλότατο μισθό από την ΕΒΟ και ζήτησε την αποπομπή του, όπως και έγινε.

Όταν ο Καμπάνης και ένας «άλλος» —Πόσο Μεγάλος;— ρίχνουν τους... εμπόρους όπλων

Είκοσι μόνο ημέρες μετά την εκδίωξη του Βικ. Αρσένη, ο νέος πρόεδρος της ΕΒΟ, Σταμάτης Καμπάνης έσπευσε να υπογράψει μια συμπληρωματική σύμβαση με την COASTAL με την οποία αποδέχτηκε την πρώτη και δέχτηκε να πληρώσει την προμήθεια ... ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΙΚΑ, κάτι που συνέβη ίσως για πρώτη φορά στα διεθνή χρονικά του εμπορίου όπλων.

Είχε προηγηθεί μια συνάντηση του Καμπάνη με τον συνέταιρο του Μπώμ-

ΙΟΣ ΜΙΖΑΔΟΡΟΣ

του Βασίλη Ζήση

γκαρτ, τον **Αλ Σαντούν**, ο οποίος συμφώνησε μαζί με τους Καμπάνη - Σακκόπουλο να «ρίξουν» τον Μπώμγκαρντ.

Η επόμενη απόδειξη αυτής της μεγάλης απάτης σε βάρος του ελληνικού δημοσίου γράφτηκε με μια επιστολή του Σακκόπουλου προς τον Καμπάνη, με την οποία τον «προτρέπει» να αλλάξει τους όρους της σύμβασης με τον Μπώμγκαρντ και να «δεχθεί» να πληρώσει προκαταβολικά όλη τη «μίζα» (βλ. φωτοτυπία).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ Α.Ε.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΔΕΛΤΙΩΝ ΤΥΠΟΥ

Προς: κ. Στ. Καμπάνη, Π.Δ.Ε.
Από: Π. Σακκόπουλο

Κατά την συνάντηση που είχατε με τους αντιπροσώπους της Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων (Ε.Β.Ο.) Α.Ε. στο Ισάκ, σας υποβλήθηκε εκ μέρους τους το αίτημα για την μετατροπή του όρου της συμβόσεως ανεξαρτησίας της Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων (Ε.Β.Ο.) Α.Ε. και της Coastal International Ltd. (αντιπρόσωποι), που αφορά στην πληρωμή της αμοιβής τους.

Η σύμβαση προέβλεπε την πληρωμή της αμοιβής προ-γικά και το αίτημα που υποβλήθηκε ήταν η πληρωμή της αμοιβής να γίνει άμεσα για την κάλυψη εξόδων επίγειου χαρακτήρα.

Το αίτημα αυτό αποδεχθήκατε, δίνοντας ταυτόχρονα την εντολή για την υπογραφή του τροποποιητικού συμβολαίου.

Όπως ήδη ενημερωθήκατε τα συμβόλαια αυτά έχουν υπογραφεί και παραστέλλονται και για την από μέρους σας υπογραφή τους.

Π. Σακκόπουλος

Αποδεικνύεται λοιπόν ότι ο Σακκόπουλος, διευθυντής πωλήσεων της ΕΒΟ και τότε και τώρα, είναι συνένοχος του Καμπάνη και παραμένει ακόμα το ερώτημα που θέσαμε στο προηγούμενο τεύχος: «Γιατί δεν διώκεται κι αυτός μαζί με τους άλλους της ΕΒΟ;». Η απάντηση υπάρχει ίσως στη «μίζα» που πήρε ο ίδιος ο Σακκόπουλος και η οποία σύμφωνα με ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες είναι μόνο 300.000 δολάρια. Αν είναι έτσι, τότε πίσω από τον Σακκόπουλο κρύβεται κάποιος άλλος, πολύ πιο σημαντικός, πιο Μεγάλος, και πιο ισχυρός από τον Καμπάνη πήρε τη μερίδα του λέοντος και που δεν θέλει να συλληφθεί ο διευθυντής πωλήσεων της ΕΒΟ και αναγκασθεί έτσι να μιλήσει.

Πάντως ο ίδιος ο Σακκόπουλος φροντίζει και επιβεβαιώνει τις σοβαρές υπονοίες που υπάρχουν σε βάρος του. Ζει «μεγάλη ζωή» και πρόσφατα νοίκιασε ένα «σαλέ» στην Ελβετία. Είχαμε θελήσει κι εμείς να κάνουμε τις διακοπές μας στην Ελβετία, αλλά το υψηλό ενοίκιο των «σαλέ» (50-60.000 δραχμές την ημέρα) μας άφησε με το όνειρο. Ο κ. Σακκόπουλος όμως έχει χρήματα. Το ερώτημα για τον εισαγγελέα είναι αν τα έξοδα του δικαιολογούνται από το μισθό του.

Ένα στόμα ακόμα κλείνει και ένας απόρρητος λογαριασμός ανοίγει

Η πρώτη σύμβαση με το Ιράκ υπογράφηκε τελικά από τον Καμπάνη στις 17.1.1987. Ύστερα από πέντε ημέρες, στις 22.1.1987 απολύθηκε από την ΕΒΟ ο άνθρωπος που διαπραγματεύθηκε μαζί

με τον Σακκόπουλο τη σύμβαση, ο **Ντίνος Κοσιώρης**. Στις 23.1.1987 έφτασε στην Εμπορική Τράπεζα η πίστωση από το Ιράκ για τα πρώτα 65 εκατομμύρια δολάρια. Ένα στόμα έκλεισε και ένας λογαριασμός άνοιξε.

Η συνέχεια είναι ακόμα πιο συναρπαστική. Ο Καμπάνης ζήτησε την άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδας για να στείλει στην Ελβετία τα 4.400.000 δολάρια της «μίζας», με τη διαδικασία του κατεπείγοντος. Του την έδωσαν ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου και ο αρμόδιος υπουργός Οικονομικών Δ. Τσοβόλας (να λοιπόν πού πάνε τα λεφτά που μας «κλέβει» με τους φόρους) οι οποίοι έδωσαν εντολή να δοθεί η «εγγύηση του κράτους» που απαιτείται για τη μίζα.

Κανονικά θα έπρεπε να σταματήσουμε εδώ. Ας πάμε όμως μέχρι το τέλος, για να μην μείνει σε κανέναν αμφιβολία για το ποιος είναι ο μεγάλος «μιζαδόρος».

Η επιταγή πληρώθηκε στον Αλ Σαντούν στις 12.3.1987, χωρίς φυσικά να γνωρίζει τίποτα ο συνεταιρός του Μπώμγκαρντ. Ύστερα από λίγες ημέρες όμως, η υπόθεση άρχισε να διαρρέει, επειδή κάτω από τα χαρτιά είχαν μπει πολλές υπογραφές και μερικοί άρχισαν να βγάζουν έξω την ουρά τους. Ο Καμπάνης πανικοβλήθηκε, άρχισε να φοβάται ότι θα τα φορτώσουν όλα σε αυτόν και αποφάσισε να πιέσει για επίσημη κάλυψη.

Ζήτησε συνάντηση με τον Ανδρέα Παπανδρέου και αυτός τον παρέπεμψε στο Λιβάνη. Η συνάντηση Λιβάνη - Καμπάνη έγινε στις 9.4.87 και την επομένη ο πρόεδρος της ΕΒΟ ενεχείρισε στον διευθυντή του πολιτικού γραφείου του πρωθυπουργού μια επιστολή - μνημόνιο στην οποία καταγράφει τους λόγους για τους οποίους έδωσε τη «μίζα» στην COASTAL.

Μόλις ο Λιβάνης διάβασε την επιστολή εξέφρασε τη διαφωνία του με όσα έγιναν και την έδωσε στον πρωθυπουργό, για να απαλλαγεί αυτός από το βάρος της ευθύνης. Τι νομίζετε ότι έκανε ο Ανδρέας Παπανδρέου, μόλις έγινε γνώστης της επιστολής του Καμπάνη και των διαφωνιών του Λιβάνη; Δήλωσε ότι «δεν τίθεται θέμα» και έδωσε εντολή να συνεχιστούν όλα ως είχαν. Μάλιστα, έτσι ακριβώς.

Ο Μπώμγκαρντ επιστρέφει με χαρτιά και απειλεί με λόγια

Ύστερα από λίγους μήνες, ο Μπώμγκαρντ άρχισε να ανησυχεί επειδή δεν έλαμβανε το «τσεκ» με τη «μίζα» που edικαιούτο για τη σύμβαση που υπέγραψε. Όταν βαρέθηκε να περιμένει ανέβηκε σε ένα αεροπλάνο και κατέφτασε στην Αθήνα, απειλώντας θεούς και δαίμονες.

Στην αρχή απευθύνθηκε στον Καμπάνη, αλλά αυτός έκανε πως δεν ήξερε τίποτα και δεν δέχθηκε να τον δει. Στη συνέχεια ο Αμερικανός έμπορος όπλων αντιλήφθηκε ότι του είχαν «φάει» τη μίζα

Χέρμαν ΟΥΝΓΚΑΡ Η ΤΑΞΗ

Η Τάξη είναι ένα συγκλονιστικό μυθιστόρημα, γεμάτο θανάσιμη μελαγχολία, έρωτισμό και θλίψη. Μέσα από τη μίζερη ζωή ενός δύσμορφου δασκαλάκου, ξετυλίγεται όλο το δράμα ενός ανθρώπου — θύμα της προσωπικής αγωνίας του και των συμπτώσεων.

Κόσμος έφιαλτικός, από τον οποίο αναδύεται ή απελπισία του συγγραφέα, γραφή καταλυτική που τοποθετεί τον Ούνγκαρ — άγνωστο ως τώρα στη χώρα μας — στο πλευρό του μεγάλου Κάφκα.

Ο Χέρμαν Ούνγκαρ, έγραψε ο Τόμας Μάν, είναι ένα μεγάλο ταλέντο.

ΝΕΦΕΛΗ

και όσα ακολούθησαν θυμίζουν αστυνομικό μυθιστόρημα.

Η αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα επιλήφθηκε του θέματος και έγιναν κάποιες μυστικές συσκέψεις με τη συμμετοχή της CIA, ενημερώθηκε προσωπικά ο Αμερικανός υπουργός Άμυνας και φίλος του Μπώμγκαρτ, **Φρανκ Καρλούτσι**, εκπρόσωποί του συνάντησαν τον κ. **Στάθη Γιώτα** και τον ενημέρωσαν σχετικά. Τελικά ο Μπώμγκαρτ ακολούθησε τη δικαστική οδό και έστειλε στην ΕΒΟ ένα εξώδικο με το οποίο ζητά τη «μίζα» του (βλ. φωτοτυπία).

Ενώπιον παντός Αρμοδίου Δικαστηρίου
Εξώδικος Δήλωσης-Πρόσκλησης
STEPHEN W. BAUMGART, κατοίκου Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (SUITE 131 400 W. SERVICE ROAD DULLES INTERNATIONAL AIRPORT-WASHINGTON D.C. 20041).

Προς

Την εν Αθήναις (Λεωφ. Κηφισίας 160) εδρεύουσας Εταιρείαν υπό την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ Α.Ε.» νομίμως εκπροσωπούμενην.

Ως γνωστόν δυνάμει της από 20 Ιουνίου 1986 συμβάσεως ως αυτή συνεπληρώθη μεταγενεστέρως μεταξύ της εις Ζυρίχην εδρευούσης εταιρείας υπό την επωνυμία COASTAL INTERNATIONAL CORPORATION LTD (OBERHAUSER 3 - CH - 8152 GLATTBRUGG ZYRICH, SWITZERLAND) και την οποία εξεπροσώπησα κατά την υπογραφήν της άνω συμβάσεως και υμών, ανεληφθη υπό υμών η υποχρέωσις καταβολής δια-

φόρων προμηθειών δια την μεσολάβησιν της υπό την ιδιότητα του CONSULTANT εις την σύναψιν των γνωστών εις υμάς συμβάσεων πωλήσεων υλικών παραγωγής σας ανερχομένων εις το συνολικόν ποσόν των U.S.A. DOLLARS 82.000.000 (65.000.000 και 17.000.000).

Δια την πρώτην των ως άνω συμβάσεων το ποσοστόν προμηθείας ανήρχετο εις 7% δια δε την δευτέραν εις 10%.

Επειδή μέχρι σήμερον, εκ πληροφοριών τας οποίας έχω, έχει καταβληθεί το ποσόν της προμήθειας της πρώτης συμβάσεως εκ U.S. DOLLARS 4.550.000 εις πρόσωπα τα οποία, άγνωστον εισέτι εις εμέ, ενεφάνισαν έγγραφα εκπροσώπησεως της εταιρείας ην εξεπροσώπησα κατά την υπογραφήν της προμηθείας συμβάσεως προμηθείας και εκπροσωπώ εισέτι και της οποίας τυγχάνω μέτοχος έχων εις την κατοχήν μου μετοχάς εις τον κομιστήν και δη κατά ποσοστόν 50%, ως προκύπτει και εκ του από 7 Μαΐου 1986 πιστοποιητικού της Εταιρείας.

Επειδή ουδέν ποσοστόν έχω εισπράξει μέχρι σήμερον εκ της ως άνω αναλογίας μου συμμετοχής εις την εταιρείαν οι δε τυχόν εισπράξαντες την προμήθειαν έχουν ιδιοποιηθεί ταύτην.

Εξώδικος Δήλωσης-Πρόσκλησης
STEPHEN W. BAUMGART, κατοίκου Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (SUITE 131 400 W. SERVICE ROAD DULLES INTERNATIONAL AIRPORT-WASHINGTON D.C. 20041).

Προς

Την εν Αθήναις (Λεωφ. Κηφισίας 160) εδρεύουσας Εταιρείαν υπό την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ Α.Ε.» νομίμως εκπροσωπούμενην.

Ποιος εισέπραξε τη «μίζα» και τώρα σφυρίζει ανήξερος;

Όσα δημοσιεύουμε σήμερα νομίζουμε ότι πείθουν και τον πλέον δύσπιστο αναγνώστη ότι τα στελέχη του ΠΑΚ και του ΠΑΣΟΚ στα οποία ο **Ανδρέας Παπανδρέου** ανέθεσε τη διαχείριση της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας, αποδείχτηκαν κοινοί απατεώνες και έκαναν την Αθήνα, Βηρυττό.

Τίθεται, ωστόσο, ένα πολύ κρίσιμο ερώτημα:

Πώς τόλμησε ο **Σταμάτης Καμπάνης** να οργανώσει μόνος του αυτήν την απάτη, τη στιγμή που γνώριζε εκ των προτέρων ότι θα ερχόταν αντιμέτωπος όχι μόνο με τους Ιρακινούς στρατηγούς που δεν πήραν τη «μίζα» τους, αλλά και με τη CIA, το Πεντάγωνο, τη «Μόσσαντ» και τη... διεθνή αλληλεγγύη των εμπόρων όπλων; Τόσο ηλίθιος είναι ή μήπως είχε πίσω του κάποιον άλλον, πολύ Μεγάλο και ισχυρότερο, ο οποίος τον κάλυπτε συνεχώς, από τη στιγμή που ανέλαβε τη θέση του προέδρου στην ΕΒΟ;

Την απάντηση μπορούν να τη δώσουν μόνοι τους οι αναγνώστες του ANTI. Εμείς γνωρίζουμε μόνο ότι ο **Αλ Σαντούν** διαβεβαίωνε τους δικούς του ανθρώπους ότι «έχει τον Καμπάνη, τον άνθρωπο του **Ανδρέα Παπανδρέου** στην ΕΒΟ». Γνωρίζουμε επίσης ότι στην πραγματικό-

ΚΑΙ Ο ΜΕΝΙΟΣ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΠΛΩΝ;

«Ναι σε μένα τηλεφώνησε ο Παναγιώτης Βακάλης και μου ζήτησε να τον φέρω σε επαφή με τις ελληνικές πολεμικές βιομηχανίες. Μου είπε ότι είχε κάποιους γνωστούς που ενδιαφέρονταν για εξαγωγές ελληνικών πυρομαχικών στον Περσικό Κόλπο. Του είπα ότι πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης είναι να μην εξαγει όπλα στο Ιράν, αλλά μόνο στο Ιράκ, και τον παρέπεμψα στον Σταμάτη Καμπάνη της ΕΒΟ. Τηλεφώνησα και στον Καμπάνη και του ζήτησα να...»

Η δήλωση έγινε στο ANTI από τον πρώην υφυπουργό Άμυνας κ. **Θ. Στάθη** και επιβεβαιώνει με τον καλύτερο τρόπο όσα γράψαμε στο τεύχος για το εμπόριο όπλων μέσω της Τράπεζας Κρήτης. Οι «γνωστοί» του Πάνου Βακάλη ήταν ο **Χουσεΐν Νατζίμπ** και ο **Χατζή Ντάι**, οι δύο Ιρανοί, πρώην άνθρωποι του Σάχη, που οργάνωσαν στα χρόνια του ΠΑΣΟΚ το ελληνικό Ιρανογκάιτ, με τη γνώση και την υποστήριξη του **Ανδρέα Παπανδρέου**.

Δεν θα αναφερθούμε στις υπόλοιπες λεπτομέρειες αυτής της ιστορίας, ο αναγνώστης του ANTI μπορεί να τις αναζητήσει στα τεύχη 387 και 389. Σήμερα θα ασχοληθούμε με μια άλλη και εξίσου ενδιαφέρουσα πτυχή της υπόθεσης, η οποία μας οδηγεί στο εντιμότατο κ. **Αγαμέμνονα Κουτσόγιωργα**.

Πριν από λίγους μήνες έφτασαν στην Ελλάδα δυο εκπρόσωποι του Ι-

ρανικού Γενικού Επιτελείου και ζήτησαν να αγοράσουν διάφορα πυρομαχικά ελληνικής κατασκευής και κυρίως όλμους των 85 και οβίδες των 155. Ως αντάλλαγμα προσέφερε πετρέλαιο και πληροφορίες για την Κύπρο και τον τουρκικό στρατό, οι τελευταίες θα προέρχονταν από την ιρανική κατασκοπεία στην Τουρκία.

Το υπουργείο Άμυνας διέθεσε στους δυο Ιρανούς ένα κρατικό αυτοκίνητο για τις μετακινήσεις τους και τους διευκόλυνε με κάθε τρόπο. Η δουλειά όμως χάλασε όταν ο Σταμάτης Καμπάνης αρνήθηκε να πουλήσει τα πυρομαχικά που ζητούσαν οι Ιρανοί με την αιτιολογία ότι «η Ελλάδα δεν πουλάει στο Ιράν».

Οι Ιρανοί έφυγαν τελικά άπρακτοι αλλά ύστερα από λίγο έμαθαν έκπληκτοι, ότι τα στρατεύματά τους εφοδιάστηκαν με πυρομαχικά της ΕΒΟ, τα οποία είχαν φτάσει μέχρι τον Περσικό Κόλπο μέσω μιας εταιρείας - σφραγίδα, της «τζαμίντ».

Τι είχε γίνει; Όπως μάθαμε, «στριμωγμένοι» οικονομικά ο Ιρανοί αγόραζαν όπλα προσφέροντας σε φθηνές τιμές πετρέλαιο ή δίνοντας και άλλα ανταλλάγματα, όπως πληροφορίες και καμιά φορά και άλλου είδους «εξυπηρετήσεις». Χρήματα δεν διέθεταν πολλά. Έτσι ο Καμπάνης, που ενδιαφερόταν, όπως αποδείξαμε, κυρίως για τις «μίζες» απέφυγε να στείλει μέσω αυτών όπλα στο Ιράν και

προτίμησε το Νατζίμπ του Κοσκωτά. Όπως γράψαμε στο έκτακτο τεύχος της 11/11 με τη δουλειά αυτή πληρώθηκαν «μίζες δισεκατομμυρίων» σε ανώτατους Έλληνες αξιωματούχους.

Αλλά η ιστορία αυτή κρύβει και μια άλλη εξίσου ενδιαφέρουσα αποκάλυψη. Όταν οι δυο Ιρανοί προσέκρουσαν στην άρνηση του Καμπάνη, ζήτησαν να έρθουν σε επαφή με μέλος της κυβέρνησης. Με ποιον νομίζετε ότι τους έφεραν σε επαφή; Με τον κ. Κουτσόγιωργα. Μάλιστα, τον υπουργό Δικαιοσύνης, τότε, και υπουργό Προεδρίας σήμερα.

Η πρώτη νύξη, για την ανάμιξη του «Μένιου» στο εμπόριο όπλων προέρχεται από τον Καμπάνη ο οποίος δήλωσε στους δημοσιογράφους ότι ο κουνιάδος του κ. Κουτσόγιωργα **Γιώργος Καμενίδης**, στέλεχος της ΕΒΟ, είναι αναμειγμένος σε πολλές παρανομίες, αλλά δεν διώκεται επειδή προστατεύεται. Ερευνώντας το στοιχείο αυτό μάθαμε ότι ο κ. Καμενίδης (βλ. για αυτόν στο τεύχος 389 σελ. 16) είναι μαζί με τον κ. Σακκόπουλο (βλέπε άλλες σελίδες αυτού του τεύχους) το «δίδυμο» της ΕΒΟ και εμπλέκονται σε πολλά. Επαναλαμβάνουμε ότι παρ' όλη αυτήν την ανάμιξή τους και παρ' όλα τα στοιχεία που έχουν σε βάρος τους οι δυο αυτοί κύριοι δεν διώκονται.

Ο Μένιος προϊστάτο της Δικαιοσύνης μέχρι πριν λίγο καιρό...

τητα ο Ανδρέας Παπανδρέου, έδωσε την εντολή να καταβληθεί «μίζα» στην COASTAL, αφού αυτός ενέκρινε και την εγγύηση του δημοσίου που χρειαζόταν.

Γνωρίζουμε επίσης και κάτι άλλο, τον ίδιο τον Καμπάνη. Είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε μαζί του αρκετά συχνά και άλλες δυο φορές τις τελευταίες ημέρες πριν από τη σύλληψή του. Η εικόνα που μας έδωσε δεν ήταν αυτή του αδίστακτου απατεώνα. Έμοιαζε περισσότερο με πανικόβλητο μικροκομπιναδόρο, που μπλέχτηκε σε κάτι πολύ μεγαλύτερο από τις δυνάμεις του.

Ο Στ. Καμπάνης —όσο κι αν δεν του φαίνεται— για κάποια εποχή ήταν σπουδαίο πρόσωπο. Ο **Ανιέλι**, του προσέφερε κάποτε το αεροπλάνο του για κάποιες μετακινήσεις του. Αλλά —αυτό του φαίνεται— δεν ήταν και τόσο τρομερός: Ανάμεσα στα άλλα που πρέπει να απαντήσει στην ανάκριση, είναι και το πώς από τα γραφεία της ΕΒΟ, βρέθηκε στο σπίτι του ένα ειδικό video κατάλληλο για να παίζει και «πόλεμο των άστρων»... Συνήθειες του αρχηγού του μιμήθηκε ο άνθρωπος. Αυτή ίσως θα είναι η απάντησή του.

Η εικόνα εξάλλου του Καμπάνη που μας περιέγραψαν παλιοί γνώριμοι του από τον Καναδά δεν ανταποκρίνεται καθόλου στις σημερινές «επιδόσεις» του. Εκεί, ο δόκτορ Καμπάνης ήταν ένας φουκαράς και φαλακρός καθηγητής που έτρεφε μούσι και προήδρευε σε συγκεντρώσεις του ΠΑΚ. Εδώ εμφανίστηκε με «μαλλιά» και ξυρισμένος και παρίστανε το διευθυντή επιχειρήσεων. Η μεταμφίεση και η πλαστότητα φαίνεται πως είναι τελικά «σήμα κατατεθέν» του ΠΑΣΟΚ. Από το ζιβάγκο του Ανδρέα Παπανδρέου και το μούσι του Σταμάτη Καμπάνη, μέχρι το «σμόκιν» του πρωθυπουργού και την περούκα του προέδρου της ΕΒΟ, ο δρόμος είναι στρωτός.

Ο μεγάλος ένοχος

Τελικά όπως και στην περίπτωση **Κοσκωτά**, η «υπόθεση Καμπάνη» οδηγεί τελικά σε ένα και μοναδικό συμπέρασμα. Πίσω και από τους δυο απατεώνες κρύβεται κάποιος άλλος, πολύ πιο ικανός, πιο **Μεγάλος** και αδίστακτος. Είναι αυτός που κινεί τα νήματα και όταν παγιδευθεί, ρίχνει στην πυρά τους ατυχείς συνεπάρχους του. Αφήνουμε στους αναγνώστες του ΑΝΤΙ να καταλάβουν ποιος είναι. Εμείς πάντως εννοούμε τον **Ανδρέα Παπανδρέου**.

Στο αποδεικτικό υλικό του σκανδάλου συμπεριλαμβάνεται και ο αριθμός ΡΟ - 426239.1 στην Τράπεζα Swiss Bank Corporation της Ελβετίας, όπου σύμφωνα με έγγραφο της ΕΒΟ κατατέθηκαν οι κλεμμένες «μίζες».

Δεν είμαστε βέβαια τόσο αφελείς ώστε να πιστέψουμε ότι ο αριθμός ΡΟ - 426239.1 της Swiss Bank Corporation έχει κάποια σχέση με το Καστρί. Παρόμοιοι αριθμοί δεν αναγράφονται πουθενά, πόσο μάλλον σε ένα έγγραφο της ΕΒΟ. Οι δουλειές αυτές γίνονται καλύτερα —και πιο σίγουρα— με ένα Irrevocable Letter of Credit. Ας τον ψάξει όμως κάποιος. Δεν ξέρεις ποτέ τι γίνεται. □

«Μικρή Βιβλιοθήκη Ηρόδοτος»

ΤΑΣΟΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ

ΤΟ ΖΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΡΑΣ

11×18 εκ. - 216 σελ. - 800 δρχ.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ κ.ά.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ

11×18 εκ. - 288 σελ. - 600 δρχ.

Εκδόσεις Ηρόδοτος

Μαυρομιχάλη 7 - GR 10679 Αθήνα

Τηλ.: (01) 36.30.903

Τό αφιέρωμα στον **ΚΩΣΤΑ ΤΑΧΤΗ**, του περιοδικού «**ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ**», εξαντλήθηκε σε μιά βδομάδα και ξανατυπώθηκε.

Στά σημαντικότερα διδλωπώλεια σ' όλη τήν Ελλάδα. Πάγκους έφημερίδων στό κέντρο τής Αθήνας.

Διανομή, τηλέφωνα:
32.16.221 - 34.73.117.

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΥΧΗ ^{ένα βιβλίο!} ΧΑΡΙΣΤΕ ΤΗ!

η

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

δας προτείνει!

Β. Ρασπούτιν: **Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ**

Α. Καρπεντιέρ: **ΜΕΘΟΔΟΥ
ΤΕΧΝΑΣΜΑ**

Γ. Σεμιόνοφ: **ΕΠΕΚΤΑΣΗ (2 τόμοι)**

Π. Βέζινοφ: **ΑΣΗΡΑ ΑΛΟΓΑ ΜΕΣ
ΣΤΗ ΝΥΧΤΑ**

Τζ. Έλλιοτ: **Ο ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ ΣΤΟΝ
ΦΛΟΣ**

Ν. Σκούτας: **ΡΙΞΕ ΛΙΓΟ ΑΣΠΡΟ,
ΜΗΝ ΤΟ ΦΟΒΑΣΑΙ**

Μ. Αλεξανδρόπουλος: **ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ
ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΩΡΑ
ΤΟΥΣ**

○ Α. Αλαβάνος
**ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

○ Ρ. Λούζεμπουργκ
**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ Ή
ΕΠΙΛΑΣΤΑΣΗ**

○ Ε. Γλιένκοφ
**Η ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ ΚΑΙ Η
ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΤΙΚΙΣΜΟΥ**

○ Μ. Μερκλές
ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

○ Ε. Αντωνιάδου
**ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΑΣΙΑΤΙΚΟΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

○ Τ. Λουγγής
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (324-1204)

○ Κ. Λεβίτιν
**Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ — ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

Δημ. Ραβάνης-Ρεντής
ΠΑΡΑΜΥΘΕΑΤΡΟ Ι

Σοφία Φιλντιση
ΣΤΗ ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ

Γιώργος Μαρίνος
**Ο ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΟΣ ΦΙΛΟΣ
ΤΟΥ ΚΛΟΟΥΝ**

Γιάννης Μάρτζης
ΞΥΛΙΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Φρόσω Χατόγλου
**ΚΑΛΗ ΣΟΥ ΝΥΧΤΑ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ
ΕΝΑΣ ΜΑΓΟΣ ΔΙΧΩΣ ΟΝΕΙΡΑ
ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ**

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ

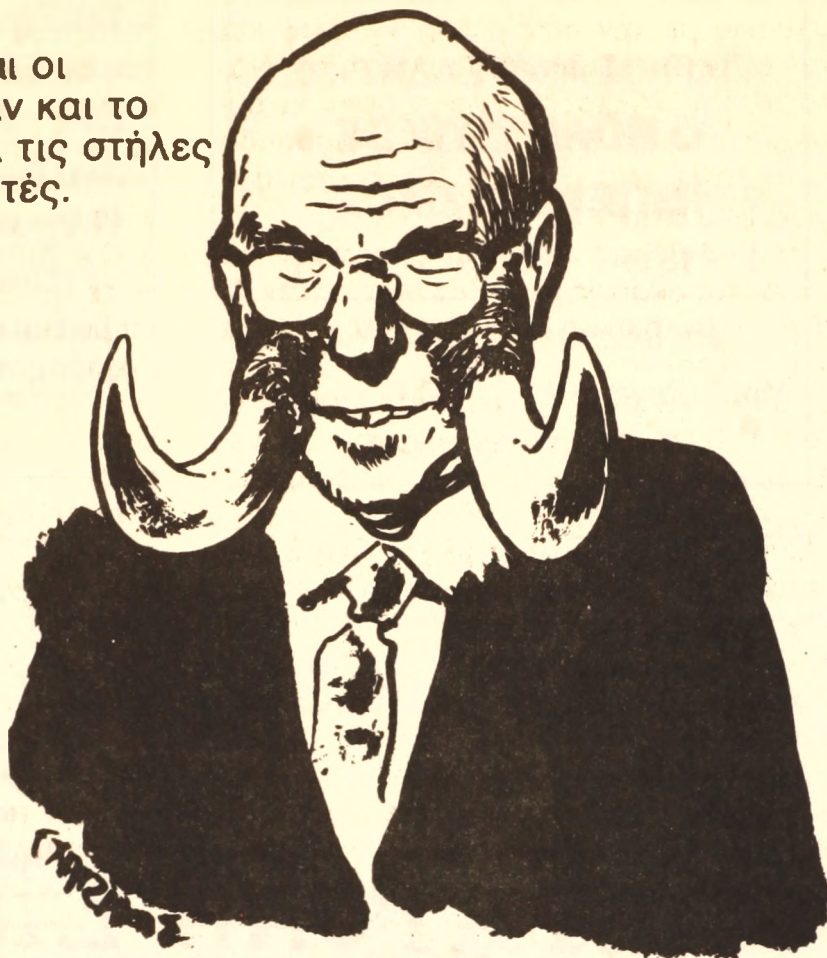
Ζαλόγγου 11 Τηλ. 3640713, 3615617

ΤΑ F-16 ΣΤΗ ΔΙΑΤΙΜΗΣΗ

του Ρεπόρτερ

Τα σκάνδαλα της ΕΒΟ και οι πωλήσεις όπλων στο Ιράν και το Ιράκ έχουν μονοπωλήσει τις στήλες του Τύπου τις ημέρες αυτές.

Η «αγορά του αιώνα» με την προμήθεια αεροσκαφών είναι ασφαλώς το επόμενο προς διερεύνηση μεγάλο σκάνδαλο. «Παίρνω την πολιτική ευθύνη γι' αυτό» είχε πει ο πρωθυπουργός. Τις συνθήκες διαπραγμάτευσης της αγοράς διερευνά το άρθρο που ακολουθεί και επισημαίνει αυτές τις ευθύνες του Ανδρέα Παπανδρέου.

Η παραίτηση του Στάθη Γιώτα και οι καταγγελίες του σε βάρος του πρωθυπουργού για τη σκανδαλώδη ανάμιξη του στην αγορά των νέων αεροσκαφών έστρεψαν τα φώτα της δημοσιότητας μόνο στο Γιώργο Λούβαρη και το γαλλικό σκέλος της μεγάλης απάτης που ονομάστηκε «αγορά του αιώνα», την αγορά των 40 Mirage 2000. Είναι όμως καιρός να ασχοληθεί η δημοσιογραφική έρευνα και με το άλλο σκέλος της απάτης, την αγορά των 40 F-16. Θα αποκαλυφθεί έτσι ότι η ανάμιξη του Γιώργου Λούβαρη στην «αγορά του αιώνα» είναι «σταγόνα στον ωκεανό» μπροστά στην ανάμιξη άλλων προσφιλών ατόμων του πρωθυπουργού, όπως οι γιοί του Νίκος και Γιώργος, στην ίδια απάτη.

Όπως και στην αγορά των Mirage —που αγοράστηκαν σε διπλάσια τιμή από όσο προσφέρθηκαν αλλού— έτσι και στην αγορά των F-16 ο πρωθυπουργός και το περιβάλλον του ανάγκασαν το ελληνικό δημόσιο να πληρώσει τα αμερικανικά αεροσκάφη σε τιμή κατά 20% ακριβότερη από όση τα αγόρασαν άλλες χώρες. Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί σε 70 δισεκατομμύρια δραχμές.

Και ιδού πώς στήθηκε η απάτη. Όλες οι χώρες που αγοράζουν F-16 και άλλους τύπους αμερικανικών αεροσκαφών προτιμούν να τα αγοράσουν με διακρατική συμφωνία, μέσω δηλαδή της αμερικανι-

κής κυβέρνησης, επειδή έτσι αναγκάζεται η τελευταία να επέμβει στη διαμόρφωση του κοστολογίου και να ελέγξει τις τιμές. Ο Ανδρέας Παπανδρέου όμως αποφάσισε προσωπικά —«παίρνω την πολιτική ευθύνη» είπε κάποτε στη Βουλή— να αγοράσουν τα F-16 απευθείας από τις κατασκευάστριες εταιρείες (General Dynamics για το σκάφος, General Electric για τους κινητήρες, Westinghouse για τα ηλεκτρονικά). Το αποτέλεσμα ήταν να πληρώσουμε τα F-16 20% ακριβότερα από όσο αν τα αγοράζαμε μέσω της αμερικανικής κυβέρνησης.

Μιλώντας με αριθμούς, η ζημιά που προκλήθηκε —ή οι μίζες που καταβλήθηκαν σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες— φτάνει τα 70 δισεκατομμύρια δραχμές. Η υπέρογκη αυτή διαφορά καλύφθηκε με τους ψευδείς ισχυρισμούς της κυβέρνησης Παπανδρέου ότι προτίμησε την αγορά απευθείας από τις εταιρείες, επειδή έτσι η Ελλάδα θα εξασφάλιζε «όσφετς» (αντισταθμιστικά οφέλη). Στην πραγματικότητα τα αντισταθμιστικά είναι μια ακόμα απάτη, επειδή τα ακριβοπληρώσαμε. (Πληροφορίες του ΑΝΤΙ από τις ΗΠΑ αναφέρουν ότι οι αμερικανικές εταιρείες δεν έχουν τώρα καμιά διάθεση να εκπληρώσουν τα ακριβοπληρωμένα σε μίζες όφσετς και προτείνουν στην ελληνική κυβέρνηση να πληρώσουν τη μικρή ποινική ρήτρα που υπάρχει στο συμβόλαιο και να απαλλαγούν).

Γιατί, επέλεξε ο Ανδρέας Παπανδρέου την αγορά απευθείας από τις κατασκευάστριες εταιρείες; Η απάντηση είναι ότι αν επέλεγε να τα αγοράσει μέσω της αμερικανικής κυβέρνησης (Πεντάγωνο) ο έλεγχος του κόστους θα ήταν αυστηρότερος και δεν θα υπήρχε η δυνατότητα να διαφύγουν διάφορα δισεκατομμύρια προς «ημέτερους».

Πώς και πού «διέφυγαν» οι μίζες; Την απάντηση τη γνωρίζουν πολύ λίγα άτομα του προσωπικού και οικογενειακού περιβάλλοντος του Ανδρέα Παπανδρέου, όπως ο Γιάννης Παπανικολάου και ο αντιπρόσωπος στην Ελλάδα της General Dynamics, κ. Νίκος Μουρκογιάννης.

Ο Γιάννης Παπανικολάου, οικονομικός σύμβουλος και στενός συνεργάτης του Ανδρέα Παπανδρέου επί σειρά ετών, ήταν ο διεκπαιρωτής των πρωθυπουργικών εντολών για τη μεθόδευση της αγοράς των F-16 (αργότερα, από το Σεπτέμβριο του 1986, ανέλαβε και τη διεκπαιρέωση των πρωθυπουργικών εντολών προς τον Γεώργιο Κοσκωτά. Ο Γιάννης Παπανικολάου ήταν αυτός που διαπραγματεύθηκε τη συμφωνία με την General Dynamics και υπέγραψε το προσύμφωνο για την «αγορά του αιώνα». Ήταν επίσης ο εμπνευστής της απάτης με τα όσφετς, γεγονός που αποδεικνύεται με το ότι υπέγραψε το προσύμφωνο αγοράς, χωρίς να έχουν συμφωνήσει οι δυο πλευρές στο θέμα των αντισταθμιστικών.

Ο Γιάννης Παπανικολάου είναι στενός φίλος, από τα παιδικά και φοιτητικά του χρόνια, με τον αντιπρόσωπο της General Dynamics στην Ελλάδα κ. Νίκο Μουρκογιάννη. Ο Μουρκογιάννης έζησε πολλά χρόνια στις ΗΠΑ, όπου καλλιεργήσε στενές σχέσεις με το Πεντάγωνο και ανέλαβε το γραφείο της General Dynamics στην Αθήνα, όταν άρχισαν οι διαπραγματεύσεις για την «αγορά του αιώνα».

Λέγεται ότι ο Μουρκογιάννης ήταν αυτός που διακινούσε τις μίζες, μέσω του λογαριασμού για τα «έξοδα» του γραφείου της General Dynamics στην Αθήνα. Οι Μουρκογιάννης και Παπανικολάου δεν έκρυψαν ποτέ τις σχέσεις τους και έκαναν μαζί δημόσιες εμφανίσεις, προφανώς για να πείθουν και τους πλέον δύσπιστους ότι αυτοί τα έκαναν όλα, άρα ανάλογη πρέπει να είναι και η κατεύθυνση των προμηθειών.

Κάποτε όμως δημιουργήθηκαν προβλήματα, ο Παπανικολάου απομακρύνθηκε από το Καστρί και ο Μουρκογιάννης άρχισε να κυκλοφορεί με ένα ναυλω-

μένο σε μόνιμη βάση ταξί, επειδή φοβόταν, όπως έλεγε, τρομοκρατική επίθεση.

Ο Μουρκογιάννης δεν περιορίστηκε μόνο στο Γιάννη Παπανικολάου. Φρόντισε να δικτυωθεί και με μέλη της οικογένειας Παπανδρέου, όπως ο Γιώργος Παπανδρέου. Ο διάμεσος μεταξύ Μουρκογιάννη και Γιωργάκη ήταν ο κ. Πέτρος Ιωάννου, στενός σύμβουλος του και διευθυντής τώρα του γραφείου του. Είναι ασφαλώς σύμπτωση το γεγονός ότι ο κ. Ιωάννου είναι κι αυτός στενός φίλος του κ. Μουρκογιάννη. Αν μη τι άλλο, το ΠΑΣΟΚ απέδειξε ότι τιμά —και διατιμά— ανάλογα τις προσωπικές φιλίες.

Ο κ. Μουρκογιάννης φρόντισε τέλος να αποκτήσει στενές σχέσεις και με τα άλλα παιδιά του Ανδρέα Παπανδρέου, το Νίκο και τον Αντρίκο. Θα υπενθυμίσουμε ότι ο Νίκος Παπανδρέου ήταν λι αυτός σύμβουλος στο υπουργείο Άμυνας την εποχή της «αγοράς του αιώνα», ενώ ο Αντρίκος ήταν αυτός που γνώρισε τον κ. Παπανικολάου στον πατέρα του.

Ένας άλλος φίλος και συμμαθητής του δίδυμου Παπανικολάου - Μουρκογιάννη είναι και ο κ. Γ. Λιβέρης, ανταποκριτής της ΕΤ1 στις ΗΠΑ και υπάλληλος του γραφείου Τύπου της ελληνικής πρε-

σβείας στην αμερικανική πρωτεύουσα. Ο νέος αυτός —για τον οποίο έχει ξαναγράψει το ΑΝΤΙ— υπηρέτησε επί ΝΔ τη θητεία του στο γραφείο του στρατιωτικού ακολούθου στην Ουάσιγκτον. Οι κακές γλώσσες λένε πως είχε τότε καλές σχέσεις με την οικογένεια Αβέρωφ και τον κ. Αντώνη Σαμαρά, βουλευτή της ΝΔ. Μετά την «Αλλαγή» «πρασίνισε» κι αυτός, και με τη βοήθεια του κ. Μαρούδα διορίστηκε στο γραφείο Τύπου και στη συνέχεια στην ΕΤ1.

Ο κ. Λιβέρης ήταν για ένα διάστημα και ανταποκριτής του «Έθνους» στην Αμερική. Απολύθηκε όμως τηλεγραφικά γιατί πέρσι τον Οκτώβριο —όταν ο «δρ» είχε τις γνωστές του περιπέτειες— ο ανταποκριτής φάνηκε τουλάχιστον, ανεπαρκής. Σύμφωνα με πληροφορίες του περιοδικού συνέβαινε κάτι άλλο: ο κ. Λιβέρης είχε ήδη σχέσεις με τον Θωμά Λιακουνάκο τον οποίο βοήθουσε στο στήσιμο γραφείου της ΑΧΧΟΝ στην Αμερική που θα ασχολείτο με τα αντισταθμιστικά ωφέλη. Ας θυμίσουμε ότι Λιακουνάκος και Κοσκωτάς συνέτρωγαν τότε με τον κ. Ρωσσίδη. Ε! δεν χρειαζόνταν και άλλα για να μην ανταποκριθεί στις επαγγελματικές του υποχρεώσεις προς το «Έ-

θνος» ο κ. Γ. Λιβέρης. Για την ΕΤ1 όμως φτάνει και περισσεύει.

Ο κ. Λιβέρης διακηρύσσει προς κάθε κατεύθυνση ότι είναι ο μυστικοσύμβουλος του κ. Παπανικολάου, αλλά και του Καστρίου, ιδιαίτερα για θέματα αρμοδιότητας του Πενταγώνου. Και, όπως φαίνεται, οι Αμερικανοί σύμμαχοί μας τον πιστεύουν. Δεν εξηγείται διαφορετικά γιατί τον δέχονται ως συνομιλητή και δεν αποκαλύπτουν κάποιες παλιές δοσοληψίες του με το FBI.

Ο κ. Λιβέρης ήταν επίσης αυτός που έφερε σε επαφή τον Γιάννη Παπανικολάου με τον περίφημο ελληνοαμερικανό επιχειρηματία κ. Σπάνο. Οι αναγνώστες του ΑΝΤΙ θα θυμούνται ότι στο προηγούμενο τεύχος ο Γιώργος Λούβαρης δήλωσε ότι ο κ. Παπανικολάου ήταν αυτός που «μανατζάρησε» στην Αθήνα τον κ. Σπάνο.

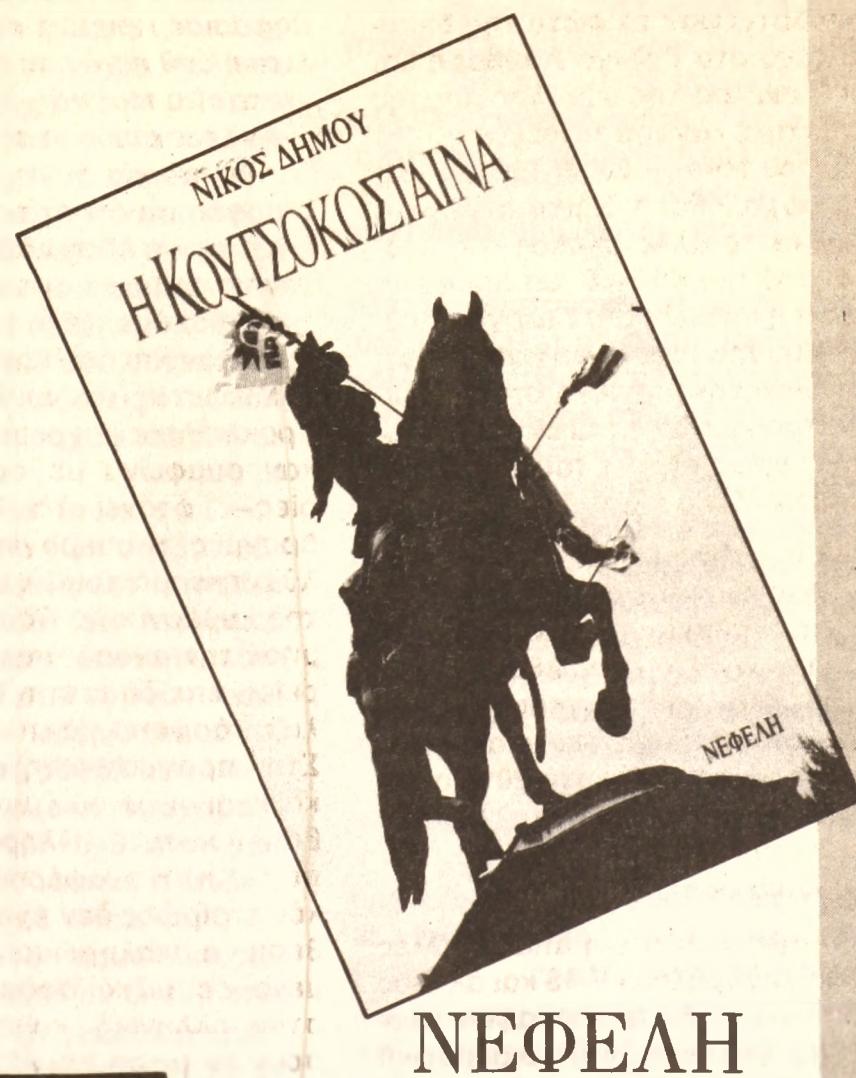
Αλλά, χρονιάρες μέρες είναι, ας μην στενοχωρήσουμε άλλο το τρίδυμο Παπανικολάου - Μουρκογιάννης - Λιβέρης και την κορυφή του τριγώνου, που είναι και άρρωστη. Θα επανέλθουμε όμως, επειδή «κάτι μας λέει» ότι μετά τα Mirage, είναι η σειρά των F-16 να μονοπωλήσουν τα πρωτοσέλιδα του Τύπου. □

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

Η ΚΟΥΤΣΟΚΩΣΤΑΙΝΑ

«...Οί Έλληνες έγκατέλειψαν την Ελλάδα. Τό καράβι φάντασμα παραδέρνει άκυβέρνητο. Ό καθένας τώρα για την πάρτη του. Δημόσιος βίος δέν υπάρχει. Ένδιαφέρον για τά "κοινά" κανένα — μόνον για τά έσά καί τά έμά. Ουδείς άσκει έξουσία, έστω καί κακή. Κάτι μεταβατικές, βραχύβιες κυβερνήσεις — ό,τι αρπάξουμε κι ό,τι προλάβουμε...»

Ένα βιβλίο πού περιγράφει μέ τόν πιο άδρό τρόπο τή σημερινή θλιβερή πραγματικότητα.

ΡΕΚΒΙΕΜ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

του Ντάσιελ Εγκαϊηνστ

Προάγγελος τίτλων του επόμενου δεκαπενθήμερου, ο άγνωστος σε μας επισκέπτης του ταχυδρομείου κ. Ντάσιελ Εγκαϊηνστ «χτύπησε» πάλι με ένα μικρό δεματάκι σφραγισμένο με βουλοκέρι. Το ανοίξαμε προσεκτικά και βρήκαμε πάλι το γνωστό ευανάγνωστο χειρόγραφο με τα μικροσκοπικά γράμματα που διαβάζονται με φακό. Ένα επιβεβαιωτικό τηλεφώνημά του διευκρίνιζε: «Με συγχωρείτε, δεν μπορώ να ξεσυνηθίσω από τα χρόνια της παράνομης δουλειάς όταν συντάσσαμε μικροσκοπικά σημειώματα. Διαβάζεται;» «Διαβάζεται» του απαντήσαμε.

Η ώρα ήταν έντεκα και τέταρτο το βράδυ, πριν από δεκαπέντε ημέρες. Κτύπησε το τηλέφωνο.

«Ήσουν πολύ καλός» είπε μια γνωστή φωνή που δεν μου θύμιζε τίποτα.

«Ποιος είσαι;» επιφυλάχθηκα. Πολλά συνωμοτικά τηλεφωνήματα τελευταία. Μπερδεύω τις φωνές.

«Σελίδα είκοσι οκτώ» μου απάντησε ξερά.

Άφησα κάτω το ακουστικό, έτρεξα στη βιβλιοθήκη, πήρα το τελευταίο τεύχος της Βίβλου και το άνοιξα στη σελίδα 28. Έπρεπε να το είχα καταλάβει. Γύρισα πίσω στο γραφείο και σήκωσα πάλι το ακουστικό.

«Όρα και μέρος» είπα ξερά.

Σε μισή ώρα πάρκαρα έξω από το «Νο Πλέης». Ο χαβαλές που κάθε βράδυ από τις δέκα ως τις δυο το πρωί παριστάνει το μαντρόσκυλο σε μοναχικούς εραστές με σταμάτησε στην είσοδο.

«Δεν επιτρέπεται η είσοδος χωρίς γυναίκα» μου σφύριξε στο αυτί.

«Είμαι αδελφή» του είπα. Με άφησε να περάσω.

Μέσα έπαιζαν τους U2. «There's too much confusion. I can't get no relief» είπε ο παλιάτσος στον κλέφτη.

Τον βρήκα στη συνηθισμένη γωνιά. Δεξιά του είχε ένα φρικιό με τρυπημένα αυ-

τιά και μπράτσα.

«Ο Τσαγκαράκης είναι ψεύτης» μου είπε.

«Πώς μπορούμε να τονβάλουμε στο χέρι;».

«Στο Ισραήλ, σε κάποιο γραφείο της ΙΜΙ* υπάρχει ένα «πιστοποιητικό τελικού χρήστη», διαγραμμένο χιαστή, με την υπογραφή του. Έξω στην αυλή περιμένουν ακόμα 15.000 οβίδες με την αμερικανική σημαία επάνω τους».

Το φρικιό με κοίταξε. Φύσηξε ένα γκριζο δακτυλίδι καπνού και πέρασε μέσα το δάκτυλό της. Διαλύθηκε σε μικρά συννεφάκια. Ο άλλος μίλησε ήσυχα, αδιάφορα.

«Κάποτε, στο Παρίσι μπορούσες να αγοράσεις τα Πιστοποιητικά Τελικού Χρήστη με το κιλό. Κάποιοι πρεσβευτές μαύρων δημοκρατιών στα χάριζαν για την καθημερινή τους σαμπάνια, αλλά δεν «περνούσαν». Οι Ιρανοί, αφού την πάτησαν πολλές φορές σκέφτηκαν την Ελλάδα. Ζητούσαν πρώτα ένα δείγμα πιστοποιητικού για να δουν αν είναι εντάξει και ύστερα πλήρωναν σε δολάρια... Έτσι ο Τσαγκαράκης έστειλε στους διάμεσους τους Ισραηλινούς, ένα διαγραμμένο πιστοποιητικό για να εξακριβώσουν την αυθεντικότητά του. Η δουλειά έκλεισε στα τρία εκατομμύρια δολάρια, αλλά χάλασε, επειδή οι οβίδες που τους έστειλαν είχαν επάνω την αμερικανική σημαία. Μια να μην έσκαγε στο μέτωπο θα ξέσπαγε ο νέος Τρωικός Πόλεμος».

Το φρικιό συνέχισε να με κοιτάζει. Αποφάσισα ότι ήταν όμορφη. Ήταν ψηλή, λεπτή και έδειχνε δυνατή. Τα μαλλιά της ήταν μαύρα και γυάλιζαν στο φως των προβολέων. Είχε τα φλογερά μάτια του πορτρέτου που έπρεπε να υπάρχει στην είσοδο. Κρατούσε ένα ποτό και με κοίταξε ίσια και ψυχρά πάνω από το ποτήρι με τη βότκα.

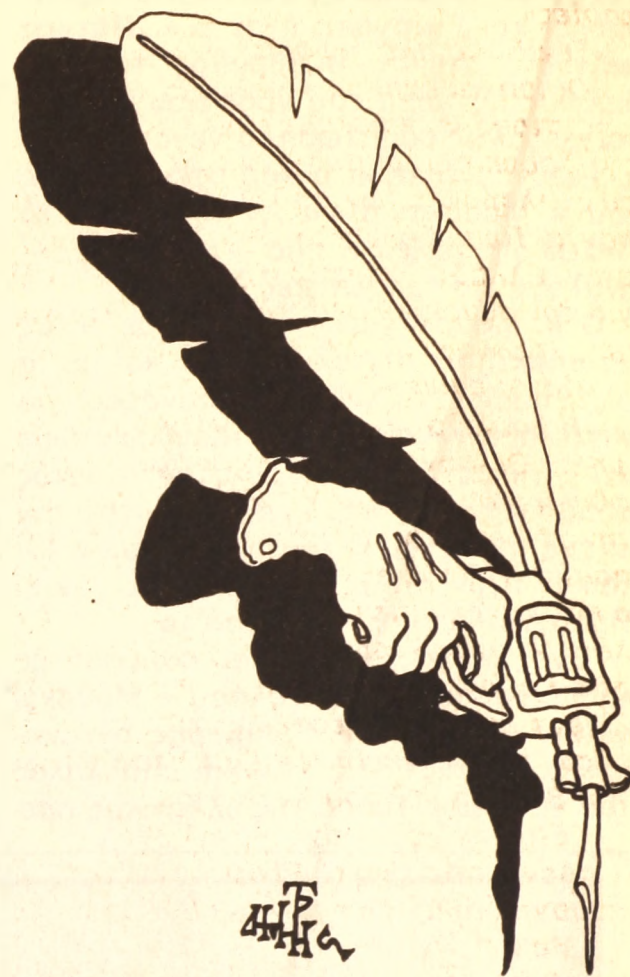
«Όστε είσαι κατάσκοπος» μου είπε. «Δεν ήξερα πως υπήρχαν στην πραγματικότητα, τους νόμιζα κάτι παχουλά ανθρώπακια, με γυαλιά, που τριγυρίζουν στου Απότσου, προσπαθώντας να ξαναζωντανέψουν κάτι που χάθηκε οριστικά και αμετάκλητα».

«Κάνεις λάθος μωρό μου» της πέταξα. «Υπάρχουν ακόμα, αλλά δεν θα τους δεις ποτέ. Εγώ δεν είμαι πάντως».

«Εσύ τι είσαι;».

«Όταν μάθω θα σου πω» της είπα καθώς κολλούσε πάνω μου. Δεν ήθελε και ούτε ήθελα να ξέρω.

Αποτελείωσα το τσιγάρο μου και άναψα άλλο. Κάποια μέρα θα με σκοτώσει, το ξέρω καλά, αλλά ας το πάρει το ποτά-

μι. Να μην καπνίζω γιατί θα πάθω καρκίνο, να μην τρώω γιατί πάχυνα, να μην πίνω γιατί θα πρηστεί το συκώτι μου, να μην... γιατί υπάρχει και το Αϊητζ. Εγώ τα κάνω και τα τέσσερα.

Κόρνες τσίριζαν και λάστιχα στρίγκλιζαν έξω από το παράθυρο του αυτοκινήτου μου. Ένα μεγάλο ουγγαρέζικο λεωφορείο πέρασε μουγκρίζοντας. Ο σοσιαλισμός ήρθε με «κλήρινγκ» τελικά στην Ελλάδα. Ο εγχώριος κομμουνισμός δεν απέκτησε ποτέ την κατάλληλη ανταλλακτική αξία. Βγήκα και μπήκα στο απέναντι κτίριο.

Ο φορητός ανιχνευτής του φρουρού ασφαλείας άρχισε αμέσως να κάνει «μπιπ». Έσκασα ένα σαρωμένο χαμόγελο, έπιασα το P38 από την κάνη και του το έδωσα.

«Αν ήταν η 17 Νοέμβρη τώρα θα ήσουν νεκρός» τον εκδικήθηκα και πήγα προς τον ανελκυστήρα. Δεν μίλησε. Τι μπορούσε να πει άλλωστε;

Στον όγδοο όροφο βρήκα το γραφείο 13 και κάθησα μπροστά σε ένα φλιτζάνι «νες» γλυκό με γάλα— ήξερε πολύ καλά τα γούστα μου. Άρχισε να συμπληρώνει τη χθεσινή ιστορία:

* * *

«Πριν από λίγους μήνες, ήρθαν στην Αθήνα δύο Ιρανοί, απεσταλμένοι του Γε-

* Israel Military Industries

νικού Επιτελείου του Χομεϊνί. Η προσφορά τους ήταν πολύ καλή. Ζητούσαν πυρομαχικά, κυρίως ολμούς των 81 και οβίδες των 155 και έδιναν για αντάλλαγμα πετρέλαιο σε τιμές κόστους και πληροφορίες».

«Τι είδους πληροφορίες;».

«Οι Ιρανοί έχουν πολύ καλές προσπάθειες στους φανατικούς μουσουλμάνους της Τουρκίας και μέσω αυτών οι υπηρεσίες πληροφοριών τους, μαθαίνουν τα πάντα. Προσφέρθηκαν λοιπόν να δίνουν στην Ελλάδα απόρρητες πληροφορίες για τον τουρκικό στρατό και την Κύπρο, με αντάλλαγμα τα πυρομαχικά».

«Και τι έγινε;».

«Η δουλειά χάλασε από κάποιον πολύ ψηλά. Οι Ιρανοί ήρθαν και αφού επισκέφθηκαν τις πολεμικές βιομηχανίες και την ΕΒΟ έκαναν την προσφορά τους, η οποία συνέφερε πολύ την Ελλάδα. Τελικά ο Καμπάνης είπε πως η Ελλάδα δεν πουλάει όπλα στο Ιράν, αφού πουλάει στο Ιράκ, και η δουλειά χάλασε. Ύστερα από λίγες μέρες η ΕΒΟ έστειλε όπλα στο Ιράν μέσω του Χουσεϊν Νατζίμπ, του φίλου του Βακάλη και του Κοσκωτά».

«Έπρεπε να το είχα καταλάβει».

«Δεν μπορούσες. Ξέρεις με ποιον υπουργό ήρθαν σε επαφή οι δύο Ιρανοί;».

«Με ποιον;».

«Με το Μένιο».

«Εκείνη τη στιγμή ένα κανόνι εκπυροσκόπησε στα αυτιά μου. Το κεφάλι μου έγινε ένα ροζ πυροτέχνημα που ανέβηκε πολύ ψηλά... και μετά με τύλιξε το σκοτάδι».
(Ραϊήμοντ Τσάντλερ, 7ος ψαλμός, 12ος στίχος)

Τον χαιρέτησα, πήρα το καπέλο μου και έφυγα. Κάτω στην είσοδο, ο φρουρός μου έδωσε πίσω το τριανταοκτάρι και μου χαμογέλασε. Του πέταξα μια γκριμάτσα —στιλ «μην παίζεις μαζί μου φίλάρα, θα καείς»— βγήκα έξω στον εκτυφλωτικό ήλιο του Δεκεμβρη, μπήκα στο αυτοκίνητο, ταιλαιπώρησαν για λίγη ώρα τη μίζα και έφυγα.

Όλα άρχισαν να ξεκαθαρίζουν στο μυαλό μου. Ο Μένιος, λοιπόν. Θυμήθηκα τι μου είχε πει ένας φίλος που δεν τον πίστεψα. «Ο άνθρωπος του Μένιου, ο Γιαννάκης ο Μαντζουράνης ήταν λέει κι αυτός νομικός σύμβουλος του Λιακουνάκου και της ΑΧΧΟΝ, ενώ οι φίλοι του, ο Θοδωρής Καλούδης και ο Γιώργος Χαραλαμπόπουλος, ο γιος του υπουργού, είχαν συνεργαστεί κι αυτοί με το Λιακουνάκο. Ο Γιώργος Χαραλαμπόπουλος άλλωστε έχει μεσολαβήσει σε πολλές παραγγελίες όπλων».

Πώς θα μπορέσω να τα αποδείξω όλα αυτά; Οι ενδείξεις υπάρχουν. Αλλά πώς θα βρω τις αποδείξεις;

Πήρα έναν απόρρητο αριθμό και ζήτησα τον Κώστα.

«Ποιος τον θέλει;».

«Ο Δεινοκράτης» είπα. Ήταν το ψευδώνυμο που χρησιμοποιούσα μαζί του.

Τον βρήκα στο συνηθισμένο μέρος. Ήταν φοβισμένος και τα μάτια του έψαχναν τις γωνιές.

«Μην φοβάσαι του είπα. Έχω δώσει τα χαρτιά σε συμβολαιογράφο και τους είπα ότι κάθε ημέρα πρέπει να περνάω μια φορά έξω από το ΤΣΑΦ στα Εξάρχεια, για να δουν κάποια καλά παιδιά ότι ζω. Μια μέρα να μην περάσω θα στείλουν στο ΑΝΤΙ όλα τα χαρτιά. Δεν θα τολμήσει κανείς να μας πειράξει. Το πολύ πολύ να σου κάψουν πάλι το σπίτι. Λέγε λοιπόν».

Τράβηξε μια γερή από το τσιγάρο του, ήπια μια γουλιά καφέ, έριξε πίσω το καπέλο του, με κοίταξε ύποπτα και άρχισε.

«Ο αδελφός του Μένιου ήταν, τα πρώτα χρόνια, σύνδεσμος του υπουργείου Προεδρίας με την ΚΥΠ. Στην ΚΥΠ τον διόρισαν μετά τον Οκτώβρη του '81 αφού τον επανέφεραν στην ενεργό υπηρεσία. Ήταν μπάτσος στη χωροφυλακή και η χούντα τον είχε διώξει».

Εδώ βρίσκεται το κλειδί πολλών από αυτά που έχουν συμβεί τελευταία. Λένε πως ο Γιαννάκης έχει στα χέρια του τους φακέλους πολλών αριστερών από την ΚΥΠ.

Βγήκα έξω. Είχα βρει τη μια άκρη. Τις υπόλοιπες θα τις έβρισκα σιγά σιγά. Η «ομερτά» είχε σπάσει επιτέλους και ο ένας κάρφωνε τον άλλο. Δεν χρειαζόταν να κάνω τίποτα. Θα έβαφα μόνο το πρόσωπό μου με τα χρώματα του πολέμου και θα περίμενα στη γωνία.

* * *

Με πήρε, ύστερα από πολύ καιρό, στο τηλέφωνο. «Μου άρεσε το τελευταίο κομμάτι σου» μου είπε. «Είσαι καλύτερος συγγραφέας από ντετέκτιβ. Μην νομίζεις ότι σε ξέχασα. Σε σκέφτομαι συνέχεια».

Είχε ωραίο κορμί, λεπτό, ευλύγιστο, σφιχτό. Το δέρμα της στο φως της λάμπας —έχω καταργήσει τα πολύφωτα— είχε τη λευκότητα του μαργαριταριού. Οι γάμπες της δεν είχαν την προκλητική χάρη της Μαίρης, αλλά μου άρεσαν. Την κοίταξα καλά, χωρίς αμνηχανία, ή λαγνεία. Εκείνη τη στιγμή δεν ήταν μια γυμνή γυναίκα. Ήταν απλώς μαστουρωμένη από τον εαυτό της.

Ήθελε να είναι ντίβα, αλλά είχε παίξει πολλούς κακούς ρόλους. Γέρναγε. Γέρναγα κι εγώ, αφήνοντας να με καταστρέφει.

Έκανε όμως κύριο και δεν είχα που να πάω. Την κοίταξα στα ωραία πράσινα μάτια της, και δεν ένοιωσα τίποτα. Γδύθηκα και ξάπλωσα δίπλα της. Θα έφευγα την άλλη μέρα.

Σάουλ ΜΠΕΛΟΥ

ΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΣΜΠΥ

Οι αναμνήσεις
του Μόσμπυ

Με εξαιρετικό στίλ, ο Σάουλ Μπέλου σκιαγραφεί μέλπτες πινελιές, τήν καθημερινή ζωή τών άπλών καί πολύ συνηθισμένων ήρώων του. Ίστορίες κοινές, πρόσωπα κοινότοπα, μικρά δράματα ανθρώπων πού θα μπορούσαν ν' άνήκουν σέ όποιαδήποτε ήπειρο, χώρα ή... έποχή. Άριστουργηματικά γραμμένα, τά διηγήματα αυτά, κάνουν τήν άνάγνωστη μιά πραγματική άπόλαυση.

ΝΕΦΕΛΗ

GIAMMA

Λία Βίσση

Γιώργο Δημητριάδη

KCT

SENZA DOMANI

ΚΛΕΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ - voc, guit.
ΘΟΔΩΡΗΣ ΡΕΛΛΟΣ - sax.
ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΓΚΑΤΣΕΛΙΑΣ - bass.
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΤΣΕΛΙΑΣ - dr.

ΜΟΥΣΙΚΗ LIVE ΑΠΟ ΤΟΥΣ:

Σπηλιωτοπούλου 9 (Νοσοκ. Παιδων)

Γουδι

τηλ. 771 1315

Γ. ΣΑΡΑΝΤΑΡΗΣ

Ποιήματα

Σε 5 τόμους

ΠΕΠΗ ΔΑΡΑΚΗ

Λίγο πριν ξημερώσει

ΝΙΚΟΣ Ε. ΣΚΙΑΔΑΣ

Ο Χουσιάδας

ΜΠΕΛΙΝΣΚΙ

Θεωρητικά κείμενα

Λογοτεχνίας

ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ

Θεόφιλος Καϊρης

Λ. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

Ο ξερός βράχος

Υ. GARLAN

Η δουλεία

στην Αρχαία Ελλάδα

M. GODELIER

Μαρξιστικοί ορίζοντες

στην Κοινων. Ανθρωπολογία

Ε. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Θεωρία της επιστήμης

και Ιστορία της Φιλοσοφίας

ΟΜΑΔΑ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ

ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι επιστήμες

στην κοινωνία

ΠΕΤΡΟΣ ΝΤΟΥΣΚΟΣ

Κοινωνικοποίηση

Μ. ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ

*Η πορεία του τόπου
και η απλή αναλογική*

BRANSON-LITVACK

Μακροοικονομική θεωρία

Α. ΠΑΝΕΘΥΜΙΤΑΚΗΣ

Συλλογή άρθρων

*Θεωρίες μεγέθυνσης
και διανομή εισοδήματος*

GUTENBERG ΕΚΔΟΣΕΙΣ 1988

Σ. ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ κ.ά.
Συγκριτική παιδαγωγική

ΛΕΝΙΑ ΣΕΡΓΗ

*Δραματική έκφραση
και αγωγή του παιδιού*

Λ. ΣΕΡΓΗ - Φ. ΧΑΤΖΗΧΑΝΝΑ

*Ένα τραγούδι
για κάθε μέρα*

HENRI DELPEUX

*Κούκλες
και Μαριονέτες*

G. FAURE - S. LASCAR

*Το θεατρικό παιχνίδι
στο Νηπιαγωγείο
και το Δημοτικό σχολείο*

Γ. Ξ. ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗΣ

*Θεωρία εξέλιξης
& καταγωγή των οργανισμών*

COMPUTERS

Ε. ΑΡΑΠΟΣΤΑΘΗ-ΚΑΠΝΙΑ -
Δ. ΣΑΚΑΡΙΚΑΣ

Μαθαίνω τη γλώσσα LOGO

P. ZORKOCZY

Εισαγωγή στην πληροφορική

Α. ΣΑΛΤΑΜΠΙΔΑ

Εμείς και οι υπολογιστές

B. SAMWYS - BYRNE - JONES

Λεξικό υπολογιστών

ΠΑΙΔΙΚΑ

Β. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ - Ζ. ΒΑ-
ΛΑΣΗ

*Διαλέγουμε βιβλία
για παιδιά*

G. RODARI

*Οι περιπέτειες
του Αντωνάκη του αόρατου*

G. RODARI

Άταλάντη

G. RODARI

*Παραμύθια απ' όλο το κόσμο
Σε 6 τόμους*

M. ARGILLI

Πολύχρωμα παραμύθια

Ε. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ταξίδι στη Νεραϊδοχώρα

Α. ΠΑΠΑΚΟΥ-ΛΑΓΟΥ

*Ανδρόνικος Α' Κομνηνός
Σε 2 τόμους*

H. TOWNSON

*Οι βυσσινί πιτσιλές
σκορπίζουν πανικό*

M. ΑΣΠΕΤΑΚΗΣ

Τα σχολικά Σταυρόλεξα

*Για όλες τις τάξεις του Δημοτικού
και για την Α' Γυμνασίου*

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ

- ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
- ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
- ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
- ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ
- ΧΗΜΙΚΟΥ-ΦΥΣΙΚΟΥ
- ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ

Κυκλοφορεί σε 2η έκδοση

Roland de Cande

ΛΕΞΙΚΟ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

"Αχ, τί όρέα πού ήσαν τά παλεά ά-
ξέχαστα χρόνεια... Τί έβγένεια
ύπήρχεν κέ πόση λεπτότης έπε-
κράτει εις τάς άνθρωπίνας σχέσεις.

Ό μεγαλέμπορος όπλων Σέρ Μπάζιλ
Ζαχάρωφ, όσάκις έπεσκέπτετο έναν άνό-
τερον Ρώσον τιτλούχον εις τό γραφίον
του διά μίαν ύπόθεσιν «ρουτίνας», άφη-
νεν άφηρημένος καί μέ λεπτότητα τό
πορτοφόλι του μέ άρκετάς δέσμας χαρ-
τονομισμάτων εις χιλιόρουβλα. Τήν επά-
βριον ό Ρώσος έπίσημος τόν έπερνε εις
τό τηλέφωνον κέ έσπεβδε νά τόν είδοποι-
ήση διά τήν «άφηρημάδα» του, αλλά ό κή-
ριος Ζαχάρωφ τόν διαβεβέονεν ότι τό κα-
φέ δερμάτινον πορτοφόλι μέ τό μονό-
γραμμά του δέν ήτο ιδικόν του. Κατόπιν
άφτου ό έβγενής Ρώσος τό έτοποθέτει
εις τήν έβγενή του τσέπην μέχρις ότου έ-
βρεθί ό άφηρημένος κάτοχός του. Δύο
ώρας άργότερον ό Έλληνικής καταγο-
γής δεμόνιος σηπατριότης μας μέ νέαν
έπίσκεψιν έπληροφορίτο μέ χαράν ότι έ-
περνε τήν παραγγελίαν τών όπλων πού
ένδιέφερετο νά πολήση.

"Άλλην πάλιν φοράν ό Ζαχάρωφ προ-
του άποθάνη, παρουσιάσθη εις άλλον ύ-
πουργόν καί του είπεν ότι του έφερε πει-
στική άνάλυση προτάσεων γιά κάποια
προμήθεια πού όμως ή δέσμη δέν είχε
έντυπη άνάλυση αλλά χιλιόρουβλα. Τήν
άλλη μέρα πού τυχέως έπεσκέφθη πάλι
τόν ύπουργό, άκουσε ότι ή άνάλυσις ή-
ταν πειστική αλλά παρουσίαζε μερικά κε-
νά πρός διασάφησιν. «Άφτά άκριβώς
σας έφερα έξοχώτατε», είπεν ό άείμνη-
στος Ζαχάρωφ πού ήτο έτοιμόλογος κι ά-
φησε άφηρημένος άλλο δερμάτινον πορ-
τοφόλι μέ συμπληρωματικές αναλύσεις.

Ό Ζαχάρωφ φαίνεται ότι ως άνθρωπος
φιλόμουσος είχεν άκούση τό έβγενικόν
άσμα «Στόν κόσμο τόν σημερινό τό ξέ-
ρουν όλες κι όλοι, ότι ή δύναμις στόν άν-
θρωπόν είνε τό πορτοφόλι κι ότη τό πορ-
τοφόλι τό παχή έχει περίσια χάρη, καί εις
μίαν δήσκολον στιγμήν σέ βγάξει παλη-
κάρη». Άφτό τό τραγούδι άσφαλώς θά

Μωσοβ?

ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΚΑΙ ΟΜΩΣ

τόν είχε προβληματίση κέ θά τόν όδήγη-
σεν εις φιλοσοφικές σκέψεις. Πράγματι
τό πορτοφόλι έχει μίαν χάριν τήν όποιαν
χάριν δέν έχει μία βαλίτσα έστω γεμάτη
μέ πεντοχίλιαρα. Ός άνθρωπος λεπτός
άπέφευγε τέτοιες χοντράδες τίς όποιες
κατά κόρον χρησιμοποιούμε έμείς σήμε-
ρον.

Δι' άφτό όταν διαβάζω εις τά όκτάστη-
λα τών έφημερίδων γιά προμήθειες κέ
δοροδοκίας πού γίνοντε μέ βάναφσον
τρόπον κέ χωρίς καμίας λεπτότητα, νο-
σταλγώ τήν άνεπανάληπτον έποχήν του
άποβιόσαντος πολυκλάφστου κ. Μπαζίλ
Ζαχάρωφ πού οι έβγενείς του χειρισμοί
έπέσυραν τόν θαυμασμόν Άβλών κέ Κη-
βερνήσεων. Δηστηχώς σήμερα οι ιδικοί
μας έγχώριοι μεσάζοντες κέ προμηθε-
φταί νομίζουν ότι ή βαλίτσα έχει μεγά-
λην χάριν κέ έξ άφτης τής παρανοήσεως
άποστέλονται εις τάς φηλακάς χωρίς τί-
τλους έβγενείας.

★ ★ ★

Πρέπει κάποτε νά σταματήσει ή άθρόα
σήληψις κέ άποστολή τών καταχραστών,
πλαστογράφων καί μιζαδόρων εις τά σο-
φρονιστικά μας καταστήματα. Μέ τόν
τρόπον άφτόν κέ τό Κράτος ζημιούτε καί
ή άνθηρά οίκονομία μας θά καταρέψη.
Έάν τούς κηρίους βακάλην, καμπάνην,
χαλατσάν, κηριακαράκον κέ πολλούς ά-
λους πού έφαγον τό καταπέτασμα τούς
ταΐζομεν κι από πάνω εις τάς φηλακάς,
τό πράγμα καταντά άπαράδεκτον κέ έ-
ξοργιστικόν. Κέ έρωτώ τόν ύπουργόν

τών Οίκονομικών: Εις τόν κατατεθέντα
κέ ψηφισθέντα προϋπολογισμόν ύπάρ-
χει έγγεγραμμένη σχετική δαπάνη διά τήν
πολήχρονον δωρεάν σίτισιν τών συλλη-
φθησομένων έντός του 1989 ή πρόκειται
νά έπιβληθί έκτακτος φορολογία διά τήν
κάληψιν τής τροφοδοσίας τών άνωτέρω
κηρίων; Κέ επίσης θέλο νά γνорίζο: Οι
συνοδέβοντες τήν κηρίαν Δήμητραν Λιά-
νη δύο σοματοφήλακες εις τάς διαφό-
ρους έπιθεορήσεις κέ θεατρικάς παρα-
στάσεις πληρόνονται από τήν ιδίαν ή ά-
πό τόν δημόσιον προϋπολογισμόν; Θέ-
λο άπάντησιν τό γρηγορότερον, διότι
τάς ήμέρας άφτάς κάνο λογαριασμούς
γιά νά δώ από πού μπορεί νά γίνουν περι-
κοπαί, ώστε νά όφεληθούν οι μισθοτοί κέ
σηνταξιούχοι καί νά άφξηθί τό κονδύλι
διά τόν Πολιτισμόν κέ τά γράματα. Έάν ή
κ. Λιάνη κηκλοφορή μέ έναν μόνο σομα-
τοφήλακα κέ τούς κρατουμένους κατα-
χραστάς ταΐζομεν ήμέραν παρ' ήμέραν,
τότε ήμπορούν νά έπιτεφχθούν σοβαρέ
οίκονομίες. Γιά ένα πράγμα πάντως είμε ι-
κανοποιημένος. Πού τήν διατροφήν τών
άδελφών Κοσκωτά λόγω σωματικής δια-
πλάσεως, κατά τάς ήμέρας τών Έφχαρι-
στιών καί Χριστουγέννων ανέλαβε πρός
τό παρόν Ξένη δύναμις. Κέ τό Έγπουρ-
γειόν Δικεοσύνης πρέπει νά κάνη πάν τό
δηνατόν ώστε νά ματεοθί ή έκδοσίς των
εις τήν Έλλάδα.

★ ★ ★

"Όταν ή Γερμανεία έβρέθη εις μίαν πο-
λή δήσκολον κατάστασιν έξ αίτίας τής ά-

BBC ENGLISH VIDEO COURSES

ΣΕΙΡΕΣ για: αρχαρίους
προχωρημένους,
ειδικά θέματα

ΝΕΑ ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

**"MUZZY IN
CONDOLAND"**

Για παιδιά 5-9 ετών
Μαθαίνουν Αγγλικά
διασκεδάζοντας
— Μόνιμη έκθεση —
Τηλ. 36.45.608

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ

ΟΔΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ 11
τηλ. 36.23.673

ΠΛΟΥΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΕ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ & ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΠΙΣΗΣ: BBC ENGLISH COURSES
Σ' όλο τον κόσμο η επιτυχία του BBC στη
διδασκαλία Αγγλικών είναι αναγνωρισμένη

BBC ENGLISH COURSES HELLAS
ΑΜΕΡΙΚΗΣ 9 - ΑΘΗΝΑ 106 72

BBC ENGLISH AUDIO COURSES

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ
**"FINANCIAL
ENGLISH"**

Ειδικοί Επιστήμονες
ετοίμασαν αυτή τη σειρά με
τη συνεργασία του
περιοδικού "ECONOMIST".
Ένα βιβλίο και δύο
κασσέτες, εξηγούν την
Οικονομική Ορολογία με
ζωντανά παραδείγματα.

ΕΛΛΗΘΙΝΑ

φταρχικότητος του Χίτλερ, ένας πατριότης αξιοματικός όνόματι Κόμης Στάουφενμπεργκ πού είχε χάσει τό χέρι του ύπερασπιζόμενος τό συμβόλεον μέ τόν Λαόν πού είχε υπογράψη διά τήν μεγαλίον τής Γερμανίας, έλαβε μίαν τσάνταν μέ έκρηκτικά κέ μετέβη είς τό Έπιτελείον όπου προήδρεβεν ό Χίτλερ κέ έλεγεν είς τούς ύποτελείς του θά νικήσομεν, θά συντρίψομεν τόν έχθρόν κέ ή χώρα θά έξέλθη από τήν κρίσιν εάν όλοι έπαγρυπνώμεν κέ άλλας τέτοιας αίθεροβάμονας προφητείας. Μόλις ό κόμης Στάουφενμπεργκ είσήλθεν είς τήν αίθουσαν τής Αίσιοδοξίας όπου έρητόρεβεν ό Χίτλερ, πολλοί έπιτελείς πού τόν άνεγνόρισαν του έφόναξαν «Κάτσε κάτω κουλοχέρη» κέ ό άνάπηρος αξιοματικός έκάθησεν τόποθετών τήν βαλίτσαν μέ τά έκρηκτικά πλησίον του τυράνου τής Γερμανίας πού όδήγει τήν χώραν μέ σιδηράν χήραν πρός τόν όλεθρον.

Όταν ή έκρηξις συνεκλόνισε τό δωμάτιον κέ από τας άναθυμιάσεις έξήλθεν ζωντανός ό δικτάτωρ, ό Χίτλερ σιδερένιος κέ ύγιής ένεφανίσθη είς τήν τηλεόρασιν κέ άφοϋ κατεφέρθη κατά του τύπου καί κατά τής άντιπολιτέφσεως έδήλωσεν είς τούς άκροατάς: Οι έχθροί μου άφοϋ άπέτυχον νά μέ κάνουν νά παρετηθώ, έναπέθεσαν τας έλπίδας των είς τόν Θεόν, αλλά δέν τούς βγήκε. Έπερίμεναν νά άποβίσω, αλλά ή Θεία Πρόνοια μέ διαφήλαξεν σιδερένιον κέ δηνατόν διά τό καλόν τής Γερμανίας.

Έξη μήνας άργότερον, χάρις είς τήν έπιμονήν του Άδόλφου Χίτλερ, ή Γερμα-

νία κέ ή Έβα Μπράουν κατεστράφησαν όλοσχερώς.

Έχω παρατηρήση ότι όλοι οι μεγάλοι κέ χαρισματικοί κηβερνήται όταν έβρίσκονται είς δήσκολον κατάστασιν, άναφέρουν τόν Θεόν είς τας όμιλίας των κέ έβγνομονούν τήν Θεϊαν Πρόνοιαν. Καί όσον πίο θνησιγενής καί πείσμων είναι ένας ήγέτης κι όσον πίο πολύ αισθάνεται περικυκλωμένος από έχθρικάς δυνάμεις, τόσοσν καί πίο πολύ δοϋλος τής φαντασίας του γίνεται, καί διαβλέπει σκεβωρίας, άποστασίας κέ κινήματα κέ σκοτεινά κέντρα άποφάσεων σκοπέβοντα στόν παραμερισμό του. Κέ μέ τήν βοήθεια κολάκων πού διαδίδουν έντέχνως ότι μέ τήν άπουσίαν του κηβερνόντος σβύνουν ταφτοχρόνως καί τά Έθνη από προσώπου γής, παρατείνεται τεχνητώς ή ζωή των έρωτεβμένων μέ ζήν έξουσίαν, πρός άγαλίαισιν, των άθεραπεύτων φανατικών καί επί μεγίστη ζημία των άληθώς κέ ένθνικώς άννησχοϋντων.

★ ★ ★

Τήν άρχέαν έποχήν τής Χαλιμάς, οι παλεοί σοφοί Σουλτάνοι πού έδυσπίστουν πρός τά ίδικά των έντυπα κέ τούς δικούς των έκφωνητάς είδήσεων, έβγεναν μετεμφιεσμένοι από τήν πίσω πόρταν των άνακτόρων τας νυκτερινάς ώρας καί συναναστρεφόμενοι μέ τόν Λαόν τελείως άγνωστοί έπληροφοροϋντο τά παράπονα καί τας δυσारेσκείας του. Έτσι συνεκέντρωναν πληροφορίας καί έδιόρθωναν

τά κακώς κείμενα μή άρκούμενοι είς τας διαβεβαιώσεις των Βεζυρών καί Πασάδων ότι όλα βένουν καλώς.

Σήμερα δηστηχός είνε πολλή δήσκολον νά γίνη άφτό διότι οι πίο πολλοί προθυπουργοί τας νυκτερινάς ώρας είναι άπησχολημένοι.

★ ★ ★

Τό 1988 ήταν ή χρονιά των τυχερών όρφανών.

Ένας μικρός όρφανός Ίσπανός 8 έτών έκέρδισεν τά 159 έκατομμύρια δολάρεια τής μεγάλης Έθνικής Λοταρίας τής Ίσπανίας.

Μιά άλλη μικρά όρφανή ή Έλληνίς Άθηνά Ώνάση έκέρδισεν αίφνιδίως άλλα 500 έκατομμύρια.

Κάτι πρέπει νά κάνομεν για τά δύο άφτά όρφανά. Τό έτος 2000 ό όκταετής Ίσπανός θά είναι ένα παληκάρι 20 έτών καί ή Άθηνά μία πολύφερνος Έλληνίς δεκαεξαετής. Τίποτα δέν άποκλείει μίαν τυχεάν σηνάντησιν καί ένα κεραβνοβόλον έρωτα των 2 όρφανών.

Άλλά μήν τά περιμένομεν όλα από τήν Τύχην. Η Έλληνική καταγωγής Βασίλισσα Σοφία άς δείξη μίαν φωτογραφίαν του όκταετούς Ίσπανού είς τήν όρφανήν τριετή Άθηνάν καί άν ή Άθηνά τόν εύρη τής άρεσκείας της, άς προχωρήση από τώρα είς τό συνοικέσιον έναντι μιάς λογικής μίζας. Έάν ή ίδια θεωρεί ότι τό άξιωμα Βασιλίσης καί Προξενήτρας δέν συνάδει, άς αναθέση τήν έργασίαν άφτήν είς τόν άδελφόν της Κωνσταντίνον πού είναι άνεργος. Άκόμη καί ό γάμος των δύο όρφανών νά μή γίνη καί νά παραμείνουν άπλώς είς τόν Σκορπιόν ως δύο καλοί φίλοι, μέ τά 159 έκατομμύρια δολάρεια του γαμβρού καί τά 500 έκατομμύρια τής Άθηνάς, έχομεν άμέσως δύο νέα τζάκια πού τά χρειαζόμεθα έπειγόντως.

□

ΠΕΡΕΛΑΝΤΡΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 1 ΤΗΛ. 3616822

Θέμα του μήνα
Ξενογλωσσα βιβλία
σε προσιτές τιμές
τέχνης

Βιβλία
Ελληνική ή Ξένη
Λογοτεχνία
Εμδόσεις Τέχνης
Θεάτρο-Κινηματογράφος
Χαροχτικά-Αφίσσες

ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΝΔΡΑΣ

Βυρώνος 9 - Πλάκα
Τηλ. 3222394 - ΑΘΗΝΑ

Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΧΡΩ

Ποτέ η ελληνική κοινή γνώμη δεν είχε τόσο ευαισθητοποιηθεί για τα κοινά, όσο τον τελευταίο καιρό. Και ποτέ δεν είχε αντιμετωπίσει τόσην αναισθησία από την με το έτσι θέλω στρογγυλοκαθισμένη εξουσία, όσο ετούτη τη φορά. Ακόμα και οι δικτάτορες στην επταετία, ενδιαφερόντουσαν για τις τυχόν λαϊκές αντιδράσεις. Σήμερα κάθε αντικυβερνητική στάση ή πράξη, ερμηνεύεται από τους κυβερνητικούς εκπροσώπους σαν «συνωμοσία» εναντίον του λαοπρόβλητου και χαρισματικού ηγεμόνα του κυβερνώντος κόμματος. Και οι παρά το πλευρόν του υπουργοί, άτρωτοι απ' τα χιλιάδες σκάνδαλα που τους βαρύνουν αποδεδειγμένα, και που σε καιρούς ολίγον πιο ευαίσθητους, θα αρκούσαν δυο τρία από αυτά, για να οδηγήσουν μερικούς από τους «υπουργούς», στη φυλακή ή στην αυτοκτονία. Μα είπαμε, οι καιροί μας έχουν συντεθεί από υλικά υποκατάστατα, φθηνά, που δεν αντέχουν στην οποιαδήποτε ευαισθησία του νου και της ψυχής. Μας επιβάλλουν αναισθητοποίηση. Οφείλουμε να αμυνθούμε και να συντηρήσουμε την κρίση μας και τον ψυχισμό μας. Δυστυχώς οι κύριοι αυτοί δεν πρόκειται να φύγουν ομαλά. Πρέπει οι όποιες αλλαγές να μας βρουν σκεπτόμενους και αρτιμελείς. Μόνον έτσι θα βρούμε τη συνέχειά μας. Αλίμονο αν επαναπαυθούμε στο «πατριωτικόν» ασμάτιον που λέει πως η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει. Πεθαίνει και συχνά μάλιστα, ώσπου κάποια στιγμή θα πεθάνει οριστικά. Όπως θα έχουν πεθάνει και οι «χαρισματικοί ηγέτες μας» που ζουν και βασιλεύουν στον παρόντα χρόνο. Και δεν θα μπορέσουν να λογοδοτήσουν για τις ανίερες πράξεις τους. Μόνο από μακριά, από τον ουρανό που θα βρίσκονται θα μας ψελλίζουν: «Χάσαμε». Και τότε αλίμονο, δεν θα τους έχουμε μπροστά μας για να φάνε το ξύλο που τους πρέπει.

Θα συλλογιστείτε βέβαια, ότι τους τοποθέτησε εκεί που βρίσκονται, κάποια πλειοψηφία φυσικά, με δημοκρατικές διαδικασίες. Κάποιοι οραματιστές μιας κάποιας αλλαγής σ' έναν καιρό που η αλλαγή εκρίνετο αναγκαία. Και ήλθαν οι ανερυθρίαστοι, με τόμους υποσχέσεων για να καταλήξουν με την πραγματοποιηθείσα ανυποληψία των λέξεων, να βιάζονται θεσμούς, λαϊκά οράματα κι εθνική αξιοπρέπεια.

Κι έτσι μεταπηδήσαμε, από την εποχή της ιδεολογίας στην εποχή των χρωμάτων. Δηλαδή, το ιδεολογικό περιεχόμενο των πολιτικών παρατάξεων έπαψε να είναι αναγκαίο. Αντικαταστάθηκε από τα χρώματα. Το «πράσινο» έγινε σοσιαλισμός. Το «γαλάζιο» έγινε το χρώμα της εθνικοφροσύνης. Το «κόκκινο» όπως παλιά. Της Αριστεράς. Το «κίτρινο» της ακραίας αριστεράς, (ίσως να έχει σχέση και με την Κίνα). Και άρχισε η *πάλη των χρωμάτων*.

Κι από την ώρα που τα κόμματα πάψαν να έχουν πρόβλημα περιεχομένου, ιδεολογίας που λένε, άρχισε ο κόσμος να προσαρμόζει τις πολιτικές του πεποιθήσεις στο άμεσα πραγματικό, στο άμεσα επωφελές και να μην έχει ανάγκη από τη σκέψη και το αίσθημα. Τα κοινωνικά προ-

βλήματα έγιναν *προσωπικά* και οι προτεινόμενες λύσεις, αφορούσαν πλέον οικογένειες, συντεχνίες κι όχι κοινωνικές ομάδες και μεγάλα σύνολα. Τα εθνικά προβλήματα φορέσανε μανδύα κυβερνητικό κι άρχισαν να προβάλλονται κατά την κρίση και το συμφέρον της παρατάξεως που κυβερνά. Οι ηθικοί κανόνες αποκτήσανε την ευλυγισία των ειδικών περιπτώσεων που απασχολούσαν τους κυβερνητικούς. Έτσι φτάσαμε να είναι κάθε περίπτωση κι ένας κανόνας και μεταξύ τους οι κανόνες, συγκρουόμενοι.. Φανερωθήκαμε ξαφνικά μια κοινωνία χωρίς γλώσσα, χωρίς αίσθημα, χωρίς προοπτικές.

Αυτή είναι η ελληνική κοινωνία του '89.

- Είμαι γαλάζιος.
- Αυτός είναι πράσινος.
- Κιτρίνισε τελευταία. (Με την έννοια του εντονότερα Αυριανιστή).
- Είμαι γαλάζιος, επιμένει ο πρώτος.
- Τι σημαίνει γαλάζιος, ρωτά ο κίτρινος.
- Πιστός στην παράδοση. Με τρομάζει το κόκκινο, απαντά ο γαλάζιος.
- Έχεις σχέση με τους γαλαξίες; ρωτάει με αφέλεια ένας ροζ, (κάποιος που δεν τόλμησε να γίνει ακόμα κόκκινος).
- Καμιά. Μόνο με το έθνος.
- Ποιο είναι το έθνος; επεμβαίνει με θρασύτητα ο κίτρινος.
- Εγώ, απαντά με παρρησία ο πράσινος.
- Λιποθυμώ... ψελλίζει μια Κυρία.
- Άστηνα. Ήταν γαλάζια και το γύρισε σε κόκκινη. Πώς να μη λιποθυμήσει...
- Τι τόλμη...
- Ανυπόληπτη και ξεπερασμένη φαντασία. Εγώ θα παραμείνω πράσινη (!) ως τις εκλογές.
- Και μετά;
- Αν κερδίσουμε, θα κοκκινίσω από ντροπή!
- Εγώ θα αλλάξω φορεσιά.
- Πρέπει να κάνουμε παιδιά!
- Πολλά παιδιά.
- Είμαστε χώρα των γερόντων.
- Σε λίγο θα 'μαστε η χώρα των απόντων...
- Σώπα. Τι είναι αυτά που λες; Είσαι χωρίς καρδιά.
- Πρέπει να κάνουμε παιδιά. Ακούς; Πολλά παιδιά!

Εδώ σταματάει ο διάλογος. Είναι η αλήθεια πως η κυβέρνηση αρχίζει να ανησυχεί για την αυξανόμενη μείωση των γεννήσεων. Σκέφτεται να θεσπίσει βραβείο εθνικό σ' όσους γεννάνε δίχως δισταγμό, χωρίς αναστολές. Και το εθνικό μας έπαθλο θα είναι ένα τρανζίστορ, να ακούνε οι θαρραλέες μάνες προγράμματα μόνο εθνικά και επίσημα κι όχι κανάλια δορυφορικά.

Με τρόπο συλλογίζεται η κυβέρνηση ότι δεν θα υπάρξει κρέας για την πολεμική μας μηχανή. Δεν θα έχουμε στρατιώτες να πολεμούν για τα εθνικά μας δίκαια. Κι αν δεν υπάρξει ο στρατός, πώς και με ποιο τρόπο θα ζουν οι αξιωματικοί, οι στρατηγοί και οι συμ-

ΑΤΩΝ

πλεγματικοί σπουδάσαντες εις την Σχολή Ευελπίδων; Πού θα υπάρχει η ευκαιρία να τραυματίζουν τα παιδιά, να τους καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια τους και να τους οδηγούν ή στον θανατερό εθισμό με το χυδαίο και το μικροπρεπές, ή στην απόγνωση και στην αυτοκτονία; Και όλα αυτά, με πρόσχημα την υπεράσπιση της μητρός πατρίδος. Μια πατρίδα που εκπροσωπείται απ' ό,τι υποανάπτυκτο, σκληρό και αηδιαστικό έχει να επιδείξει η ελληνική μας γη. Και ο στρατός είναι ένας μεσαιός σταθμός.

Προηγείται η «άγια οικογένεια», συμβατικά και άρρωστα χτισμένα από μέλη αναγκασμένα τις περισσότερες φορές να συνυπάρξουν, πληρώνοντας το τίμημα ενός καταπιεσμένου γεμάτου ενοχές ερωτισμού. Προηγείται το σχολείο, η εκκλησία, με τη «σοφή» βοήθεια της Αστυνομίας. Τα ναρκωτικά, διοχετευμένα έντεχνα, για να κυνηγηθούνε τέλος, οι χρήστες —θύματα μαθητές, από τους αστυνομικούς και τους δασκάλους— με την «σοφή» βοήθεια, τούτη τη φορά, της εκκλησίας. Μια κωμωδία αισχρή. Πρέπει να είσαι βλαξ εκ γενετής, για να γεννάς παιδιά δίχως δισταγμό και να τα βουτάς αδιστακτα μέσα στη νεοελληνική μας αθλιότητα κι απελπισία. Και από αυτά τα παιδιά θα προκύψουν οι μελλοντικοί μας δυνάστες, οι μελλοντικοί αστυφύλακες, οι λοχίες, οι βασανιστές, οι βιαστές, οι «άνδρες» του κοινού ποινικού δικαίου. Οι Κουρήδες, οι Κωστόπουλοι κι οι Μιχαλόπουλοι. Οι Κοσκωτάδες, οι Τόμπρες και οι λοιποί — που παίζουνε την κωμωδία πως, τάχα, είναι διαφορετικοί, μα είναι *ί δ ι ο ι* αδερφοποιητοί, γεννήματα μιας ίδιας άθλιας γέννας.

Όχι, μην κάνετε παιδιά. Αντισταθείτε στους καιρούς και στη χυδαία τους όψη. Κι ας έρθουν οι εχθροί. Καλύτεροι από τους δικούς μας θα 'ναι. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε, πως εκ παραδόσεως, μονάχα μέσα στην καταστροφή μας έχουμε τη δυνατότητα να *σκεφτόμαστε*. Κι είναι αναγκαίο να σκεφτούμε. Πάει πολύς καιρός που μείναμε μονάχοι μες την αθλιότητά μας. Ήρθε ο καιρός, που πρέπει να σκεφθούμε κι όχι να γεννοβολάμε εξαθλιωμένους ή δυστυχισμένους απογόνους. Μη σας ζαλίζουν οι παραινέσεις. Το κράτος κάνει τη δουλειά του. Κάντε κι εσείς αυτό που οφείλετε στον εαυτό σας και στον τόπο. Όχι παιδιά με αυτές τις προϋποθέσεις. Εκβιάστε τους. Επιβάλλετε εκείνο που μας ταιριάζει —αν μας ταιριάζει, τελικά. Γιατί φοβάμαι πως τα χρώματα μόλυναν αθεράπευτα τον εθνικό μας οργανισμό.

- Είμαι πράσινος.
- Κι εγώ γαλάζιος.
- Μισώ τους κίτρινους.
- Κι εγώ τους κόκκινους.
- Πρόσεξε. Όλοι είναι εχθροί.
- Τους ξέρω. Μήπως εσύ;
- Είμαι πράσινος.
- Κι εγώ γαλάζιος!

Μάνος Χατζιδάκις

14 Δεκ. 1988

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΡΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Έτήσια επιστημονική έκδοση

Περίοδος τρίτη, τόμος ΚΣ', 1986

(σσ. 321 και 65 πίνακες εκτός κειμένου)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΝΙΚΟ ΣΒΟΡΩΝΟ

Έκδοση του Πανεπιστημίου Κρήτης

Ρέθυμνο, 1986

(2 τόμοι, σσ. κδ' + 374 και σσ. 552)

BENIZEΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ

(σσ. 480 περ.)

Έκδοτική επιμέλεια:

Γ. Μαυρογορδάτος και Χ. Χατζηιωσήφ

EDUCATION IN EUROPE [ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ]

(1988, σσ. 760)

edited by A. Kazamias and M. Kassotakis

N. Γ. Κοντοσόπουλος ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

(1988, σσ. 50+172 εγχρωμοί γλωσσικοί χάρτες)

Γ. Μ. Σηφάκης ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

(1987, σσ. 236)

Ι. Έ. Στεφανής
ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΙ ΤΕΧΝΙΤΑΙ
Συμβολές στην προσωπογραφία
του θεάτρου και της μουσικής των αρχαίων Έλλήνων
(1988, σσ. 650 περ.)

Κεντρική διάθεση:

«ΤΡΟΧΑΛΙΑ» Ε.Ε.

Γριβαίων 3-5, 106 80 Αθήνα

Τηλ. (01) 364-6426

Προσωπικές παραγγελίες μπορούν να απευθύνονται
στο Γραφείο των Π.Ε.Κ., Ε.Κ.Ε.Κ., Τ.Θ. 1527, Ήράκλειο,
Κρήτη (τηλ. 081-231 299, 231 399).

ΠΟΣΟ ΝΥΧΤΩΜΕΝΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕ

Μπρος στην υπόθεση Κοσκωτά και τη γενικότερη σήψη

«Ecrasez l' infâme!»

«Συντρίψτε το αποτρόπαιο»

Βολταίρος

«Θα πάει κανείς φυλακή;»

Λάκης Λαζόπουλος

1. Η διανοητική κοινότητα μπρος το σκάνδαλο

Είναι εντελώς ακατανόητη η σιωπή της πλειονότητας των διανοούμενων μπρος στο σκάνδαλο Κοσκωτά και τα άλλα με τα οποία πιθανότατα συνδέεται.

Η έλλειψη ευαισθησίας πολιτικών προσώπων μπρος στη γενική κατακραυγή είναι απόλυτα κατανοητή όσον αφορά πρόσωπα που η παραίτησή τους από το οποιοδήποτε όφελος θα τους αφαιρέσει την ίδια τους την υπόσταση, τουλάχιστον στα μάτια του θυρωρού της πολυκατοικίας τους. Αλλά η έλλειψη ευαισθησίας ως προς το χρέος του ανθρώπου του πνεύματος μπρος στην κοινωνία πολιτών που είναι ο κατ' εξοχήν χώρος του είναι εντελώς ακατανόητη.

Οι «βουλευφόροι άνδρες» της ελληνικής διανόησης δεν διαμαρτύρονται παρά μόνο μέσα από γενικόλογα ευχολόγια ή επιρρίπτοντας τις ευθύνες σε όλες τις πολιτικές δυνάμεις ή στα δυο μεγάλα κόμματα, αντί να εντοπίσουν ονομαστικά και συγκεκριμένα τους οικονομικούς υπευθύνους για το σκάνδαλο και κυρίως τους πολιτικούς υπευθύνους για τη συγκάλυψή του, είτε ως άτομα, είτε ως συλλογικούς φορείς δράσης. Αν «όλοι είναι υπεύθυνοι» τότε εκκενώνεται η υπόθεση και κανένας δεν καθίσταται προσωπικά υπεύθυνος.

2. «Εμβάθυνση» ή «εκκένωση» του προβλήματος;

Το εγχείρημα αυτό, είναι πολιτικώς ύποπτο — διότι βγάζει «λάδι» τους πολιτικούς υπευθύνους, εφόσον τους κάνουν να συμπλεύσουν μαζί με όλους τους άλλους στο πέλαγος της «συνυπευθυνότητας». Υπό την πρόφαση της ανάγκης εξεύρεσης των «βαθυτέρων» αιτιών του φαινομένου, χάνεται το ζητούμενο μέσα στο μεταφυσικό έρεβος της κοινωνικής κρίσης, σε μια θεώρηση «ίσων αποστάσεων» που επαγγέλλεται ο «προοδευτικός» διανοούμενος όσον αφορά το κυβερνών και τα άλλα κόμματα ή σε μια αναζήτηση κοινωνικής σήψης με αποτέλεσμα να εκκενωθεί η πολιτική φόρτιση του προβλήματος.

Η σήψη όμως δεν είναι γενική. Το υγιές τμήμα της κοινωνίας δηλαδή η μεγάλη πλειοψηφία του κοινωνικού συνόλου καταδικάζει τα τεκταινόμενα και απαιτεί τον κολασμό των υπευθύνων. Απαιτεί, επί πλέον, από τους κλεινούς διδάσκαλους του γένους να μιλήσουν ευθέως για την ταμπακιέρα, αφήνοντας κατά μέρος

την δήθεν συνυπευθυνότητα όλης της κοινωνίας.

Στο κάτω της γραφής, όταν συλληφθεί μια κυρία να πορνεύεται, της αποδίδονται ευθύνες αυθωρεί και παραχρήμα, αφήνοντας στους κοινωνικούς λειτουργούς τη μελέτη του «γενικότερου» προβλήματος της πορνείας. Και μαζί της καθορίζονται οι ευθύνες του προαγωγού της, του προστάτη ή «τσιλιαδόρου» της.

Και με τη σημερινή κατάσταση βρισκόμαστε μπροστά σε ένα ανάλογο φαινόμενο πολιτικής, τη φορά αυτή, πορνείας. Με τη διαφορά ότι οι αυτοурγοί δεν έχουν παρατηρηθεί να κάνουν απλό «τροτουάρ», αλλά έχουν συλληφθεί *rem in re*¹, εφόσον ο τόπος βοά για τις διασυνδέσεις μεταξύ στελεχών της κυβέρνησης με το μεγαλοαπατεώνα - χωρίς να μπορούμε στις αλγεινές λεπτομέρειες των οποίων αυξάνεται οσημέραι το πλήθος και η δυσσομία.

Και ενώ διαμαρτύρεται το σύνολο της κοινής γνώμης, οι διανοούμενοι ακολουθούν στη μεγάλη τους πλειοψηφία, το παράδειγμα του υψιβρεμένη Προέδρου της Δημοκρατίας: πέρα βρέχει. Άλλοι πάλι, όπως είπα πιο πάνω, το ρίχνουν στις ιερεμιάδες περί ανάγκης κοινωνικής κάθαρσης, ή σε σπουδαιογραφήματα περί κοινωνικής συνυπευθυνότητας ή σε κραυγές και ψιθύρους για τους χαλεπούς καιρούς που περνά το έθνος, το γενικότερο «κλίμα παρακμής» κ.λ.π.

Αυτά όλα είναι, βέβαια, «περί διαγραμμάτων». Όσοι διανοούμενοι υιοθετούν αυτή την στάση, δείχνουν την ανάλκιδα εσωστρέφεια της κάστας τους, ή την ανομολόγητη ανάγκη να κάνουν «πλάτες», στο μέτρο του δυνατού, στην κρατούσα πολιτική κατάσταση.

Τι νομιμοποιεί στην προκειμένη περίπτωση ο διανοούμενος; Νομίζει ότι νομιμοποιεί την «πρόοδο» έστω και υπό το γκροτέσκο ένδυμα του πασοκικού λαϊκισμού. Στην πραγματικότητα νομιμοποιεί τη σήψη και την αηδία στο όνομα μιας τοτεμικής αντίληψης του διαχωρισμού μεταξύ «Δεξιάς», και «Αριστεράς», θεωρώντας την τελευταία συμπυκνωμένη ουσία ταξικής ρώμης και δημοκρατικής αρετής. Αυτός είναι ο κεντρικός μυθολογικός πυρήνας της κυρίαρχης ιδεολογίας που κρατά αιχμαλωτισμένο το νου ολίγων πνευματικών ανθρώπων στον τόπο μας.

Ας μην παραβιάζουμε ανοιχτές πόρτες. Οι διανοούμενοι αυτοί βρίσκονται σε δύσκολη θέση, αντιλαμβανόμενοι ότι δεν μπορούν να συνεχίσουν στον ίδιο δρόμο. Ποιο είναι όμως, το καθήκον που έχει σήμερα ο άνθρωπος του πνεύματος μπρος στην κοινωνία πολιτών; Ποιο είναι το «ουσιαστικό πολιτικό χρέος» του - για να θυμηθούμε τον τίτλο ενός άρθρου του Κ. Τσουκαλά² που ώθησε πολλούς διανοούμενους τότε στην αγκαλιά της κρατού-

σας κατάστασης;

Η θέση που υποστηρίζεται εδώ είναι απλή: καθήκον του διανοούμενου είναι να φωνάξει με όλη του τη δύναμη «έξω οι λωποδύτες και οι συνεργάτες τους» και να αρνηθεί να καλύψει, άμεσα ή έμμεσα, ενεργητικά ή παθητικά, «συναδέλφους» του που έχουν εκτεθεί ανεπανόρθωτα ως μέλη, συνεργάτες ή προστατευόμενοι της γνωστής μαφίας. Οι άνθρωποι αυτοί επρόδωσαν το λειτούργημά τους, εφόσον κολύπησαν στα μολυσμένα νερά ενός ωκεανού αλληλοσχετιζόμενων σκανδάλων. Και ο διανοούμενος που κάνει το χρέος του έχει υποχρέωση να τους κατονομάσει και να τους απομονώσει. Στο κάτω της γραφής, αυτό δεν έγινε και το 1974 για τους απλούς «εφαψίες»; Τι αναστολές θα πρέπει να υπάρξουν τώρα για αυτούς που δεν είχαν καμιά ηθική αναστολή;

Οι κύριοι αυτοί δεν έχουν θέση στη διανοητική κοινότητα. Δεν συμβιβάζεται το λειτούργημα του διανοούμενου με εκείνο του υπηρέτη συμμορίας κακοποιών. Λυπάμαι, αλλά πρέπει να πούμε τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη.

Η γλώσσα της αλήθειας, απαιτείται σήμερα να είναι *ωμή*. Ο χαρακτηρισμός αυτός γίνεται μετά λόγου γνώσεως. Η χρήση ωμής γλώσσας για την περιγραφή και καταγγελία της παρούσας κατάστασης δεν είναι με κανένα τρόπο παραχώρηση προς το λαϊκισμό. Αντίθετα, η χρησιμοποίηση γλώσσας «επιπέδου» στην προκειμένη περίπτωση, μπορεί να συγκλύψει την ουσία μέσα από ένα νέφος ωραιολογικής σεμνοτυφίας.

3. Η «προοδευτική» διανόηση και το «ουσιαστικό της χρέος

Αυτό είναι το χρέος των ανθρώπων του πνεύματος σήμερα στην Ελλάδα, οι οποίοι, όμως, δεν το επιτελούν. Αυτό ισχύει για τους εκκλησιαστικούς όσο και για τους κοσμικούς πνευματικούς ταγούς μας. Έχουμε την περίπτωση ενός Πρωθυπουργού, ο οποίος ανοιχτά και λεβέντικα και όχι εν κρυπτώ και παραβύστω, *μοιχεύεται*. Και δεν διαμαρτύρεται η επίσημη Εκκλησία, παρά μόνο διαμαρτύρεται ο... διωκόμενος από την Εκκλησία Δημήτρης Κολλάτος.

Αλλά τι γίνεται με το «κοσμικόν» τμήμα της πνευματικής εξουσίας του έθνους μας; Τι λένε εκείνοι που γράφανε περισπούδαστα άρθρα, κατακεραυνώνοντας «τις πολυεθνικές, τα ντόπια και τα ξένα μονοπώλια», τον «ιμπεριαλισμό», τη «Δεξιά» και το «Κατεστημένο»;

Αν εξαιρέσει κανείς τους εκπροσώπους του Τύπου, τους δημοσιογράφους, τους οποίους οι «μεγάλοι διανοούμενοι» έχουν σε μικρή υπόληψη ως περί τα ευτελέστατα ενασχολούμενους, πόσοι άνθρωποι του πνεύματος διαμαρτυρήθηκαν; Μέχρι στιγμής δεν είδαμε παρά μια

Ι ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ;

του Δημήτρη Δημητράκου

δυσωχλιάρες και γενικόλογες ανακοινώσεις, που κι αυτές τις «πήραν σβάρνα» τα γεγονότα.

Φυσικά όταν μιλάω για τη διανοήση, μιλώ κυρίως για την συσπείρωση της εν ευρυτάτη έννοια «αριστερής» инτελλιγκέντίας, που ουσιαστικά έπαιξε το παιχνίδι της κρατούσας κατάστασης, του έδωσε ιδεολογικό άλλοθι και ηθική κάλυψη.

Την άνοιξη του 1985, σε εποχή όπου η Ελλάδα ήταν πολιτικά διχασμένη ανάμεσα στην «Αριστερά» και τη «Δεξιά», στο «Φως» και στο «Σκότος» —κατά τον κ. Κουτσόγιωργα— ο κόσμος αυτός έριξε το βάρος του από τη μια μεριά της πλάστιγγας, δηλαδή από τη μεριά της «Αριστεράς». Σήμερα, το έθνος δεν είναι πολιτικά διχασμένο. Για πρώτη φορά μετά από χρόνια, όλοι είναι σύμφωνοι στην ανάγκη επιβολής της κάθαρσης, της διαφάνειας, των άμεσων εκλογών, ακόμη και της απλής αναλογικής. Όλα αυτά γίνονται ερήμην του διανοούμενου — τουλάχιστον αυτού του τύπου του διανοούμενου που περιέγραψα πιο πάνω. Κι αυτό διότι σε μια δύσκολη στιγμή, σε μια στιγμή κρίσης, αυτή η διανοήση, δεν εκπληρώνει το ρόλο της.

Δεν είναι «ουσιαστικό πολιτικό χρέος» της να απαιτήσει την κάθαρση; Και κάθαρση για τον απλό άνθρωπο, όσο και τους διανοητικούς ιεροφάντες μας, τους σπουδαιογράφους και επιπεδογράφους παντός είδους, δεν σημαίνει κολασμός; Δεν σημαίνει ότι ΩΡΙΣΜΕΝΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΝΕ ΦΥΛΑΚΗ; Δεν σημαίνει ότι σαν λαός θα είμαστε εντελώς εξευτελισμένοι αν δεν κατορθώσουμε να κλείσουμε ορισμένους από τους κυρίους αυτούς μέσα;

Το υγιές τμήμα της ελληνικής κοινωνίας απαιτεί να σταματήσει η γαγγραινα. Το υγιές τμήμα του πολιτικού κόσμου και ο κόσμος του πνεύματος, το «άλας της γης» της κοινωνίας, πρέπει να απαιτήσει δια βοής, να απομονωθεί και να αποκοπεί από τον υγιή κορμό το σάπιο τμήμα. Επαναλαμβάνω, δια βοής.

Και είναι γνωστό ότι βοά το Κοινοβούλιο και ο Τύπος, η Ομόνοια και το Σύνταγμα, οι γέροι, οι νέοι, οι γυναίκες και τα παιδιά.

Και σιωπά ο διανοούμενος, δηλαδή ο κατ' εξοχήν άνθρωπος που θα ώφειλε να βοά με ντουντούκες σε δρόμους και σε πλατείες τη στιγμή αυτή. Η σεμνοτυφία όμως αυτή του διανοούμενου δεν προμηνύει τίποτα το καλό. Εξυπηρετεί την προσπάθεια «κουκουλώματος» της όλης ιστορίας, την οποία έχουν πάρει χαμπάρι οι πάντες.

Αν όμως ο διανοούμενος κάνει πως δεν βλέπει αυτό που είναι φανερό και στον απλοϊκότερο των ανθρώπων, κινδυνεύει γρήγορα να μην εισακούεται καθόλου. Η σεμνοτυφία του αυτή υπονομεύει το κύρος του στην κοινωνία των πολιτών.

Όπως τονίστηκε πιο πάνω η σεμνοτυ-

φία αυτή των διανοούμενων συνδέεται με την αμηχανία στην οποία έχουν περιέλθει λόγω της ταύτισης μεγάλης μερίδας τους με την πολιτική που εκπροσωπεί εκείνο το φάσμα κομμάτων για το οποίο έχει καθιερωθεί η ονομασία «λοιπές δημοκρατικές δυνάμεις». Ο διανοούμενος που ανήκει σε αυτόν τον χώρο, επιθυμεί την κάθαρση, αλλά δυσφορεί κατά της «ανίερης συμμαχίας» με τη «Δεξιά».

Σε αυτές τις περιπτώσεις επικρατεί η ακόλουθη σκέψη:

«Θα παίξουμε το παιχνίδι της επάρατης αν καταγγείλουμε το κυβερνών κόμμα - ή "συναδέλφους" που είχαν την "κακοτυχία" να λερωθούν — κάμποσο, η αλήθεια είναι— σε δοσοληψίες μαζί του και τους υποπτους συνεργάτες του. Ας μιλήσουμε καλύτερα για την ηθική και κοινωνική κρίση και άλλα ηχηρά παρόμοια, ή ας πούμε ότι οι ευθύνες είναι μοιρασμένες».

Αν αυτό πράγματι ισχύει, έχω να τους θέσω εγώ, ως άτομο, ένα μόνο ερώτημα: ΑΚΟΜΑ ΕΚΕΙ ΒΡΙΣΚΕΣΤΕ, ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ;

4. Υπεύθυνοι και ανεύθυνοι διανοούμενοι: περί «επιπεδογράφων» και μη

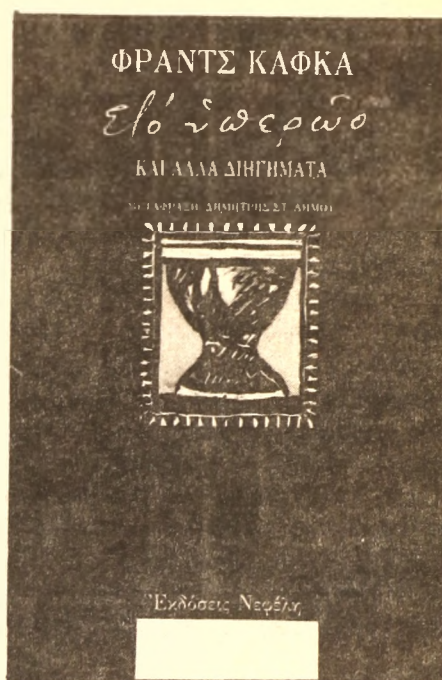
Από την ποντικοπαγίδα της «αντιδεξιάς συσπείρωσης» ξέφυγε το ΚΚΕ, η ΕΑΡ, το ΚΚΕ (εσ.) - Ανανεωτική Αριστερά. Ξέμειναν οι ιδεολογικοί τους πρωθιερείς. Εξακολουθούν, άραγε, να βλέπουν τους οπαδούς της «Αλλαγής» σαν «ιδεολογικά τους ξαδέλφια» - έστω δεύτερα ή τρίτα; Είναι γνωστό ότι καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας επταετίας, ο βαθμός ιδεολογικής συγγένειας της «προοδευτικής» διανοήσης με αυτούς εποίκιλε κατά καιρούς ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες και τον ηθικό σχετικισμό που διακρίνει πολλούς εκπροσώπους της κάστας αυτής.

Με διάφορες διαβαθμίσεις διανοητικής ακεραιότητας και πηλίκου νοημοσύνης, οι άνθρωποι αυτοί προδίδουν με τη στάση τους αυτή, την αβάσταχτη ελαφρότητα της ιδεολογικής κοινότητας της οποίας έγιναν αυτόκλητοι ιεροουργοί. Επιδεικνύοντας ασυγχώρητη αφέλεια, νόμισαν ότι αυτά που διαδραματίζονται τώρα, αλλά και τα προμηνύματά τους στο παρελθόν, δεν συνδέονται «ουσιολογικά» με τη «σοσιαλιστική» κυβέρνηση, αλλά είναι «ατυχείς παρεκκλίσεις».

Οι διανοούμενοι που σιωπούν, ή που έντεχνα εκκενώνουν τη συζήτηση από το πολιτικό ζητούμενο, που είναι ο εντοπισμός, κατονομασμός και κολασμός των υπευθύνων, εξ αντικειμένου παίζουν το παιχνίδι των τελευταίων. Οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να αντιληφθούν ότι την ουσία την περιέγραψαν ορισμένοι δημοσιογράφοι όπως ο κ. Αλ. Φιλιππόπουλος του ΕΘΝΟΥΣ που είπε πρώτος ότι ο λαός απαιτεί κεφάλια και η κυβέρνηση δεν έχει την πολιτική δυνατότητα να τα δώσει. Δεν έχει καμιά σημασία αν συντάσσεται κανείς με τον κ. Φιλιππόπουλο σε πολλά άλλα που έγραψε. Είναι δυνατόν όμως να διαφωνήσει κανείς μαζί του σε αυτό; Με τον τρόπο τους το ίδιο λένε και άλλοι: ο Χάρρυ Κλυνν, ο Λάκης Λαζόπουλος, ο Δημήτρης Ρίζος.

Φράντς ΚΑΦΚΑ

ΣΤΟ ΥΠΕΡΩΟ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Σ' αυτό τό βιβλίο βρίσκουμε όλη τή γκάμα όμορφιάς και έκφρασης του Κάφκα. Μιά συλλογή από άριστουργηματικά διηγήματα.

ΝΕΦΕΛΗ

Οι τελευταίοι δεν είναι βέβαια, διανοούμενοι με την «κλασική» έννοια. Αλλά είναι με τη γενικότερη έννοια. Στο δικό τους πλαίσιο αρμοδιοτήτων έχουν πράξει το καθήκον τους, οι Ρίζοι και οι Λαζόπουλοι και όχι οι «επιπεδογράφοι», έχοντας συλλάβει μεταξύ άλλων και τη γλώσσα με την οποία πρέπει να καταγγεληθεί το Κοσκώτειον Άγος.

5. Επίμετρο: ας ονομάσουμε τα απόβλητα-απόβλητα

Δεν ζητείται από όλους να κάνουν το ίδιο. Έκαστος εφ' ω ετάχθη. Αλλά κάνω για δεύτερη φορά έκκληση από αυτές τις στήλες στο κύδιστο πλήρωμα της «προοδευτικής» διανοήσης. Την πρώτη την έκανα το 1983³ υποστηρίζοντας ότι είναι αιχμαλωτισμένη σε μυθοπλαστικά σχήματα που δεν έχουν κανένα αντίκρουσμα στην πραγματικότητα και κάποια μέρα δεν θα έχουν καμιά απήχηση στον κόσμο. Αυτή η μέρα ήρθε. Αν θέλει η διανοήση να παίξει τον πραγματικό της ρόλο, να τελέσει το λειτούργημά της, πρέπει να πει με αίσθημα ευθύνης και να δείξει αναλυτικά ότι ο βασιλιάς είναι γυμνός - και «ματ» στην επόμενη κίνηση. Πρέπει να αναφερθεί ευθαρσώς στην υπαρξη ηθικού προβλήματος στο οποίο μπορεί να δοθεί μόνον πολιτική λύση. Και πρέπει να πάψει να παίζει τον ρόλο

ιερουργού μιας ευρύτερης ιδεολογικής κοινότητας που περιλαμβάνει και την κυβερνητική παράταξη.

Ορισμένοι εκπρόσωποι της «προοδευτικής διανοήσης» πρέπει να δείξουν μεγαλύτερη παρρησία και γενναιότητα, έστω και αν αυτό σημαίνει ότι οφείλουν να ακολουθήσουν αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν στην οποία πορεύθηκαν την τελευταία τετραετία. Αναφέρομαι κατά κύριο λόγο σε αυτούς που, χωρίς να έχουν αντλήσει ιδιαίτερα οφέλη από την κρατούσα κατάσταση, την στήριξαν ηθικά και ιδεολογικά με «βαρβάτες» πολιτικές τους παρεμβάσεις σε κατάλληλες στιγμές. Αυτοί οφείλουν τώρα με εξίσου «βαρβάτο» τρόπο να παρέμβουν υπέρ της καθαρσης, και να ευχηθούν «καλό κατευώδιο» στα απόβλητα μέλη της διανοητικής κοινότητας που κηλιδωσαν την υπόληψή τους μπλέκοντας στα σκάνδαλα.

Αν η διανοητική κοινότητα διστάσει ή αρνηθεί να επιτελέσει αυτό το «ουσιαστικό χρέος» της σήμερα, θα ενοχοποιηθεί η ίδια, καλύπτοντας με την απραξία της τους ενόχους. Σήμερα, το έξω σε κλέφτες σε άρπαγες και σε ψεύτες έχει γίνει συνώνυμο με το έξω αυτοί που καλύπτουν τους κλέφτες, τους άρπαγες και τους ψεύτες, είτε η κάλυψη που παρέχεται είναι πολιτική και ηθική είτε διανοητική και κοινωνική.

Όποιος το βλέπει αυτό και εξακολουθεί να σιωπά, είναι ένοχος. Και η ελληνική κοινωνία δεν χάνεται με την απραξία των διανοητικών της ιεροφαντών. Ευτυχώς που υπάρχουν οι Ρίζοι, οι Κολλάτοι και οι Λαζόπουλοι, αλλά και όλος ο Τύπος, καθώς και η ελεύθερη ραδιοφωνία.

Η διανοήση του τόπου κινδυνεύει να χάσει και την ψυχή της μαζί με την αξιοπιστία της. Η μεγάλη της πλειοψηφία ανήκει στους «επτακισχιλίους εν Ισραήλ οι τινές ουκ έκαμψαν γόνυ τω Βάαλ». Πρέπει όμως τώρα να δηλώσει ξεκάθαρα ότι αποτάσσεται τον Βάαλ. Όπως πρέπει να αποκηρύξει τα ανάξια μέλη της, να απαιτήσει την καθαρση, και να κηρύξει διανοητικά και ηθικά έκπτωτη την παρούσα κυβέρνηση.

Πιστεύω ότι σε αυτό το τρίπτυχο συνοψίζεται εκείνο που για τον περισσότερο κόσμο αποτελεί το χρέος της διανοητικής κοινότητας. Αν έχει το τσαγανό μέσα της, θα το εκπληρώσει και Αδου πύλαι ου κατισχύσουσι. □

1. Ρωμαϊκός ορισμός της ασελγείας. Ως γνωστόν, *res* στα λατινικά σημαίνει πράγμα.

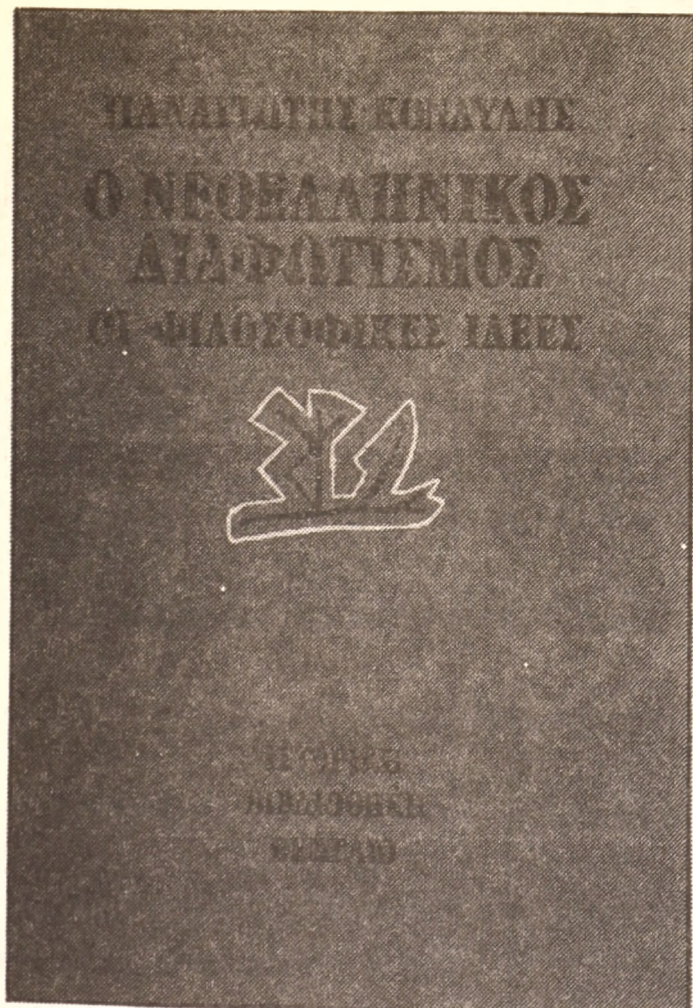
2. «Το ουσιαστικό πολιτικό χρέος της Διανοήσης»: ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 13-14 Απριλίου 1985.

3. «Η προοδευτική διανοήση στη μεταδικτατορική Ελλάδα». ΑΝΤΙ 227, 18 Μαρτίου 1983.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟ

Σόλωνος 84 - τηλ. 3608180-3602646

Μόλις κυκλοφόρησε

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΩΡΙΚΟΣ

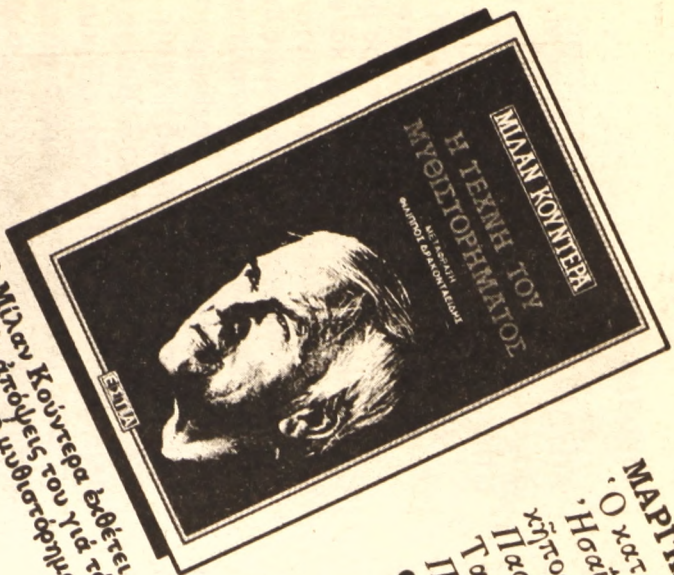
ΔΡ. ΜΙΣΕΛ ΜΑΣΟΝΟ - ΔΡ. ΤΙΕΡΙ ΖΟΛΙ

Οι 1000 πρώτες μέρες της ζωής

ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ
ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

ΑΘΗΝΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 64 ΤΗΛ. 3629675

ΕΞΕΛΙΞΗ
Ο Μίλαν Κούνερα εκθέτει
τις απόψεις του για το
ευρωπαϊκό μυστατήριο.

Ετοιμάζονται:

Τὸ πρῶτον ἀπιστοῦργημα
τοῦ Ἀνιστραλῶ
νομπελίστα.

Τό χρονικό μας
από την δεκαετία
ως τον πόλεμο του
Βιετνάμ.

[illegible]

92
 Meibach, 1900,
 April 25, 1900,
 5
 BIBLIOTHECAEION THE
 "ETIAZ"
 BIRCHMONT
 14 KODAK
 THE

BIRMINGHAM THE ATTACHE
 1000 14th Ave S.E. A.E.
 Birmingham, AL 35204
 Tel: 352-5077-363/324

ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΚΛΗΡΑΙΝΕΙ,

Συνέντευξη του Πετρ Πίτχαρτ στην Τέτα Παπαδοπούλου

Ο Πετρ Πίτχαρτ είναι ιδρυτικό μέλος της Χάρτας '77 και ένας από τους γνωστότερους εκπροσώπους της αντιπολίτευσης στην Τσεχοσλοβακία.

Στη διάρκεια της Άνοιξης της Πράγας ήταν επικεφαλής μιας διεπιστημονικής ομάδας η οποία «διαμόρφωνε ένα νέο πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης της χώρας», λέει ο ίδιος χαμογελώντας πικρά. Παράλληλα δίδασκε στη νομική σχολή του πανεπιστημίου της Πράγας.

Μετά τη ρωσική εισβολή εξεδιώχθη από το πανεπιστήμιο και για μεγάλο χρονικό διάστημα αναγκάστηκε να δουλέψει σε... ορυχεία. Τώρα εργάζεται στο λογιστήριο μιας αποθήκης βιομηχανικών υλικών.

Απαισιόδοξος αλλά ταυτόχρονα πολύ μαχητικός ο Πετρ Πίτχαρτ είναι μέλος της συντακτικής ομάδας της μηνιαίας εφημερίδας της αντιπολίτευσης «Λίντοβε Νόβινυ».

Καινοτομία αυτής της «ανεπίσημης» εφημερίδας είναι ότι στην τελευταία σελίδα της δημοσιεύονται τα ονόματα του εκδότη και της συντακτικής επιτροπής (μεταξύ των οποίων και του συγγραφέα Βάτσλαβ Χάβελ) έτσι ώστε «να σπάσει κάπως ο φόβος και να την παίρνουν ευκολότερα στα χέρια τους οι άνθρωποι».

Φαίνεται ότι ο στόχος αυτός επετεύχθη. Σε 5.000 υπολογίζονται οι αναγνώστες, μόνο στην Πράγα, της «Λίντοβε Νόβινυ» κατά την πρώτη εβδομάδα της κυκλοφορίας κάθε τεύχους της.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΑΝΤΙ: Πώς διαγράφεται η πολιτική κατάσταση σήμερα στην Τσεχοσλοβακία, είκοσι χρόνια μετά από την εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στη χώρα σας και τρία χρόνια μετά από την άνοδο του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ στην εξουσία;

ΠΕΤΡ ΠΙΤΧΑΡΤ: Στην Ανατολική Ευρώπη επικρατεί σε γενικές γραμμές αισιοδοξία. Όμως, ειδικά στην Τσεχοσλοβακία, τα πράγματα δεν είναι διόλου ευοίωνα. Οι τελευταίες αλλαγές στα ανώτατα κομματικά κλιμάκια είναι οπωσδήποτε αλλαγές προς το χειρότερο. Στα τέλη του Σεπτεμβρίου εξεδιώχθησαν με τρόπο πραξικοπηματικό, ο πρωθυπουργός Λούμπομιρ Στρούγκαλ και ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Πέτερ Σολότκα. Μετά από αυτές τις εκκαθαρίσεις η αυτοαποκαλούμενη Εργατική Επαναστατική Κυβέρνηση αποτελείται πλέον εξ ολοκλήρου από ανθρώπους του Αυγούστου.

ΕΡ.: Τι εννοείτε ακριβώς με το χαρακτηρισμό «άνθρωποι του Αυγούστου»; Ο Λούμπομιρ Στρούγκαλ δεν ήταν πρωθυπουργός επί... δεκαοκτώ χρόνια;

ΑΠ.: Άνθρωποι του Αυγούστου είναι όλοι εκείνοι οι κομματικοί, οι οποίοι από την πρώτη στιγμή της εισβολής τάχθηκαν με το μέρος του κατακτητή. Προς Θεού, μην παρεξηγηθώ, γιατί βεβαίως δεν κάνω το συνήγορο του Στρούγκαλ. Αλλά πρέπει

να γνωρίζετε ότι τις πρώτες ημέρες της εισβολής, όταν ο Ντούμπτσεκ και οι στενοί συνεργάτες του είχαν απαχθεί και μεταφερθεί στη Μόσχα, τόσο ο Στρούγκαλ όσο και ο Σολότκα είχαν υπογράψει έντονες διαμαρτυρίες εναντίον των Ρώσων. Από την άποψη αυτή λοιπόν δεν ήταν 100% δικοί τους άνθρωποι, παρ' ότι στήριξαν στη συνέχεια ό,τι ονομάζεται εδώ ομαλοποίηση. Οι σκληροπυρηνικοί όμως πάντα τους υπέβλεπαν.

ΕΡ.: Πώς ερμηνεύετε το γεγονός ότι το καθεστώς εδώ «σκληραίνει», και αγνοεί προκλητικά τις διακηρύξεις του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ για γκλασντόστ και περεστρόικα; Ποια περιθώρια έχει ώστε να ενεργεί έτσι;

ΑΠ.: Τώρα πλέον βεβαιώθηκαν ότι ο Γκορμπατσόφ δεν θα επέμβει στις υποθέσεις της Τσεχοσλοβακίας. Βλέπουν ότι δεν επεμβαίνει στην Ρουμανία όπου η κατάσταση είναι από κάθε άποψη χειρότερη. Η Ρουμανία βρίσκεται κυριολεκτικά στα πρόθυρα της κατάρρευσης ή του εμφυλίου πολέμου. Ξέρουν ότι ο Γκορμπατσόφ έχει να αντιμετωπίσει πολύ πιο σοβαρά προβλήματα, ιδίως εθνικά, στη δική του χώρα. Σκέφθηκαν λοιπόν ότι τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να απαλλαγούν από ορισμένους, όπως π.χ. ο Στρούγκαλ και ο Σολότκα, που ενδεχομένως στο μέλλον να δημιουργούσαν

«προβλήματα».

ΕΡ.: Δηλαδή;

ΑΠ.: Δηλαδή μπορούσαν ίσως να εκδηλωθούν ως φιλογκορμπατσοφικός πυρήνας στην κορυφή του κόμματος.

ΕΡ.: Υποστηρίζετε ότι ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ δεν είναι σε θέση για διάφορους λόγους να «ασχοληθεί» ιδιαίτερα με τις υποθέσεις της Τσεχοσλοβακίας και ότι από το δεδομένο αυτό επωφελοούνται οι εδώ σκληροπυρηνικοί. Το ίδιο όμως δεν πρέπει να ισχύει και για την αντιπολίτευση;

ΑΠ.: Πράγματι πάντα επιθυμούσαμε μια τέτοια κατάσταση, δηλαδή τη μη επέμβαση των Ρώσων. Βεβαίως ό,τι πρέπει να γίνει στην Τσεχοσλοβακία είναι δική μας υπόθεση. Όμως ο κόσμος έχει παραλύσει από όσα έχουν συμβεί στη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας. Τα περιθώρια πολιτικού θάρρους έχουν στενέψει. Είναι απαραίτητο να αναλάβει ο Γκορμπατσόφ κάποια πρωτοβουλία και από εκεί και πέρα τα υπόλοιπα θα τα κάνουμε εμείς.

ΕΡ.: Τι είδους πρωτοβουλία;

ΑΠ.: Ακούστε, αυτοί δεν εισέβαλαν στη χώρα μας το 1968, δήθεν για να μας «προστατεύσουν», δήθεν κινούμενοι από «διεθνιστικά» αισθήματα κτλ. κτλ.; Ε, λοιπόν είναι απαραίτητο να αναθεωρήσει η Μόσχα την επίσημη εκδοχή για την εισβολή του 1968.

Αυτή την πρωτοβουλία εννοώ ότι θα έ

Τα πάντα με μέτρο! Και το βλέμμα σας ακόμα να είναι κι αυτό μετρημένο! (Ο Πετρ Πίτχαρτ, με βλέμμα καθόλου μετρημένο, σε σκίτσο του Βλαντιμίρ Ζίρανεκ).

Πετρ Πίτχαρτ: «Εμείς που ζήσαμε τη ρωσική εισβολή, φέρουμε ένα τραύμα που δεν θα επουλωθεί ποτέ».

μια ομάδα ανθρώπων και όχι τις ιδέες ενός ατόμου.

Δυστυχώς όμως οι τριακόσιοι, οι οποίοι μέχρι στιγμής το υπέγραψαν, ανήκουν στο χώρο της Χάρτας. Πρόκειται δηλαδή, λίγο ως πολύ, για τους ίδιους γνωστούς ανθρώπους που κινούνται και εκτίθενται όλα αυτά τα χρόνια.

Εκείνο που χρειάζεται είναι να «ανοίξουμε», να πλησιάσουμε τον πολύ κόσμο. Πρέπει οπωσδήποτε να επινοήσουμε τρόπους συμμετοχής και των άλλων σε ό,τι εμείς επί χρόνια κάνουμε, δυστυχώς, σε ατμόσφαιρα γκέτο.

ΕΡ.: Για να βγει η αντιπολίτευση από το γκέτο —δικός σας ο χαρακτηρισμός— θα πρέπει να δημιουργήσει στενές σχέσεις π.χ. με τη νεολαία. Όμως οι νέοι ενδιαφέρονται για την πολιτική;

ΑΠ.: Τους τρεις τελευταίους μήνες βρισκόμαστε μπροστά σε ένα εντελώς καινούργιο φαινόμενο: την πολιτική αφύπνιση της νεολαίας. Κανείς δεν ξέρει

Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ ΕΠΙΜΕΝΕΙ

πρεπε να αναλάβει ο Γκορμπατσόφ. Χωρίς επίσημη επανεκτίμηση της εισβολής, χωρίς αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων από το τσεχοσλοβακικό έδαφος, τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει εδώ...

ΕΡ.: Ανήκετε στην Χάρτα '77. Ποιες τάσεις εκφράζονται στους κόλπους της;

ΑΠ.: Από την αρχή υπήρχαν τρία βασικά ρεύματα. Οι πρώην κομμουνιστές (διαγραμμένοι του '68 κτλ.). Οι χριστιανοί (καθολικοί και ευαγγελιστές). Και οι διανοούμενοι (κυρίως συγγραφείς και ιστορικοί, αλλά επίσης και δημοσιογράφοι). Γι' αυτό το λόγο εξάλλου φροντίσαμε ώστε οι τρεις εκπρόσωποι της Χάρτας, οι οποίοι ορίζονται κάθε χρόνο, να αντιπροσωπεύουν αυτά τα τρία ρεύματα. Τα τελευταία χρόνια όμως το κριτήριο αυτό διαφοροποιήθηκε και οι εκπρόσωποι της Χάρτας είναι συνήθως άνθρωποι από τη νέα γενιά.

Παρ' όλες τις αδυναμίες της η Χάρτα βρίσκεται συνεχώς στην πρώτη γραμμή της σύγκρουσης με τις δυνάμεις της καταστολής. Πίσω από την Χάρτα υπάρχουν εικοσιπέντε εκδόσεις σαμιζντάτ, που είναι έμμεσα αποτελέσματά της. Χωρίς την ύπαρξη και τη στήριξη της Χάρτας αυτές οι εκδοτικές πρωτοβουλίες δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν.

ΕΡ.: Εκτός από την Χάρτα '77 υπάρχει και η Δημοκρατική Πρωτοβουλία, δεν είναι έτσι;

ΑΠ.: Η Δημοκρατική Πρωτοβουλία δημιουργήθηκε πριν δύο χρόνια. Παρ' ότι ανήκω στο χώρο της Χάρτας βλέπω με πολλή συμπάθεια αυτή την κίνηση. Η Δημοκρατική Πρωτοβουλία είναι πιο ανοικτή, ας πούμε, στον απλό κόσμο. Ξεκίνησε στην Πράγα, αλλά τώρα έχει προσβάσεις σε όλη τη χώρα και βρίσκει ανταπόκριση ιδίως στους νέους.

ΕΡ.: Ποιες είναι οι σχέσεις της Χάρτας '77 με τη Δημοκρατική Πρωτοβουλία;

ΑΠ.: Η Δημοκρατική Πρωτοβουλία, χωρίς να το δηλώνει επίσημα, έχει μια κριτική στάση προς την Χάρτα. Τη θεωρεί αποκλειστικά χώρο διανοουμένων. Πάντως εγώ προσωπικά πιστεύω ότι δεν έχουμε σημαντικές διαφορές.

ΕΡ.: Ποια είναι η γνώμη σας για το Μανιφέστο «Δημοκρατία για όλους» που κυκλοφόρησε πρόσφατα;

ΑΠ.: Είναι η πρώτη προσπάθεια διαμόρφωσης ενός πολιτικού προγράμματος. Το Μανιφέστο βάλλει ευθέως κατά του συστήματος, κατά του μονοκομματισμού, κατά του «ισχύοντος» συντάγματος. Οι ιδέες και οι προτάσεις του δεν είναι καινούργιες. Τέτοια κείμενα έχουν κυκλοφορήσει πολλές φορές στο παρελθόν. Όλοι σχεδόν έχουμε γράψει κατά καιρούς άρθρα εναντίον π.χ. του ηγετικού ρόλου του κόμματος. Το νέο στοιχείο του Μανιφέστου είναι ότι εκφράζει

πού θα οδηγήσει αυτή η κατάσταση. Η νεολαία κυριολεκτικά βράζει. Είναι παιδιά, δεκαεπτά, δεκαοκτώ, δεκαεννέα ετών, εντελώς διαφορετικά από την κυνική νεολαία της δεκαετίας του '70 και του '80.

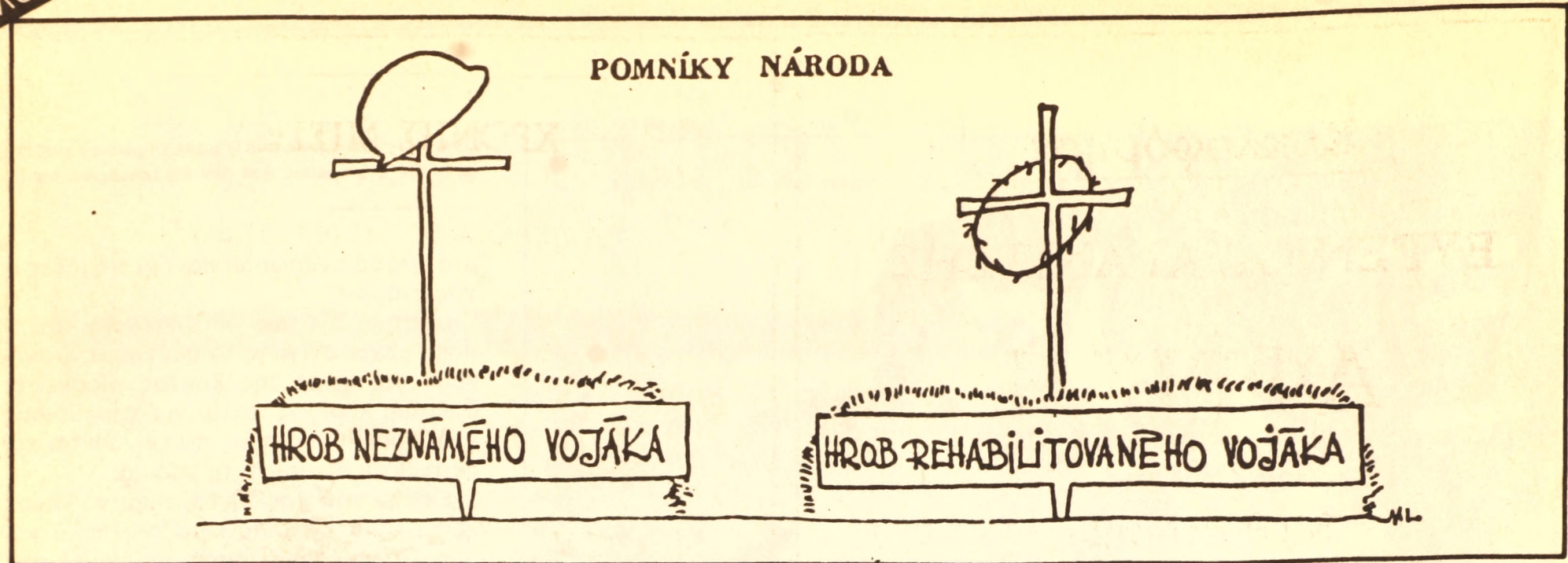
Θεωρώ πολύ σημαντικό το γεγονός ότι αυτή η γενιά δεν έχει καμιά σχέση με το 1968. Εμείς που ζήσαμε την εισβολή και όσα επακολούθησαν γνωρίζουμε καλά ότι φέρουμε ένα τραύμα που δεν θα επουλωθεί ποτέ. Πιστεύω ότι μόνον όσοι δεν έχουν ζήσει την εμπειρία της εισβολής θα μπορέσουν να κάνουν κάτι... Γι' αυτό ελπίζουμε πολύ στους νέους.

ΕΡ.: Σε τι είδους πολιτικό σύστημα προσβλέπει η αντιπολίτευση; Μπορείτε να απαντήσετε σε αυτή την ερώτηση;

ΑΠ.: Φυσικά όσοι βρισκόμαστε στην αντιπολίτευση δεν σημαίνει ότι έχουμε τις ίδιες ακριβώς πολιτικές αντιλήψεις. Οι αποκλίσεις είναι σημαντικές. Ωστόσο όλοι θέλουμε μια κοινωνία με κατοχυρωμένες πολιτικές ελευθερίες, με πολυκομματισμό, με κοινοβούλιο, με σύνταγμα το οποίο να τηρείται, με νόμους οι οποίοι να εφαρμόζονται.

ΕΡ.: Δηλαδή, κοινοβουλευτική δημοκρατία;

ΑΠ.: Ναι. Βεβαίως η κοινοβουλευτική δημοκρατία δεν είναι πανάκεια, αλλά όταν κανείς έχει γνωρίσει τη λαϊκή δημοκρατία...

Μνημεία του λαού. Αριστερά: τάφος για τον άγνωστο στρατιώτη. Δεξιά: τάφος για τον «αποκατασταθέντα» στρατιώτη. Το σκίτσο δημοσιεύθηκε στη μηνιαία εφημερίδα της αντιπολίτευσης «Λίντοβε Νόβινυ».

ΕΡ.: Ποιες είναι οι «κλασσικές» αντιξοότητες που αντιμετωπίζει κανείς όντας στην αντιπολίτευση;

ΑΠ.: Πρώτα απ' όλα δεν μπορούμε να ασκήσουμε το επάγγελμά μας. Για να ζήσουμε κάνουμε διάφορες «άλλες» δουλειές.

Επί μεγάλα χρονικά διαστήματα έχουμε μείνει, εντελώς, χωρίς οποιαδήποτε δουλειά. Τα παιδιά μας, αντιμετωπίζουν προβλήματα στο σχολείο. Βλέπετε ισχύει η «αρχή» της ...συλλογικής ευθύνης. Δεν είναι αυτονόητο ότι μπορείς να πας στο πανεπιστήμιο, εάν ο πατέρας σου ανήκει στην αντιπολίτευση.

Με όλα αυτά θέλω να πω ότι δεν είναι η φυλακή η τυπική κατάληξη για κάποιον που βρίσκεται στην αντιπολίτευση, αλλά τα οργανωμένα καθημερινά προβλήματα.

Εσείς έρχεσθε από την Ελλάδα και είναι δύσκολο να αντιληφθείτε τι ακριβώς συμβαίνει εδώ. Στην Ελλάδα είχατε τη δικτατορία του Παπαδόπουλου, δηλαδή ένα αυταρχικό καθεστώς. Εμείς όμως εδώ ζούμε σε ολοκληρωτικό καθεστώς. Ξέρετε, ανάμεσα στα δυο υπάρχει ουσιώδης διαφορά...

ΕΡ.: Έχετε επαφές με την αντιπολίτευση στις άλλες «σοσιαλιστικές» χώρες;

ΑΠ.: Ναι, κυρίως στην Ουγγαρία και την Πολωνία.

ΕΡ.: Ας αφήσουμε για λίγο την αντιπολίτευση. Στα πλαίσια της δεδομένης «σοσιαλιστικής» πολιτικής πραγματικότητας, ποιο θεωρείται ότι είναι το σημαντικότερο πρόβλημα της Τσεχοσλοβακίας;

ΑΠ.: Το ότι δεν υπάρχει διάδοχη ομάδα μέσα στο κόμμα, η οποία θα επιχειρήσει κάποιες μεταρρυθμίσεις. Δεν υπάρχουν ούτε καν κομματικά στελέχη που να διακινούνται ευμενώς προς τις απόψεις του Γκορμπατσόφ. Και τούτο είναι αποτέλεσμα των τρομερών εκκαθαρίσεων που έγιναν από το 1968, και καθώς σας είπα στην αρχή, συνεχίζονται έως τώρα.

Και εάν ήθελε ο Γκορμπατσόφ να «ασχοληθεί» με την Τσεχοσλοβακία δεν εί-

χε πού ...να αποτανθεί... πού να στηριχθεί. Τόσο «κλειστό» και μονολιθικό είναι το κόμμα.

ΕΡ.: Παρά τη μονολιθικότητά του το κόμμα δεν «κατόρθωσε» να απαλείψει τις εθνικές αντιθέσεις μεταξύ Τσέχων και Σλοβάκων.

ΑΠ.: Είμαι απολύτως εναντίον κάθε μορφής εθνικισμού. Όμως πιστεύω ότι κατά την παρούσα φάση οι εντάσεις, οι οποίες σαφώς υπάρχουν, στις σχέσεις Τσέχων και Σλοβάκων ίσως εξαναγκάζουν το σύστημα να «ανοίξει». Εξάλλου μην ξεχνάτε ότι η 'Ανοίξη της Πράγας είχε αφετηρία της τη σύγκρουση ανάμεσα στον Σλοβάκο Ντούμπτσεκ και τον Τσέχο Νοβότνυ.

ΕΡ.: Είκοσι χρόνια μετά από το πείραμα της 'Ανοίξης της Πράγας έχετε καταλήξει, ίσως, σε ορισμένα συμπεράσματα; Πώς κρίνετε τον Αλεξάντρ Ντούμπτσεκ;

ΑΠ.: Ο Ντούμπτσεκ είναι πάρα πολύ δημοφιλής, κατά τη γνώμη μου περισσότερο από όσο αξίζει. Η δημοτικότητά του βεβαίως είναι εντελώς κατανοητή γιατί ο Ντούμπτσεκ αποτελεί το σύμβολο μιας εποχής που την «ποδοπάτησαν». Δυστυχώς όμως ο κόσμος δεν εμβαθύνει, δεν βλέπει πίσω από τα σύμβολα. Δεν διερωτάται «τι ήταν αυτό το πείραμα του 1968».

Έχω γράψει μια μελέτη (φυσικά δεν είμαι ο μόνος) για το 1968, πολύ κριτική προς τον Ντούμπτσεκ και τους μεταρρυθμιστές. Η κριτική μου αφορά κυρίως στην πολιτική στάση που κράτησαν μετά την εισβολή των Ρώσων. Οι πρώτοι οκτώ μήνες μετά τον Αύγουστο του 1968 «προετοίμασαν» την ομαλοποίηση, δηλαδή την κατάσταση που συνεχίζεται έως σήμερα.

Σύμφωνα με όσα είπε στην περίφημη συνέντευξη που έδωσε στην Ουνιτά πέρσι, ο Ντούμπτσεκ φαίνεται ότι πιστεύει ακόμα στο σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο.

ΕΡ.: Ενώ εσείς;

ΑΠ.: Εγώ πιστεύω ότι σοσιαλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο δεν μπορεί να υπάρξει...

Το θερμό φθινόπωρο της αντιπολίτευσης

- Στην εφημερίδα Ρούντε Πράβο, όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Τσεχοσλοβακίας, δημοσιεύθηκε ότι πολλοί από τους ογδόντα πέντε συλληφθέντες την 28η Οκτωβρίου κατά τη διαδήλωση της αντιπολίτευσης θα δικαστούν με την κατηγορία... της υποκίνησης σε χουλιγκανισμό.
- Στις 11 Νοεμβρίου η τσεχοσλοβακική αστυνομία εισέβαλε σε αίθουσα κεντρικού ξενοδοχείου της Πράγας και «σταμάτησε» τις εργασίες του ανεξάρτητου διεθνούς ιστορικού συμποσίου «Τσεχοσλοβακία '88» που μόλις είχαν αρχίσει.
- Στο συμπόσιο συμμετείχαν και δεκαέξι ξένοι μεταξύ των οποίων ο πρώην υπουργός Εξωτερικών της Ολλανδίας Μαξ Βαν Ντερ Στουλ και ο γενικός γραμματέας του Διεθνούς Ιδρύματος του Ελσίνκι Τζέραλντ Νάγκλερ.
- Ενώπιον όλων συνελήφθη ο κύριος διοργανωτής του συμποσίου συγγραφέας Βάτσλαβ Χάβελ.
- Την προηγούμενη (10 Νοεμβρίου) η αστυνομία συνέλαβε... προληπτικά είκοσι Τσέχους διανοούμενους οι οποίοι θα ελάμβαναν μέρος στο συμπόσιο.
- Στις 11 Νοεμβρίου, μετά την επιδρομή της αστυνομίας, δημιουργήθηκε στην Πράγα Τσεχοσλοβακική επιτροπή για την τήρηση των διεθνών συμφωνιών του Ελσίνκι (για τα δικαιώματα του ανθρώπου). Επικεφαλής της επιτροπής είναι ο Γίρι Χάγκεκ, υπουργός Εξωτερικών επί Ντούμπτσεκ.

Κυκλοφόρησε

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΑΡΑΝΙΤΣΗΣ

ΑΦΡΙΚΗ

Μυθιστόρημα

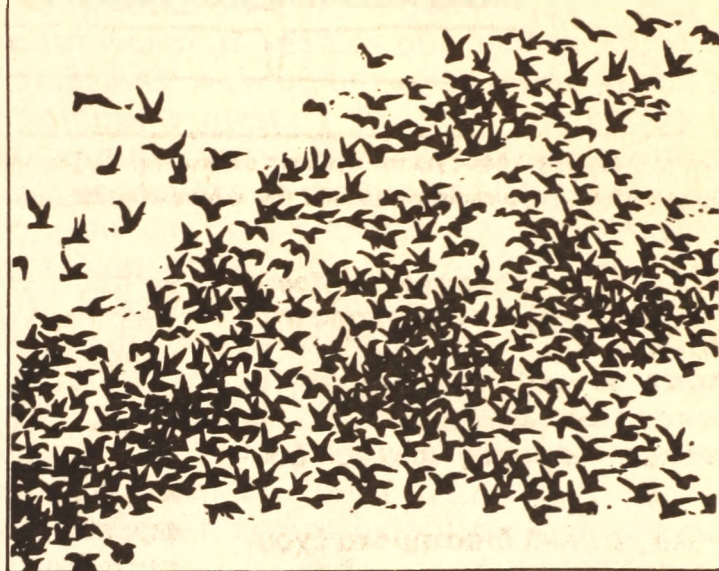
ΙΚΑΡΟΣ

ΙΚΑΡΟΣ, ΒΟΥΛΗΣ 4 — ΑΘΗΝΑ — τηλ. 3225152

ΧΡΟΝΗΣ ΜΙΣΣΙΟΣ

Χαμογέλα; ρε...Τι σου ζητάνε;

γραμματα

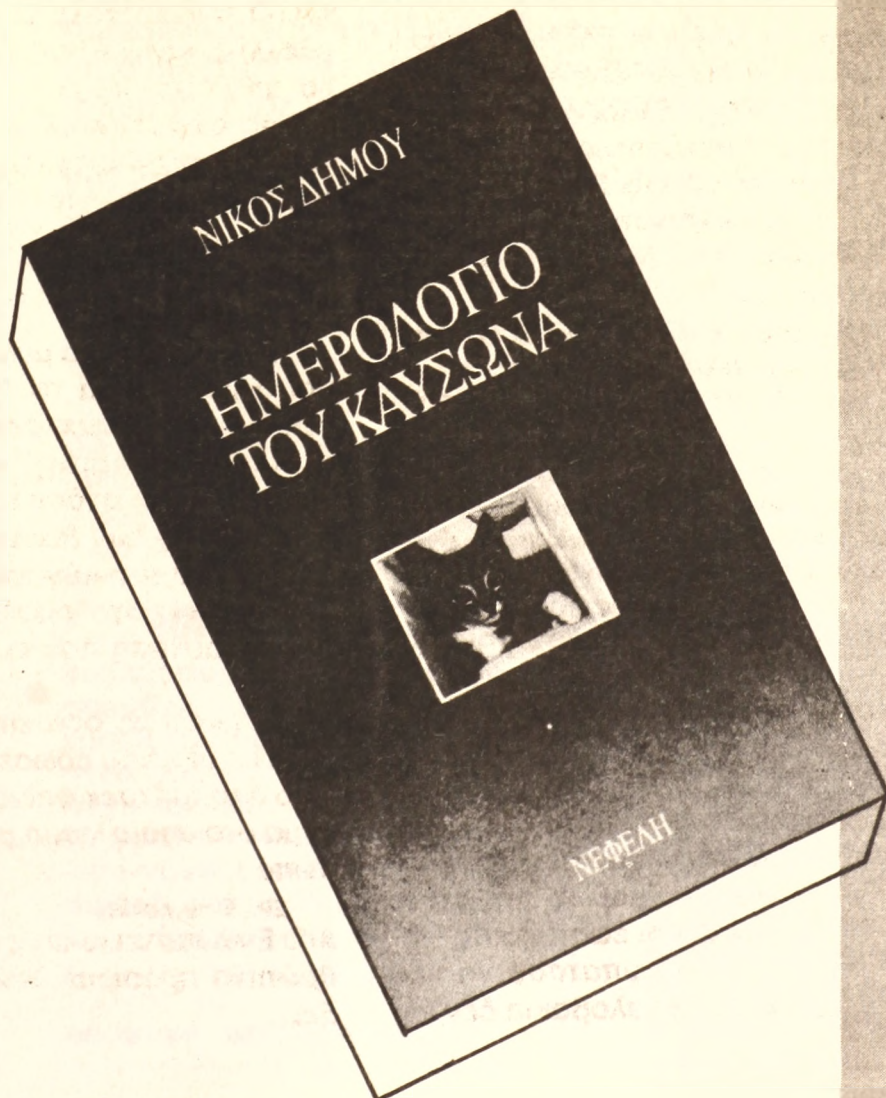
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΑΘΗΝΑ: Γραβιάς 7, Αθήνα 106 78, τηλ. 360.76.89
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ, Λεωφ. Νίκης 3, τηλ. 226.190

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΚΑΥΣΩΝΑ

Κλεισμένος σέ ένα υπόγειο, ὁ συγγραφέας, ἀντιμετωπίζει τόν καύσωνα, τήν πόλη, τό παρελθόν, καί τήν βεβαιότητα τῆς φθορᾶς. Τό ἔνδον καί τό ἔξω, τό τότε καί τό τώρα — καί, κυρίως, τό ποτέ.

ΝΕΦΕΛΗ

Επισημαίνουμε

Απολογισμός και προοπτικές

Το 1988, χρονιά των σκανδάλων, ένας ολόκληρος πνευματικός κόσμος κατελήφθη να περιχαράκωνεται στον εαυτό του και το προσωπικό του βόλεμα. Οι λέξεις συνέχισαν να φέρουν το άγος της χαμένης σημασίας τους, οι γιάπες συνέχισαν να περιφέρουν την ιλουστρασιόν εικόνά τους, ρηχοί μες στην υγεία και την επιτυχία τους, το κράτος συνέχισε να πριμοδοτεί τις αφ' υψηλού επιλογές του — τα Ελγίνεια, τη διεκδίκηση των Ολυμπιακών αγώνων του 1996, τα έργα των ημετέρων... Η ελεύθερη ραδιοφωνία, μολονότι άλλαξε τη νυσταλέα αντίληψη των κρατικών μέσων για τη δημοσιογραφία δεν μετέβαλλε την αντιμετώπιση του πολιτιστικού προϊόντος — παρέμεινε τσόντα στον ορυμαγδό της πολιτικολογίας. Οι μοναχικές αντιστάσεις συνέχισαν να συρρικνώνονται και ο χρόνος συνέχισε να τρέχει προσθέτοντας βάρη στην καμπούρα μας...

Για τη νέα χρονιά, που έρχεται, οι πνευματικές συγκινήσεις μοιάζουν όλο και πιο μακρινές. Τα χρήματα για τον πολιτισμό — όλο και πιο λίγα — πιστοποιούν πως από τη μεριά των κρατικών παραγόντων τα πάντα επαφίενται στην επενδυτική καλή θέληση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και στην προσφορά — και — φορολογικού άλλοθι στους, την προβολή επιδιώκοντες, χορηγούς. Η λογική της βιτρίνας και των δημοσίων σχέσεων θα χαρακτηρίσει και φέτος τη σκοπιμότητα του όποιου έργου παραχθεί. Οι εφημερίδες θα συνεχίσουν να παρέχουν πληθωρικά εξάσθηλα στην προβολή ημετέρων. Και το κράτος θα συνεχίσει να επιζητεί την πολιτιστική άνοιξη μέσω του εντυπωσιασμού και της παρέλκυσης, μέσω της πριμοδότησης των «κολλητών» και των αυλοκολάκων.

Όσοι με όπλο τη γνώση, την έμπνευση, το πάθος, την επιδίωξη της γνήσιας συγκίνησης επιμένουν να ασχολούνται — ο καθείς με τα όπλα του — με την παραγωγή πολιτιστικού έργου ας τα γνωρίζουν όλα αυτά. Η δημιουργική τους παρουσία, το έργο τους είναι η μοναδική ελπίδα στο άνυδρο παρόν. Οι στόχοι τους επιβάλλεται να 'ναι δύσκολοι στόχοι, μακριά από ευκολίες, μακριά από εφησυχασμούς, πρωτότυποι και αληθινοί. Κι η πρότασή τους, αληθινά πολιτική πρόταση, συμπυκνώνεται σε ένα επιτακτικό αίτημα:

Αντισταθείτε!

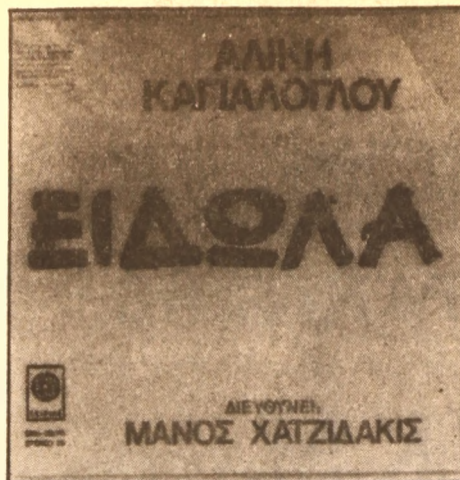

Δίσκοι για το 1989

Πολλοί δίσκοι κυκλοφόρησαν αυτή τη χρονιά. Ανάμεσά τους όλοι μπορούν να βρουν κάποιους που να τους αντιπροσωπεύουν και να αγγίζουν την ευαισθησία τους. Οι δίσκοι που ακολουθούν αποτελούν ένα ελάχιστο δείγμα της φετινής παραγωγής.

ΑΛΙΚΗ ΚΑΓΙΑΛΟΓΛΟΥ
Είδωλα

Το κοινό σημείο αναφοράς

είναι ο κινηματογράφος και η μουσική του. Τα «είδωλα» φέρνουν στο μυαλό μας ταινίες, ιστορίες και εποχές αξέχαστες. Μας γοητεύουν και μας συναρπάζουν.

Η παρουσία του Μάνου Χατζιδάκι σε αυτόν το δίσκο αλλά και η συμμετοχή του όσον αφορά, την παραγωγή, την ενορχήστρωση ορισμένων τραγουδιών και τη διεύθυνση ορχήστρας είναι καθοριστική. Μαζί του ο Νίκος Κυπουργός και ο Θόδωρος Κοτεπάνος έχουν να μας παρουσιάσουν τις δικές τους ενδιαφέρουσες ενορχηστρώσεις.

Η Αλίκη Καγιαλόγλου «ώριμη μαθήτρια» όπως είπε ο Μάνος Χατζιδάκις ερμηνεύει με ιδιαίτερη ευαισθησία τα τραγούδια αφήνοντάς τους τη δική της σφραγίδα. Ο δίσκος, όπως μας πληροφορεί ο Βασίλης Νικολαΐδης — έχει γράψει όλα τα στοιχεία για τις ταινίες και τα τραγούδια στο εσώφυλλο — τελειώνει με την «Ιστορία για έναν τρελό» τραγούδι που δεν προέρχεται από τη μεγάλη οθόνη.

ΜΑΝΟΣ ΛΟΪΖΟΣ No 1
ΜΑΝΟΣ ΛΟΪΖΟΣ No 2

Ο Μάνος Λοΐζος ήρθε στην Ελλάδα από την Αλεξάνδρεια. Ηχογράφησε το πρώτο του τραγούδι «το τραγούδι του δρόμου» το 1962. Από τότε μέχρι τις 17 Σεπτεμβρίου 1982, για είκοσι χρόνια, αποτύπωσε όλη την ευαισθησία και την τρυφεράδα που διέθετε στη μουσική του. Άνθρωπος ώριμος, απλός, φιλικός, χαμογελαστός, ονειροπόλος,

«με το τραγούδι μέσα στις φλέβες του» όπως έχει πει ο Λεύτερης Παπαδόπουλος.

Αυτά τα τραγούδια που αγαπήθηκαν από όλους, παρουσιάζονται σε δυο κασετίνες, η κάθε μια από τις οποίες περιέχει επτά δίσκους που συνοδεύονται από κατάλογο με φωτογραφίες και κείμενα για το συνθέτη.

ΕΛΛΗ ΠΑΣΠΑΛΑ
Στη λάμψη του φεγγαριού

Μετά από δυο χρόνια αναζήτησης, η Έλλη Πασπαλά, μας παρουσίασε έναν προσωπικό δίσκο με τραγούδια που αγαπάει. Μουσική των Kurt Weill, Nino Rota, Nicola Pionani, Maurice Zaubert, Michel Sonarz, Randy Newman. Τραγούδια σε διαφορετικές γλώσσες τα οποία με την ξεχωριστή τεχνική της Έλλης Πασπαλά και την ευαίσθητη ενορχήστρωση του Θόδωρου Κοτεπάνου απευθύνονται σε ακροατές που αναζητούν τη «λάμψη του φεγγαριού».

Οι μεταφράσεις της Τζούλιας Τσακίρη, οι οποίες περιέχονται στο άλμπουμ μας βοηθούν να νιώσουμε τους πόθους, τα όνειρα, τις χίμαιρες και την πραγματικότητα που αντιπροσωπεύουν αυτά τα τραγούδια.

ΕΝΥΑ
"Watermark"

Εκπληκτικά φωνητικά, αρκετά στοιχεία new age, ονειρικές μελωδίες στο album της Ιρλανδέζας Enya. Το τραγούδι της Orinoko flow κέρδισε στο παιχνίδι με την εμπορικότητα. Ένα από τα πολλά χαρακτηριστικά στοιχεία που κάνουν την Enya να ξεχωρίζει, είναι η άρνησή της να τραγουδήσει αποκλειστικά στα αγγλικά. Περνώντας από τα γαελικά — τη γλώσσα των Κελτών — στα λατινικά, με μεγάλη ευκολία, υπερασπίζεται αυτή την επιλογή, χρησιμοποιώντας τη φωνή της σαν ένα όργανο. «Για τη γλώσσα του πιάνου δεν τίθεται θέμα» αναρωτιέται: «Γιατί θα πρέπει να περιορίσω την φωνή μου σε μια φόρμα;».

MARK ALMOND
"The stars we are"

Ξεχωριστή ατμόσφαιρα δημιουργεί ο Mark Almond στην τελευταία του αυτή δουλειά. Το συγκρότημα που τον συνοδεύει αυτή τη φορά λέγεται La Magia. Ο δίσκος επιφυλάσσει και μια έκπληξη, τη συνεργασία του Almond σε ένα τραγούδι με την Nico. Την περίφημη αυτή Γερμανίδα τραγουδίστρια, που με τις εκφραστικές της δυνατότητες, την προσωπική της άποψη για την εννοχρήστρωση και τον ήχο, την αφαιρετική της ερμηνεία και τα τραγούδια της, αντιπροσώπευσε μια ολόκληρη γενεά.

U2
Rattle and Hum

Ο τελευταίος διπλός δίσκος των U2. Πολυτελής έκδοση, με ειδικά ένθετα, πληροφοριακά στοιχεία και φωτογραφίες παλιών θρύλων της μουσικής.

Σε αυτόν βρίσκουμε συνεργασίες με καλλιτέχνες όπως οι: B.B. King, Bob Dylan και Brian Eno. Επίσης διασκευές παλαιότερων τραγουδιών όπως του «Helter Skelter» των Beatles ή του «The star spangled Banner» του Jimi Hendrix, καθώς και πολλά δικά τους καινούρια κομμάτια.

Η επιτυχία αυτής της δουλειάς είναι ήδη μεγάλη. Οι U2 αποτελούν ή μπορούν πλέον να χαρακτηρισθούν «συγκρότημα θρύλος».

Ρενάτα Δικαιοπούλου

Τά μνημεία και η έλευθερία της αρχαιολογικής έρευνας

Α': Τό πρόβλημα

Δέν είμαι καθ' εξιν άρθρογράφος. Ίσως λοιπόν διακαιοῦμαι ν' απασχολήσω λίγο τις στήλες του «ΑΝΤΙ» για ένα θέμα που κρίνεται ότι ταλανίζει την Αρχαιολογική Υπηρεσία (Α.Υ.): έννοω τό «καπάρωμα» των μνημείων, πού απασχόλησε τόν συνάδελφό μου κ. Δημ. Κωνσταντίο («ΑΝΤΙ», τεύχ. 386).

Μέ τόν συνάδελφο θά διαφωνήσω εὐθέως σέ μερικά «προκαταρκτικά» ζητήματα. Πρώτον, ἡ έκφραση «καπάρωμα των μνημείων» —τή χρησιμοποίησα ἐπίτηδες κι ἐγώ— θολώνει τά πράγματα μέ τή μάλλον ἀβανταδόρικη έννοιά της: Κανείς δέν «καπαρώνει μνημεία» δίκην πολυθρόνας σέ κατάστρωμα πλοίου τό κατακάλοιρο, ἀλλ' ἀπλῶς ζητάει ἀπό τήν Α.Υ. τήν ἀδεια νά ἔχει τήν προτεραιότητα δημοσίευσης. Ὑποχρέωση, πού ἰσχύει καί γιά τούς ἐντός των τειχῶν τῆς Α.Υ.

Δεύτερον, κάθε ἄλλο παρά σπάνια θίγεται τό θέμα. Συντηρεῖται διαρκῶς στήν ἐπικαιρότητα· πρόχειρες μνημείες: Συμπόσιο τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας (1975), Ἑκτακτό Συνέδριο Συλλόγου Ἑλλήνων Ἀρχαιολόγων (1984), καμπάνια «Βήματος» (1986-1987), πρόσφατη διαμάχη τοῦ ἀκαδ. κ. Μ. Σακελλαρίου μέ τήν Α.Υ. («Βήμα», Σεπτ.-Ὀκτ. 1988) κ.λ.π.

Καί τώρα στήν οὐσία τοῦ θέματος. Ἐρώτημα πρῶτο: ἡ δέσμευση γιά τήν προτεραιότητα μελέτης καί δημοσίευσης γίνεται βάσει «ἀγράφων νόμων, πού ἐρμηνεύουν αὐθαίρετα τά πνευματικά δικαιώματα», ὅπως διατείνεται ὁ συνάδελφος; Νομίζω ὅχι. Ἡ νομοθεσία ὑφίσταται, ἔστω καί ἂν καταστρατηγεῖται ἀπό τούς κακοθελητές — γιὰτί καί τέτοιοι ὑπάρχουν, ὅπως ἐπι-

σημαίνει καί ὁ ἴδιος. Μνημονεύω πρόχειρα μερικές διατάξεις: (α) Ν. 5351/1932 «Περί ἀρχαιοτήτων», ἀρθρο 25. (β) Α.Ν. 1947/1939 «Περί Ὑπηρεσίας Ἀρχαιοτήτων», ἀρθρο 14. (γ) Π.Δ. 941/1977 «Ὁργανισμός ΥΠΠΟ», ἀρθρα 10, 11, 20, 23, 44, 46. (δ) Π.Δ. 159/1977 «Περί Ἀρχικοῦ Συμβουλίου», ἀρθρα 4-6. (ε) Ν. 736/1977 «Ὁργανισμός ΤΑΠΑ», ἀρθρο 8. (στ) Π.Δ. 16/1980 «Μεταβίβαση ἀρμοδιοτήτων», ἀρθρο 1. (Παραλείπω πολλές ἄλλες, πού εὐκολα βρίσκει κανείς στήν ἐπί μέρους νομοθεσία γιά τά Μουσεία, τίς Ἐπιτροπές Μνημείων κ.λπ.). Ὡστε ὁ συνάδελφος δέν ἐφαρμόζει, ὡς ὑπάλληλος τῆς Α.Υ., «ἀγραφα ἔθιμα», ἀλλά γραπτό νόμο.

Δέν μοῦ διαφεύγει ἡ οὐσία τοῦ θέματος: *πόσο νόμιμη εἶναι αὐτή ἡ κατοχύρωση καί πόσο ἀποδεκτή ἐπιστημονικά;* Ἐδῶ βρίσκω μιάν ἀντίφασιν στήν ἐπιχειρηματολογία τοῦ φίλου κ. Δ.Κ., πού παίρνει σαφῶς ἀρνητική στάση στό ἐρώτημα. Ἐτσι, πρῶτον, ἐνῶ κακίζει ἀγραφους νόμους (πού δέν εἶναι ἀγραφοί!), πνευματικά δικαιώματα καί ἐπιστημονική δεοντολογία, θεωρώντας a priori ὅτι δέν μποροῦν νά ἰσχύσουν ἐδῶ, μιλάει ὁ ἴδιος γιά τήν ἀνάγκη ὑπαρξης ἑνός «κώδικα δεοντολογίας» καί μιᾶς «νομοθετικῆς ρύθμισης». Καί δεύτερον, ἐξαιρεῖ ἀπό τήν πολεμική του τήν περίπτωση τῶν ἀνασκαφῶν λόγω τῆς «τεχνικῆς» ἰδιομορφίας τους. Ἀσχετα ὅμως ἀπό τό ὅτι ὁ νόμος ὀρίζει ὀντως ἐδῶ ξεκάθαρα χρονικά ὅρια (βλ. Π.Δ. τῆς 21.1.1928 «Περί ἀνασκαφῶν», ἀρθρο 1), τό θέμα δέν ἀλλάζει. Διότι, ἀπό πού ἀρύεται τό ἠθικό καί ἐπιστημονικό δικαίωμα τῆς δέσμευσης ὁ ἀνασκαφέας καί δέν τό ἔχει λ.χ. καί ὁ βυζαντινολόγος, πού ἀσχολεῖται μέ ἰστάμενα μνημεία, τά ὁποῖα ἐντοπίζει, καταγράφει, ἀναστήλωνει, συντηρεῖ καί προστατεύει ἀπό καταστροφές; Ἀναστήλωση καί συντήρηση δέν εἶναι ἐπίσης μιά διαδικασία ἀποκάλυψης τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτιστικοῦ ἀντικειμένου, «τεχνική» ὅσο καί ἐκείνη τῆς ἀνασκαφῆς; Ἀναγνωρίζουμε δικαιώματα στοὺς μέν, ἀλλά τά ἀρνούμαστε στοὺς δέ;

Νά σημειώσω ἀκόμη μιάν ἀντίφασιν στό γραπτό τοῦ φίλου συναδέλφου: ἀναγνωρίζει δικαίωμα προτεραιότητας γιά τόν ἀρχαιολόγο τῆς Α.Υ., πού «φτύνει αἷμα γιά νά ἀνεβεῖ στήν ὀρεινή Λάβδανη», ὅχι ὅμως καί σ' ἐκείνον πού πρῶτος κατέγραψε, ἄς πούμε, ὅλους τοὺς μεταβυζαντινοὺς ναοὺς τῆς Ἀρτας καί τά

κειμήλιά τους ἡ ὅλες τίς εἰκόνες τῶν Μονῶν τοῦ Νησιοῦ Ἰωαννίνων! Πού βρίσκεται, ἠθικά καί ἐπιστημονικά, ἡ διαχωριστική γραμμή; Δέν νομίζω ὅτι νομιμοποιούμεστε νά μιλάμε στήν πρώτη περίπτωση γιά ἐπιστημονική ἐρευνα τοῦ χώρου, ἀλλά νά χαρακτηρίζουμε τή δεύτερη ὡς «ἀπλό ἐντοπισμό σέ ὑπηρεσιακή μετάβαση». Δέν ὑπάρχει ἐκ τῶν πραγμάτων τέτοιος διαχωρισμός, παρά μόνο ἓνα καί μοναδικό γεγονός: ἡ ἐπιστημονική αὐτοψία καί καταγραφή τῶν κάθε λογῆς μνημείων καί ἀντικειμένων, ὅπου καί ἂν βρίσκονται.

Ἐπανέρχομαι στήν ἐπιστημονική δεοντολογία. Φοβάμαι ὅτι δημιουργοῦμε ἐσφαλμένες ἐντυπώσεις, ὅταν γενικά καί ἀόριστα μιλάμε γιά δικαίωμα τοῦ καθενός σέ ἐλεύθερη πρόσβαση καί μελέτη τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ. Ἐτσι ὅμως δέν καταπατάμε βάνουσα τόν ἐπιστημονικό μόχθο τῶν ἄλλων καί δέν καθιερώνουμε πανηγυρικά τό «δίκαιο τοῦ ἰσχυροτέρου»; Ὅποιος εἶναι πιό καπάτσος, ἀσχετα ἀπό τό ἐπιστημονικό του βάρος, μπορεῖ νά ὀργώσει ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ καί νά «δημοσιεύσει» μέσα σέ πέντε χρόνια ὅλους τοὺς βυζαντινοὺς καί μεταβυζαντινοὺς ναοὺς σέ ἀμφίβολης ἐπιστημονικῆς ἀξίας ἀλμπουμ, κατὰ τά γνωστά παραδείγματα...

Καί τέλος μιά ἄλλη ἀντίφασιν στοὺς συλλογισμούς τοῦ συναδέλφου. Δέν συμβιβάζεται ἡ ἀρχή τῆς ἐλεύθερης πρόσβασης μέ τόν ὄρο πού θέτει, ζητώντας νομοθετική ρύθμιση γιά ἐκείνους, «πού πραγματικά μελετοῦν καί πρόκειται νά δημοσιεύσουν τό μνημεῖο». Ποιός ἀποφασίζει, ποιός «πραγματικά μελετᾷ τό μνημεῖο», καί ποιός ἀποφαίνεται γιά τό ποιόν τῆς μελέτης καί μάλιστα ἐκ τῶν προτέρων;

Συνοπτικά ἀναφέρομαι σέ τρία ἄλλα ἐπιχειρήματα, πού συνηγοροῦν γιά τή θέσπιση κάποιων ὄρων, ὥστε νά μή μετατράποῦν τά πάντα σέ ξέφραγο ἀμπέλι. Πρώτον, ἡ διεθνῆς πρακτική καί ἐμπειρία: νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχει καμιά χώρα, πού νά μή θέτει κάποιους ὄρους ἡ περιορισμούς. Δεύτερον, ὅσοι ἐργαζόμαστε στήν Α.Υ. γνωρίζουμε πολύ καλά, τί σημαίνει συχνά ἡ ἐλεύθερη πρόσβαση σέ μή καταγεγραμμένο, ἀδημοσίευτο ὑλικό: οἱ σπεῖρες τῶν ἀρχαιοκάπηλων μᾶς δίνουν καθημερινά σκληρά μαθήματα καί δέν ὑπάρχει πολλή ἐλπὶς νά βρεθοῦν κλοπιμαῖα ἀκατάγραφα. Καί τρίτο, σέ μιά

χώρα πού θέλει νά υπολογί-
ζει στά μνημεία καί ως μία ση-
μαντική πηγή έσόδων (δέν έν-
νοώ νά τά θεωρεί ως οίκονο-
μικό, αποκλειστικά, μέγεθος,
δπως δυστυχώς κάνει συνε-
χώς!), δέν βλέπω τό λόγο για-
τί ν' άπεμπολούμε μόνοι μας
ένα τόσο σημαντικό έσοδο,
στερώντας τήν Α.Υ. από ση-
μαντικά κεφάλαια, πού θά διε-
τίθεντο αποκλειστικά γιά τά
μνημεία!

* * *

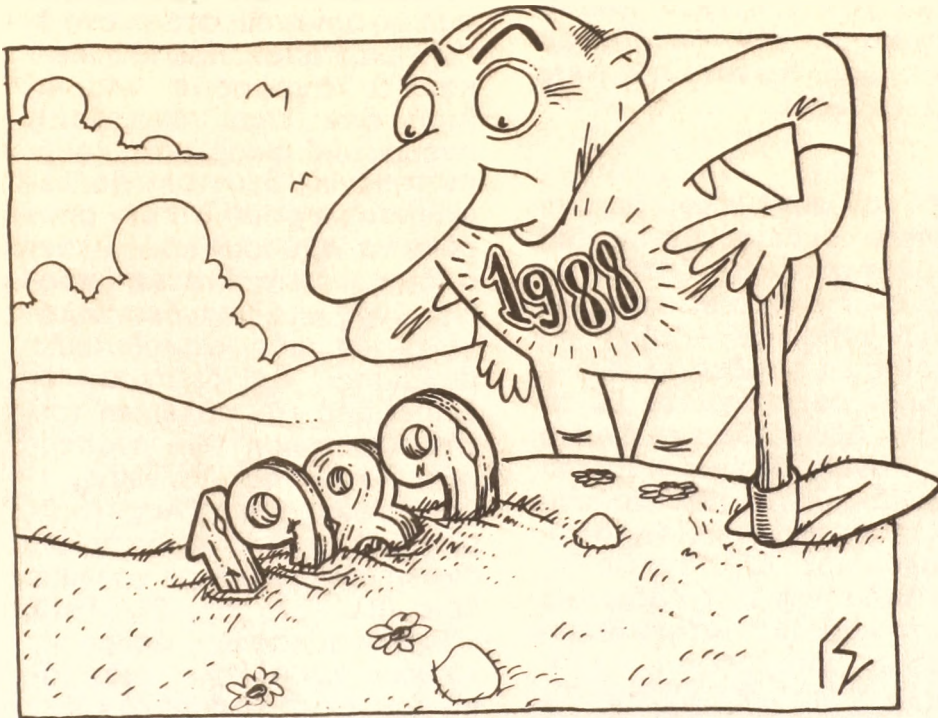
Τά τελευταία χρόνια ό κλά-
δος τών 'Αρχαιολόγων τής
Α.Υ. έχει ύποστει φοβερή κα-
θίζηση, πού όμολογεΐται πιά
δημόσια καί από επίσημα χεί-
λη. Τά αίτια είναι έξωγενή καί
ένδογενή. Έδω ένδιαφέρει έ-
να κυρίως, πού επαναλαμβά-
νεται διαρκώς έντός καί έ-
κτός τών τειχών τής Α.Υ. καί
τό όποιο φαίνεται νά ύπονοεΐ
άνεπίγνωστα, είμαι σίγουρος
— καί ό συνάδελφος. Είναι τό
έπιχείρημα, ότι ό άρχαιολό-
γος τής Α.Υ. είναι μόνο υπάλ-
ληλος, πού μοναδικό σκοπό έ-
χει νά διεκπεραιώνει ύπηρε-
σιακές έργασίες καί καθήκον-
τα, ένω ή «καθαρή έρευνα» ά-
σκειται από τούς έκτός (Α.Ε.Ι.,
'Ακαδημία, 'Ιδρύματα, Ξένες
'Αρχαιολογικές Σχολές κ.λπ.).
Μιά τέτοια αντίληψη όμως έ-
κτρέφει καί τήν άπαράδεκτη
κατάσταση μέ τίς «αύθε-
ντίες», πού όντως «καπαρώ-
νουν» έτσιθελικά τεράστιο
όγκο άρχαιολογικού ύλικού,
έκμεταλλευόμενοι τά ύψηλά
τους πόστα! Προσυπογράφω
στό άκέραιο τή δίκαιη όργή
καί καταδίκη τέτοιων περι-
πτώσεων από τόν κ. Δ.Κ. καί
δέν θά είχα αντίρρηση, άν
χρειαστεί, νά κακίσω όνομα-
στικά μερικές τέτοιες, δια-
βόητες περιπτώσεις καί τά
καμώματα κάποιων «αύθεν-
τιών»... 'Αλλά μαζί μέ τά ξερά
νά μήν καίμε καί τά χλωρά:
στό Έκτακτο Συνέδριο του
Σ.Ε.Α. ('Αθήνα Μάρτιος 1984),
πού ό συνάδελφος ήταν από
τούς διοργανωτές του, ύπο-
στηρίχθηκε μέ έμφαση ή άπο-
ψη, ότι ούτε λίγο ούτε πολύ οί
ύπάλληλοι-άρχαιολόγοι δέν
έχουμε περίπου κανένα δι-
καίωμα στή δημοσίευση του
ύλικού· είμαστε άπλώς τά
«σκλαβάκια» στήν ύπηρεσία
των έκτός Α.Υ. έπιστημόνων!
(Γιά τούς ένδιαφερόμενους
παραπέμπω: Έργο καί λει-
τουργία μιάς 'Υπηρεσίας γιά
τήν προστασία των μνημείων
σήμερα. Πρακτικά Έκτάκτου
Συνεδρίου Σ.Ε.Α., έκδοση
ΥΠΠΟΤΑΠΑ, 'Αθήνα 1988, σσ.
127-164). Βέβαια ή άφελής καί
έκ του πονηρού άποψη αύτή
έχει άναιρεθεί πρό πολλού
(πρβλ. καί Έλληνική Έται-

ρεία (έκδ.), Προστασία μνη-
μείων καί συνόλων, 2 τόμοι,
'Αθήνα 1975, όπου συχνά το-
νίζεται ή ανάγκη γιά έρευνα
άλλά καί γιά θεσμοθέτηση έ-
λέγχου από τήν Α.Υ.). Παρ' ό-
λα αύτά επαναλαμβάνεται ή
άποψη καί σήμερα, μέ πιό
κομψές βέβαια διατυπώσεις:
τήν άκούσαμε πολύ πρόσφα-
τα από τόν άκαδ. κ. Μ. Σακελ-
λαρίου, από ένα ιστορικό τής
τέχνης στό Α' 'Αρχαιολογικό
Συνέδριο Αίτωλοακαρνανίας
('Αγρίνιο, 'Οκτώβριος 1988)
καί πάει λέγοντας...

Λοιπόν, δέχεται κανείς μας
τόν διαχωρισμό σέ «πλη-
βείους» ύπαλλήλους καί σέ
«πατρίκιους» έρευνητές; 'Α-
σφαλώς όχι! Πρέπει συνεπώς
νά ξαναγίνει συνειδητό σέ ό-
λους, ότι ό άρχαιολόγος τής
Α.Υ. είναι, ταυτόχρονα καί ά-
ξεδιάλυτα, έρευνητής καί ύ-
πάλληλος!

* * *

Γιά νά μή μείνω σέ σχήματα
θεωρητικά, άς θίξω συγκεκρι-

μένες καταστάσεις. 'Απαριθ-
μώ έντελώς πρόχειρα:

- 1) Συνάδελφος βυζαντινολό-
γος άνέσκαπτε πρίν λίγα χρό-
νια στήν Κρήτη παλαιοχρι-
στιανική βασιλική. Πρίν τε-
λειώσει ή άνασκαφή, τό ίδιο
καλοκαίρι πανεπιστημιακός
άσχετος μέ τήν άνασκαφή τήν
«παρουσίασε» στό Κρητολο-
γικό Συνέδριο, χωρίς καν νά
έχει ένημερώσει προφορικά
τόν άνασκαφέα!
- 2) Δημοσιεύτηκε τό 1981 από
καθηγητές του Πολυτεχνείου
Θεσ/νίκης τόμος γιά τό βυζαν-
τινό Γεράκι, χωρίς νά ληφθεί
άδεια τής Α.Υ. καί τής συνα-
δέλφου, πού τό μελετούσε
γιά διατριβή.
- 3) Μέ ποιό δικαίωμα καί ποιά
άδεια, άγνωώντας καί Α.Υ. καί
δεοντολογία καί άρχαιολογι-
κή νομοθεσία, ρήμαξε γνω-

στός άρχιτέκτονας τό Σούλι
καί δήθεν τό μελέτησε, μολο-
νότι έκπονιόταν διατριβή από
άλλον, όπως κατάγγειλε δη-
μόσια ό συνάδελφος Δ.Κ. στό
«ΑΝΤΙ» (τεύχη 284, 293, 298,
301);

4) 'Η τυπωμένη μορφή τής
διατριβής του ύπογράφοντος
κυκλοφόρησε στό Μόναχο
άρχές του 1986. Ταυτόχρονα
κυκλοφόρησε τουριστικός ό-
δηγός γερμανού άρχιτέκτονα
γιά τήν ίδια περιοχή (Κέρκυ-
ρα), πού λίγο-πολύ είχε λη-
λατήσει έν άγνοία μου δακτυ-
λόγραφο αντίτυπο, τής
διατριβής· παράλληλα είχε
φωτογραφήσει μεγάλο μέρος
του ύλικού της επί τόπου,
πληρώνοντας άδρά τούς ντό-
πιους, παρά τήν έγγραφη άρ-
νητική άπάντηση τής Έφο-
ρείας 'Αρχ/των, πού ύπενθύ-
μιζε ότι έκκρεμούσε ή έκτύ-
πωση τής διατριβής! 'Ο κατα-
φερτζής άλλοδαπός άγνοεΐ
προκλητικά καί κατά σύστημα
δεοντολογία καί Α.Υ.: πρίν ά-
πό τήν Κέρκυρα επανέλαβε
τό ίδιο στήν Κρήτη καί τή Ρό-

δο —μαθαίνω ότι έπεται καί
συνέχεια, μέ άνοχή των άρμο-
δίων! Καί ένω εκείνος θησαυ-
ρίζει στή Γερμανία μέ τούς
πολύχρωμους «'Οδηγούς»
του, ή ελληνική Α.Υ. χάνει όχι
εύκαταφρόνητα ποσά!

5) Τό Σπουδαστήριο 'Ιστορίας
τής 'Αρχιτεκτονικής του
Ε.Μ.Π. έχει κυκλοφορήσει έως
τώρα δύο τόμους (έτοιμάζεται
καί τρίτος) γιά «Έκκλησίες
μετά τήν Άλωση». Γιά τίς 50
περίπου έκκλησίες πού δημο-
σιεύονται εκεί, είναι ζήτημα
άν ζητήθηκε ποτέ ή άδεια των
κατά τόπους Έφορειών
'Αρχ/των. 'Η διακηρυγμένη
άρχή του ύπεύθυνου τής έκ-
δοσης πρός τούς όμότεχνους
του είναι γνωστή: «Μπαίνετε
δπου θέλετε, μελετάτε καί μή
ρωτάτε κανέναν!» Ποιός άλ-
λωστε θά τολμήσει νά τά βά-

λει μέ κάποιον, πού έδω καί
χρόνια είναι άμετακίνητο μέ-
λος όλων των Έπιτροπών τής
Α.Υ. καί του Κεντρικού 'Αρ-
χαιολογικού Συμβουλίου; 'Αλ-
λά τό κακό έδω προχωράει
καί πάρα πέρα, άφού δημο-
σιεύονται καί μνημεία, πού
συντηρήθηκαν πρόσφατα ά-
πό τήν Α.Υ. καί δέν είδαν ακό-
μη τό φώς στό «'Αρχαιολογι-
κό Δελτίο», όπως σαφώς όρί-
ζει ό νόμος (τούτο καθυστερεί
άπό κακή τακτική καί πολιτική
του ΤΑΠΑ)! Beati possidentes
λοιπόν — όμως αύτοί δέν εί-
ναι πάντα οί άρχαιολόγοι τής
Α.Υ., αλλά καί οί «όφφικιά-
λιοι»!

6) 'Ας έλθω στήν περίπτωση
του ίδιου του φίλου κ. Δ.Κ. 'Ο-
σο γνωρίζω από τό μακρύ διά-
στημα συνυπηρέτησής μας, έ-
χει «καπαρώσει» (κατά τήν έκ-
φρασή του) τά εξής: (α) Έδω
καί πέντε χρόνια γύρω στά 25
μνημεία γιά τήν έκπονούμενη
διατριβή του· (β) τά μνημεία
του Κάστρου 'Ιωαννίνων·
(γ) από τό 1977 μαζί μέ άλλη
συνάδελφο τά παλαιοχριστια-
νικά γλυπτά τής Νικόπολης·
(δ) τόν άπασχολεί επίσης τό
«σύνταγμα» των όθωμανικών
μνημείων όλης τής 'Ηπείρου·
(ε) επίσης άνάλογο corpus μέ
τίς τοιχογραφίες των σπιτιών
του Ζαγοριού· (στ) σειρά μνη-
μείων τής Αίτωλοακαρνανίας·
(ζ) μεμονωμένα έργα τέχνης,
κ.λπ. Μιά συστηματική, δηλα-
δή, όχι κατά τόν τρόπο, των
προχειρογραμμένων άλ-
μπουμ, παρουσίαση όλου αύ-
του του ύλικού πιστεύω ότι θά
πρέπει νά τόν άπασχολήσει
τουλάχιστον επί 15 χρόνια.
(Έδη πέρασαν 11 χρόνια γιά
τή Νικόπολη καί έχουμε μόνο
μία πρώτη, ένδεικτική κατα-
γραφή των γλυπτών μιάς
—τής μικρότερης— βασιλι-
κής· πρβλ. Πρακτικά Α' Διε-
θνούς Συμποσίου γιά τή Νικό-
πολη, Πρέβεζα 1987, σελ. 317
έξ.). Τί μέλλει γενέσθαι;

Θά ήταν διατεθειμένος νά
έκχωρήσει τά γλυπτά σέ άλ-
λους, τά τουρκικά μνημεία σέ
είδικούς τής όθωμανικής τέ-
χνης, τίς τοιχογραφίες του
Ζαγοριού σέ κάποιο ιστορικό
τής νεώτερης τέχνης κ.ο.κ.,
κρατώντας μόνο τίς άνασκα-
φές, κατά τή δική του λογική;
Θά άρκεστεί στίς έκθέσεις
του στό 'Αρχαιολογικό Δελ-
τίο —ύποχρεωτικές έτσι ή άλ-
λιώς κατά τό νόμο— άν αύριο
μετατεθεί, ή θά ζητήσει από
τούς παραμένοντες συναδέλ-
φους του νά τόν καλύψουν
γιά «εϋλογο» διάστημα καί
γιά πόσο άκριβώς; Πώς θά άν-
τιδράσει, άν συνάδελφοι έν-
τός ή έκτός τής Α.Υ. άγνοή-
σουν τόν προσωπικό του μό-
χθο «νά φτύσει αίμα μέχρι νά

σκαρφαλώσει στην όρεινη Λάβδανη» και οικειοποιηθούν τό έτοιμο υλικό, τό δικό του «αίμα»; Καί άν, έν όνόματι τής έλευθέρης και άκώλυτης έρευνας, κάποιος άλλος φωτογραφήσει και παρουσιάσει τά μισά, έστω, έργα τών Καπεσοβιτών ζωγράφων, τί θά κάνει μέ τή διατριβή του ό συνάδελφος και πώς θά άπαιτήσει κυρώσεις, άφού δέν δέχεται ότι υπάρχει νομοθεσία, παρά μόνο «άγραφο έθιμο» πού κακώς ακολουθείται;

Δέν άναφέρθηκα στά συγκεκριμένα παραδείγματα γιά άνάξεση πληγών και άντιπαράθεση, αλλά γιά νά καταδειχθεί καλύτερα ή άπόσταση άνάμεσα στην (άνώδυνη) θεωρία και τήν (όδυνηρή) πράξη — μέ άλλα λόγια γιά νά μιλήσει ή έμπειρία.

Δημήτρης Δ. Τριανταφυλλόπουλος

Σημείωση: Η χρήση της πολυτονικής γραφής απηχεί τις επιστημονικές πεποιθήσεις του κ. Τριανταφυλλόπουλου.

Ο ντετέκτιβ, η ντίβα και τα κινούμενα σχέδια

Ρόμπερτ Ζεμέκис: Με την ταινία του «Επιστροφή στο μέλλον» (κι όχι τόσο με το «Κυνηγώντας το πράσινο διαμάντι»), μια ταινία φαντασίας στην οποία κύριο λόγο είχε η δράση, τα σπέσιαλ εφέ και η νοσταλγία των φίτς μας έδειξε τις ικανότητες αλλά και τα μειονεκτήματα ενός πληθωρικού δεξιότεχνη. Στα ίδια, πληθωρικά μέτρα κινείται και η καινούργια ταινία που σκηνοθετεί ο Ζεμέκис, αλλά μολονότι τα στοιχεία με τα οποία συγκροτείται είναι τα ίδια, η συνταγή έχει αλλάξει. Η ταινία «Ποιος παγίδεψε τον Ρότζερ Ράμπιτ» είναι ένα νοσταλγικό φιλμ που η πρωτοτυπία του έγκειται στο γεγονός ότι συνυπάρχουν εμψυχωμένα σχέδια και άνθρωποι με σάρκα και οστά.

Το φιλμ που «έσπασε» τα ταμεία στην Αμερική είναι ένα τεχνικά δύσκολο και πολυέξοδο εγχείρημα. Ο Ζεμέκис, με τη βοήθεια του καρτουνίστα Ρίτσαρντ Ουίλλιαμς και ενός μεγάλου επιτελείου από σκιτσογράφους και ειδικούς τεχνικούς στον τομέα της εμψύωσης εικόνων, αλλά και με τη βοήθεια της τελευταίας λέξης της τεχνολογίας, έ-

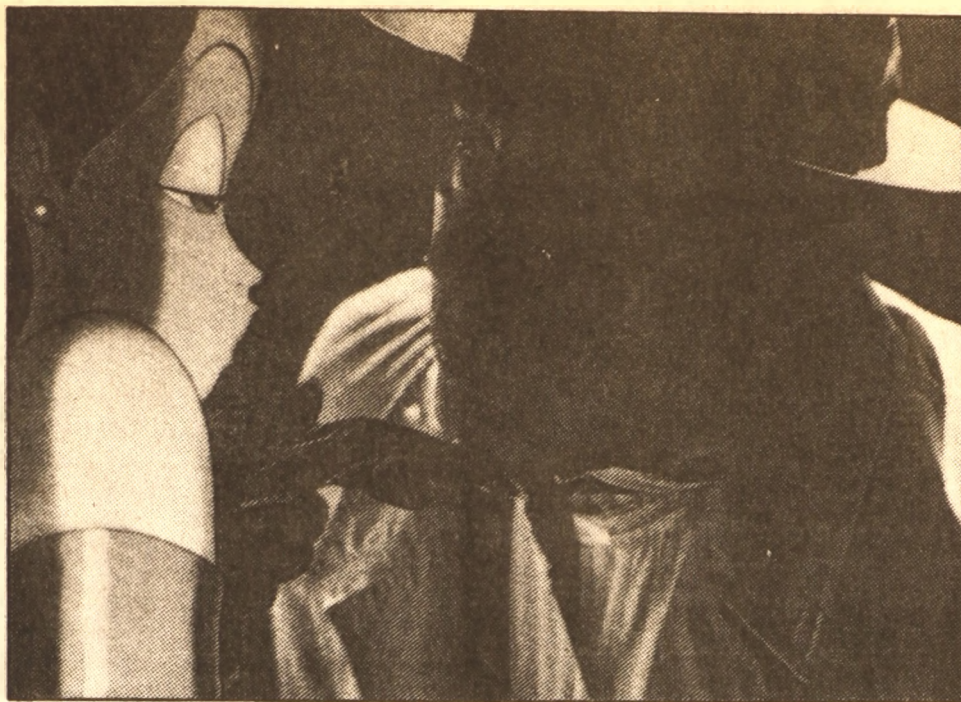
φτιαξε μια ασυνήθιστη —για ό,τι συνηθίζεται στον κινηματογράφο— ταινία. Το καινούργιο, όμως, που φέρνει δεν έχει να κάνει τίποτα με πρωτοπορίες, όσο με ένα ενδιαφέρον πείραμα συγκεκριμένου δυο διαφορετικών κινηματογραφικών τεχνικών.

Πρόκειται για ένα τυπικό φιλμ νουάρ, που κρατάει από το περίφημο κινηματογραφικό είδος μόνο τα κλισέ. Είναι παρόντες ο σκληρός και κουρασμένος ντετέκτιβ, ριψοκίνδυνος, γυναικάς και μπεκρής, υπάρχει η μοιραία γυναίκα,

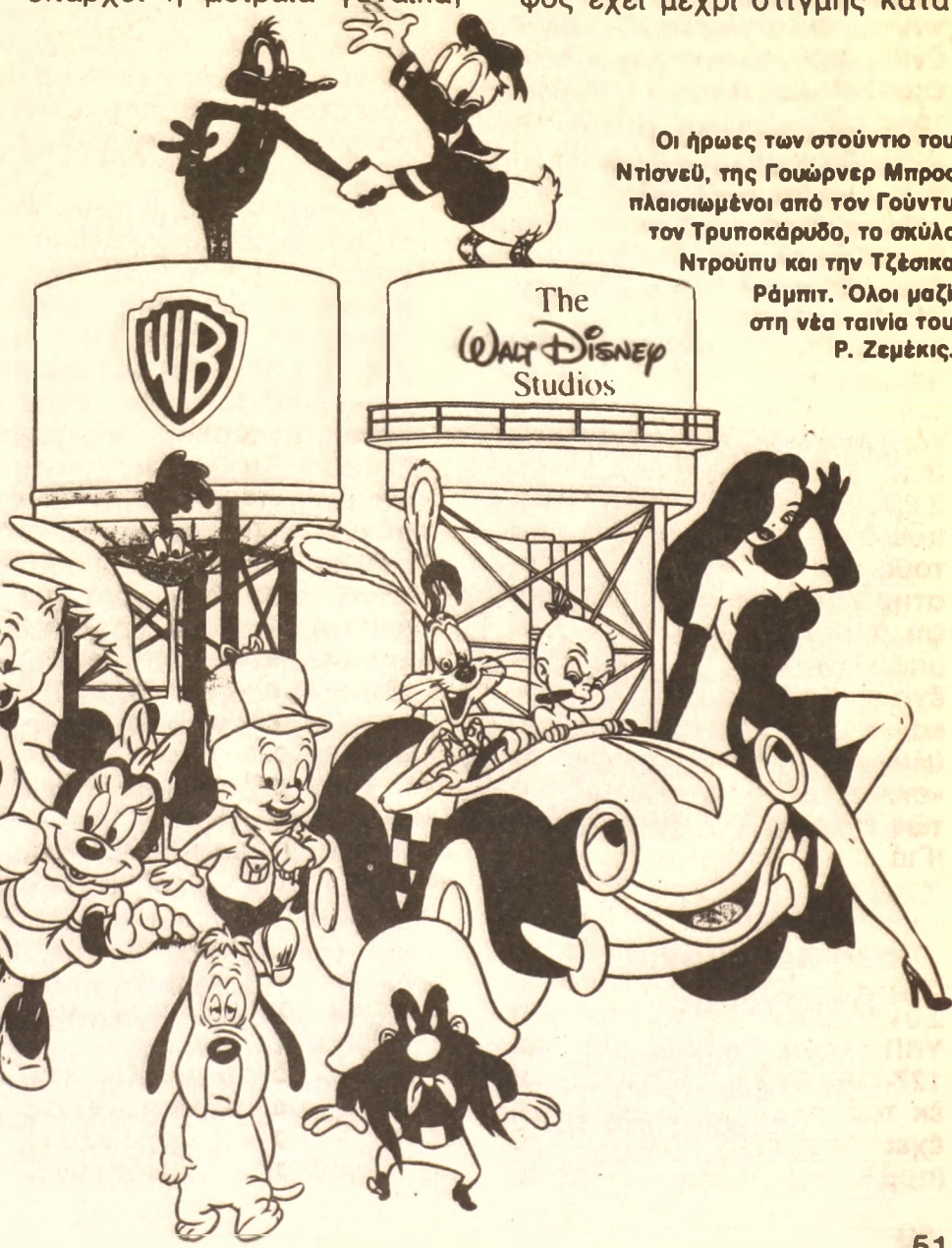
μυστηριώδης, αινιγματική, ερωτική και χρησιμοποιείται η φόρμα του τυπικού whodunit (Ποιος είναι ο δολοφόνος) όπου συμβαίνει ένας φόνος και, από κει και πέρα, ο θεατής συμμετέχει στην προσπάθεια να αποκαλυφθεί ο δολοφόνος και να αποφευχθεί η δικαστική πλάνη, συνεπεία της οποίας υπάρχει ο κίνδυνος να καταδικαστεί ένας αθώος. Την ίδια στιγμή, όμως, υπάρχουν και τα καρτούν — τα κινούμενα σχέδια.

Εμφανίζονται, μάλιστα, οι δημοφιλέστεροι ήρωες της αμερικανικής σκηνής, ενώ για τις ανάγκες της ταινίας επινοούνται κι άλλοι: ο κλόουν — διασκεδαστής κούνελος Ρότζερ Ράμπιτ (ο οποίος θα κατηγορηθεί για το φόνο του ιδιοκτήτη της χώρας των καρτούν), και η γυναίκα του, η μοιραία γυναίκα Τζέσικα Ράμπιτ.

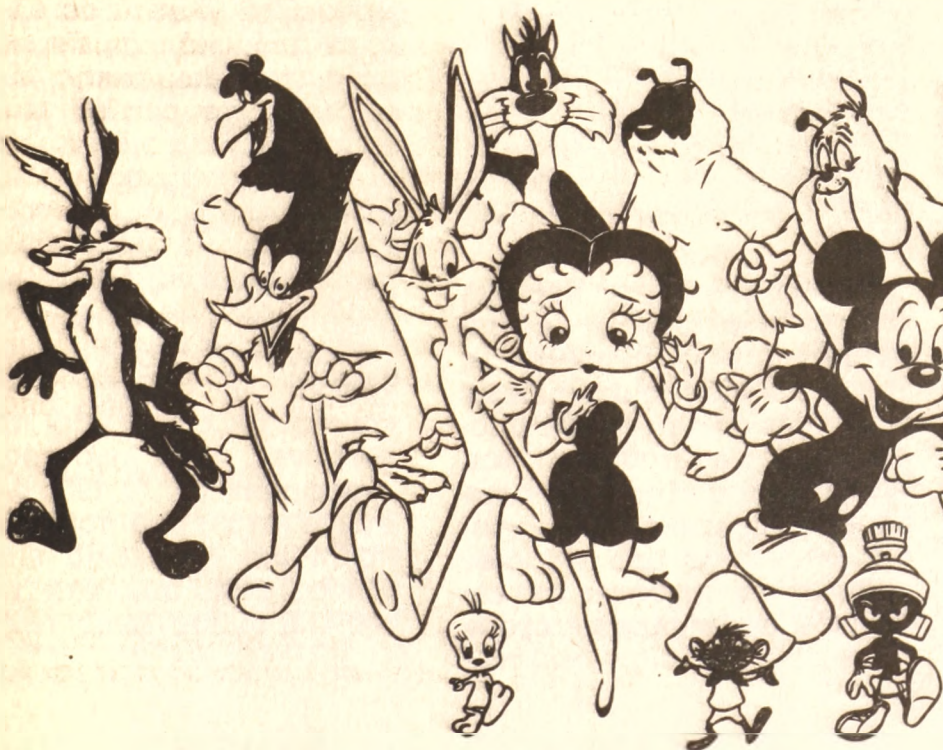
«Θελήσαμε να κρατήσουμε τη γραμμή των στούντιο του Ντίσνεϋ παντρεύοντάς την με το χιούμορ του Τεξ Αϊβερν, αλλά προς το πιο σκληρό, προς το πιο άμεσο» ορίζει, σε συνεντεύξεις του ο σκηνοθέτης, το χαρακτήρα των επιρροών του. Κι ως προς αυτό, τουλάχιστον, τα έχει καταφέρει. Παρ' όλα αυτά, όμως, η ταινία δεν επιφέρει κανένα ρήγμα σε ό,τι ο κινηματογράφος έχει μέχρι στιγμής κατά

Ο ντετέκτιβ Μπομπ Χόσκινς και η ντίβα Τζέσικα. Δυο μύθοι...

Οι ήρωες των στούντιο του Ντίσνεϋ, της Γουώρνερ Μπρος πλαισιωμένοι από τον Γούντυ τον Τρυποκάρυδο, το σκύλο Ντρούπυ και την Τζέσικα Ράμπιτ. Όλοι μαζί στη νέα ταινία του Ρ. Ζεμέκис.

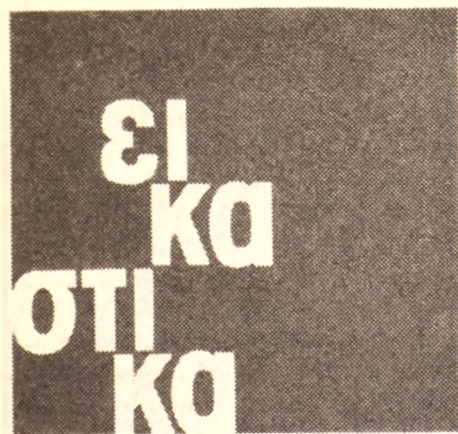

κόρον καταναλώσει. Η ταινία παραμένει μια ταινία λατρείας, που, για να παραπέμπει εύκολα, αρκείται στη χρήση των κλισέ, στην κατανάλωση ήδη έτοιμων μύθων. Η σημερινή οπτική του κόσμου υπάρχει μόνο ως παρεμβολή της τεχνολογίας. Όμως, ως πότε ο κινηματογράφος θα είναι εγκλωβισμένος σε σχήματα, ως πότε οι κινηματογραφιστές θα αρκούνται σε δοκιμασμένες λύσεις και σε ξαναζεσταμένα φαγητά, ως πότε οι θεατές θα ικανοποιούνται με την περφεξιονιστική επίδειξη των γνώσεων των σύγχρονων «νταϊρέκτορ» και των δυνατοτήτων που παρέχει στην κινηματογραφική βιομηχανία η τεχνολογία;

Αυτά πάντως, για τον γιγαντισμό της αμερικανικής κινηματογραφικής βιομηχανίας —που δεν φαίνεται να καταλαβαίνει τίποτα από την κρίση που μαστίζει τον κινηματογράφο στην Ευρώπη— είναι «ψιλά γράμματα». Η επιτυχία της ταινίας ανοίγει το δρόμο, για την αναζωογόνηση των παροπλισμένων —στην πλειοψηφία τους— στούντιο ανιμασιόν. Ο καρτούνιστας του «Ρότζερ Ράμπιτ» είναι ο πρώτος που εκμεταλλεύεται την επιτυχία του: Ετοιμάζει πυρετωδώς μια καινούργια ταινία κινουμένων σχεδίων, που θα στηρίζεται στους αραβικούς θρύλους, από το «Χίλιες και μια νύχτες».

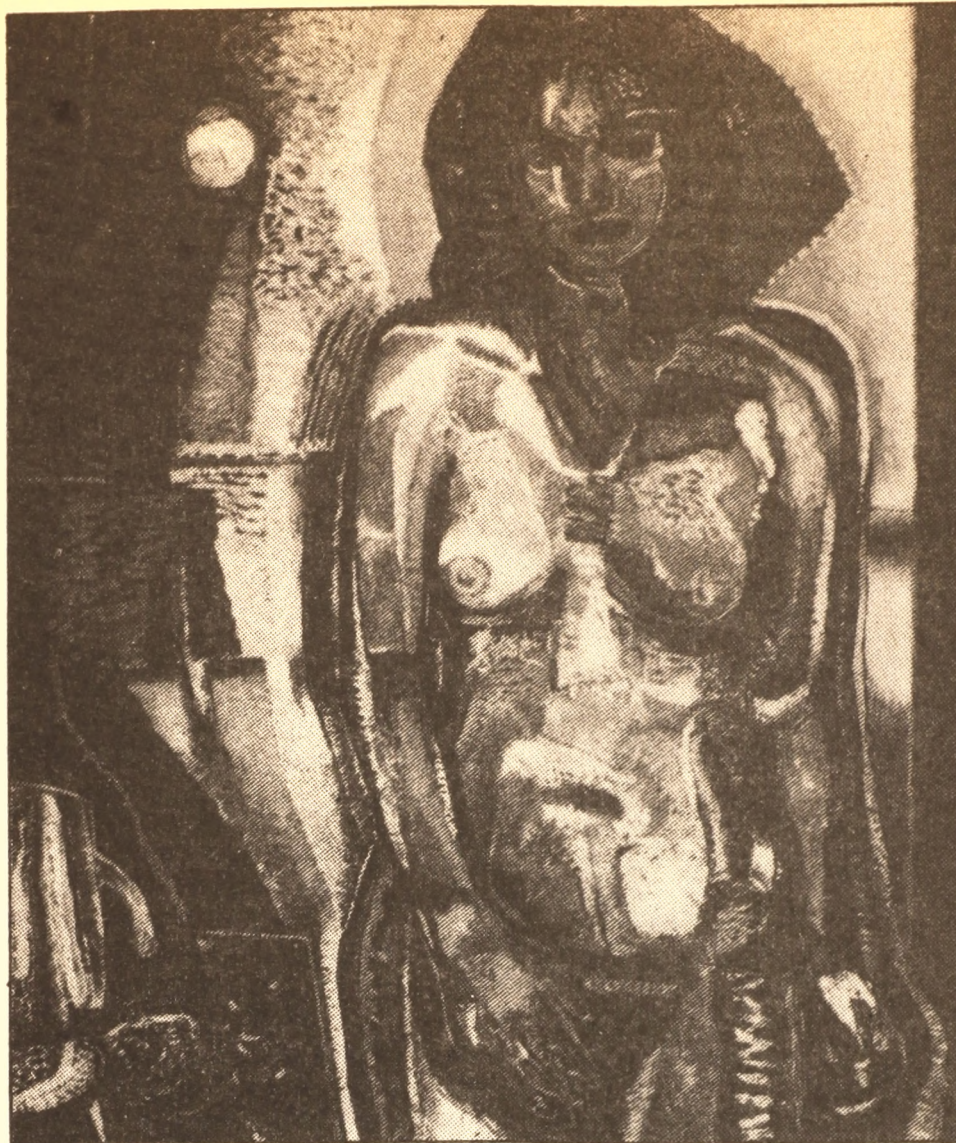
ΠΟΙΟΣ ΠΑΓΙΔΕΨΕ ΤΟΝ ΡΟΤΖΕΡ ΡΑΜΠΙΤ (Who framed Roger Rabbit). Έγχρωμη, αμερικανική ταινία, 1988. Σκηνοθεσία: Ρόμπερτ Ζεμέκис. Μουσική: Άλαν Σιλβέστρι. Παιζουν: Μπομπ Χόσκινς, Κρίστοφερ Λούντ, Τζοάνα Κάσιντυ.

Ηλίας Κανέλλης

Οι μεσαίοι στο προσκήνιο • Αντωνάκος

Από 16 Νοέμβρη ως σήμερα 21.12 άνοιξαν 71 εκθέσεις. Λόγω απουσίας στο εξωτερικό

Γιάννης Ψυχοπαίδης: Α. 1987, 120 x 100 εκ. ακρυλικό, νέον, πανί

κό είδα μόνο τις 22, κυρίως όσες θα έχουν κλείσει ως τα Χριστούγεννα —οι υπόλοιπες μένουν ανοιχτές ως τις αρχές Γενάρη.

Από «Νέους» κανένας αξιόλογος, με εξαίρεση τον Νικόλα Κληρονόμο (γ. 1954, Ζαλοκώστα 7) που δεν είναι πρώτη του ατομική, και που ασκεί ένα λιτό κι έντιμο αφηρημένο εξπρεσιονισμό.

Αντίθετα πλήθος οι «Μεσαίοι». Εκτός από τη Νίκη Καραγάτση (1914-1986) της οποίας η αναδρομική - αναμνηστική της Άνδρου (δες ΑΝΤΙ 378, 15.7.88 σ. 40), μεταφερμένη κι εμπλουτισμένη στην Αθήνα (Πινακοθήκη ως αρχές Γενάρη) βοηθάει να αποτιμήσουμε με πληρότητα το σημαντικό ταλέντο της, το τόσο αγνοημένο, και την εντάσσει, κοντά στον Τσαρούχη, στους πιο σημαντικούς ζωγράφους της «τάσης» ενός ελληνίζοντος μετα-ιμπρεσιονισμού που ονόμασα κάποτε «ζωγραφικό ρεαλισμό».

Στην ίδια «τάση» που διαμορφώθηκε μέσα από την πράξη, δίχως δογματικές και προγραμματικές επιταγές, πρέπει τελικά να εντάξουμε και τον Ανδρέα Βουρλούμη (γ. 1910, Σκουφά 4) που η δουλειά του των 2-3 τελευταίων ετών δείχνει όλη την ευαισθησία και το ίδιο πάθος, τόσο σεμνό που είναι σχεδόν κρυ-

φό για την αναπαράσταση απλών τοπίων και αντικειμένων, με την Καραγάτση, ξεκινώντας όμως από καταβολές πιο «ευρωπαϊκές» παρά «ελληνοκεντρικές», πάντως όμως αναφερόμενος όπως εκείνη, στην προ-πικασική τέχνη.

Ο Ασσαντούρ Μπαχαριάν (γ. 1924, Ώρα) που δεν είναι ποτέ μακριά κι αυτού η τέχνη από την παράσταση (figuration) τη δοκιμάζει τώρα ξανά όχι διυλισμένη στον ανελέητο λαμπικό της ακουαρέλας, αλλά στο πολύ αλλιωτικό μέσο του λαδιού, που επιβάλλει άλλου είδους διαδικασίες, και δύσκολα επιτρέπει διαφάνειες ή όση αυθορμησία η ακουαρέλα. Γι' αυτό ακριβώς στα μικρού σχήματος λάδια του όπου το παιχνίδι της πινελιάς είναι πιο ελεύθερο και άμεσο, ξαναβρίσκει κανείς τον Μπαχαριάν των εξαιρετών, σχεδόν αφηρημένων ακουαρελών.

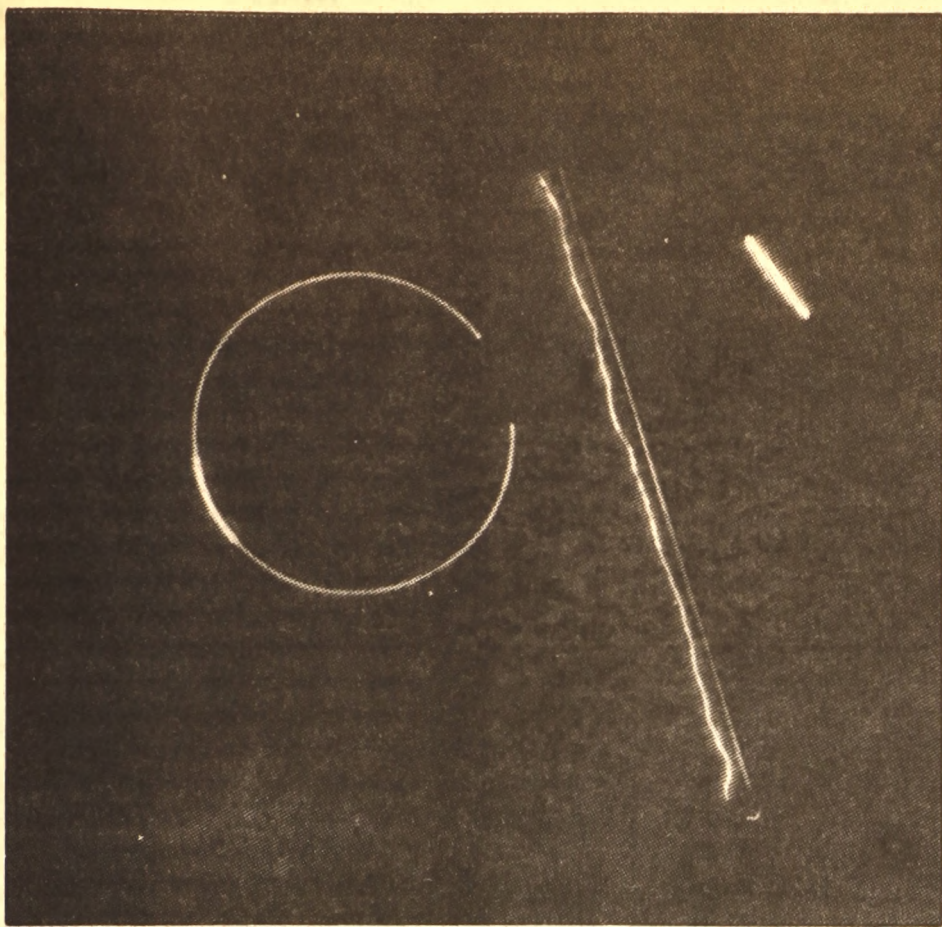
Περνώντας στην περιοχή της μετα-πικασικής τέχνης σταμάτησα στις εκθέσεις τριών περίπου συνομήλικων —της γενιάς του '70 θα μπορούσαμε να πούμε— που παρ' όλο που έζησαν τα πρώτα διαμορφωτικά τους χρόνια, όλοι κάτω από τις ίδιες ταραγμένες συνθήκες του ελληνικού μεταπολέμου, έχουν

χαράξει ο καθένας έναν δρόμο πολύ προσωπικό: Μάκης Θεοφυλακτόπουλος (γ. 1939 Αίθουσα Τέχνης Αθηνών), Γιάννης Βαλαβανίδης (γ. 1939 Νέες Μορφές), Γιάννης Ψυχοπαίδης (γ. 1945, Ζουμπουλάκη). Και των τριών η τέχνη λειτουργεί στη διαπασών της σημερινής ζωγραφικής όπου γης, για την οποία ο Πικάσο αποτελεί μια εμπειρία αναγκαία, αλλά αφομοιωμένη πια με μεγαλύτερη ή μικρότερη επιτυχία, έχοντας παρακάμψει τόσο την αφαίρεση, όπως και εκείνος, όσο και τις νέες τεχνολογικές εφαρμογές. Παραμένουν στο χώρο της παράστασης (figuration) και της «συμβατικής» ζωγραφικής ως προς τα μέσα, που την ανανεώνουν διαμορφώνοντας το εκφραστικό ιδίωμά τους. Βρίσκονται έτσι σήμερα μέσα σε ένα κλίμα που προσεγγίζει ένα νέο - εξπρεσιονισμό όχι από μίμηση ή μόδα, αλλά από μια σύγκλιση παρόμοιων κοινωνικά ιδιοφυιών που ξεκινούν από διάφορους εθνικούς χώρους, για να συναντηθούν σε ένα κοινό έδαφος προβληματισμού, και αναζητώντας το προσφορότερο ο καθένας εκφραστικό ιδίωμα.

Ο Βαλαβανίδης έχει ακολουθήσει ένα δρόμο δίχως μεγάλες περιπέτειες και αποκλίσεις από ένα κοινωνικό «κριτικό ρεαλισμό» — που κάποτε τον οδήγησε στην ίδια ομάδα με τον Ψυχοπαίδη, και τον οδηγεί τώρα σε ένα πιο εξπρεσιονιστικό και ενδοστρεφή ρεαλισμό.

Ο Θεοφυλακτόπουλος πιο μοναχικός και απρόβλεπτος έχει χαράξει πάντα τον δικό του μοναχικό εξπρεσιονιστικό - εκφραστικό δρόμο. Με τα πιο πρόσφατα έργα του δείχνει να αγγίζει την κορυφή μιας συμπυκνωμένης διατύπωσης τέλεια προσωπικών διεργασιών, με μίαν αυξημένη στη δύναμη ορμή.

Ο Ψυχοπαίδης είναι λιγότερο παρορμητικός, ερευνητής που η αισθησιακή διάθεσή του τον κρατάει μακριά από την εγκεφαλική στεγνότητα. Ξεκινώντας κι εκείνος από τον «κριτικό ρεαλισμό» ξαναβρίσκει σε έναν υποβόσκοντα εξπρεσιονισμό μέσα από ένα ιδίωμα κάπως νεο-φωβιστικό όπου ασκεί στο έπακρο όλες τις ικανότητές του για δυνατό χρώμα, για φόρμες στέρεες και πειστικές όσο κι οι προηγούμενες, αλλά λιγότερο «ατμοσφαιρικές». Το 1986 διαπίστωνα στο έργο του Ψυχοπαίδη μια «δυσκολία επικοινωνίας ανάμεσα... στο χώρο της παρούσας ζωής του και

Στήβεν Αντωνάκος: Χωρίς τίτλο, 1986

στο χώρο όπου τον τραβούν οι ρίζες του» και την προσπάθειά του να υπερβεί τη δυσκολία. Με τα έργα που εκθέτει τώρα ως «Νύχτα στις Βρυξέλλες» μοιάζει να έχει βρει ένα χώρο «ανάμεσα» όπου ο διχασμός έχει λυθεί μέσα σε ένα απολαυστικό ζωγραφικό «είναι» μια ευτυχή στάση σε ένα τρίτο χώρο/τόπο ανάμεσα Αθήνα και Βερολίνο. Εδώ αφήνεται ανεμπόδιστα σε μια ζωγραφική αισθησιακή, πλούσια, χρωματικά και οπτικά μια ζωγραφική όπου οι όγκοι των γυμνών, των αντικειμένων και των τοπίων που βλέπονται από το παράθυρο όλα σμίγουν σε μια εικόνα όχι φλου - αλλά δομημένη σε χιλιάδες στέρρες έδρες. Η συνολική εντύπωση είναι πραγματικά κοντινότερη σε ένα κυβιστικό μετα-φοβισμό και με λιγότερον εξπρεσιονισμό, όπου όλα τα διδάγματα αθροίζονται σε μια καινούρια οφθαλμαπάτη (illusion), σε ένα μίγμα που ανακαλεί τον Πικάσο στη δομή, τον Ματίς στα γυναικεία σώματα και στις θέες από το παράθυρο, τόσο έντονα που θα μπορούσε να μιλήσει κανείς για pastiche αν δεν ανακαλούσαν προπαντός ένα Ψυχοπαίδη σε πλήρη κατοχή των ιδίων δυνάμεών του, που περιλαμβάνουν και την gayasienza τη χαρούμενη γνώση.

Στήβεν Αντωνάκος

Ένας Μανιάτης, γεννημένος το 1926 στον Άγιο Νικόλαο κοντά στο Γύθειο, ο Στήβεν Αντωνάκος εκθέτει σήμερα στην Αθήνα (Κέντρο Τέ-

χνης Ιλεάνας Τούντα ως 14.1.89) ως ένας από πιο σημαντικούς καλλιτέχνες των ΗΠΑ. Μεσαίος στην ηλικία, κορυφαίος ως προς την τέχνη, που χρησιμοποίησε πρώτος το «νέον» στην τέχνη - πειραματιζόταν με αυτό από το 1960, άσχετα αν άλλοι ενήμεροι των αναζητήσεών του, εμφάνισαν πρώτοι τη χρήση του δημόσια. Ο Αντωνάκος ωριμάζει σιγά. Πρώτα δημόσια δείγματα της τέχνης του τα κολλάζ (Νέα Υόρκη 1958), και τα «μαξιλάρια» (N.Y. 1964).

Από τότε φανερώθηκαν δυο από τα βασικά συστατικά της τέχνης του η έκφραση μέσα στη λιτότητα, και το παιγνίδισμα της φαντασίας με σοβαρότητα, καθώς και η πρωτότυπη χρήση μη συμβατικών υλικών, που θα τον κατατάσσανε τότε στους μινιμαλιστές ή στο νεο-νταντά. Από το 1967 παρουσιάζει τις συνθέσεις του με «νέον» σε απανωτές ατομικές εκθέσεις σε διάφορες πόλεις και μουσεία των ΗΠΑ, κι από το 1975 στην Ευρώπη (Μπάρνι, Γένοβα, Άμστερνταμ, Στοκχόλμη, Μόναχο, Παρίσι κ.τ.λ.). Το 1975 στο Λονδίνο, και πάλι το 1982 στις Βρυξέλλες (Ευρωπαϊκά) εξέθεσε σε ομαδικές μαζί με Έλληνες καλλιτέχνες, μη λησμονώντας τις ελληνικές του ρίζες. Το 1977 εκπροσώπησε την αμερικανική τέχνη στο Κάσσελ (Ντοκουμέντα 6) και το 1987 στο Σάο Πάουλο (19η Μπιεννάλε). Έργα του υπάρχουν σε πολλά αμερικανικά μουσεία, λίγα ευρωπαϊκά, και κοσμούν από το

1978 προσόψεις ή αίθουσες τελετών δημόσιων κτιρίων, πανεπιστημίων, αεροδρομίων κ.τ.λ. στις ΗΠΑ.

Η τέχνη του Αντωνάκου είναι μαζί χαρούμενη και αυστηρή, με την πολυχρωμία και με τη λιτότητά της, που θυμίζει ιδίως στα πιο πρόσφατα έργα του, ορισμένους από τους πιο αυστηρούς ρώσους κονστρουκτιβιστές. Άραγε εδώ να λειτουργούν παλιές βυζαντινές καταβολές; Το «νέον» αυτό το τόσο διαδεδομένο και φτηνό υλικό που ο κάθε ηλεκτρολόγος μπορεί να το εγκαταστήσει στις πόλεις και στα σπίτια μας, ώστε να συμβάλλει κι αυτό στην αλλοίωση και στον εκχυδαϊσμό του περιβάλλοντος, το επενδύει ο Αντωνάκος με τη γοητεία, την ευγένεια και την ποιότητα της τέχνης, και ειδικότερα της ζωγραφικής, αφού ο Αντωνάκος είναι ένας ακόμα από τους ζωγράφους που φτιάχνουν όπως πιστεύω μian «άλλη ζωγραφική».

Προσφεύγει σε όλες τις επιτεύξεις της τεχνολογίας χωρίς να του ξεφύγει η ποιήση. Ορθά παρατηρεί ο Έρβινγκ Σάντλερ παρουσιάζοντας

τον Αντωνάκο: «Ως μέσο τέχνης, το νέον είναι από μόνο του ζωγραφική, γλυπτική και περιβάλλον. Οι σωλήνες είναι γραμμές, επιτρέπουν το σχέδιο —σχέδιο με φως— και έγχρωμοι, όπως οι χρωστικές ουσίες. Είναι μαζί και απτά γυάλινα αντικείμενα που το ακτινοβόλο φως τους σχηματίζει φωτεινούς όγκους. Και καθώς το φως τους διαχέεται στον περιβάλλοντα χώρο, το νέον λειτουργεί περιβαλλοντικά, ιδίως όταν ενσωματώνεται στην αρχιτεκτονική».

Είχαμε δει μερικά έργα του Αντωνάκου, πρώτη φορά στην Ελλάδα στην Γκαλερί Μπερνιέ το 1977 και το 1983, αλλά εδώ στο Κέντρο Τέχνης Τούντα μπορεί το ελληνικό κοινό να απολαύσει για πρώτη φορά 12 μεγάλες συνθέσεις του, όλες πλην δυο φτιαγμένες το 1985 κι έπειτα, 30 κολλάζ του 1987 και δυο σχέδια του 1987 που έχουν την αυστηρή εσωτερικότητα ενός Μάλεβιτς ή μιας Ποπόβα. Μια έκθεση που πρέπει να τη δουν πολλοί.

Αλέξανδρος Ξύδης

ΒΑΣΩ ΚΑΤΡΑΚΗ

Μια από τις σημαντικότερες χαρακτήριες της σύγχρονης Ελλάδας, η Βάσω Κατράκη, δεν υπάρχει πια. Πέθανε την προηγούμενη Τρίτη, στις 10 το πρωί στο νοσοκομείο Αλεξάνδρα, από καρκίνο, σε ηλικία 74 χρόνων, και κηδεύτηκε την Πέμπτη, δημοσία δαπάνη.

Η Βάσω Κατράκη γεννήθηκε το 1914. Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δασκάλους στη ζωγραφική τον Παρθένη και στη χαρακτική τον Κεφαλληνό. Δρώσα συνειδηση, μπόλιασε με την κοινωνική της ματιά τις αισθητικές της επιλογές. Στα χαράκτικά της απθανάτισε, κυρίως, την ανθρώπινη μορφή, το δράμα της μάνας, την καταρράκωση των βασανισμένων. Οι συνθέσεις της απηχούν το έπος της σύγχρονης Ελλάδας, ενώ μεγάλο μέρος του έργου της αναφέρεται στην Εθνική Αντίσταση, αλλά και στα μετέπειτα δράματα του Ελληνισμού, το ρήμαγμα, την καταρράκωση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, μα συνάμα το μεγαλείο όσων πίστεψαν στην κοινωνική αλλαγή.

Η σημασία του έργου της

αναγνωρίσθηκε καθολικά, τόσο στη χώρα μας όσο και έξω από αυτήν. Τιμήθηκε με πολλά διεθνή βραβεία, ανάμεσα στα οποία, με το α' βραβείο χαρακτηριστικής της Μπιενάλε Αλεξάνδριας 1958, με το βραβείο PREMIO της διεθνούς Μπιενάλε Χαρακτητικής Λουγκάνο 1965, καθώς και με το διεθνές βραβείο λιθογραφίας TAMARINE, στην Μπιενάλε Βενετίας, 1966. Αναγορεύτηκε επίτιμο μέλος της Accademia Fiorentina Delle Arti Dell' Disegno, ενώ, το 1976, τιμήθηκε με το βραβείο Intergraffic της Διεθνούς έκθεσης χαρακτηριστικής του Λονδίνου (1976).

Στρατευμένη στην υπόθεση της Αριστεράς, εξορίσθηκε από την πρώτη μέρα της δικτατορίας. Δρών μέλος του ειρηνιστικού κινήματος, για πολλά χρόνια φιλοτεχνούσε την αφίσα της μαραθώνιας πορείας ειρήνης.

Ο θάνατός της στερεί το ελληνικό προσκήνιο από μια εναργή συνειδηση κι από μια καθαρή ματιά που κατάφερνε πάντα να μετουσιώνει σε δημιουργικό έργο, τα ερεθίσματα που προσελάμβανε.

Η ΣΙΩΠΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΚΑΙ Ο ΕΚΔΟΤΙΚ

Καταχραστές του δημοσίου χρήματος, πρόεδροι ΠΑΕ, νικητές του ΠΡΟΠΟ και διεκδικητές της απλής και άδολης αναλογικής, ταλαντούχοι τραγουδοποιοί και έντιμοι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, επιφυλλιδογράφοι των κυριακάτικων φύλλων και μεμψίμοιροι φιλόλογοι, παλαιοημερολογίτες και εκφωνητές των απελεύθερων ραδιοσταθμών, περιπτεριούχοι, γεωπόννοι, πολιτικοί μηχανικοί και μοναχοί, ηθοποιοί της επιθεώρησης και πρώην συνέταιροι του Κοσκωτά, όλοι μιλούν και διαδηλώνουν την σφοδρή και άδολη επιθυμία τους να βγει ο τόπος από την κρίση.

Μόνον οι συγγραφείς ακολουθούν σιωπηλοί τη μοίρα τους, γράφουν δηλαδή και εκδίδονται περιμένοντας τη στιγμή της υπερτάτης κρίσεως: Τα πρωτοχρονιάτικα φύλλα όπου βουλευτές, οικονομικοί παράγοντες και ηθοποιοί θα τους ελεήσουν με λίγη προσοχή ανασύροντας από την αφάνεια κάποια ταπεινή στιγμή του έργου τους.

Εκεί στις μέσα σελίδες των εφημερίδων παίζεται εξάλλου μονίμως το κλειστοφοβικό δραματάκι της λογοτεχνίας μας. Που κατά τα άλλα μοιάζει σε αυτό το τραγελαφικό τέλος της δεκαετίας να ανθεί. Πλησιάζοντας το 1992 έλληνες εκδότες και συγγραφείς φαίνεται να έχουν οριστικοποιήσει το σύνδρομο της ωριμότητάς τους. Το σύνδρομο της «Ελληνικής γραμματείας», παλιότερης, παλιάς, νέας ή μελλοντικής πεζογραφίας έχει σαφώς καταλάβει ένα σημαντικό μέρος της αγοράς και πάει καλά. Μετά την πολύχρονη παραμονή στην ποίηση, τη μαρξιστική κοινωνιολογία, την κακομεταφρασμένη σημειολογική γνώση οι Έλληνες συγγραφείς το έχουνε ρίξει μετά μανίας στο πεζό και το κοινό, γαλουχημένο από την χρόνια πια παραγωγή των μεταφράσεων ακολουθεί. Κοινώς η ελληνική γραμματεία όχι μόνο συγγράφεται και εκδίδεται, αλλά πουλάει κιόλας. Επιτέλους.

Ποια είναι η καλύτερη απόδειξη για την ύπαρξη του συγγραφέα και της συγγραφής του από το βιβλιοπωλείο; Εκεί όπου ανάμεσα στα τόσα δώρα της εποχής - σαν αυτά που προσφέρει από τηλεόρασεως ο κ. Σαρτζετάκης στους ξένους του εμφανίζεται και το δικό του έργο, με όνομα, επώνυμο, τίτλο και όγκο. Ποια είναι η καλύτερη πιστοποίηση της ομιλίας του συγγραφέα από το ίδιο του το έργο; Κι όμως η αίσθηση είναι σαφής: Σήμερα, που οι Έλληνες συγγραφείς πουλάνε περισσότερο από ποτέ άλλοτε, σήμερα είναι περισσότερο αισθητή η απουσία του λόγου τους. Ομιλούν ως επιφυλλι-

«Οι συγγραφείς γράφουν αλλά δημόσια ομιλία δεν έχουν ούτε καν ως μικρομέτοχοι της κοινής ζωής. Στη μικρή αυτή επαρχία της μεγάλης εοκικής επικρατείας με την τερατώδη γλώσσα και τα χαλαρά ήθη όπου η τελευταία λέξη για τη ζωή έχει περιπέσει στα χέρια των συνδικαλιστών και των επαγγελματιών της πολιτικής, οι συγγραφείς γράφουν, εκδίδονται, πουλάνε αλλά μιλιά δεν βγαίνει από το στόμα τους.»

δογράφοι, ως κοινωνιολόγοι με ενοχές απέναντι στην ερωτική δραστηριότητα του γένους, ως μεμψίμοιροι φιλόλογοι, κάτοχοι γραμματοσυντακτικών αποκαλύψεων, ως παραπληρώματα σε πληκτικές τηλεοπτικές εκπομπές, ως μεταφραστές θεατρικών έργων, όμως ποτέ δεν ομιλούν ως συγγραφείς. Ποτέ δεν παίρνουν τον λόγο δημόσια εν ονόματι του έργου τους.

Ίσως γιατί καμιά άλλη λέξη, κανένας λόγος δεν μπορεί να αρθρωθεί πέρα από αυτές που είναι τυπωμένες στο χαρτί. Ίσως γιατί έχουμε να κάνουμε με ένα ακόμη πληθωριστικό φαινόμενο, ένα από τα τόσα που ορίζουν την ανταλλαγή στον τόπο.

Το ερώτημα δεν είναι φιλολογικό, και σίγουρα η αγωνία, στο βαθμό που παράγει συμπτώματα, δεν είναι αισθητική. Η γραφομανία της γενιάς του τριάντα μεταφέρεται στη δεκαετία του ογδόντα με έκπτωση. Και η συνειδηση της πτώσης έχει περιπέσει στα χέρια των καλολόγων. Η απαραίτητη για τη συναλλαγή συναίνεση στηρίζεται κατ' αρχήν στην ποιότητα των εκδόσεων, στην καταλυτική συμμετοχή των επιμελητών βιβλίων στην ιστορία της παγκόσμιας λογοτεχνίας, στην γραμματοσυντακτική ορθότητα της αφήγησης. Αυτά συζητιούνται κυρίως στην αρθρογραφία των φιλολογικών περιοδικών και μέσα από αυτά τα πρωταρχικά και μάλλον πρωτόλεια ζητήματα αναζητείται η εγκυρότης.

Κοινώς κάθε ελπίδα για εγκυρότητα έχει χαθεί. Γιατί τα άλλα δεν συζητιώνται καθόλου. Γιατί κατά τα άλλα η «καλή» λογοτεχνία ήταν, είναι, και θα είναι πάντα στενά δεμένη υποτίθεται με τα προβλήματα και το κλίμα της εποχής της. Και η ηθογραφία καλά κρατεί, αν μάλιστα καταφέρει να εκδίδεται και χωρίς τυπογραφικά λάθη τόσο το καλύτερο και γι' αυτήν και για τους «απαιτητικούς» της αναγνώστες. Δεν μπορώ να φανταστώ όμως πιο πληκτικό πράγμα από ένα οικολογικό, ας πούμε, μυθιστόρημα.

Έτσι το δράμα της λογοτεχνίας μας εξακολουθεί να είναι και κλειστοφοβικό και υποκοριστικό, παρά τη νέα γραφομανία, παρά τον πληθωρισμό. Η συναίνεση που κάποτε πραγματοποιήθηκε, για λόγους που δεν έχουν θέση εδώ, επικαιροποιείται και αναβαπτίζεται συνεχώς, τις πρώτες πρωινές ώρες, μες στην πολλή συνάφεια των συγγραφέων με τους αναγνώστες τους στα πέριξ από την πλατεία μπαρ, στα Εξάρχεια, στη Θεσσαλονίκη. Οι πρώην στρατευμένοι αποστρατεύθηκαν και συγγράφουν τώρα τα απομνημονεύματά τους. Η γενιά του Εμφυλίου, η γενιά της ήττας, η γενιά του Πολυτεχνείου, ένα σωρό φιλολογικές διαφορές που δεν είναι παρά φιλολογίζουσες αιχμές, ή με άλλα λόγια, ο κάθε Έλληνας συγγραφέας, ή νεο-συγγραφέας, κρύβει μέσα του κι έναν απωθημένο Μακρυγιάννη, πληγωμένο από τον κοινωνικό του περίγυρο. Όπως είναι φυσικό, μέσα σε

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

του Τάκη Θεοδωρόπουλου

αυτήν την κατάσταση, την τόσο ασφυκτική, που βρίσκει θερμούς υποστηρικτές στις στήλες του τύπου, ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθετήσεως, η αφήγηση, ή απλώς η πιστοποίηση ερωτικών παρεκβάσεων, παίρνει διαστάσεις μεταφυσικής εμμονής. Ως κι η εντοπιότης παίζει ρόλο —βλέπε ορισμένα τρανταχτά παραδείγματα συγγραφέων που συστήνονται, ή τους συστήνουν ως Θεσσαλονικείς, υπονοώντας με αυτόν τον τρόπο πως αυτοί κάνουν διαφορετικού τύπου λογοτεχνία από ό,τι οι Πελοποννήσιοι ή οι Χιώτες για παράδειγμα.

Κι όλοι περιμένουν να βγει το μεγάλο πλέον μυθιστόρημα που θα τα περιλάβει όλα αυτά, ίσως και μερικά ακόμη, για να τελειώνουμε. Για να τελειώνουμε με τι; Μα με τη λογοτεχνία φυσικά, τη λογοτεχνία, τους λογοτέχνες της και το λόγο της. Το λόγο της, που έτσι κι αλλιώς, ακόμη και σήμερα δεν έχει καταφέρει να ξεφύγει από την ηθική της κυρίαρχης και τα πάντα πληρούσης κοινωνιολογίας ή της μεμψιμοιρίας και στείρας φιλολογικής εγκυρότητας. Το ένα σύνδρομο που αντικαθιστά το άλλο. Είπαμε, από τον στρατευμένο αριστερόφρονα λογοτέχνη και κριτικό περάσαμε στον μεταμοντέρνο νεοέλληνα λογοτέχνη και αναγνώστη του, τον αηδιασμένο από τα κοινά, τον μπουχτισμένο από την πολιτική που ανακαλύπτει καθημερινώς την πληρότητα γράφοντας.

Είτε έτσι, είτε αλλιώς, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο: γράφεις, διαβάζεις, αλλά δεν συζητάς ούτε αυτό που έγραψες, ούτε αυτό που διάβασες. Αλήθεια, εδώ που τα λέμε δεν υπάρχει πιο πληκτικό πράγμα από δημόσιες συζητήσεις λογοτεχνών που όταν δεν παραθέτουν ονόματα ξένων εν είδει αναφοράς, αρκούνται στο να αποδέχεται δημόσια ο ένας την παρουσία του άλλου, την παρουσία και την ιδιαιτερότητα του άλλου. Λες και ήταν αυτονόητο ενώ πολύ απλά είναι το ζητούμενο.

Πόση έλλειψη φαντασίας και ταλέντου δεν έχει εξιλεωθεί στα ήρεμα νερά αυτής της αδιαφορίας;

Μέχρι τώρα λέγαμε πως η λογοτεχνία, η νεοελληνική δεν πουλάει. Κι ήταν αλήθεια. Αν έφευγες από ορισμένα μπεστ σέλερ που απέδιδαν με ηθογραφική γλαφυρότητα όσα οι συγγραφείς τους είχαν διαβάσει στα άφθονα κοινωνιολογικά εγχειρίδια της πιάτσας, η λογοτεχνία δεν πουλούσε. Πουλούσε η κοινωνιολογία, πουλούσε η πολιτική, πουλούσε η ιστορία, πουλούσε ακόμη και η εσπεράντο σημειολογία του κ. Βέλτσου, αλλά η λο-

γοτεχνία δεν πουλούσε. Πουλούσε το ελληνικό τραγούδι, τα συμπαθή και πολλές φορές εύστοχα ευφυολογήματα του κ. Σαββόπουλου, τα αποφθέγματα του Γιάννη Τσαρούχη, τα σχόλια του Μάνου Χατζιδάκι, αλλά δεν πουλούσε η λογοτεχνία. Σήμερα πουλάει. Πουλάει όπως οι γιάππες αριστερόφρονες του Κλικ, και η νέα τους δημοσιογραφία, πουλάει όπως πουλάνε οι ντισκ τζόκεϋ των ιδιωτικών σταθμών, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι πουλάει ως λογοτεχνία. Θέλω να πω πως πουθενά δεν διαφαίνεται η ιδιαιτερότητα του λόγου της ως δυναμική, ως δυναμική που δεν βρίσκει αντίκρουσμα ούτε σε άμεση πολιτική πρακτική, ούτε συμπυκνώνεται στην απόλαυση της ανάγνωσης, στην ξέσαρκη ηδονή που είναι πιθανόν να προσφέρει ένα ελλιποβαρές κείμενο με ανεπτυγμένη κι όχι πρωτόλεια τεχνική στις περιγραφές και τους διαλόγους. Η λογοτεχνία είναι η κατ' εξοχήν τέχνη των μη ειδικών, και σίγουρα δεν ανήκει στους φιλόλογους. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν διαθέτει τους ειδικούς της κανόνες και τις πολύ αυστηρές προϋποθέσεις της.

Όπως συνήθως το πρόβλημα δεν είναι ούτε διεθνές, ούτε παγκόσμιο. Κυκλοφορεί ανάμεσά μας. Μπορεί μεγάλες λογοτεχνικές ήπειροι να έχουν μείνει χωρίς φυσικές πηγές και μακραίωνες παραδόσεις να διεκόπησαν λόγω κοπώσεως ή λόγω ανίας. Όμως εμείς ούτε καμιά μεγάλη λογοτεχνική ήπειρο κατοικήσαμε ποτέ, κι αν εξαιρέσουμε τις επίπονες προσπάθειες των φιλολόγων δεν είχαμε καμιά τόσο καταπιεστική σχολή αφήγησης να υπηρετήσουμε. Μια τερατώδη γλώσσα είχαμε που παλεύαμε να την συμμαζέψουμε σε γραμματοσυντακτικούς τύπους μπας και καταφέρουμε να αφηγηθούμε..., να διηγηθούμε τις ιστορίες που επιθυμούσαμε να διηγηθούμε.

Όσοι κατάφεραν να τα ξεπεράσουν όλα αυτά κατάφεραν να κάνουν και λογοτεχνία. Δεν μένει παρά να αποβάλουμε τα συμπλέγματά μας που τόσα χρόνια παλεύαμε να τους φορτώσουμε στην πλάτη τους για να τους δώσουμε το λόγο. Ίσως είναι αυτός ο καλύτερος τρόπος για να ανεχθούμε την ύπαρξή μας ως γηραιαία επαρχία του μεγάλου εορκού κράτους. Λέω να την ανεχθούμε και όχι να την υπερβούμε για να μην με φάνε οι τύψεις και οι ενοχές απέναντι στην τόσο γλυκειά και τόσο μολυσμένη καθημερινή μικρότητα που έχει ξεσπάσει γύρω μας. Προς Θεού ούτε η μέρα ούτε και η κατάσταση επιτρέπουν την ύβρι.

Καλή Χρονιά.

Μπρούνο ΣΟΥΛΤΣ

ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ ΤΗΣ ΚΑΝΕΛΑΣ

ΜΠΡΟΥΝΟ ΣΟΥΛΤΣ

Μ' αυτό τό βιβλίο ή ΝΕΦΕΛΗ αίσθάνεται περήφανε γιατί προσφέρει στους Έλληνες αναγνώστες έναν μεγάλο και άδικαιολόγητα άγνωστο συγγραφέα. Όπου κι αν έκδόθηκε —καθυστερημένα πάντα— δημιούργησε αίσθηση. Όλη ή χαμένη γοητεία της λογοτεχνίας αναβλύζει μέσα από τά γραπτά του μεγάλου αυτού πολωνού συγγραφέα.

Μή χάσετε αυτό τό βιβλίο.

ΝΕΦΕΛΗ

ΒΙΒΛΙΟ

Το ταμπού της θρησκευτικής πίστης

Η Μάρη Θεοδοσοπούλου
γράφει για το βιβλίο της
Τζούλια Κρίστεβα
«Εν αρχή ήταν η αγάπη»,
μτφρ. Έπη Μελοπούλου,
Εκδ. Άγρα, Αθήνα 1988

Το 1927, εποχή ανέφελης
και αλματώδους επιστημονι-
κής προόδου, ο Φρόντ απο-
φαινόταν με βεβαιότητα για
το χαρακτήρα της θρησκευτι-
κής πίστης: Αυταπάτη μιας
παρωχημένης πλέον παιδικής
ηλικίας της ανθρωπότητας με

μέλλον δυσοίωνο και αβέβαιο
εφόσον η επιστημονική πραγ-
ματικότητα θα επέτρεπε την
ενηλικίωση και την οριστική
εγκατάλειψη της ασφάλειας
της πατρικής στέγης αφενός,
αφετέρου την έξοδο στην ε-
χθρική ζωή χωρίς την προ-
στασία της σπλαχνικής Θείας
Πρόνοιας. Η πίστη προς το Α-
νώτατο Παντοδύναμο Ον
—«το όπιο του λαού» όπως
την είχε αποκαλέσει ο
Μαρξ— μπορούσε σε κάποιο
προσεχές μέλλον να υπερνι-
κηθεί.

Σχεδόν εξήντα χρόνια αρ-
γότερα οι φωτογραφίες των
εφημερίδων, όπου το σύμβο-
λο του Σταυρού αιωρείται επί-
φοβο και φιλέκδικο μέσα σε
σύννεφα δακρυγόνων, πάνω
από τις κεφαλές βέβηλων και
πιστών, εμπαίζουν τις προ-
βλέψεις στοχαστών και επι-
στημόνων. Η «φαντασίωση»
της πίστης που σήμερα εγγί-
ζει όλο και πιο συχνά τα όρια
του θρησκευτικού φανατι-
σμού και της μισαλλοδοξίας
ομοιάζοντας προς μεσαιωνι-
κή παρωδία δεν κατέρρευσε,
αντίθετα ενισχύθηκε μάλλον
από τις παρεκτροπές και την
άφρονα χρήση της επιστή-
μης. Ακόμη και οι λιγοστές ε-
πιτυχίες —αναμφισβήτητα
θετικού χαρακτήρα— της επι-

στημονικής προόδου συναν-
τούν ισχυρή θρησκευτική αν-
τίδραση στις περισσότερες α-
πό τις πλέον προοδευτικές
χώρες, λ.χ. Γαλλία: πρόσφα-
το παράδειγμα το «σούπερ
χάπι» που θα επιτρέψει στο ή-
μισυ της ανθρωπότητας να α-
ποφύγει τη δυσάρεστη περι-
πέτεια της χειρουργικής άμ-
βλωσης.

Με το επίμαχο θέμα της πί-
στης σε αντιπαράβολή και ε-
παλληλία με την ψυχανάλυση
ασχολείται το βιβλίο της
Τζούλια Κρίστεβα «Στην αρχή
ήταν η αγάπη» που κυκλοφό-
ρησε πρόσφατα από τις εκδό-
σεις «Άγρα».

Σημειολόγος και Ψυχανα-
λύτρια, έχοντας ζήσει τα
πρώτα εικοσιπέντε της χρό-
νια στη Βουλγαρία και τα υπό-
λοιπα στη Γαλλία, ανήκει
στην προνομιούχα —κατά
την άποψή μας— μερίδα των
διφυών ανθρώπων που διαθέ-
τουν δυο αντιδιαμετρικές πο-
λιτισμικές εμπειρίες βιωμέ-
νες με την επιπρόσθετη ευαι-
σθησία και διορατικότητα ε-
νός θηλυκού αποδέκτη. Εν-
δεικτικό το πρωτότυπο και εν-
διαφέρον βιβλίο της που κυ-
κλοφόρησε από τις γαλλικές
εκδόσεις Γυναικών το 1974,
παρεισφύροντας στο υπόλοι-
πο αμιγώς επιστημονικό της

έργο, με τίτλο το σύνθημα, σε
καλλιγραφία του Μάο, «Γυναι-
κες της Κίνας» όταν στη μορ-
φωτική επανάσταση έστρεψε
τις γυναίκες εναντίον των
φοιτητών.

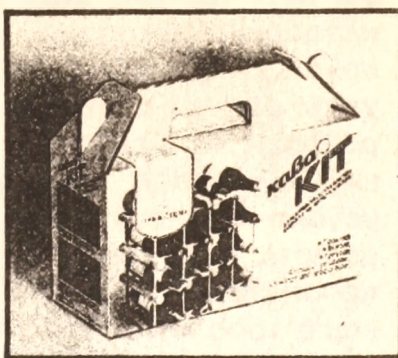
Το σύντομο —μόλις 88 σε-
λίδες αν εξαιρέσουμε την ει-
σαγωγή και τις σημειώσεις
της μεταφράστριάς— βιβλίο
της που μεταφράστηκε στη
γλώσσα μας, δίνει μια πρώτη,
αλλά εύληπτη αίσθηση της
συχνά καινοτόμου σκέψης
της Τζ. Κρίστεβα, που βρίσκε-
ται εκτενώς αναπτυγμένη στα
δώδεκα, έως σήμερα, δοκιμα-
κά της έργα. Οι γλωσσολογι-
κοί κύκλοι του Παρισιού την
καλωσόρισαν το 1969 με τη
διδακτορική της εργασία «Ση-
μειωτική» όπου συγκεντρών-
εται η ουσιαστική συμβολή
της στη σημειολογία και την
ψυχαναλυτική θεωρία· στη
συνέχεια κατέκτησε έναν
διαρκή και ισχύοντα λόγο με
την ενδελεχή σημειολογική
προσέγγιση του ποιητικού λό-
γου. Το ενδιαφέρον της επι-
κεντρώθηκε στον Ντοστο-
γιέφσκυ, τον Λωτρεαμόν και ει-
δικότερα τον Μαλλαρμέ, ενώ
παράλληλα μελέτησε ψυχα-
ναλυτικά θεμελιώδεις κατα-
στάσεις της ανθρώπινης ψυ-
χής: την αγάπη, την αποστρο-
φή, τη μελαγχολία. Στην ε-

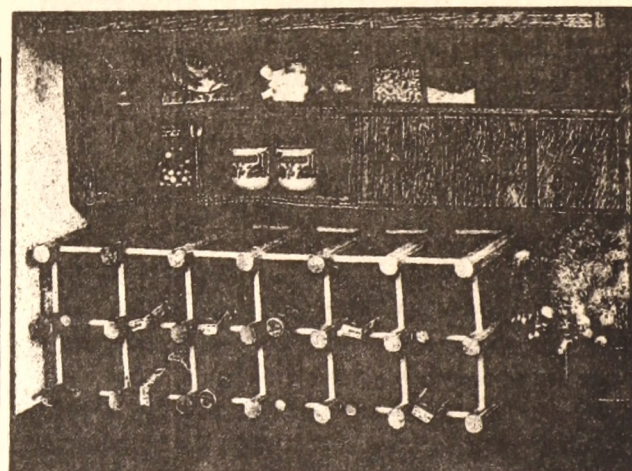
MONTERNO
ΠΡΑΚΤΙΚΟ
ΩΡΑΙΟ
ΒΟΛΙΚΟ

BIBΛΙΟΘΗΚΗ 6.000

KABA 2.800

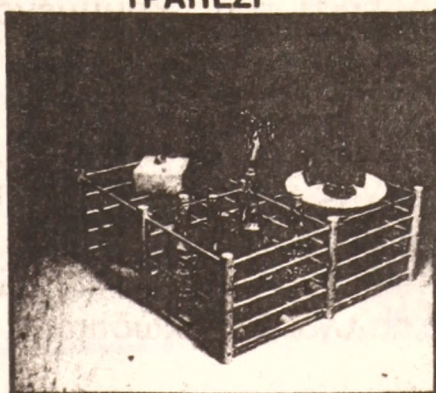
Και μια υπέροχη
ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΘΗΚΗ 2.800
για να μπαίνει ο τύπος
στη θέση του

Κατασκευάστε ένα υπέροχο
τραπεζάκι μπαράκι και μια
Ζαρντινιέρα με ένα σύνολο KIT.

ΖΑΡΝΤΙΝΙΕΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΙ

ΜΕ ΔΥΟ ΣΥΝΟΛΑ KIT (14 ΚΥΒΟΥΣ). ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕΤΕ ΜΙΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. ΜΙΑ
ΑΚΟΜΑ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ
KIT.

Όλα τα είδη μας
ΣΕ ΤΡΙΑ ΧΡΩΜΑΤΑ

ΦΥΣΙΚΟ ΜΑΥΡΟ - ΚΟΚΚΙΝΟ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΜΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΕΠΙ
ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΒΑΡΥΝΟΥΝ
ΕΜΑΣ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΣΜΗΝΗΣ 29
104 44 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ: 5148762

ρευνητική της δουλειά, εμπειρικά δεδομένα της ψυχαναλυτικής πρακτικής υποστηρίζονται και συμπληρώνονται με ιστορικά και λογοτεχνικά κείμενα ή με την αισθητική περισυλλογή (meditation) έργων τέχνης.

Στην εισαγωγή του δοκιμίου της, υπενθυμίζει τις ψυχαναλυτικές βάσεις όπως έχουν εμπλουτιστεί από τη δική της συμβολή, απαραίτητες για την περαιτέρω εντρυφήση στο θέμα. Πλαί στις «συμβολικές» γλωσσικές παραστάσεις εισάγει τις «σημειωτικές» αποτυπώσεις των συναισθημάτων και ενορμήσεων εξειδικεύοντας τις γενικές φροϋδικές κατευθύνσεις στις οποίες εντάσσει το όλο έργο της. Τα συμπτώματα και οι φαντασιώσεις, διακριτικά ίχνη της μητρικής προσκόλλησης, προηγούνται και συνιστούν μια προ-οιδιπόδεια προ-γλώσσα στην οποία καθλώνεται ο ψυχωτικός λόγος - η «μουσικότητα στον ποιητικό λόγο» όπως την αντιλαμβανόταν ο Μαλλαρμέ.

Με αυτά τα εφόδια εισέρχεται στο κυρίως πρόβλημα: τη θρησκευτική πίστη. Σύμφωνα με τη φροϋδική θεώρηση, ο ένας και μοναδικός «πατέρας» θεός που συνήθως προϊστα-

ται των υπολοίπων θεοτήτων, αποτελεί τη λύση στο οιδιπόδειο του παιδιού ή του πρωτόγονου, αφού υποκαθιστά την περιορισμένη ισχύ του φυσικού πατέρα ή αρχηγέτη με τη μνημονική εικόνα του παντοδύναμου.

Παράσταση επιβεβαιωτική και προστατευτική, που υπαγορεύει τους θεϊκούς νόμους και τις απαγορεύσεις ως λογική προέκταση των γονικών ηθικών επιταγών. Νευρωτική κατάσταση μιας κοινωνικώς αποδεκτής παραίσθησης που ανθίσταται στα οποιαδήποτε λογικά επιχειρήματα. Το Σύμβολο του «Πιστεύω» αποτελεί αδιάψευστη μαρτυρία: κάθε πρόταση αντιστοιχεί σε θεμελιακές φαντασιώσεις που συνήθως εξυφαίνονται στο ψυχαναλυτικό ντιβάνι.

Η διάταξη αυτού του μάλλον γνωστού υλικού, εμπλουτισμένη με ετυμολογικές παρατηρήσεις και ιστορικές φαινομενολογικές αναδρομές, επιχειρείται από μια ιδιότυπη οπτική γωνία που το καθιστά ενδιαφέρον παρ' όλο ότι υιοθετεί τις κλασικές, ορθόδοξες φροϋδικές ερμηνείες χωρίς να επιχειρεί κριτική ή ανασύνθεση, όπως αποτολμούν άλλες σύγχρονες τάσεις λ.χ. Βρετανική Σχολή. Ακόμη, πα-

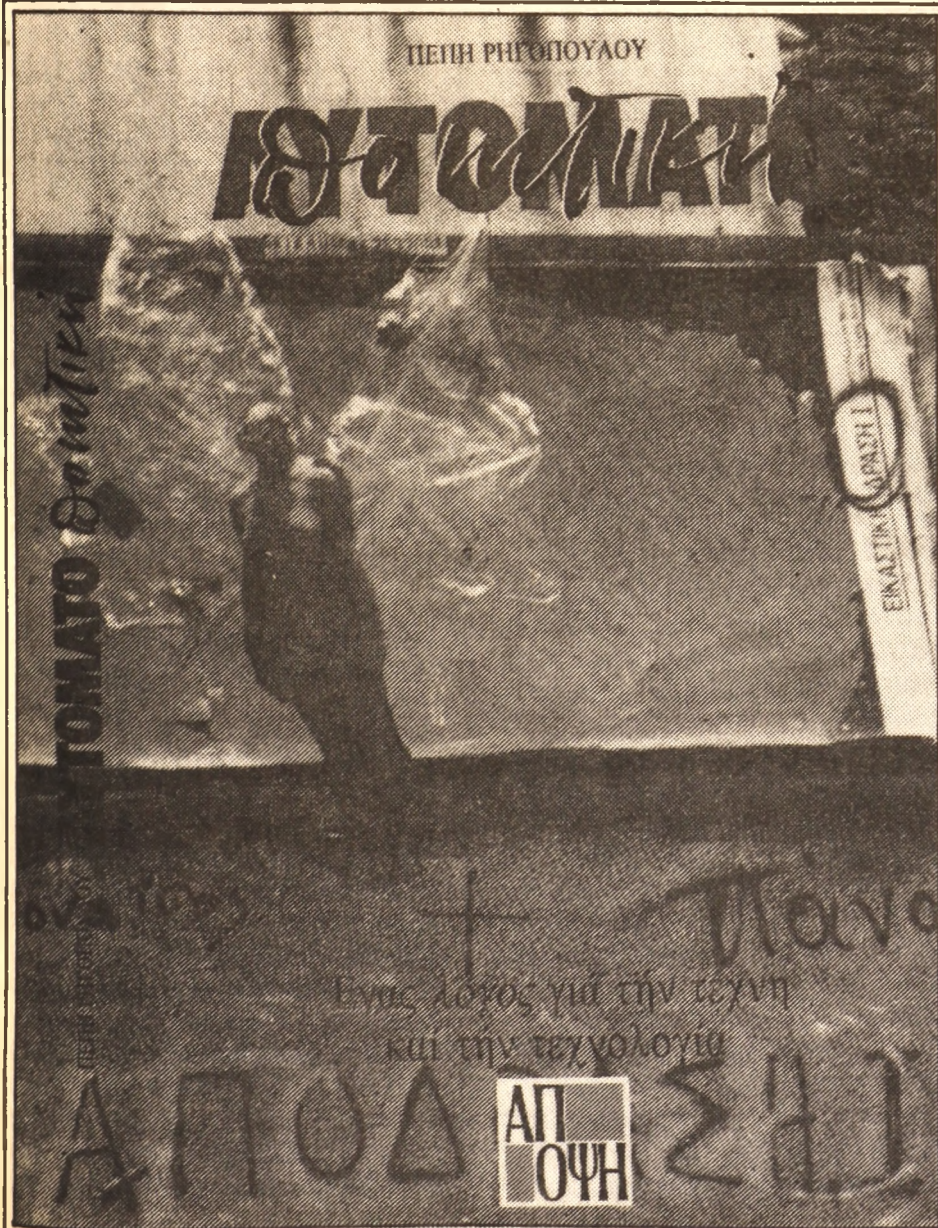
ρά την αποδεδειγμένη ευαισθησία της Τζ. Κρίστεβα σε θέματα που άπτονται της γυναικείας υπόστασης —όπως το απέδειξε στην πρόσφατη μελέτη της για τις βαριές μορφές μελαγχολίας όπου η σχεδόν ενδημική γενετήσια γυναικεία μελαγχολία αποκρυπτογραφείται ψυχαναλυτικά και λογοτεχνικά— το φαινόμενο της πίστης των γυναικών σχεδόν παραγκωνίζεται. Οι γυναίκες, πολλές φορές ενάντια στα ίδια τους τα φυλετικά συμφέροντα, εμφανίζονται πρωτοστάτες σε εκδηλώσεις θρησκευτικής αδιαλλαξίας. Για τόσο ακραίες και ως επί το πλείστον αχειραγώγητες ενέργειες, «η ονειροπόληση της Παρθένου Μητέρας ως εγκώμιο της μητρότητας» είναι ένα ελάχιστα πειστικό κίνητρο, έστω κι αν δεχθούμε «τη σεξουαλική και διανοητική υποβάθμιση του ήμισυ της ανθρωπότητας».

Λογική κατακλείδα του βιβλίου: Η ψυχανάλυση μπορεί να φανερώσει το «εικονικό - φαντασιακό» παιχνίδι που συγκαλύπτει κοινωνικά η θρησκευτική πίστη και με αυτήν την ισχύ να μηδενίσει την αναγκαιότητά της. Όμως η άρνηση της πίστης ανάγεται σε πολύ παλαιότερους χρόνους,

συμπίπτει με την αξίωση του ανθρώπου να βρει στη σκέψη του τη δυνατότητα της χειραφέτησής του — το cogito του «ήρωα» Καρτέσιου όπως τον αποκάλυψε ο Χέγκελ.

Εντούτοις, η αναγνώριση της αμφιβολίας ως θεμιτής, συχνά οδήγησε πίσω στη λατρεία: ο βαθιά θρήσκος Ισπανός ελληνιστής δον Μιγέλ ντε Ουναμούνο αποδέχεται πως «πίστη που δεν αμφιβάλλει είναι πίστη νεκρή». Μόνο στα τέλη του 19ου αιώνα ο διάδοχος του απαισιόδοξου και μισογύνη Σοπενχάουερ, ο Νίτσε, περιφρονεί απροκάλυπτα το χριστιανισμό ως «το πλέον μοιραίο και δελεαστικό ψέμα προορισμένο για ένα ταπεινό είδος ανθρώπου» και απαγγέλλει απερίφραστα «το θάνατο του Θεού». Παραμερίζοντας τις γυναίκες που θεωρεί ότι βρίσκονται ακόμη σε ζωώδη κατάσταση, προσβλέπει έναν ευγενή «υπεράνθρωπο» άνδρα. Ακριβώς αυτόν τον «υπεράνθρωπο» ή σεμνότερα «νέο» άνθρωπο, ικανό να αντιμετωπίσει την αποξένωση και τις φαντασιώσεις του με χιούμορ όπως ο δημιουργός καλλιτέχνης, υπόσχεται να ανασυστήσει η ψυχαναλυτική διαδικασία.

Η μετάφραση του δοκιμίου,

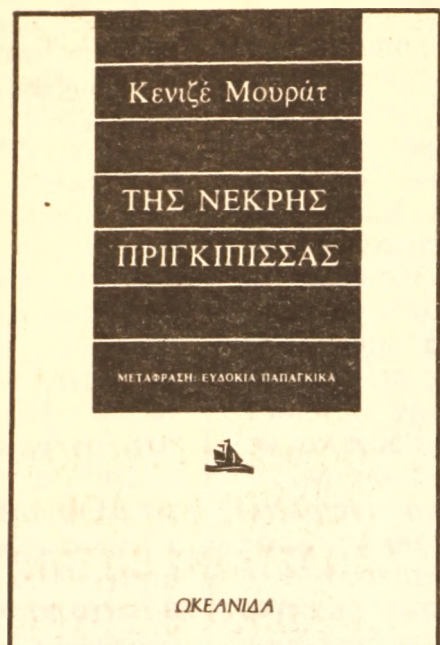
Πέπη Ρηγοπούλου

Αυτοματοποιητική Ένας λόγος για την τέχνη και την τεχνολογία

280 σελίδες, 105 εικόνες
Εκδόσεις 'Αποψη

Μέσα από τις πρόσφατες εξελίξεις της αισθητικής και της τεχνικής ο διάλογος της τέχνης με τα μέσα και τους στόχους της παίρνει μια νέα και παγκόσμια επικαιρότητα. Για να μελετήσει το διάλογο αυτό και για να αναδείξει τους κρυμμένους πρωταγωνιστές του —όπως η παραγωγή και η ιδεολογία— η Πέπη Ρηγοπούλου επιχειρεί μια διεπιστημονική προσέγγιση μέσα από τους δρόμους του χρόνου, του χώρου και της μηχανής ερευνά τη σχέση τέχνης / τεχνολογίας από την Αρχαιότητα και την Αναγέννηση ως τις πρωτοπορείες των αρχών του αιώνα και τη σημερινή εποχή των πολλαπλών κωδίκων.

Κενιζέ Μουράτ ΤΗΣ ΝΕΚΡΗΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑΣ

«Αυτή είναι η ιστορία της μητέρας μου, της πριγκίπισσας Σέλμα, που γεννήθηκε σ' ένα παλάτι της Ισταμπούλ...»

Κ. Π. Ένεπεκίδη ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΣΜΥΡΝΗ

«Θ' αφήσουμε αυτή τη φορά τούς ξένους νά μιλήσουν γιά τή Μικρά Άσία, τούς ταξιδιωτές καί τούς ταξιδιάρηδες τής Άνατολής...»

ΩΚΕΑΝΙΔΑ

Χαρ. Τρικούπη 49 Τηλ. 3627.341 – 3606.137

που συνεπικουρείται από εκτενείς ετυμολογικές σημειώσεις, είναι άψογη, ενώ χρήσιμη είναι η ενημερωτική εισαγωγή όπου οι γενικές παρατηρήσεις εξειδικεύονται και εμπλουτίζονται με προσωπικούς εμβόλιμους ελεύθερους συνειρμούς καθώς και το βιογραφικό σημείωμα και εργογραφία της συγγραφέως. □

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ο καθρέφτης και το μαχαίρι
Εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα 1988

Τριάντα έξι κείμενα του συνθέτη, τα οποία ή δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά και εφημερίδες ή εκφωνήθηκαν ζωντανά προς το κοινό περιέχονται στο βιβλίο αυτό. Από αυτά αναδύεται το προφίλ ενός ανθρώπου που συνδέθηκε με πολλούς τρόπους, μέσα από την καλλιτεχνική και συνάμα πολιτική δραστηριότητα, με την εποχή του.

Στην ομιλία του, που τόσες αντιδράσεις επέφερε, πριν τη συναυλία για την 13η επέτειο της αποκατάστασης της Δημοκρατίας ο Μάνος Χατζιδάκις μεταξύ άλλων είχε τονίσει:

«Ο πολίτης να αποκτήσει συνείδηση των δικαιωμάτων του. Για τις υποχρεώσεις του, συνεχώς του παρέχονται υπενθυμίσεις μετά φορτικότητα. Αλλά και οι υποχρεώσεις του να βασίζονται στο σεβασμό των συνανθρώπων και συμπολιτών του κι όχι σε μια αδιάκοπη υποχρεωτική προσφορά υπηρεσιών και παροχών προς μια ανεξέλεγκτη κατ' ουσίαν ομάδα ηγετών —συνηθίσαμε να την αποκαλούμε "κυβέρνηση"— έστω και με δημοκρατικές διαδικασίες εκλεγμένη».

ΑΓΚΟΤΑ ΚΡΙΣΤΟΦ

Το Μεγάλο Τετράδιο

Νουβέλα

Μετ.: Χρύσα Τσαμαδού

Εκδ. ΕΞΑΝΤΑΣ, 1987

Ένα σκληρό βιβλίο για την τρυφερή ηλικία. Δυο δίδυμα, παραδίδονται στη Γιαγιά τους για να γλυτώσουν από την πείνα και την ανέχεια στα χρόνια του πολέμου. Η Γιαγιά είναι σκληρή, κακιά, βρώμικη· τα δίδυμα καταγράφουν την εμπειρία της ζωής που την μαθαίνουν παρατηρώντας και καταγράφοντας τα καθημερινά γεγονότα. Η φύση, ο πόνος του κορμιού, η μάθηση, η δουλειά, οι ξένοι, ο στρατός· όλη η ζωή περνά και καταγράφεται στη μνήμη των παιδιών. Η εποποιία της ενηλικίωσης με άλλη γραφή. Πολύ καλή η μεταφραστική δουλειά.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τα πολιτικά κόμματα

Θεωρητική προσέγγιση

Εκδόσεις Ροές, Αθήνα 1988

Η ελληνική βιβλιογραφία πάνω στη θεωρία των πολιτικών κομμάτων καθώς οι μεταφράσεις ξενόγλωσσων έργων είναι απελπιστικά φτωχή.

Με την εργασία του αυτή ο συγγραφέας, δεν φιλοδοξεί να καλύψει το κενό, κάνει απλώς μια συστηματική, συνοπτική καταγραφή κάποιων μειζόνων θεωρητικών ζητημάτων και γενικών αρχών, που χαρακτηρίζουν τα «πολιτικά κόμματα». Σε παράρτημα του βιβλίου, γίνεται αναφορά από παλαιότερο έργο του Θ. Διαμαντόπουλου και σε έναν άλλο τύπο πολιτικών δυνάμεων που συναντάμε στις σύγχρονες πολιτικές πραγματικότητες, τις ομάδες πίεσης. Επίσης, στο τέλος του βιβλίου, υπάρχουν δυο πίνακες βιβλιογραφίας, για την ενημέρωση των ενδιαφερομένων πάνω στην θεωρία των πολιτικών κομμάτων.

ΑΝΤΡΕ ΜΠΡΙΝΚ

Κοιτάζοντας στο σκοτάδι

Μτφρ: Τάκης Κίρκης

Εκδ. Χατζηνικολή, Αθήνα 1988

Ένα μυθιστόρημα που ερευνά τη σημερινή πραγματικότητα της Νοτίου Αμερικής. Μέσα από τη ματιά στο σκοτάδι του κελλιού, που βρίσκεται ο έγχρωμος Μάλαν περιμένοντας να τον εκτελέσουν για το φόνο της λευκής Τζέσικα περνάει όλη η ζωή του: οι ελπίδες, οι αγώνες, η αγωνία και οι διωγμοί που ήταν η ζωή του.

Ο Αντρέ Μπρινκ γεννήθηκε στη Ν. Αφρική και είναι επικουρος καθηγητής. Πήρε δυο φορές το σημαντικότερο λογοτεχνικό βραβείο της Ν. Αφρικής. Στα ελληνικά από τις ίδιες εκδόσεις κυκλοφορούν από τα άλλα έργα του τα: «Λένε πως θα βρέξει», «Μια στιγμή στον άνεμο» και «Το τείχος της Πανούκλας».

ΑΝΑΤΟΛΙ ΠΡΙΣΤΑΒΚΙΝ

Πέρασε μια νύχτα η χρυσή

νεφέλη

Μυθιστόρημα

Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1988

Ένα από τα «χελιδόνια» της περεστρόικα της σοβιετικής λογοτεχνίας είναι το βιβλίο αυτό, που αναφέρεται στα ορφανά και απροστάτευτα παιδιά που δημιούργησε η επιδρομή των χιτλερικών στο σοβιετικό έδαφος. Μια άγνωστη πτυχή της σοβιετικής κοινωνίας, που αποτελώντας και ο συγγραφέας μέρος της, παρουςιάζει με μαεστρία την

τραγική μοίρα, τη σύνθετη ψυχολογία και τις ακαταμάχητες δυνάμεις αυτοσυντήρησης που διέθεταν αυτά τα παιδιά.

ΤΖΕ'Ι'Ν ΩΣΤΙΝ

Έμμα
Μετάφραση: Φώντα Κονδύλη
Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
1988

Με αστείρευτη ειρωνεία η Τζέιν Όστιν, δημιουργεί, σε αυτό το πιο συμπυκνωμένο από τα μυθιστορήματά της, μια χιουμοριστική πινακοθήκη αστών με τη σιγουριά εκείνου που αγαπά χωρίς να εξιδανικεύει, σατιρίζει χωρίς να χλευάζει, έναν κόσμο χαμένο αλλά τόσο οικείο, που μοιάζει σημερινός.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΑΡΑΝΙΤΣΗΣ

Αφρική
Εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1988

Μια αυτοβιογραφία που βαθμιαία, εξελίσσεται σε θρίλλερ μοιάζει να είναι το μυθιστόρημα του Ευγένιου Αρανίτη, που, εκτός από λογοτέχνης είναι περισσότερο γνωστός ως κριτικός λογοτεχνίας σε καθημερινή εφημερίδα. Κατά βάθος, όμως, έχει να κάνει με τη λεγόμενη κρίση της ανθρωπίνης προσωπικότητας και, απλώς, όλα τα υπόλοιπα που συμπεριλαμβάνονται στο βιβλίο, αποτελούν το πλαίσιο που απαιτείται για να γραφτεί ένα πεζογράφημα.

Η πλοκή της «Αφρικής» εκτυλίσσεται σε διάφορα μέρη του κόσμου: Στην Ελλάδα, στο Ζαΐρ, στην Ιταλία. Είναι μια ιστορία καταδίωξης, μια περιπέτεια ταυτόχρονα δραματική και κωμική, όπου το μυστήριο περιπλέκεται γύρω από το ερώτημα «Ποιος καταδιώκει ποιον;». Και βέβαια, η μίξη του στοιχείου της φαντασίας με εκείνο της πραγματικότητας και τα δυσδιάκριτα όρια μεταξύ τους συνιστούν ένα ενδιαφέρον διανοητικό παιχνίδι.

ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΔΡΕΤΤΑΚΗΣ

Η πορεία του τόπου και η απλή αναλογική
Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1988

Η απλή αναλογική προβάλλεται σήμερα σαν αίτημα όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Το ΠΑΣΟΚ αν και την είχε υποσχεθεί πριν από τις εκλογές του 1981 δεν εκπλήρωσε ποτέ την υπόσχεσή του αυτή. Οι εκλογές του 1985 έγιναν με εκλογικό σύστημα που ψήφισε το ΠΑΣΟΚ το οποίο μόνο σύστημα ενισχυμένης αναλογικής μπορεί να χαρακτηριστεί.

Στο βιβλίο αυτό, το οποίο α-

ποτελείται από 38 άρθρα δημοσιευμένα στην Ελευθεροτυπία, Τα Νέα, την Πρώτη και το Ριζοσπάστη καθώς και από μια συνέντευξή του στην Αυγή, αναπτύσσει τις θέσεις του για την απλή αναλογική σαν πάγιο εκλογικό σύστημα

● Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το νέο παιδικό ημερολόγιο '89 των Αγροτικών Συνεταιριστικών Εκδόσεων «Αν ήμουνα» και απaráμιλλη η, γνωστή για την εφευρετικότητα και την περίσσια ευαισθησία των μορφών της, τέχνη του Γερμανού ζωγράφου Χέρμαν Μπλάουτ. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό και το —«θάρρος»— της κας Αδριανής Ζουναλή, υπεύθυνης των δημοσίων σχέσεων της ΑΣΕ που επωμίσθηκε χωρίς κανένα δισταγμό την «κινητήρια ιδέα» του ημερολογίου, και μάλιστα στις ειδήσεις του κρατικού τηλεοπτικού προγράμματος. Με το θέμα ασχολήθηκε τις προηγούμενες εβδομάδες εκτενέστερα ο ημερήσιος Τύπος. Η δική μας απορία έγκειται στους λόγους που εμποδίζουν μέχρι σήμερα τον εκδοτικό οίκο να λάβει θέση δημόσια, διαψεύδοντας ή, αν θεωρεί σωστό, συνεχίζοντας να «καλύπτει» την εν λόγω κυρία.

Λ.Κ.

Μαθήματα Πολιτικής Ανατομίας

Συνήθως ο «δαίμων του τυπογραφείου» —όπου παρεμβαίνει— αλλοιώνει την πραγματικότητα. Στο σημείωμα, όμως του Στέφανου Πεσματζόγλου για το βιβλίο του Σοφιανού Χρυσόστομιδη (Αντήνορα) «Ελευθερά και απροκατάληπτα» (βλέπε προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ), ο «δαίμων» ενήργησε... συμπληρωματικά! Οι στίχοι του Καρυωτάκη, από την «Πρέβεζα», που πρόταξε ο Σ.Π. στο σημείωμά του, είναι, βέβαια, πολύ γνωστοί: «Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους / αυτούς, ένας επέθαινε από αηδία»... Πλην ο «δαίμων», υπό την επήρεια των όσων συμβαίνουν γύρω του προφανώς, πρόσθεσε στον «έναν» ακόμα «έναν»! (Ένας-ένας φεύγει, ένας-ένας παραιτείται, ένας-ένας νιώθει αηδία από το ΠΑΣΟΚ, κ.λπ.). Αποτέλεσμα: Οι στίχοι του Καρυωτάκη να τυπωθούν ως εξής: «Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους / αυτούς, ένας ένας επέθαινε από αηδία»...

Από τον Στέφανο Πεσματζόγλου και τους αναγνώστες του ΑΝΤΙ ζητούμε συγγνώμη γι' αυτή την τόσο... «επίκαιρη» κακοποίηση του τραγικού ποιητή.

χάρτης

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ:

ΘΑΛΗΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΑΝΟΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΒΙΣΤΩΝΙΤΗΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ Μ. ΒΟΥΡΤΣΗΣ
ΛΕΝΑ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΙΡΕΝΑ ΖΑΜΑΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ
Ν.Δ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ
ΑΝΝΑ ΚΑΦΕΤΣΗ
Ν.Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΜΠΕΛΕΖΙΝΗΣ
ΠΕΠΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΟΖΑΝΗΣ
ΜΙΛΤΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗΣ
ΣΟΦΙΑ ΣΚΟΠΕΤΕΑ
ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΙΝΑ ΤΣΙΚΟΥΤΑ
ΑΛΙΚΗ ΤΣΟΤΣΟΡΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ

Με σχέδια και πίνακες του
ΝΙΚΟΥ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΦΕΡΩΜΑ
Ν. Έγγονόπουλος

Ανείρουν Κάληνους ΜΠΑΡ

**Ζητήστε
από το βιβλιοπωλή σας
αυτό το μήνα**

1. ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΠΙΤΙ της Αλκυόνης Παπαδάκη.
2. Η ΜΠΟΡΑ της Αλκυόνης Παπαδάκη
3. Η ΜΑΓΙΚΗ ΠΗΓΗ της Ναταλί Μπάμπιτ
4. ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΜΑΡΥΛΛΙΣ της Ναταλί Μπάμπιτ
5. Η ΜΑΣΚΑ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ της Μαίρης Ρενώ
6. Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΙΗΝ του Χάουαρντ Φαστ
7. Ο ΕΤΡΟΥΣΚΟΣ του Μίκα Βάλταρι
8. ΟΙ ΕΝΟΧΟΙ του Σόλωνα Μακρή
9. Η ΞΕΝΗ ΝΥΦΗ της Τζίλιαν Μπούρας
10. Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ της Κασσιανής Πανουτσοπούλου

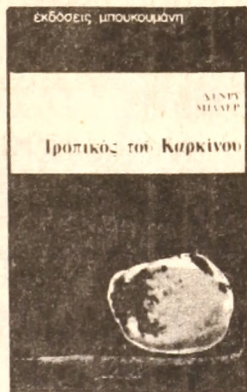
Διανομή στα βιβλιοπωλεία

1. Κανάκης - Σταμούλης τηλ. 3623.113
2. Πατάρι τηλ. 3602.542
3. Πρόοδος τηλ. 3621.001
4. Χριστάκης τηλ. 3607.876

Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗ
Μαυρομιχάλη 5 (1ος Όροφος)
Τηλ. 36.23.553 ΑΘΗΝΑ 106 79

**ΤΡΟΠΙΚΟΣ
ΤΟΥ ΑΙΓΟΚΕΡΩ**
Χένρυ Μίλλερ

**ΤΡΟΠΙΚΟΣ
ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ**
Χένρυ Μίλλερ

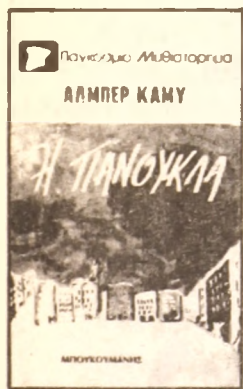

**ΕΝΑΣ ΔΙΑΒΟΛΟΣ
ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ**
Χένρυ Μίλλερ

**ΗΡΕΜΕΣ ΜΕΡΕΣ
ΣΤΟ ΚΛΙΣΥ**
Χένρυ Μίλλερ

**Καλές γιορτές
με δώρο
ένα καλό βιβλίο**

Η ΠΑΝΟΥΚΛΑ
Αλμπέρ Καμύ

**Ο ΜΥΘΟΣ
ΤΟΥ ΣΙΣΥΦΟΥ**
Αλμπέρ Καμύ

**ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ**
Μάρτιν Γκράιη

**ΣΤ' ΟΝΟΜΑ
ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΔΙΚΩΝ ΜΟΥ**
Μάρτιν Γκράιη

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ**
Μαυρομιχάλη 1
3618502

δια λογος

ΑΜΕΤΟΧΟΙ

● Από το γραφείο του υπουργού Εργασίας κ. Γ. Γεννηματά, μας πληροφόρησαν ότι ο κ. υπουργός αγνοούσε εντελώς τις διπλοθεσίες και τις ανομίες του δικηγόρου Χαλατσά που φέρεται αναμειγμένος στην υπόθεση της ΕΒΟ. Ως γνωστόν, ο κύριος αυτός που «βρέθηκε στους δρόμους» απολυθείς από την ΕΒΟ, ήταν παράλληλα και νομικός σύμβουλος στον ΟΑΕΔ όπου είχε διορισθεί προ της υπουργίας Γεννηματά. Έχει φαίνεται στο μεταξύ ξεκινήσει έρευνα και για τις δραστηριότητές του στον ΟΑΕΔ. Τελοσπάντων! Ο κ. υπουργός δεν έχει ευθύνη για την δραστηριότητα των, υπ' αυτόν, οργανισμών. Άλλωστε κάτι τέτοιο διακήρυξε και ο κ. Κουτσόγιωργας προ ημερών. Αφερίμ κ. Γεννηματά!

● Από τον κ. Κώστα Λαλιώτη πήραμε την ακόλουθη επιστολή:

Κύριε Διευθυντή
Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού σας (390) στο άρθρο του «Ρεπόρτερ» με τίτλο «Έμποροι όπλων, κλέφτες και δολοφόνοι» αναφέρεται βέβαια με ερωτηματικό η φράση: «Να προσθέσουμε ότι ο κ. Παπαδόπουλος της ΕΒΟ θεωρείται "άνθρωπος" του κ. Λαλιώτη;».

Με έκπληξη και αγανάκτηση διάβασα την έμμεση εμπλοκή του ονόματός μου στην υπόθεση της ΕΒΟ. Η αναφορά αυτή —και όσα αφήνει να υπονοηθούν— δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα και την αλήθεια και μόνον σκοπιμότητες μπορεί να υπηρετεί.

Η διάψευσή μου είναι αυτονόητη και κατηγορηματική. Πιο συγκεκριμένα:

1. Δεν έλαβα ποτέ και από κανένα γνώση για τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Διοίκησης της ΕΒΟ.

2. Δεν «πρότεινα» και δεν «κάλυψα» ποτέ και κανέναν από την ιεραρχία της ΕΒΟ. Δεν είχα και δεν έχω με κανέναν καμιά σχέση.

3. Είναι γνωστή η πάγια θέση μου για Διαφάνεια και Κάθαρση παντού και πάντα. Αυτή η θέση μου καθορίζει και την

πολιτική στάση και την ακέραιη προσωπική μου συμπεριφορά.

Με εκτίμηση
Κώστας Λαλιώτης

ΥΙΓ. Μετά από αυτά κρίνω αναγκαίο και σκόπιμο να αναφερθώ και στον κ. Παπαδόπουλο, που το δημοσίευσμάς τον φέρει ως «άνθρωπό» μου.

Με τον κ. Παπαδόπουλο δεν είχα ποτέ καμιά σχέση και πολύ περισσότερο καμιά ταύτιση. Το μόνο «κοινό» σημείο τυχαίνει να είναι ένας εξ αγχιστείας (δεύτερος) βαθμός συγγένειας και τίποτα πέρα από αυτό. Η τυπικότητα της γνωριμίας είναι τέτοια που στα δέκα χρόνια διαδρομής αυτής της εξ αγχιστείας συγγένειας, είναι ζήτημα να έχουμε συναντηθεί μόνο 2-3 φορές και αυτές σε κοινωνικές εκδηλώσεις.

Βεβαίως για να μην εξάπτεται η φαντασία κανενός επαναλαμβάνω με ιδιαίτερη έμφαση και κατηγορηματικότητα, ότι την πρόσληψη και τη συμμετοχή του στη διευθυντική ιεραρχία της ΕΒΟ σε καμιά περίπτωση δεν θα μπορούσε κανείς να την αποδώσει σε αυτό το τυχαίο και τυπικό γεγονός. Σίγουρα ένα τέτοιο τυχαίο και τυπικό γεγονός δεν δικαιολογεί καμιά απόπειρα για καμιά συσχέτιση, γιατί οι αβασάνιστοι ισχυρισμοί είναι αναμφίβολα παράλογοι, παράδοξοι και καταφανώς άδικοι.

Εκφράζω την απορία μου γιατί ο «ρεπόρτερ» του ΑΝΤΙ κατέφυγε με τόση ευκολία σε αυτή την ανυπόστατη και αναληθή πολιτική συσχέτιση.

Μια στοιχειώδης έρευνα και διασταύρωση των πληροφοριών δεν θα ήταν σύμφωνη μόνο με τη δημοσιογραφική δεοντολογία, αλλά και θα απέτρεπε την, έστω έμμεση αλλά καθόλα απαράδεκτη, εμπλοκή του ονόματός μου.

Σ.Σ Οι επεξηγήσεις του κ. Λαλιώτη για τον «εξ αγχιστείας συγγενή του» μας ικανοποιούν. Ήταν λάθος μας που δεν αναζητήσαμε τον κ. Λαλιώτη για να έχουμε προκαταβολικά τις εξηγήσεις του. Ο κ. Λαλιώτης δεν έχει καμιά σχέση ή ευθύνη για τον κ. Παπαδόπουλο και το αποδεχόμαστε ειλικρινώς.

Αλλά σκανδαλιστήκαμε πολλοπλώς από την ευαισθησία του κ. Εκτελεστικού. Η «πάγια θέση του για Διαφάνεια και Κάθαρση» (προσέξτε εκείνα τα κεφαλαία) πώς του επιτρέπει να σιωπά τόσο βοερά για όσα συμβαίνουν στις ημέρες μας; Έχει επανειλημμένα προκληθεί ο κ. Λαλιώτης στην περίπτωση Παπαδόπουλου μόνον ευαισθητοποιήθηκε. Ποια «Διαφάνεια και Κάθαρση» κύριε Λαλιώτη; Μήπως ο όρος «πολιτική ευθύνη»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΟΕΣ κυκλοφορούν

1. Υπό τη διεύθυνση του MARCEL BLANC «ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΗΜΕΡΑ»

Ενα μοναδικό ντοκουμέντο για τις επιστήμες και τις νέες τεχνολογίες. 128 ειδικευμένοι επιστήμονες παρουσιάζουν τις επιστημονικές καινοτομίες της δεκαετίας του '80 σε όλους τους τομείς: Αστροφυσική, βιολογία, ρομποτική, τηλεπικοινωνίες, νέες μορφές ενέργειας, κ.α.

2. N. ROSENBERG (β' έκδοση) και L.E. BIRDZELL «ΠΩΣ ΠΛΟΥΤΙΣΕ Η ΔΥΣΗ»

Σύντομη οικονομική ιστορία από δύο κορυφαίους μελετητές. «Βιβλίο μοναδικό... Παρουσιάζει το μεγάλο πλεονέκτημα ότι διορθώνει λαθεμένες ιδέες για το πώς πλούτισε η Δύση». (Wall Street Journal)

3. Υπό την επιμέλεια: ΧΡ. ΓΙΑΛΛΟΥΡΙΔΗ-ΣΤ. ΑΛΕΙΦΑΝΤΗ-Δ. ΚΩΝΣΤΑ «ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ»

Μοναδικό στην ελληνική βιβλιογραφία: Δέκα διακεκριμένοι επιστήμονες αναλύουν το βαλκανικό χώρο και τα δεδομένα του, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα ιστορικών και πολιτικών θεμάτων καθώς και των διεθνών σχέσεων των βαλκανικών χωρών.

4. EDGAR MORIN (β' έκδοση) «ΑΦΗΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ»

Πώς πρέπει να βλέπουμε τον κόσμο; Τι και ποιόν πρέπει να πιστεύουμε; Πώς προσδιορίζεται η αλήθεια; Ιδού μερικά ερωτήματα στα οποία προσπαθεί ν' απαντήσει ο Ε. Morin

5. ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ (γ' έκδοση) «ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΜΑΡΞ»

Μιά μεταμαρξιστική πολιτική πρόταση του Νίκου Δήμου που βασίζεται στην αξία της ελευθερίας.

6. Θ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ «ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ»

Η ανάλυση του κομματικού φαινομένου:

- Πώς προετοιμάζουν τα κόμματα τις αυριανές προσδοκίες της κοινωνίας;
- Εκφράζουν ή σφετερίζονται τη λαϊκή κυριαρχία;
- Οργανώνουν ή αποδιοργανώνουν τις λαϊκές δυνάμεις;

ΡΟΕΣ Συνεχής προσφορά
στο καλό βιβλίο
Ιπποκράτους 59
106 80 Αθήνα
Τηλ. 3606 828 - 3606922

- **ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ**
του Stephen Hawking
- **QED - ΚΒΑΝΤΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ**
του Richard Feynman
- **Η ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ**
του Jayant Narlikar
- **ΤΑ ΔΕΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ**
του Fred Hoyle
- **ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΦΥΣΙΚΗ**
του Paul Davies
- **ΚΒΑΝΤΟΜΗΧΑΝΙΚΗ:**
ΠΛΑΝΗ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
του Alastair Rae
- **Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ**
του Peter Atkins
- **ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ**
του Jearl Walker
- **ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ**
του Martin Gardner
- **ΣΤΙΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ**
του Lewis Epstein

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ τροχαλία ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Γριβαίων 5 (πάροδος Σκουφά 64)
106 80 - Αθήνα, τηλ. 36 46 426

Κυκλοφόρησε
ο 25ος και 26ος τόμος
του ANTI

σας θυμίζει κάτι; Εμείς κυκλοφορούμε στην Ελλάδα του 1988. Εσείς, που ισχυρίζεστε ότι ζείτε; Στα σύννεφα που δημιουργούνται από τα λιβανωτά που εξαπολύετε στον Μεγάλο;

«Έσταξε η ουρά του γαϊδάρου»
για τον κ. Παπαδόπουλο!...

Ο ΙΡΑΝΟΣ

• Το γράμμα του κ. Χουσεΐν Νατζίμπ που προαναγγείλαμε στο προηγούμενο τεύχος:

Κύριε Διευθυντά,
Στο υπ' αριθμόν 389 της 2/12/1988 τεύχος του περιοδικού σας στην 14 και 15 σελίδα αυτού δημοσιεύθηκε ρεπορτάζ του συνεργάτου σας κ. Β. Ζήση με τον τίτλο Επάγγελμα: Έμπορος όπλων.

Εις αυτό φέρομαι εγώ να έχω διευκολύνει τρίτα πρόσωπα, για κάποιες δουλειές εμπορίας όπλων.

Επειδή είμαι Πολιτικός Μηχανικός και το κύριο και μοναδικό επάγγελμά μου είναι η ανάληψη και εκτέλεση τεχνικών έργων ατομικώς ή και μέσω της τεχνικής εταιρίας, και επειδή δημιουργούνται εις βάρος μου δυσμενείς εντυπώσεις που με θίγουν σαν πρόσωπο και επαγγελματία αφού τα στοιχεία του δημοσιεύματος δεν έχουν καμιά σχέση με εμένα και είναι αναληθή, όπως είναι εύκολο να το διαπιστώσετε.

Επικαλούμενος το νόμο περί τύπου και την δεοντολογία, ζητώ να δημοσιεύσετε την παρούσα προκειμένου να αποκαταστήσετε την αλήθεια ως προς την σύζυγό μου και εμέ.

Ευχαριστώ
Χουσεΐν Νατζίμπ

ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝ

• Από τον κ. Περ. Α. Σακκόπουλο της ΕΒΟ πήραμε εξ άλλου την ακόλουθη επιστολή:

Κύριε Διευθυντά,
Στο ANTI της 16.12.1988 και σε δυο άρθρα, αναφέρεται το όνομά μου ως δήθεν συμμετόχου μου σε κομπίνα της ΕΒΟ εις βάρος του κ. Μπώμγκαρτ. Με την παρούσα διαψεύδω κατηγορηματικώς τη συμμετοχή μου σε οποιαδήποτε κομπίνα σε βάρος του παραπάνω κυρίου ή οποιουδήποτε άλλου.

Εργάζομαι στην ΕΒΟ ως υπάλληλος, με σχέση εξαρτημένης εργασίας, όπου έχω προσληφθεί από τον Αύγουστο 1981. Ποτέ δεν υπήρξα μέλος του Δ.Σ. ή της Διοίκησης γενικά και η πρόσληψή μου ως υπαλλήλου της εταιρείας δεν είχε πολιτικό χαρακτήρα. Από την πρώτη Διοίκηση έως και την τωρινή, την τέταρτη έχαιρα και, πιστεύω ότι

χαίρω και σήμερα, της εκτιμήσεώς των, επειδή επετέλεσα και επιτελώ το καθήκον μου εναντι της εταιρείας στο ακέραιο.

Τούτο πάντοτε μέσα στα πλαίσια της πολιτικής που χαράζει και τις οδηγίες που δίνει η εκάστοτε Διοίκηση προς όλους τους υπαλλήλους της.

Οι μόνες αρμοδιότητες που μου παρείχε παλιότερα και μου παρέχει και σήμερα η θέση μου, είναι να διεκπαιρώνω τις πωλήσεις των προϊόντων της εταιρείας σύμφωνα με τις οδηγίες της εκάστοτε Διοικήσεως, σε χώρες της εγκρίσεώς της, με τιμές και όρους που καθορίζει η ίδια η Διοίκηση.

Επιθυμώ επίσης να ενημερώσω, με κατηγορηματικό τρόπο, και εσάς και τους αναγνώστες σας, ότι καμιά δικαιοδοσία, εξουσιοδότηση από τα όργανα της εταιρείας, ή ανάμιξη για την πληρωμή ή διακίνηση χρημάτων —όπως τα αναφερόμενα στα άρθρα σας— έχω ή είχα, πράγμα που δεν προβλεπόταν ούτε από τα εκάστοτε καθήκοντά μου.

Επειδή όσα αναφέρετε θίγουν την τιμή και υπόληψή μου αλλά και επειδή, όπως πιστεύω, ενδιαφέρεσθε για την προβολή της αλήθειας υποθέτω ότι θα δημοσιεύσετε την διάψευση αυτή.

Με τιμή
Περ. Α. Σακκόπουλος

• Σ.Σ. Για τον κ. Νατζίμπ (ή Μπιτζάν), τον κ. Σακκόπουλο και τον κ. Τσαγγαράκη (επιστολή του στο προηγούμενο τεύχος) παραπέμπουμε τους αναγνώστες στα ρεπορτάζ αυτού του τεύχους.
Και σε όσα θα ακολουθήσουν στα επόμενα τεύχη...

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗΝ

• Στο θέμα της γραφής και της εκφοράς ελληνικών λέξεων στο εξωτερικό επανέρχεται ο Λέανδρος Ι. Σλάβης, λύνοντας, οριστικά ελπίζουμε, τις όποιες παρεξηγήσεις είχαν προκύψει.

Ομολογώ ότι δεν μπόρεσα να συσχετίσω πλήρως την επιστολή μου στο «ANTI» (τεύχος 386/04.11.88) με τον οίστρο του κ. Γιώργου Παπαδογιαννάκη (τεύχος 388/18.11.88). Δεν είχα την πρόθεση να εμπλακώ σε μια ατέρμονα διαμάχη μαζί του και η δευτερολογία μου οφείλεται απλά στο ότι μου αποδόθηκαν λόγια που δεν έγραψα και προθέσεις που δεν είχα και συνεπώς ορισμένες διευκρινίσεις είναι πια απαραίτητες από μέρους μου.

Ο κ. Παπαδογιαννάκης σιωπά στη δεύτερη επιστολή του το κύριο θέμα της διαφωνίας μου με αυτόν, την ορθότητα ή μη δηλαδή της επιλογής του συνδυασμού «CH» για την απόδοση του ελληνικού «X» με λατινικούς χαρακτήρες, και ασχολείται με την κακοποίηση (ή μάλλον «εκφορά») της ελληνικής γλώσσας (και δεν καταλαβαίνω γιατί μετατόπισε το θέμα αλλού). Αναμφίβολα πάντως το «CH» δεν προφέρετε πάντοτε «X» ή «K» απαλό και επομένως ο κ. Παπαδογιαννάκης νομιμοποιείται να μην λέει τη σαμπάνια «χαμπάνια». Εξάλλου κανείς δεν τον υποχρεώνει να λέει τα Χανιά «Κανιά», προφέροντας τις ελληνικές λέξεις με βάση τη γραφή τους με λατινικούς χαρακτήρες, ούτε να το γράψει «Chanía» (αλλά στ' αλήθεια πώς θα τα γράψει σε ένα ξενόγλωσσο γράμμα;).

Ο κ. Παπαδογιαννάκης υποστηρίζει δηλαδή, πάλι αν κατάλαβα καλά, τη χρήση αυτούσιων των ξένων τοπωνυμίων και ονομάτων από τους Έλληνες (για να μην τους «αλλάζουμε τον αδόξαστο», όπως το κάνανε μερικές «παλιές κενές κεφαλές» στον Σκαγεράκη, στον Κατεγάκη και σε άλλες περιπτώσεις). Και οι ξένοι τον αλλάξαν και τον αλλάζουν σε ανάλογες περιπτώσεις (όπως στους έρημους Οδυσσέα και Ηρακλή), αλλά κανείς δεν εξεγείρεται γι' αυτό. Μόνο γέλιο θα προκαλούσε όποιος προσπαθούσε να επιβάλει σε έναν Άγγλο να λέει «Αθήνα» κι όχι «Άθενς», σε έναν Γάλλο να λέει «Τζένοβα» και όχι «Ζεν», σε έναν Γερμανό να λέει «Φρανς» και όχι «Φράνκραϊχ». Στις ξένες πόλεις που έχω γυρίσει, οι ελληνομαθείς ξένοι μου λένε «Παρίσι» ή «Λονδίνο» και όχι «Παρί» ή «Λόντον», γιατί σέβονται τη γλώσσα μου. Όμοια και οι Ιταλοί ή οι Γερμανοί, όταν μιλάνε αγγλικά, λένε «Ίταλυ» ή «Τζέρμανυ» και όχι «Ιτάλια» ή «Ντγουτσαντ», γιατί προσαρμόζονται στη γλώσσα που μιλάνε εκείνη τη στιγμή και δεν νιώθουν κανένα σύμπλεγμα γι' αυτό. Θεωρεί δηλαδή ο κ. Παπαδογιαννάκης ότι πρέπει να καταργήσουμε τα εξελληνισμένα ονόματα και να υιοθετήσουμε τις αυθεντικές εθνικές κατά περίπτωση προφορές; Και αυτό το συμβιβάζει με την αγωνία του για την ελληνική γλώσσα;

Θεωρεί ο κ. Παπαδογιαννάκης ότι αλλάζουμε τη φύση της γλώσσας μας, ενώ κοπτόμαστε (και όχι κοβόμαστε) ότι

είναι η πλουσιότερη απ' όλες, για να διευκολύνουμε τους ξένους. Μακάρι το αναμφισβήτητο χάλι της «εν χρήσει» νεοελληνικής να οφειλόταν σε κάποιες επιγραφές τοπωνυμίων με λατινικούς χαρακτήρες ή σε κάποια έγγραφα με ανάλογη αναγραφή ονομάτων. Αλλά δεν είναι έτσι. Η γλώσσα φθείρεται από τα τραγικά ελληνικά των φωστήρων του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, από τα ελληνοαγγλικά μιας μερίδας των συμπατριωτών μας και από τα τουρκαρβανίτικα μιας άλλης (αν και συχνότατα η μόδα των πρώτων είναι μια αντίδραση στο συρμό των δεύτερων), από την ενσωμάτωση στη γλώσσα κάθε χυδαιολογίας και κάθε ρυπαρολογίας και από το ανερμάτιστο και αποβλακωτικό ιδίωμα που θέλουν να επιβάλουν κάποιοι δήθεν «δημοτικιστές».

Λεάνδρος Ι. Σλάβης
Αθήνα

«...ΚΑΙ ΜΙΑ ΜΑΚΑΡΟΝΑΔΑ»

● «Ο κόσμος καίγεται...», βέβαια, ωστόσο το λάθος που υπήρχε σε τίτλο, στο τεύχος 387 του ΑΝΤΙ, πρέπει να επισημανθεί.

Αγαπητό ΑΝΤΙ, Μέσα στον κατακλυσμό των σκανδάλων, το να σας γράφω για θέματα φιλολογικο-ιστορικά θυμίζει την παροιμία: «ο κόσμος καίγεται και η γρια χτενίζεται». Ο καθένας όμως κάνει ό,τι (και όσο) μπορεί.

Στο έκτακτο τεύχος (387/11-11-88), σελ. 6, γράφετε Hertfield. Το σωστό είναι Harefield. Στη σελ. 19, ο τίτλος είναι «Άλλος για την Πύλαρο». Το σωστό είναι «Άλλος με την Πύλαρο». Λεπτομερέστερα: Πύλαρος είναι περιοχή της Κεφαλονιάς κοντά στη Σάμη. Τον καιρό που οι Επτανήσιοι έρχονταν μόνο με πλοίο στον Πειραιά, ένα από τα πλοία της γραμμής Πειραιάς - Κεφαλονιά - Ζάκυνθος λέγονταν «Πύλαρος». Το πλοίο αυτό, για να ανταγωνισθεί τα άλλα πλοία της γραμμής πρόσφερε σε κάθε επιβάτη δωρεάν και μια μακαρονάδα! Η ναυτηλιακή εταιρεία είχε κυκλοφορήσει μάλιστα το διαφημιστικό σλόγκαν: «Όλοι με την Πύλαρο... και μια μακαρονάδα». Από κει και η φράση «όλοι με την Πύλαρο» ή «άλλος με την Πύλαρο».

Αντ. Σακελλαρίου
Ν. Ηράκλειο

Το βιβλίο του μήνα

Ο Γκορμπασεβισμός
ή Η δύναμη μας
αυταπάτης
A. ZINOBIEF

Ο Νέος
Πλούτος των
Εθνών
**ΓΚΥ
ΣΟΡΜΑΝ**

Κάθε μήνα κι ένα
ντοκουμέντο.

Ένα «κέντρισμα»
στη σκέψη.
Οι Επιχειρηματίες
που κερδίζουν
ZAN ΜΠΟΜΙΕ

Αποστολή στο
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ
**ΚΡΙΣΤΟΦ
ΝΤΕ ΠΟΝΦΙΓΥ**

Κυκλοφορεί στα
βιβλιοπωλεία
και στα
περίπτερα.

Το Ιαπωνικό
Θαύμα
A. ΜΟΡΙΤΑ

ΡΟΪΣ

**Συνεχής προσφορά
στο καλό βιβλίο**

Ιπποκράτους 59
106 80 Αθήνα
Τηλ.: 3606 828 - 3606922

Σ' αυτούς
που ψάχνουν
για νέους ορίζοντες

η **ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΕΛΛΑΣ

Τώρα ανανεωμένη,
με νέο πρόσωπο σ' όλη την Ελλάδα,
η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΜΕΣΟ ΟΤΗΝ ΕΝΗΜΕ ΡΩΣΗ

● Το «πρόβλημα του Τύπου» είναι —κατά πληροφορίες— ένα από τα κύρια θέματα που απασχολούν το Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ και ιδιαίτερα τον πρωθυπουργό κ. **Α. Παπανδρέου**, τον τελευταίο καιρό. Και οι επικρίσεις του Τύπου προς την πολιτεία του ΠΑΣΟΚ, προς τον ίδιο τον κ. Παπανδρέου και την κ. **Λιάνη** (κοινώς Μιμή) υπαγόρευσαν στον πρωθυπουργό να επιτεθεί εναντίον όλων σχεδόν των εφημερίδων —πλην, φυσικά, της «**Αυριανής**», του «**Δημοκρατικού Λόγου**» και της «**Επικαιρότητας**»— κατηγορώντας τις για ανανδρία κ.λπ.

Τα «οκτάστηλα» των εφημερίδων έχουν εξοργίσει τον κ. Παπανδρέου και το «πλήρωμα» (το νέο πρωθυπουργικό περιβάλλον), αλλά και απογοητεύσει ηγετικά στελέχη του «Κινήματος», που υποστηρίζουν ότι «αν τα διάφορα συγκροτήματα Τύπου της δημοκρατικής παράταξης δεν μας υποστηρίξουν, τότε θα πάθουμε συντριβή»...

Όμως, τα «δημοκρατικά συγκροτήματα» των εφημερίδων δεν εννοούν να το βάλουν κάτω και, όσο περνά ο καιρός, εντείνουν τους τόνους κατά του ΠΑΣΟΚ, δεδομένου ότι είναι αδύνατον πια να υποστηριχθεί μια παράταξη «που βρωμά από την κορυφή μέχρι τα νύχια», ενώ αναμένεται να αναδυθεί και νέα «μπόχα» από τον οχετό των σκανδάλων... Και είναι να απορεί κανείς πώς δεν έχουν πάθει ασφυξία ορισμένες «ευαίσθητες ψυχές» που βρίσκονται μέσα στο ΠΑΣΟΚ και δεν έχουν σηκωθεί να φύγουν από κει όπου η απάτη, σε όλες τις «αποχρώσεις» της (ιδεολογικές, πολιτικές, οικονομικές), έχει αναχθεί σε αυτοσκοπό.

Ο Τύπος λοιπόν —πλην του συγκροτήματος **Κουρή** και της εφημερίδας του **Σιαμαντά**— θα τα ψέλνει καθημερινά στον κ. Παπανδρέου, ο οποίος πια έχει αναθέσει —μέσω, φυσικά, του κ. Κουτσόγιωργα— στον Κουρή την

προάσπιση της «τιμής» του ΠΑΣΟΚ, της Μιμής (δεν θα είδατε το αρθρίδιο με τίτλο «**Μαργαρίτα άσε τις ευχές και δώσε το διαζύγιο**») και του ιδίου... Και ο Κουρής χρησιμοποιώντας και τον εγκαινιασθέντα από τον πρωθυπουργό ραδιοφωνικό του σταθμό «**Αθήνα, ο σταθμός της Αυριανής**» εκτοξεύει ύβρεις, απειλές, συκοφαντίες κ.λπ.

Μαθαίνουμε, λοιπόν, ότι ο Ανδρέας:

Πρώτον: Έδωσε εντολή —μέσω φυσικά του κ. Κουτσόγιωργα— να «κτυπηθεί» το ΚΚΕ και ο Κύρκος για τη «**συμμαχία τους με τον αρχαιοποστάτη Μητσοτάκη**». Ήδη, η «**Αυριανή**» βασισμένη σε «τηλεφωνήματα αναγνωστών της» κατασκεύασε ένα «ρεπορτάζ» ότι διασπάται το ΚΚΕ επειδή ο Φλωράκης «συνεργάζεται» με τον Μητσοτάκη... και ζητεί απλή αναλογική και άμεσες εκλογές.

Μαθαίνουμε ότι στο προσεχές μέλλον η επίθεση εναντίον του ΚΚΕ και της ΕΑΡ θα ενταθεί, ιδιαίτερα μέσω του σταθμού της «**Αυριανής**», όπου οι αγανακτισμένοι «αυριανιστές» —σαν εκείνους που προπηλάκισαν τον κ. Τρίτη, όταν τέλειωσε η συζήτηση για τον προϋπολογισμό αποκαλώντας τον «σερβιέτα» κατά το πολύ χυδαιότατον...— θα παίρνουν τηλέφωνο και θα ωρύονται κατά των αντιπάλων του Ανδρέα... Και πολλοί από αυτούς, οι «γνήσιοι δημοκράτες», θα παροτρύνουν τον Αντρέα, τον Μένιο και όλους τους... χοντρόπετσους (Πέτσους, Πετσάλνικους κ.λπ.) να μην αφήσουν την εξουσία στον Μητσοτάκη, κρατώντας τη «με κάθε μέσον».

Έτσι το σύνθημα που θα προβάλλεται από το συγκρότημα του Κουρή θα είναι το εξής: «**Αντρέα ο λαός θέλει να μην εγκαταλείψεις τον αγώνα για να ολοκληρωθεί η Αλλαγή. Γι' αυτό δεν χρειάζεται να κάνεις εκλογές, αφού όλος ο λαός σε θέλει πρωθυπουργό για να συνεχίσεις το έργο σου**».

Δεύτερον: Διαμήνυσε στην κυβέρνηση ότι όσο λιγότερες εφημερίδες τόσο το καλύτερο. Έτσι, δεν έκανε τίποτα η κυβέρνηση ώστε να μη διακοπεί η έκδοση των «**24 Ωρών**», παρά τα όσα είχε υποσχεθεί ο αναπληρωτής υπουργός Προεδρίας κ. **Δημ. Μαρούδας**.

Και οι «**24 Ωρες**», αφού ύμνησαν το ΠΑΣΟΚ, όταν ο μεγαλοεπατεώνας Γ. Κοσκωτάς «**βασίλευε**» στην Παλλήνη, και αφού επέκριναν τον Αν-

δρέα όταν ο μεγαλοεπατεώνας Γ. Κοσκωτάς αποκαλύφθηκε, τώρα αναγκάζονται να κλείσουν.

Στο τελευταίο της φύλλο, που εκδόθηκε την ημέρα της κηδείας του επιτρόπου στην Τράπεζα Κρήτης **Σπ. Παπαδάτου**, η εφημερίδα της Ελλάδας (κατά το «**24 Ωρες - Ελλάδα**», η εφημερίδα σου») έγραφε:

Τρίτον: Θα επιδιώξει, κάνοντας διάφορες ενέργειες, ενδεχομένως και θεαματικές να αντιστρέψει το σε βάρος του κλίμα στον καθημερινό Τύπο. Είναι πιθανόν ο πρωθυπουργός να συναντηθεί, φυσικά ανεπισήμως, με ορισμένους εκδότες, οι οποίοι φαίνεται όμως να δυσπιστούν στην πραγματικότητα για τις «ικανότητες» του Ανδρέα όχι ως εραστή αλλά ως πολιτικού...

Από τα μέχρι στιγμής στοιχεία και ενδείξεις προκύπτει ότι ο λεγόμενος συμπολιτευόμενος Τύπος είναι ο κυριότερος αντίπαλος του κ. Α. Παπανδρέου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι και σύμμαχος του κ. Κ. Μητσοτάκη... Και δεν υπάρχει τίποτα που να δείχνει ότι η συμπεριφορά αυτή θα αλλάξει. «**Έτσι όπως έστρωσε ο Ανδρέας, θα κοιμηθεί**»...

«...**Αξεπέραστες οι δυσκολίες για να βρούμε ένα νέο πλαίσιο να συνεχίσουμε την έκδοση. Έτσι, παραμονή της μεγάλης Γιορτής, εμείς κλείνουμε. Κλείνουμε, δεν πέφτουμε. Από άλλες διπλοσκόπιες θα πολεμήσουμε την ανίκανη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα κυβέρνηση, την αντιπολίτευση και τους "προασπιστές του δημοσίου χρήματος", Χαλκιάδες και Παπαδάτους!**»...

Είναι λυπηρό, πολύ λυπηρό, να κλείνει μια εφημερίδα, αλλά ακόμα περισσότερο λυπηρό είναι να επικρίνεται αυτός —ο αείμνηστος Παπαδάτος— που προσπάθησε να αποκαλυφθούν οι βρωμίες του «αφεντικού». Εκτός και αν, για τον αρθρογράφο, ο Γ. Κοσκωτάς εξακολουθεί να είναι ο καλός επιχειρηματίας και τραπεζίτης...

Κακοσημάδευτο το τέλος της εφημερίδας.

● Οι «**24 Ωρες**» λοιπόν έκλεισαν. Το σχέδιο, στη συνέχεια, περιλαμβάνει την αγορά του τίτλου της εφημερίδας καθώς και των τίτλων των περιοδικών ΕΝΑ, ΚΑΙ, ΜΙΑ από έναν ή περισσότερους επιχειρηματίες (ακούγονται τα ονόματα του **Βαρδινογιάννη** και

Έκδόσεις Στιγμή

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73

τηλ. 36.44.064

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

Νάσου Βαγενά

Η ΕΣΘΗΤΑ ΤΗΣ ΘΕΑΣ

Σημειώσεις για την ποίηση και την κριτική

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

1. Όδυσσέως Σχεδία

Ή πέμπτη ραψωδία της Όδυσσειας

Μετάφραση - σχόλια : Δ. Ν. Μαρωνίτης

2. Ίσαακ Μπάμπελ

Στο υπόγειο

και άλλες ιστορίες

Μετάφραση : Σπύρος Τσακνιάς

Κυκλοφορούν οι ποιητικές συλλογές

Κική Δημουλά

ΧΑΙΡΕ ΠΟΤΕ

Γιώργη Παυλόπουλου

ΤΑ ΑΝΤΙΚΛΕΙΔΙΑ

του Λαμπράκη ο οποίος ενδιαφέρεται και για τα μηχανήματα της Γραμμής). Οι «24 Ώρες» θα εκδοθούν αφού περάσει ο απαραίτητος, λόγω σκανδάλου Κοσκωτά, χρόνος αποκάθαρσης με άλλο τίτλο, με τους ίδιους δημοσιογράφους με πολύ χαμηλότερους όμως μισθούς.

Για το ΕΝΑ υπάρχει διαμάχη μεταξύ στελεχών της Γραμμής, για το αν θα ξαναεκδοθεί με τον ίδιο τίτλο ή με τον τίτλο ΝΑΙ (κατοχυρωμένος ήδη από άλλον εκδότη). Υπάρχουν βέβαια και άλλοι που υποστηρίζουν ότι το ΚΑΙ πρέπει να ξαναεκδοθεί με τον τίτλο ΝΑΙ.

● Σε ό,τι αφορά τώρα την «Καθημερινή», η κυβέρνηση έκανε τα αδύνατα δυνατά ώστε η «Καθημερινή» να εμπλακεί σε νομικά αδιέξοδα και να μην μπορεί ο τίτλος της να μεταβιβασθεί στον εφοπλιστή κ. Αρ. Αλαφούζο, ο οποίος φέρεται ως υποστηρικτής του προέδρου της Νέας Δημοκρατίας.

Πληροφορούμεθα ότι η «Καθημερινή» θα συνεχίσει με νέο τίτλο, π.χ. «Νέα Καθημερινή», αφήνοντας τον τίτλο «Καθημερινή» στον Κουρή, που... θέλει —όπως λέει— να την αγοράσει (Να δούμε τι θα πει η εφορία για τα λεφτά αυτής της αγοράς).

Στη «Νέα Καθημερινή» θα εργάζονται λιγότεροι δημοσιογράφοι, διότι είναι αδύνατον ο κ. Αλαφούζος να καλύψει τα σημερινά έξοδα της εφημερίδας. Όλα θα κριθούν πάντως από την απόφαση του δικαστηρίου, που θα εξετάσει το θέμα της συντηρητικής κατάσχεσης στις 29 Δεκεμβρίου.

● Επεισόδιο με πρωταγωνιστή τον κ. Μπουσμπουρέλη την περασμένη εβδομάδα στη Γραμμή. Συντάκτρια του ΕΝΑ με εξαετή προϋπηρεσία σε αυτό, πήγε να πάρει το μισθό του πρώτου δεκαπενθημέρου Δεκεμβρίου. Έλαβε όμως μόνο το μέρος που της δινόταν από την Τράπεζα Κρήτης. Για το υπόλοιπο (έκοβε γι' αυτό δελτίο παροχής υπηρεσιών στην εταιρεία), το οποίο δεν της δόθηκε, πήγε να διαμαρτυρηθεί στον πρόεδρο του δ.σ. της εταιρείας από τον οποίο πήρε την εξής απάντηση: «Δεν μπορείτε να ζητάτε τίποτα γιατί είσθε και εσείς, ως συντάκτης του περιοδικού, συνεργός του Κοσκωτά, και κλέβετε την τσέπη μου με τα χρήματα που απαιτείτε».

● Στις 8 Ιανουαρίου 1989 βγαίνει στον αέρα ο «90,2 αρ-

στερά στα FM», δηλαδή ο Ρ/Σ του ΚΚΕ, και απ' τις πρώτες δοκιμαστικές του εκπομπές έδειξε πως η πρότασή του για τον πολιτισμό θα αφήσει το στίγμα της στα ερτζιανά. Ο τεχνικός του εξοπλισμός, εξάλλου, θεωρείται εφάμιλλος του SKY και είναι εγκατεστημένος όλος στον Περισσό.

Τον σταθμό στελεχώνουν,

μεταξύ των άλλων, οι Δ. Δανί-κας (υπεύθ. πολιτιστικών), Γ. Θαλασσινός (τεχνικός υπεύθυνος), Θαν. Παλάσκας και Αντ. Φράγκος (ξένη μουσική) και Οδ. Ιωάννου (ελληνική μουσική). Διευθυντής, όπως έχουμε ξαναγράψει, ο Παύλος Τσίμας. Μεταξύ των συνεργατών η Ελένη Καραϊνδρου και ο Δημ. Παπαδημητρίου.

«Ο πρώτος νόμος για κάθε όν είναι να προστατεύει τον εαυτό του και να επιδιώκει Σπέρνεις θρωμοχόρτο και προσδοκείς να φουτρώσει καλαμπόκι»

Νικόλαο Μακισθεάλη

Αυτό το τεύχος του ΚΛΙΚ είναι ένα αφιέρωμα στο τίποτα. Ο Έκο δηλώνει ότι ο άνθρωπος που δεν ενδιαφέρεται για οσα συμβαίνουν στους άλλους και δε νιώθει την ανάγκη να τα κρίνει δημόσια είναι άρρωστος. Σοβάρα. Αγνοεί ο κύριος αυτός τι σημαίνει overdose υπερβολική δόση. Εδώ που ζούμε, άρρωστος είναι αυτός που ακόμη ασχολείται με αυτό που αποκαλείται δημοσίος βίος του τόπου [Άρρωστος του θανάτου. Δηλαδή, τι θέλατε να γράψουμε Χριστουγεννιάτικα. Για τον Μένιο τον Πέτσο, τον Χαλίκια. Να μπουκαρούμε στις φυλάκες του FBI. Να κριτικάρουμε να αποκαλυφούμε να καταγγείλουμε. Αυτά μια φορά τα κανείς. Τη δεύτερη γίνεσαι νούμερο. Άσε που η μισητή Ελλάδα έχει μηνύσει την υπολοιπή μισητή και τους επομένους

Τα παιδιά είναι ανέμελα. Τόσο ανέμελα που απορούν πώς είναι δυνατόν να ασχολείται κανείς ακόμη και σήμερα με τα κοινά. Αυτά, έχουν παραδοθεί, στο βλακώδη κυνισμό των μπουτίκ και των οδών περί την πλατεία που σε στιγμές λογοτεχνικής έξαρσης τον αποκαλούν πρότυπο ρωμαϊκής παρακμής. Παρόλα αυτά, μόλις στο τελευταίο ή στο προτελευταίο τεύχος τους σταμάτησαν να γλείφουν τον κ. Α. Παπανδρέου, ως πρότυπο αθηναϊκής παρακμής τριτοκοσμικού τύπου φαντάζομαι.

Τα παιδιά είναι ανέμελα, το είπαμε. Και τους αρέσει να 'χουν πολλά χρήματα, να ξοδεύουν και να μην έχουν καμιά σχέση, ή μάλλον να περιφρονούν όσους δεν έχουν χρήματα και δεν ξοδεύουν. Κι όλα αυτά κακογραμμένα, με ύφος δήθεν προωθημένο, που ούτε καν πάνω απ' τη βάση δεν θα 'παιρνε από ένα ελάχιστο απαιτητικό φιλόλογο στην Τρίτη Λυκείου. Κακογραμμένα και πηγμένα στις διαφημίσεις που όπως υποστηρίζει σοβαρά ο αρχηγός των παιδιών, είναι μέρος της ζωής μας γι' αυτό και τις δημοσιεύουν.

Πρόκειται, όπως και όσοι καταλάβατε για το τελευταίο τεύχος του ΚΛΙΚ. Που ξεπερνάει σε επαρχιωτισμό όλα τα προηγούμενα. Που έρχεται να επιβεβαιώσει πως ο χειρότερος επαρχιωτισμός στις μέρες μας κυκλοφορεί απελευθερωμένος, ντυμένος στην τρίχα στην πλατεία και τους πέριξ δρόμους.

Μέχρι τώρα είχαμε το Σχολιαστή που απεδείκνυε πως ο κιτρινισμός μπορεί να ανθήσει και στην περιοχή Εξαρχείων. Τώρα έχουμε το ΚΛΙΚ και τα θαμπωμένα από την σύγχρονη ζωή παιδάκια του που ούτε καν ιδεολογικούς ευφημισμούς δεν σηκώνουν στην επαρχιώτικη ανεμελιά τους.

ΠΕΜΠΤΟΝ. Όμως για να εξηγήσουμε: οι διαφημίσεις όχι μόνο μας είναι αναγκαίες, αλλά μας αρέσουν κιόλας. Είναι κομμάτι ζωής. Πια. Μερικές μάλιστα, είναι και μικρά έργα τέχνης. Γι' αυτό άλλωστε και το ΚΛΙΚ έχει τη διαφήμιση και σαν κομμάτι της ύλης του. Εξαίρεση: Οι εβέντες διαφημίσεις κάνουν ένα περιοδικό πιο οικειοφάνη. Και το αντίστροφο. Άλλωστε, εμείς ανήκουμε σ' εκείνη την κατηγορία ανθρώπων που πηδάν στον χειρωνακτικό γραφείο για να βάλουν και τις διαφημίσεις. Χωρίς ενόχληση.

Πηγή: Κριτική

«... ο κύριος λέει ότι για να περάσει κάποιος καλά στις γιορτές πρέπει να έχει αρκετά λεφτά. Και είναι αλήθεια. Μόνο αποπροσανατολιστικοί κήρυκες του καπιταλισμού, αμετανόητοι κομμουνιστές και γκαντέμης ισχυρίζονται το αντίθετο. Και μερικά παλιομοδίτικα περιοδικά: «Γιορτές για μικρό θαλάντιο κ.λπ.», «Μιζέρια. Αφήστε τους φτωχούς πνεύματι να πάνε μόνοι τους, εκεί που προτείνουν. Εσείς «φύγετε». Μπορείτε να...»

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.32.819
72.49.300 — 72.48.240

- Συντακτική επιτροπή:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ
ΤΑΚΗΣ ΚΑΦΕΤΖΗΣ
ΧΡ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ
- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Σύμβουλος έκδοσης:
ΔΗΜ. ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ» Α.Ε.
Λ. Ηρακλείου 145
Τηλ. 25.15.340
- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο
εκφράζει τις απόψεις του
συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέ-
φονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαμ. 1.650 δρχ. -
Ετήσια 3.300
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 2.800

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 25
ετήσια: δολ. 50
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 28
ετήσια: δολ. 57

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 150
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 250

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία
της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.32.819
- Για τα βιβλιοπωλεία
Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λαοσάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

ΝΕΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Επιλεγμένα βιβλία για παιδιά και νέους

Βιβλία για παιδιά από 8 ετών και άνω

Ζωρζ Σαντ Ιστορία ενός αγαθούλη 400	Ι. Δ. Ιωαννίδης Ένα καράβι στη βιτρίνα 500
Φώντας Λάδης ΑΛΚΗΣ Ο ΨΕΥΤΗΣ. Ο γάιδαρος που νίκησε το σκυλόφαρο και άλλες ιστορίες 400	Ότφριντ Πρόισλερ Ο Νερουλίνος, το πνεύμα της λίμνης 400
Όσκαρ Ουάιλντ Ο ευτυχισμένος πρίγκιπας 500	Ελένη Σαραντίτη-Παναγιώτου Ο κήπος με τ' αγάλματα 400
Μάνος Κοντολέων Ο Εέ από τ' άστρα 500	Χάρης Σακελλαρίου Ο Σπιθοβολάκης 400
Αθηνά Παπαδάκη Παλιές ιστορίες του κόσμου (Ευρώπη) 500	Ντίνος Δημόπουλος Αν όλα τα πιτσιρικάκια του κόσμου 600
Αθηνά Παπαδάκη Παλιές ιστορίες του κόσμου (Ασία) 500	Όσκαρ Ουάιλντ Ο εγωιστής γίγαντας 500
Μαρία Μιχαήλ-Δέδε Ινδιάνικοι θρύλοι 400	Νίνα Θεοχαρίδου Ασημένιος ελέφαντας 400
Αλέξανδρος Δουμάς Ιστορία ενός καρυοθραύστη 500	Λάμπρος Πετσίνης Ρωσικά λαϊκά παραμύθια 700
Αλφόνς Ντωντέ Ο Ταρταρέν της Ταρασκόν 500	Φιλίσα Χατζηχάννα Η Ντιντόν, ο Παβελάκης μου κι εγώ 700
Ιφιγένεια Αλμπανοπούλου Χόπιτι-Χοπ 300	Α. Α. Μιλν Το σπίτι στη γωνιά του Πουφ 500
Μαρία Μιχαήλ-Δέδε Θρύλοι των ιθαγενών της Αυστραλίας 500	Γιάννης Καλατζόπουλος Τα ρούχα του βασιλιά 400
Έλλη Αλεξίου Μύθοι του Αισώπου 500	Αδελφοί Γκριμ Διαλεχτά παραμύθια 500
Ντίνος Δημόπουλος Ο μαστρο-Πολύξενος κι η παλιοπαρέα του 500	Χανς Κρίστιαν Άντερσεν Διαλεχτά παραμύθια 500
Ι. Δ. Ιωαννίδης Τα τρία παιδιά 500	Σοφία Μιχαλοπούλου Ο Μήτσης και η Μίτση 500

Βιβλία για παιδιά από 10 ετών και άνω

Έλλη Αλεξίου Ρωτώ και μαθαίνω 800	Ειρήνη Μάρρα Μια ιστορία για δύο 500
Τζων Στάινμπεκ Το κόκκινο αλογάκι 500	Σοφία Φιλντισή Ορέστης 500
Ε. Σαραντίτη-Παναγιώτου Ιόλη, ή Τη νύχτα που ξεχείλισε το ποτάμι .. 500	Χάρης Σακελλαρίου Διηγήματα των Χριστουγέννων 800
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Α' 600	Ευγενία Παλαολόγου-Πετρώνα Στη χώρα των Φαραώ 500
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Β' 600	Σοφία Φιλντισή Το Ρηνάκι και άλλα διηγήματα 400
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Ο μικρός περιηγητής Τόμος Γ' 700	Νίτσα Τζώρτζογλου Περπατώντας στους αιώνες 700
Νίτσα Τζώρτζογλου Ο χρυσός δαρεϊκός 500	Μαρία Πυλιώτου Τα δέντρα που τρέχουν 500
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Απίθανες ιστορίες 500	Σώτη Χριστογιάννη Μύθοι και θρύλοι της Νορβηγίας 500
Νικολάι Βορόνοβ Το κυνήγι των περιστεριών 500	Ανν Τουέιτ Επιχείρηση «Κόκκινη Άμμος» 600
Νίτσα Τζώρτζογλου Το τσίρκο της Ίρμας 500	Πέτερ Χέρτλινγκ Ο Μπεν αγαπάει την Άννα 500
Ρόμπερτ Λούις Στήβενσον Το νησί των θησαυρών 800	Ντοντάρ Ντουμπάντζε Εγώ, η γιαγιά, ο Ιλίκο και ο Ιλαρίων 700
Αλέξανδρος Δουμάς Η μαύρη τουλίπα 800	Λούκας Χάρτμαν Άννα-αννα 950
Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη Μύθοι και θρύλοι της Ρώμης 600	Ι. Δ. Ιωαννίδης Καβάλα στο Χρονοδιαβήτη 500
Κάρολος Ντίκενς Χριστουγεννιάτικη ιστορία 500	Λεονάρ ντε Βρις Το βιβλίο των πειραμάτων 600
Ι. Δ. Ιωαννίδης Το άσπρο αλόγο 500	Λεονάρ ντε Βρις Το δεύτερο βιβλίο των πειραμάτων 600
Ι. Δ. Ιωαννίδης Η ιστορία με το γαλάζιο μολύβι 500	Λεονάρ ντε Βρις Το τρίτο βιβλίο των πειραμάτων 600
Κιτσκοπούλου Μαίρη Ιστορίες των δερβισιάδων 500	Μ. Ε. Σαλτικόβ — Στσέντριν Πατέρας και γιος 600
Άντον Τσέχωφ Αστείες ιστορίες 500	Ιούλιος Βερν Οι πειρατές του Αιγαίου 600
Γιάννης Μπάρτζης Άργεος Εσπερινός 500	Ντίνος Δημόπουλος Τα δελφινάκια του Αμβρακικού 700
Νίτσα Τζώρτζογλου Τα Τρία Σίγμα 500	Ι. Δ. Ιωαννίδης Το παράξενο δώρο 500

Βιβλία για παιδιά από 12 ετών και άνω

Βίκτωρ Ουγκώ Απ' όσα έχω δει 600	Κίρα Σίνου — Ελένη Χουκ-Αποστολοπούλου Το χέρι στο βυθό 500
Χέντρικ Βαν Λουν Η ιστορία της ανθρωπότητας 900	Άλμπερτ Λιχάνοφ Η έκλειψη του ήλιου 500
Όσκαρ Ουάιλντ Το φάντασμα του Κάντερβιλ 500	Ιβάν Τουργκένιεφ Οι αφηγήσεις ενός κυνηγού 500
Τζακ Λόντον Αγάπη για τη ζωή 500	Μαρκ Τουέιν Οι περιπέτειες του Χακ Φιν 950
Τζακ Λόντον Πειρατικές ιστορίες 500	Αιμέ Σόμερφελτ Το χαμένο όνειρο 500
Κατερίνα Γλυκοφρύδη Μελήσιπος 700	Μανόλης Κορνήλιος Πολύ ωραίο τ' όνομά σου, Ελευθερία! 500
Λίτσα Ψαραύτη Στα βήματα του Σαμοθήριου 500	Γιώτα Φωτιάδου-Μπαλαφούτη Ποτέ ξανά 400
Άννα Γκρέτα Βίνμπεργκ Μια Πέμπτη του Οκτώβρη 600	Λέων Τολστόι Ιστορίες 700
Νικολάι Βορόνοβ Μάσα, ένα σύγχρονο κορίτσι 500	Γκούντρουν Μεμς Το παιδί της Κυριακής 400
Χάρης Σακελλαρίου Η φωτιά που δε σβήνει 500	Ράντγιαντ Κίπλινγκ Δαίμονες των κυμάτων 700
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Το ωραιότερο διήγημα του κόσμου 500	Τζακ Σέφερ Σέιν, ο άνθρωπος της χαμένης κοιλάδας 600
Ανατόλι Αλέξιν Η τρελή Ευδοκία 500	Μαρκ Τουέιν Οι περιπέτειες του Τομ Σόγιερ 950
Νίτσα Τζώρτζογλου ΣΟΣ — Κίνδυνος 500	Κίρα Σίνου Συνάντηση στους Δελφούς 500
Ανατόλι Αλέξιν Τηλεφωνήστε κι ελάτε 500	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Α' Τόμος 950
Ράντγιαντ Κίπλινγκ Η εταιρεία Στάλκι & Σία 800	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Β' Τόμος 950
Έρνεστ Χεμινγκουέι Ο γέρος και η θάλασσα 400	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Γ' Τόμος 950
Τζ. Μιντ Φόκνερ Μούνφλιτ (Το μυστήριο του θρυλικού διαμαντιού) 700	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Δ' Τόμος 950
Τζακ Λόντον Ο Ασπροδόντης 900	Βίκτωρ Ουγκώ Οι Άθλιοι Ε' Τόμος 950

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα

Εκδόσεις Κέδρος

Γ. Γενναδίου 3 - Τηλ. 36.02.0

ΠΟΙΗΣΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

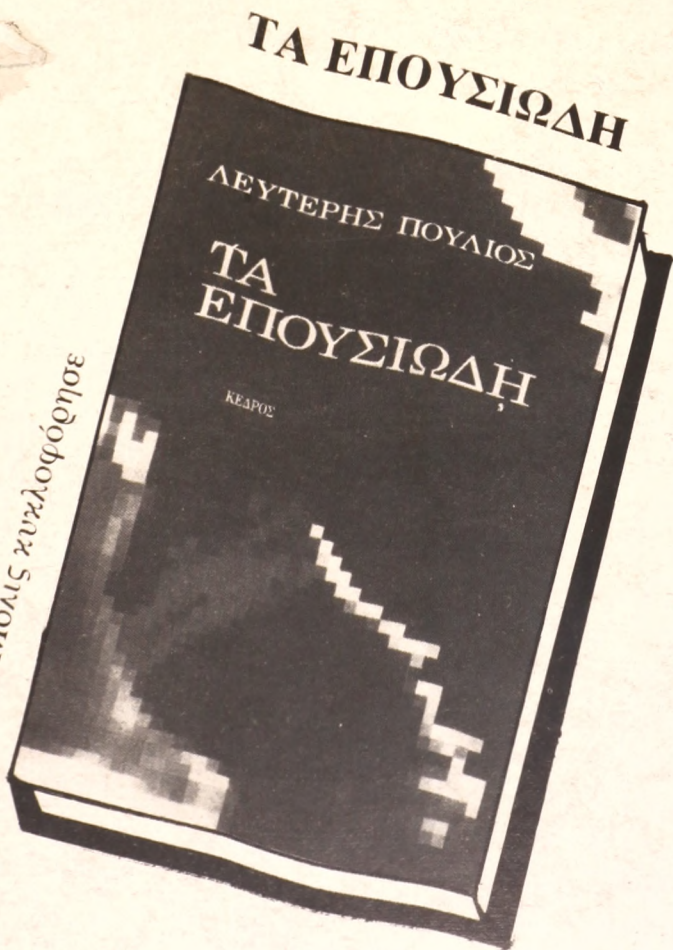
Τα χίλια δέντρα
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Έρωφάντα
ΣΥΛΛΑΒΙΚΑ ΝΕΡΑ

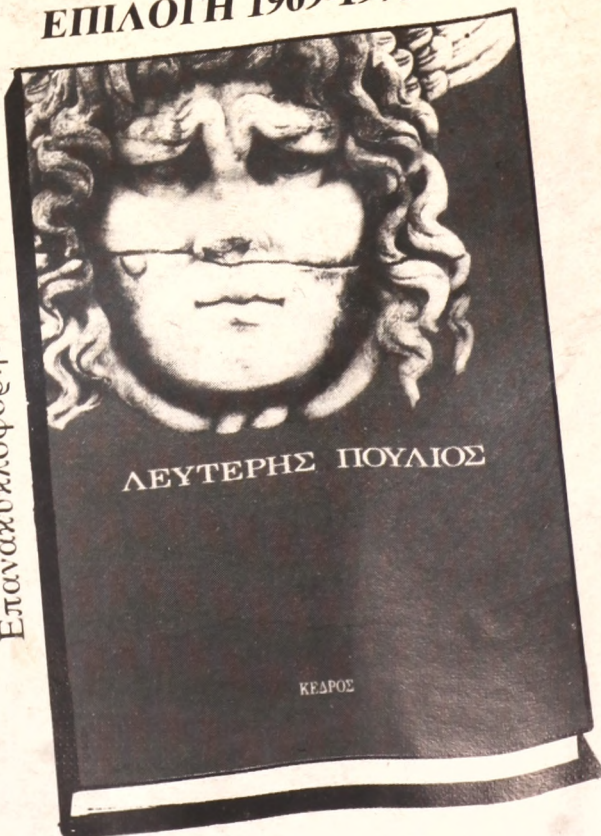
ΠΟΙΗΣΗ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Μόλις κυκλοφόρησε

ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΕΠΙΛΟΓΗ 1969-1978

Επανακυκλοφόρησε